Girolamo Le Bon

az eszterházi hercegi udvar jeles díszlet-
tervezőjének művei megtalálhatók az
Országos Széchenyi Könyvtárban.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

2941

Giroldi /1426/

Kogutowitz Lajos: A m. térképészet multja, jelene és jövője. Bp. 1929. 13 l.

Gyöngyösi-templom

Klenodiumok leírása,
rajzai

Debreczeni Szemle
1929. 133. l.

Gothikus templom

BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE-U. 10.

2/1943 szám

1

A tekintetes kir.JÁRÁSBIRÓSÁGnak

SZOMBATHELY.

264

MDK

Giron Emánuel

Rémhirterjesztők, of.

I.M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

9 l.

Giron Emánuel MDK

Rémhirterjesztők, olf.

Mücsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gyson Emmánuel, festő

– 2 műve az Új műtek kiállításán a Műcsarnokban

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. máj. 342. l.

MDK

Giron Emmánuel

Köszörüs, olaj

Képzőmüv. Főisk. ... Munakversenykiáll. 1948. okt.

intes, 1 ablak + kapu + 4 ablak.
rcos ezredes. Oldalhomlokzata a
barokkstílű, XVIII. sz.

Giron Emánuel

kiállított festményei.

Gendélet I., olaj. 35 x 30 cm.
Gendélet II., -"-, 40 x 50 cm.

Tavassi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

9. l.

MDK

Giron Emánuel

Rémhirterjesztők, graf.

A nagy kiáll. kérdőivei. V ilágosság, 195o.

szept. 12.

MDK

A velencei kiáll. megnyitása. Szépművészet,

1942. 183 l.

Giron Emmánuel

Hozgrel a Konstruktiv
törekvések c. tárlatra.

Vigilia, 1957, 7 ni, 444 old.

Giron Emmánuel

hatott rá a Nyolcak.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.

6-o.

Giron Emanuel

Csendélet III. ,akvarell, 35 x 45 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása,
1957, kat. nem. kisdéjiné,
kisimi Irén.

15

Giron Emánuel,

Csendélet I. olaj 135×30 cm
Csendélet II. " 40×50 "

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
Kat. nem. Kisdéginé Kisimé Irén.

9.

Giron Emànuel

kiállitott ~~[illegible]~~ akvarellje:

Gendélet III., 35x45 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15.l

MDK

Giron Emánuel

festő, főisk.hallg.

Sebestyén Gy: A Képzm.Főisk. ifjuságának munkaverseny kiáll.-áról. Szabad Müvészet, 1948, 390, 391. l.

mak

Giron Emánuel

Kép a kiállitáson

Szij Béla: A Magy. Vem. Galeriának kiállitása Nyírbátorban

Alföld, 1962 1. sz. 84. l

MDK

Giron Emánuel, festö

Csendélet, III. Akvarell.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

MDK.

Giron Emánuel

Kiállitási hir

Izzó 1967 febr.16.

Giron Emánuel MDK

Az MDK által 1957-ben a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szerpelt.

DÁVID KATALIN: A XX.század magyar müvészete. I.Konstruktiv törekvések. Müvészettörténeti tanulmányok.Bp. 1960. 73-89.l.

87.l.

Giron Emánuel festő

A képzőművészeti Főiskola ifjúságának kiáhitása

Szabad Nép 1948. nov. 4.-4.-

MDK

Giron Emánuel, festö

Csendélet I. Olaj
Csendélet II. "

Műcsarnok.-Tavaszi tárlat. 1957. Kat.9.1.

Gyöngyösi Emánuel

l.

Szabad Művészet

1948. 268. l.

~~osan kitünik, hogy~~ Bárki volt is khát a ka-
ere, aligha lehetett döntő szerepe a
endszerének kidolgozásában, feliratainak
hogy általában a középkori müalkotások-
iai program elgondolója, a feliratok szö-
képzőmüvészet sikját kivitelezi. ~~Lát-~~
~~otói Bizánchól, vagy Itáliából behivott~~
~~y kisebb mühely, melyet már korábban is~~
A kapu mély teologiai gondolatot kife-
ai programjának, ugyszólván hibátlan fel-
igha lehetett képes a márványképek mes-
magyar történet egyik legendás esemé-
érő módon, azoknak szavaitól függetlenül,
egfogalmazza. Mindhárom előbb idézett fel-
iblikus eredetü, de a liturgikus szöve-
nt Adalbert, Szent István officiumában,
ekben nem fordul elő ez a három szépen
ire eredetinek látszik a három mondat

Giron Emánuel

Az etikus, konjunkturális szempontokra nem figyelő, markáns arcu müvészek közé sorolja a kérdezett kritikus.

Dévényi Iván; Körkérdés; Képzőmüvészeti. Almanach 2, ~~Képzőmü~~ Corvina 197o, 1o8.1.

MDK

Giron Emánel

2 bogelin

1 csendélet

M.Q. Képzőmüv. Főisk. MEFESZ körének kiáll. 1949. febr.

MDK

Giron Emánuel

Rabinovszky Máriusz: A Képzőművészeti Főisk. növendékeinek kiállitása. Szabad Müvészet. 1948. 1.sz. 24

24 l.

MDK

Giron Emanuel

Nature morte, of.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Giron Emmánuel

Köszörüs, festm.

Sós E: Munkaverseny-kiáll. a Képzőműv. Főiskolán. Népszava, 1948, nov. 4.

teronnyal, a nyolcszög három oldalával
ő keretü rózsaablakkal. Kétboltszakaszos

v. Tudományos Gyüjtemény, 1837. XII. kötet, 47 l.

Giron Emánuel MDK

Csendélet I-I^{1}, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Giron Emánuel MDK

Csendélet, III. akvarell

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Giron Emánuel, [festő] MDK

2 csendéletének „bonyolult tájátéka, gazdag szúvilága mentes a véletlen-szerűségektől, s bármennyire bonyolult, de őszinte és határozott érzelemvilágot tolmácsol.

Artner Tivadar: A Tavaszi Tárlat képei között.

Esti Hirlap, II.évf.98.sz. 1957.ápr.28.vas.
2.oldal

Giron Emánuel

Az Ady Endre Müvelődési Házban

ujpesi képzőmüvészek tárlatán résztvett.

nak és ernieknek. *Giron Emánuel: Őszi emlék* című olajképe.

Magyar Hirlap 1976/273/6

Wagner

Giron Emánuel

A Mücsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitáson szereplő müveiről dicsérettel emlékezik meg Szabó György: "Fa és erdő" c. kritikájában.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

Giron Emánuel, festő

□ GIRON EMÁNUEL festőművész kiállítását Csapó György nyitotta meg az újpesti Mini Galériában (IV., Árpád út 37.).

-: □ Giron Emánuel ... 2.

Esti Hirlap, Bp. 1978. máj. 19.

Giron Emánuel

Az Ady Endre Müvelődési Ház épületében

Őszi emlék c. olajképévelt közöd tárlaton

Magyar Hirlap 1976/273/6

Wagner: Az ujpesti Mini Galéria

Giron Emánuel

A Képzőművészeti Kislexikon tár-
gyalja

Vigilia 73/11 Dévényi Iván cikke 783 old.

MDK

Girószász Mihály, szobrász

Istók János arcképe. Gipsz.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.lo.1.

Girsik József festö.

Mibarát.1921.I.173.l.

Gersik József

Jeri

A. Mübarat ~~1902~~
1921. 173. l

Rózsahegy IX. 92.

MDK

Girsik József, festör.

rendkivüli képességeket elárulo és a forma-, szin- é
jellem-megoldás ban egyaránt kiváló, a legjobb és
közismert biedermeier festönkkel egyszinüen mozgott.
a XVIII.sz. végén felbukkannak már a magyar
vér elsö képviselöi is.

Kopp Jenö: Ismeretlen magyar festök a XIX.sz. elsö
felében.
Képzömüvészet.1941. 75-80.l.

Girsik József

Mül. Aradon, ~~1825~~ 23 évés

1827. Bécsi akadémia
jh ny

Karika brouzból V 172

Wick temetők 53. l.

Girsik József

Jestő? családja?

a kassai szt Rozália temetőben

53

A Girsik család sírboltja.

Hátfalán e felírással:

Girsik Adél született 1827. márc. 9. meghalt 1901. szept. 27.

3. A Nepomuki szent János temető.

Midőn a szent Mihály temető 1779-ben megtelt, Kassa magistratusa rövid egymásutánban két új temetőt nyitott: egyet az alsó külvárosban, az említett sírkerttől déli irányban, a másikat pedig a falakon túl a közép külvárosban.

Az alsó külvárosi temető létesítéséről a plébánia 1771-iki egyházlátogatási jegyőkönyve a következőket mondja:

„Kassán négy katholikus temetőt találunk: kettőt ugyanis a plébániai és szent Mihály templom körül fallal bekerítve, a harmadikat az alsó külváros

Girsik József

aockéjfestő Arader.

Ujházy Ferenc jegyzete szerint:
Girsik pesti füszerkereskedő-
nek testvére volt.

L 1843.

Ecce Homo olajf. Dürer A. monogrammjával IV. 31.

Girsík

l.

Lykanemzromantika
201. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Girsik József, O-Arad

Gundel-díj.

1827. 1.dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Becs. 1oo. l.

Aurél.

ik életévét betöltött Bernáth Aurél
budapesti Ernst Muzeum termeit ké-

GIRSIK JÓZSEF / 1804 - 1857 /

42. Nemes férfi arcképe. - Olajf., v. méret 62 x 76 cm. Jelz. l. j. "Pinx. Jos. Girsik 1832".

Girsik József

Kopp 1939/40. Szem. I.

Girsik József

1804 – 1857

Nemes térfi archépe olaff.

Székesfőv. Képtár tulaj d.

Kopp Jan 19. l. 30. l.

Repr. u. o. XXVIII. tábla

Szt. 1941/4 79

Girsik József

MDK

Nő képe

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

M.D.K.

Girsik József: Női arckép.

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1923.febr.18. 7.sz. 8.p.

Girsik József

festő

rood

Ernst. Mur. kiáll X.

Magyar biedermeier-

művészet, 1913. 28. l.

1602. Grünwald Béla

Hold felkölte.

A kép Nagy-
~~[illegible]~~ az
térben a hegyek mög
kal és korlátokkal be
~~ket a pásztor épen~~ pásztor (sza
bunda és bőszárú ga
lán tarisznyája lóg
WALD BÉLA NB."

I a középtérben elfutó

Olajfestés, vász
Vétetett 189
az ~~Ára~~ 1000 fr
elszámolás elf
alatt (114/98)

T vételár

Az 1899. x.
vai kiállításra
hanem visszaér

Girsik József

ivod

Petr Egy kimult

169. l.

fény és a kereszt vége a szárral együtt későbbi.)
Magyar (?) munka, XII. század.
Aranyozott bronz, a kereszt 30·6, a test 18·5 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 398/43. szám — Egyházmüv. kiáll. 1930., 300. szám. — Mihalik Sándor: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 529. l. (Mindkét oldal képe 528. l.) (Német munka.)

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, jobbja letört
Bronz, 16·2 cm.
Magyar munka, XII. század.

KRISZTUS-TEST,
újabb keretelt fán.
Magyar munka, XII. század.
Bronz, 12·7 cm.
Az Ipoly-gyüjteményből.
Gerevich PA, 259. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 142. szám.

LATOR,
balkarját emeli, keresztről
Német munka, XII. század.
Bronz, 11 cm.

OSTYATARTÓ PYXIS,
hengeres, zománcos csillagokkal és kúpalakú fedővel, tetején kereszttel.
Limogesi munka, XII. század.
Réz, 11 cm.

Gyűrűk.

I.

LykaMagyműI800-50

184, 188, 227, 320,
528. l.

565. l. kép

Gyivicska József

Női arckép, olaj.

565. l.

LykaMagyműI300-50

Öskori urnatemető, gyúrói

VII. 193

Girsik József, festő. Az 1840-es években Aradon élt s főleg arczképfestéssel foglalkozott. A pesti műegylet 1842. évi kiállításán Egy albaniai nő arczképe és Egy gyermek arczképe cz. olajfestményeivel volt képviselve, az 1843. évi kiállításon pedig három arczképpel szerepelt.

Ernst Lajos és Lázár Béla dr.: Az Ernst-Múzeum kiállításai. X. Magyar biedermeier-művészet. Budapest, 1913. 28. l. — *Lajstroma,* A pesti művészeti egyesület által 1842. a városi tánczterem épületben kiállított művek —. Pest, 1842 és 1843.

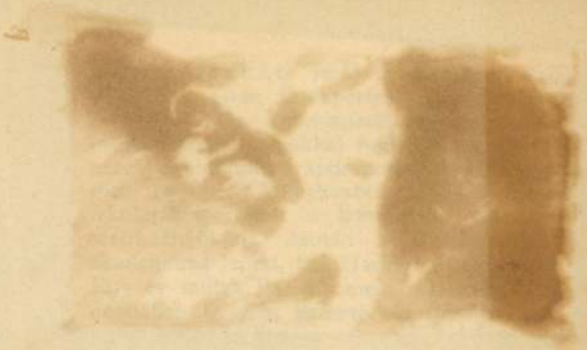

Girsik József

1929-ben
Truschek Zakabot ábrázoló festményét dr. Müller Rezső ügyvéd ajándékozta a képm. Museumnak, olyképen, hogy arról az ábrázolatról gyermekeinek halála után fognak átadatni.

Évkönyv VII. k. 239

Girsik József arad
aradi festő

Der Ungar 1843. júl. 14.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán

DANIEL GIRSTNER, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből. Kihirdetve: 1716. febr. 14-én. - A 6. függelékben a lőcsei festők névjegyzéke van 1608-tól 1869-ig. E metszek egyike volt:

S. DANIEL GIRSTNER, Georgenberg. 151.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Ø Gürschner A.

Deák Ferenc mellnob.
bronz

Ernst-Muzeumaukcioja I. 57.

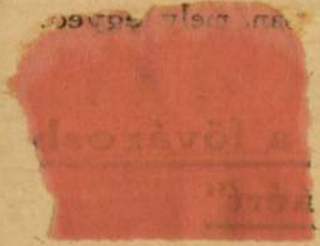

MDK.

Girscher festőművész:

"Régi őrtorony"

Vas Ujs. 1858. 2oo.l.

MDK

A.Girschner, szobrász

Deák Ferenc mellszobra. Bronz.

Ernst Muzeum plastk.any.-nak aukciója. Szobr.,domb.mű ~~XXXXX~~ érmek,plak.

Árv. Közl. 1939. jan. 1.rk.sz. Kat. 51.1.

D Girschik Bobála

5 elemi, 1 pár.

10 hónap, jó eredm.

Tanár Gyorgyi Kálmán

Iparrajziskola 1896.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Girschik Borbála

jeles eredm.

Zsarajiskola 1898

Europa

Lapterjesztő és Könyvkiadó

Budapest.

V. Vácegrád. u. 36.

Girtler János (Hannes), ötvös. A XVII. század legeljén Nagyszebenben működött.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. XIV. k. 408. l. (Die Meister in der Hermannstädter Goldschmiedzunft von 1595—1605.) — *Fabricius Károly:* Vázlatok az erdélyi szászok ipari tevékenységéről. *Arch. Ért.* 1879. 65. l.

Girtler Márton, ötvöslegény. 1532-ben Kolozsvárt dolgozott.

Szádeczky Lajos dr.: Iparfejlődés és a czéhek története Magyarországon. Budapest, 1913. II. 41. l.

Girthler Márton

kolozsvári otvöslegény
1532

l.

Szádeczky i Iparfejl.

II. 41. l.

Girtler Mihály, ötvös. A nagyszebeni ötvös czéh 1617-ben avatta mesterré.

Gyárfás Tihamér: A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 415. l. (Mesterjegye közölve a 411. lapon.)

Girtler Mihály

ötv.

l.

Kőmagyötvi

1389. n.

Gis

torzképrayzolo

azonos Szegő Gizi-
vel

ban felmerült költségei fedez
a 127.689.számu kiadási csekk
1928.évi október hó 29-én. A
Lajos s.k. miniszteri osztály

A hivatal

miniszteri

Gis jelrés karika-
turákon =

Szegő Gizi

lásd ott.

Budapest, 1930. október 18.
M.377/1930.

ivás folytán van szerencsénk a "Régi
onatkozó árajánlatunkat a következők-

yomó papirost vettünk számitásba: és
vekhez és az illusztrációs ivekhez,
ldalán lesznek nyomva, a másik oldal
usztrációs ivekhez, ha mindkét olda-

, két hasábos garmond ritkitott betüs
gyságban
ása és papirosa, hajtogatás és füzés

..... P. 380.--

..... " 166.--

ldalon nyomva hajtogatás és füzés

MDK

Gis [Szegő Gizi]

rajza: Úgy szép a varjú, ha kövér — repr.

Úgy szép a varjú, ha kövér. (Kép-felirat.)

(Nők Lapja, Bp. 1952. július 17. [14. l.]

MDK

Gis [Szegő Gizi] karikaturista

Művei szerepelnek a magyar karikaturisták gyűjteményes tárlatán, a TTIT Kossuth-klubjában.

Osvát Katalin: Edma karikatúrái az Eötvös-klubban.

Nők Lapja, Bp. 1956. február 23. [20. l.]

gis- Karikatúrista MDK.

Gúnyrajz

gis- : Addig nyújtózkodjál ...
(karikatúra sorozat)

Népszabadság, bp. 1959. jan. 4. 12. l
[Vidéki]

MOL

Gis

l.: Szegő Gizi

[Nők lapja, Bp. 1956. február 23. [20.l.]

Gis – karikaturista MDk.

Gúnyrajz - sorozat.

Gis – : Farsangi körkép (– karikatura - sorozat)

Népszabadság 1 bp. 1959. febr. 1. 14. lap

Girsik József

Pesti † 1803

Váradról, 1826-ban 23 éves

1827-ben Sendel-díj.

lásd Fleischer Béla 45. l.

GIRSIK *József*, festő. * Arad 1804. † 1857 után. A bécsi képzőm. akadémián tanult. Egyike jelesebb biedermeier arcképfestőinknek. Aradon és Pesten működött. Egy női arcképét a Szépművészeti Múzeum szerezte meg. Tuschek Jakabot ábrázoló képét 1929. ajándékozták az említett múzeumnak.

1827. Gundel-dij

E. G. I. 388 l

Vállon alól, négynyolczad
feltűzött hajában pártát vise
Fülbevalót és nyakán kettős g
ját széles csiphefodör köríti s
vetve.

Domboomü kehlheimi
Ltsza 379.

MDK

Girsik József

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. képes tárgymutatója,
1937.nov. Műcs. 30 l.

elye :----------

MDK

Girsik József

Női arckép, festm.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

30 l.

Girsik József MDK

Női arckép

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Girsik József

Lásd

Szejm. Mucz.
Ujszerem. 1920–21.
5. sz

Nöi arckép (1857) of

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Gürsik József

Biederm. kiáll. 1937

XIII. tsem.

Női arckép. olaj.

Szépmuz.

MDK

Girsik József, a 19.sz. közepén Aradon mük.

Női arckép

Szépm.Muz. uj m.szerzemények kiáll. 1921.jun. 4.l.

MDK

Girsik József

Knopp J: Ismeretlen magy. festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.

79 l.

Girsik József

festőművész

Petrovics Elek muzeumigazgató működése előtt nem volt képviselve a Muzeumban. Ahhoz, hogy a magyar művészet története hiánytalanul megírható legyen, szükséges volt a művész munkáinak ismerete.

Ujság
1935.VI.25.

Görzik Józef

wód

Petrjrégi 86 l.

NÉPSZABADSÁG Sport

Az MLSZ döntése az NB I-es és a totó-mérkőzésekről

Jelentések a labdarúgó-pályák állapotáról

A két nap óta tartó havazás miatt bizonytalanná vált a labdarúgó-bajnokság mai műsora. Az NB I. osztályú és a totóban szereplő NB II. osztályú mérkőzések színhelyéről szombaton a késő délutáni órákban a következő jelentések érkeztek.

A Hungária úton és a csepeli stadionban megtartják a mérkőzéseket.

A fővárosban két NB I. osztályú bajnoki találkozó lesz. A *Hungária úton* — ha ma reggelre megszűnik a havazás — délutánra játékra alkalmassá teszik a játékteret. *Csepelen* állandóan takarítják a hótól a gyepszőnyeget és csak olvadás esetén lehet akadálya a *Csepel—Tatabánya* találkozónak. A fővárosban sorrakerülő NB II. osztályú totómérkőzésekre rendbehozzák a sporttelepeket.

Elmarad a Pécs—Újpesti Dózsa, bizonytalan a Szekszárd—PVSK-találkozó

Vidéken *Szombathelyen* és *Debrecenben* nem esett hó. *Diósgyőrött, Szegeden, Oroszlányban* és *Nagybátonyban* teljes erővel folyik a pályák rendbehozatala. A *Pécs—Újpesti Dózsa* mérkőzést elhalasztották, mert *Pécsett* olyan nagy volt a havazás, hogy a játéktér alkalmatlan a mérkőzésre. *Szekszárdon* az állandó havazás miatt bizonytalan a mai *Szekszárd—Pécsi Vasutas* találkozó.

Az MLSZ határozata: Csak a ...

az északi megyékben lehet kisebb csapadékra számítani. Viszont a télies időjárás tovább tart s a hőmérséklet csökken.

A Totó még nyolc mérkőzés esetén is fizet nyereményt!

A sportfogadási osztály vezetőségén elmondták, hogy a totószelvényen szereplő tizenhat mérkőzés közül (tizenkét fő és négy pótmérkőzés) ha legalább nyolcat lejátszanak, akkor a nyereményeket egy osztályban kifizetik. Viszont hét mérkőzés esetén az erre a hétre befizetett összegeket a következő heti nyereményhez csatolják.

T. I.

Profi vád

Toni Sailer ellen?

A nyugati lapok feltűnő találásban közlik az innsbrucki hírt: Toni Sailer, az osztrákok híres sielője, többszörös olimpiai bajnoka bajba került — profi vádat emeltek ellene.

Sailer a sielés mellett fő „mellékfoglalkozásként" a filmezést űzi. Most forgatják az osztrák havasokban „A fekete villám" című sportfilmet, amelyben Toni Sailer egy síviágbajnokot alakít. Otto Lorenz, a nemzetközi síszövetség amatőr bizottságának osztrák elnöke megfenyegette Sailert, hogy ha tovább játszik, illetve siel a filmen, profivá nyilvánítják. Sailer védelemért fordult a nemzetközi síszövetség elnökségéhez.

Osztrák sportkörökben nagy érdeklődés kíséri az affér kimenetelét. Sailer arra hivatkozik, hogy a nemzetközi síszövetség elnöke éppen a legutóbbi világbajnokság alkalmából nyilatkozott, hogy semmi kifogása sincs, ha ő a bádogos szakma helyett a filmszínészt választja.

Dorog—Vasas 2:2 (2:1)

(Tudósítónktól.)

A Népligetben jóval a mérkőzés előtt megtisztították a játékteret a hótól, s így sor kerülhetett a találkozóra. Hideg, szeles időben, csúszós, fagyott talajú pályán állt fel a két csapat.

Dorog: Ilku — Buzánszky, Kónya, Bakonyi — Pálmai, Lakat — Pozsonyi, Varga, Monostori II., Andris, Csóri.

Vasas: Kovalik — Teleki, Kontha, Sárosi — Bárfi, Berendi — Csordás, Szilágyi II. Szilágyi I., Bundzsák, Lenkei.

Vasas-támadásokkal kezdődött a játék. S mégis, a harmadik percben a dorogiak előretörését koronázta siker. *Varga nagyszerű labdájával Monostori II. kitört a piros-kék védők között, s a kifutó Kovalik felett a hálóba ívelte a labdát (1:0).*

A gól után, a rossz talaj ellenére is iójramú, változatos küz-

Ettől kezdve a *Vasas* volt a kezdeményező. Perceken keresztül pattogott a labda a dorogi 16-oson — eredmény nélkül. Már-már úgy látszott, hogy a *bányászok* győzelmével ér véget a találkozó, amikor a befejezés előtt nyolc perccel *Bárfi* lesállását *Virág* játékvezető elnézte és a fedezetből lett csatár *Ilku* mellett kiegyenlített. (2:2). Az eredmény ezután mái nem változott.

A nehéz talajú pályán végig érdekes, változatos, izgalmas küzdelmet vívott a két csapat. A dorogiak mezőnyben korszerűbben játszottak, a Vasas viszont nagy akarással harcolt. A piros-kék győzelem azért nem született meg, mert a csatárok kevés gólhelyzetet tudtak teremteni az ellenfél kapuja előtt. Az eredmény igazságos.

Pardon egy percre

Zöldség

Annak ellenére, hogy természetem ingerlékeny és kötekedő, vannak dolgok, amelyek képtelenek kihozni a sodromból. Ezek közé tartozik például a levesbe való zöldség árának napi alakulása is. Akár három forint egy csomó zöldség, akár háromötven, egyazon nyugalommal veszem tudomásul. A rádió piaci jelentését mégis meghallgatom minden reggel; szomjúhozom a tájékozottságot az élet minden területén. Ebből a reggeli rovatból értesültem a múlt héten kétszer is arról, hogy a „levesbe való zöldségnek új ára van". De mit jelent az, hogy valaminek „új ára van"?

Édes anyanyelvünk rendkívül hajlékony. Azt a kifejezést, hogy valaminek „új ára van", nem használja, mert részben rövidebben, részben pontosabban ki tudja fejezni azt is, hogy az új ár alacsonyabb vagy magasabb-e, mint a régi ár. Előbbi esetben azt mondja: „olcsóbb lett", utóbbi esetben így szól: „megdrágult". Nos, amikor már másodszor értesültem arról, hogy új ára van a zöldségnek, utána néztem, mit is értsek rajta. Sejtelmem nem csalt: a levesbe való zöldség megdrágult. (Nem volt kétséges számomra ez. Emlékeztem rá, hogy amikor a napokban a tojás ára lement, a rádió nem új árról beszélt, hanem azt mondta, a tojás olcsóbb lett.) Világosan következik ebből, hogy a piaci árak kommentátora tartózkodik attól a szótól, hogy „megdrágult". És ez a zöldség már izgat egy kissé. Tudni-illik:

1. Akit a zöldség ára közelről érint, az amúgy is tapasztalni fogja a piacon, hogy a zöldség megdrágult. Semmi esetre sem fog vidáman így kiáltani: „Jaj, de szép vadonatúj ára van a zöldségnek!"

2. Ilyenkor tél utóján, amikor friss zöldség még nincs, a zöldségnek időnként törvényszerűen „új" ára van. Így van ez a kapitalizmusban is, így volt ez a feudalizmusban is és erős a gyanúm, hogy így lesz ez mindaddig, ameddig lesz tél, lesz zöldség és lesz piac.

3. Szocialista rendszerünket egyáltalán nem kell félteni zöldség új árától. ... érdekelt háziass... nyok az új ár látt... bizonyára a fejü... csóválják (mert ez... törvényszerű), de ... húslevest akarı... főzni, kifizetik az ... ven fillérrel „újal... árat anélkül, h... emiatt visszakív... nák Horthy Mikl... Mária Teréziát v... Szvatoplukot.

4. Senki sem fo... számon kérni a rád... tól, ha nem ismer... a zöldség új árat. ... ha megteszi, besz... jen egyenesen. ... gyarul, őszintén.

Az ügy persze re... kívül szerény jelen... ségű s szóba sem h... tam volna az egés... ha csak a piaci ár... ról és csak a rádió... volna szó a fenti... ben. A nyílt bes... érdekében bátork... tam felszólalni s... takozni egy ol... zöldség ellen, ame... nek gyökerei több... re nyúlnak vissza, ... nek következtél... pudvás, tömeg... gyasztásra nem ajá... ható. **Tabi László**

S merem állítani, h... még a „Szabad Eu... pa" munkatársai s... fognak felpezsd... mondván: „Eljött ... mi időnk. testvér... Budapesten ötven ... lérrel drágább lett ... sárgarépa!" S végü...

Gis.

Népakarat 1958 márc 23. 16. évf. 70. sz.

Gis Cimborákról...

FICKÓ, JÓL FEL IS KÉSZÜLT... -NE UGASS ANNYIT, KÉRLEK, TANULOM A SZEREPEMET...

PLETYKÁNAK HÍVJÁK A CIMBORÁK EGYIK FŐSZEREPLŐJÉT -NEKEM AKAR SAJTÓT CSINÁLNI? HOGY JÖNNEK A MAGUK PLETYKÁI EGY PLETYKÁHOZ...

NIMRÓD CIMBORA PROBLÉMÁJA -HOGY EGYEM MEG? NATURALISTA MÓDON, VAGY IDEALIZÁLVA...

BIVALYKÉRELEM -PROTEZSÁLHATNÁTOK MINKET IS A SAJTÓNÁL, LEGALÁBB MINT SIKERES EPIZÓDISTÁKAT...

SZTÁRFOTÓK

...Közlekedésről

AZ ÖRANGYAL FIGYELMEZTETEM, HOGY EZZEL A SEBESSÉGGEL AZ ÉLETÉVEL IS FIZETHET NEMCSAK KIHÁGÁSÉRT....

ÉJJEL AZ ORSZÁGÚTON -HÉ ÖREG, MIÉRT NINCS LÁMPÁJA? -NEM TUDOK ÉN VILÁGÍTÁSNÁL ALUDNI...

ÉLELMES KÖNYVÁRUS -TESSÉK KÉREM, TESSÉK! NÁLAM KAPHATÓ A KRESZ-SZABÁLYZAT!

M.D.K.

Gis /Szegő Gizi/

Az "Ujságrajzolók Kiállitásá"-n szerepel a müvész, aki a „Ludas Matyi" egyik rajzolója.
A lap "Karikaturisták Villámlexikona" cimmel hozza a müvészek nevét.

Szinház, Bp. 1947. okt. 14-2o. III. évf. 42. sz.

Gis

A „groteszk ötletek illusztrálásának"egyik mestereként említi a művészt Szilágyi Jolán: a "Harmadik Magyar Karikatura Kiállitás" c. beszámolójában, melyet a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton szereplő müvekről ir.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz.

Gis

Tréfás rajzát hozza a lap, Tompa Sándor szinmüvész egyik szerepében.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. jan. 14.
IV. évf. 2. sz. 8. lap.

Gis – Szegő Giri, grafikus MDK

Öt rajza.

Repr.

— (– karikatúrák) — 36

[Hátsó-hátsó-borító]

XVII.

CSALÁD és ISKOLA, Bp. Lebb. Jelenkor /2

Gis [Pregő Gizi], karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

-: A kétéltű szokmya
(karikatúra)

Népszabadság, Bp. 1960. aug. 20. 20.e

MDK

gis

l.: Szegő gizi

Nők lapja, Bp. 1953. augusztus 13. [8. l.]

Gis–Szegő Gizi MDK

Belgrádi reggel, karikatura

Ahol Zsiros a barát, karikatura

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Gis

l.: Szegő Gizi

Nők lapja, Bp. 1952. július 17. [14. l.];
december 25. [10–11. l.]

MDK

Gis

l.: Szegő Gizi

Nők Lapja, Bp. 1951. november 7. [20. l.]

MDG

gis

l.: Szegő gizi

(Vők Lapja, Bp. 1951. október 18. [6. l.]

MDK

gis

l.: Szegő Gizi

NŐk lapja, Bp. 1951. október 25. [6 l.]

UDK

gis

l.: Szegő Gizi

Nők lapja, Bp. 1951. november 7. [8.l.]

MDG

Gis

l.: Szegő Gizi

Nők lapja, Bp. 1952. január 10 [20. l.]

Gis-

karikatúrista

DDK

Gúnyrajz

Repr.

Gis- : Levizsgázunk
(Karikatúra-sorozat)

Népszabadság, 1959. május 24.

12.1

Gis — : Karikaturista MDK.

Günyzaje Repr.

Gis — : Huszáti Lacsolás (karikatúra sorozat)

Nejeszabadság, Bp. 1959. márc. 29. 12. l.

Negativ

Petrás Kerényiné

2o7 Gis: Kinos helyzetkép a villamoson.
karikatura.

Gis /Szegő Gizi/ MDK

Karikatura. repr.

A magyar ujságrajzoló müvészek II. karikatura kiállitása.
Nemzeti Szalon 1947. október.

gis MDK

Kiállitó művészek

Ujságrajzolók második karikatura kiállitása.
Nemzeti Szalon 1947. okt-nov.

M.D.K.

Gis /Szegő Gizi/

Vidám oldal 5 tréfás rajza:

Görög tragédia.
Párizs almája, avagy az első Sztriptiz-szám.
Egyiptomi Revü Szinház
Az orleáni szüz
Kolumbus Kristóf

/Szegő Gis/: A szinházi világ történetéből.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. január 3. II. évf.
1. sz. 37. l.

M.D.K.

Gis-vidám oldala

Rajzok.
Oktató-film
Hamlet a tájszinházban
Elfoglalt muzsikus
Az orgonamüvész gyerekei
Megbukott a szindarab

Gis-vidám oldala.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. márc. 25. IV. évf. 13. sz. 45. l.

M.D.K.

Gis /Szegő Gizi/

6 tréfás rajz:

Szinpadi illuzió
Koldus és királyfi
1. Sugó: Pszt! Megrepedt a zubbonya háta...
2. " " " " " " "
Svejk
Courage mama

Gis- Szinházi mozaikja
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. febr. 21. II. évf.
8. sz. 37. l.

GIS-SZEGŐ GIZI

Belgrádi reggel. Karikatura. 40x50.
Ahol Zsiros a barát. " 40x25.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok1952.dec-1953.márc.

M. D. K.

Gisch, Joseph asztolossegéd

Vogel S. alkalmazottja 1805

L. S. Vogel 209.

M. D. K.

GISCH, Joseph asztalos

Vogel S. akvarellmarottja 1805-ben

L. S. Vogel 209.

Ø Giszinger J.

festő

Nográdmegye járás szék-
helyén élt. Budapesten
alogatta el Bachmann
Károly modorában festett
apróléköz, kisméretű szendé-
letképeit. Meghalt
tudóvészben 1935 szeptem-
ber elején kb 40 éves
korában.

Hadrsy István dr ba-
rátjának közlése,
aki 3 képet vett
tőle.

1935 nov. 7.

GISZINGER IMRE

Aukción:
Imre Giszinger: Stilleben.
Öl auf Holz, 10,5x13 cm. Sign.
/Gegenstück zu folgender Nummer: /

Stilleben, Öl auf Holz, 10,5x13 cm.

Wien, Dorotheum,
633. Kunstauktion, Sept. 1981.
Katalogus 55., 56.sz. 22.old.
Kép: Taf. 84.

MDK

Giszinger J.

festő

Az érsekvadkerti r.k. templom mellékoltárképét /Angyali üdvözlet/ szignálta. /XIX. sz./.

202.o.

Genthon:Nógrás. 1954.

GISZINGER IMRE

/1895-1936/

Aukción:
Imre Giszinger: Stilleben.
Öl auf Karton, 13x12 cm. Sign.

Wien, Dorotheum,
631. Kunstauktion, März 1981.
Katalogus 33.sz. 48. old.
Kép: Taf. 273.

GISZINGER IMRE

/ 1895 - 1936 /

Imre Giszinger: Stilleben.
Öl auf Papier, 10x11 cm.
Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
440. Kunstversteigerung
16. bis 19. Jänner 1979.
Katalogus 44.sz., 18.old.

GIPHRIK / Gitrich / JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Józsefvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 1194.-Összeirási szám: 2456.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmův.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII.1970.
Bp. 1971.

GITRICH / Giphrik / JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Józsefvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 1194.-Összeirási szám: 2456.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Gitsch (Gietsch) Dániel, ötvös a XVIII. század első felében Nagyszebenben. 1734-ben tagja volt a communitasnak.

Herbert, Heinrich: Der innere und äussere Rath Hermannstadts zur Zeit Karls VI. *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. XVII. 385. l. — *U. az:* Das Zunftwesen in Hermannstadt zur Zeit Karls VI. *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. XXVII. 526. l.

GIUIELMI, szobrász

Bécsben a pestistől való szabadulás kor készült a pesti emlék 1679-beni. Lipót császár rendelte meg. A tervező művészek: Giuielmi és Fischer v. Erlach voltak. a megrendelő höz méltó kialakitasra törekedtek, mivel a császar szerint: "SäULEN BEREITZ auf dehnen Dörffen fast zu Gemein werden wollen". Ez a soproni Szentháromság szobor elképének tekintheto. 153.old. 14-15. jegyz. l. és 2. kép

D. ASKEROZ EVA: Barokk pestisemlékek a Sopron környéki falvakban 149. old

ARRABONA, A Xantus János Muzeum Evkönyve, 15. szám, Gyor, 1973

gr. Giugliani, szobrász, 1800.

Pesti Hirlap. 1886. 47. é. ápr. 16. 4. c.

Egy kanonok művészi kapzatéka

Girscht, Johann Ferdinand

festő Segesvár, 1850

l.

Bielz Portrhat

548 ft

A második, a harmadik és a negyedik emelet alaprajza.

GIRSCHT, Johann Ferdinand

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95.

K.D.K.

GIULIANI, Giovanni szobrász

(1663-1744.)

Osztrák szobrász

Magyarországon az ő hatása alatt készült

1731. Győr, Frigyláda emlék

1739. Barátudvar. r.k. templom, Jól-

Fárszobrok: Mózes és Dávid

Felsővesztény, r.k. templom, oltárgyer-

tyatartók

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 70., 75., 81, 139., 16[illegible]., 199., 270., II. 17, 109.1.

Giuliani, Giovanni MDK

A győri engesztelő vagy frigyláda emlék tervezője ifj. Fischer v. Erlach, akotója vitethatatlanul Antonio Corradini.

A régota fenntartott Giovanni Giuliani -féle kapcsolatot, valamint a Jakob Christian Schletterer körüli titokzatosságot fel kell számolnunk. Aggházy nem tud szabadulni a rejtéjes STERT jelzéstől. A kutatok figyelmét elkerülte JustusSchmidt: Fischer von Erlach der Jüngere tanulmánya /megjelent egy negyedszázaddal ezelőtt?/ 263.o.

Dr.RÉVHELYI ELEMÉR:/ismertetés/:Aggházy Mária : Magyerországi barokk szobrászat Bp. 1959.

Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 262-264.o.

Johannes Giuliamis

műhelyéből származik a Mönchhof-i plébániatemplom két szobra.

Dagobert Frey: Das Burgenland,
Wien, 1929. I–XXXI. l

XVIII. l

Giovanni Giuliani nobrén M.D.K.

1663 - 1744

A győri Frigyszekrény-szobor alkotója.
III. Károly megbízásából faragta.

Czike Gábor: A XVII. n. művelődéstörténete.
Bp. 1929 52.

M.D.K.

Giovanni Giuliani szobrász.A VIII.sz

Donner az ő ajánlására került hazánkba.A győri Frigyláda-emlékl731,a barátudvari templom főoltár szobordísze az ő modorára vallanak.A pozsonyi trinitárius templom Mária-oltárának angyalai is az ő stílusában készültek. 454.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva,1960.Budapest

Giovanni Giuliani nobrán M.D.U.

1663 – 1744

Bernini követője, a győri frig. szekrény nobor alkotója. (repr.: 207 o.)

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931
206

Giovanni Giuliani MDK.

(1663-1744).

valószínűleg a győri Frigyláda-
templom Bécsben élő mestere volt.

Csányi Károly: A régi Győr. H.é.n.
12.l.

GIULIANI, Giovanni

Agghány 1966

6. Agghány M[rec]: Elfriede Baum: Giovanni Giuliani. Wien-München, 1964. =AHA 12, 1966 208-210.

Johanus Gischeweter,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Johanus Gischeweter aus der Schlosing Von der Neis dischlergesell". 106.old

Batári Ferenc: Asztalioslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 96.old

Arrabona,9.-Antus Janos Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Gischeweter, Johanus, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalos-legények jegyzéke: "Gischeweter, Johanus, Neisse, Szilézia, 1689". 116.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században. Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez. 293.old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz. Győr. 1967. A győri Múz. Évkönyve

1902 nov. 20 Záboda

Gis (Nyitra) Yparm. Ysk.

(Szegő Giri) rekl. graf.

karikaturái

SzN. 1956

Világosság 1951

Ludas Matri

Ø Gismondo da Pratovecchio

l.

Arch. Est. 1929

279. l.

Báthory Ferenc, tanár IX. 78.

GISSER Gyula

SZ. Kürti Katalin: Székely Aladár tanítványa volt. Emlékezés Gisser Gyulára (1901 – 1986) = Fotó, 1989/7. 324 – 325. ill. rez. R. C. G.

XX. sz. 45. u ? / Mesterek

Stibor udvari bolondja a *Stibor v*
(1829). A darab szereplőit egy zöld
jelenlevő „bú sejtést" valósággá tév
ludy haláláról. Az *Első Jelenés* vég
még és/vagy már, így dalolt:

„Kény-ő
E keb
S ah egy
Egy bú

A „bútól el kapva" Tamás hozta a t
kus beszéd szélsőségeiig jutott – egy

---

[15] A.R., *Kisfaludy Károly' minden Mun*
temény, 1831, VII. köt.,119-122, az idéz
[16] Uo. 121.
[17] Az azonosítást lehetővé tette: SZINN
[18] SZEMERE 1831.
[19] Uo. 31.

Gistinger Ferenc
festő,
ruhetnemia, Ujvidékről,
1847 ben 20 évés

lásd Fleischer Bécs 45 l.

Szerzőjüggőcek vannak a dolgok közöll mindén-minden szerkesen össze

Paulus Ginter

habán kév

1665-1680 körött

Komáh János A Habánok Sárospatakon

Sárospatak, 1959

27.

Giulio Licinio da Pordenone

1527 - 1593.

festò,

cugino di Giovanni Antonio da Pordenone. Dipinse nel 1568 nella cappella del castello di Posonio alcuni affreschi. Lavorò anche in Austria e in Germania.

Ved.

81. l.

Budinis. 156. l.

733/1903 szám. Érk. 1903. dec. 21.

Ntek.

Országos Műemléki

Bizottság.

Budapest

Schulek Frigyes

Bizottsági építész.

Cemutatja:

Giulio Licinio da Pordenone

festő

1527 – 1593.

Cugino di Giovanni Antonio Pordenone.

1568-ban festette a pozsonyi várkastély kápolnájának falkéveit. Utóbb Austriában és Németországban dolgozott.

Budinis

156.

Licinio és Pordenone alól az anyag idé teendő

Giovanni Giuliano

a Mönchhofi templomban szerepelnek képei.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1954
I. kötet

1351

Giov. Giulianis

mühelyében készültek Mönchhof-i plébániatemplom főoltárának szobrai.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1954

I. kötet

2671

Gizella királyné

Szent István neje, mint egyházi ruhák készítője. Tőle a metzi sz. Arnulf bazilika kazulája, melyet ez az egyház IX. Leo pápától kapott. A koronázási clenodiumok között lévő köpeny is Gizella műve. Ezt a kazulát eredetileg 1031-ben a király és királyné a fehérvári B. Sz. Mária Templomnak adták (Koller J. De sacra regni corona). Az alábbi székesegyház vezére és több egyházi öltönyt hiszedett.

Adam Ivan. A veszprémi székesegyház. Veszprém 1912 I. r. 162. l.

Gizella Királyné

vád

Ádám Iván: Veszprém
és Gizella Királyné
Religio 1912. 30, 31. sz.

CSEPE (Ugocsa?)

Ref. templom. Aranypohár, földben találták, 1872-es és 1840-es felirattal.

~~[illegible]~~

Ozváth P: Táj- és népismertetés.
V.U. 1855, 38-39 l.

mdk

Gizella kápolna ismeretlen festőnyvést munkájával

legnagyobb értéke: eszak és déli falán látható bizanci stílusban készült életnagyságú 6-6 apostolkép freskó. Ez umcum hazánkban s a legrégibb festészeti emlékeink egyike

Gutteil Lenő: Veszprém szt. Imre városa 1930.

15. l

Giurgevich, Luigi

művészeti szak

l.

Ferkèpzomfoisk`vk

1939–41.146. l.

hősi emlékművének tervét illetékes

van szerencsém megküldeni.

ius 22.

~~149~~ 150.
szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Mátrahalla Rösség hősi emlérmű felállítása tban

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

M.D.K.

Giunczia Simon, aurifaber

1712-ben említik. Azonos az európai hírű Radnics Sim
Simonnal. Buczia kereskedő egyik üzletét bérelte.
Lehetséges, hogy az 1698-ban szereplő Simon Konjun-
gia az apja volt. Radnicsot 1713-ban jegyezték be
polgárnak.

Somogyi Árpád: Pécsi szláv ötvösök a XVII-XVIII.
században és céhlevelük. 264.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

.

M.D.K.

Giulio Turco hadmérnök

A bécsi haditanács a dunántuli várak felmérésére megerősitésére küldi

Szij Rezső: Várpalora, Bp. 1960. 93. l.

M.D.A.

Giulio Turco

A ujlaki-féle vár alaprajza, 1572

repr.

Szij Rezső: Várpalota, Bp. 1960. 412. l.

Giulio Turco

Alaprajz a várpalotai Ujlaki-féle várról
1572. repr.

Sbij Rezső: Várpalota Bp. 1960 413-414.l.

Giulio Turco

által a tatai várról készült felmérésre hivatkozik:

B. Szatmári Sarolta. A tatai vár feltárása. Műemlékvédelem, 1971. 2. s. 76-80. l.

76.78. l.

Gizella királyné

vod

Altenburger Gusztáv: A magyar szent korona és koronázási jelvények. Pest, 1867. 8–13. l.

---

vod

Altenburger, Gustav: Die heilige ungarische Krone und Krönungs-Insignien. Pest, 1867. 6–13. l.

12
F. János

Csütörtök
13
Pád. Antal

Péntek
14
Nagy Vazul

Szombat
15
Jolán

Nap kelte 4 ó. 02 p. — Nyugta 19 ó. 58 p.

1935 • 24. hét **Junius** VI. hó • 30 nap

naptár

Szivan

V	8	
H	9	
K	10	
S	11	
C	12	
P	13	
S	14	S. N.

Gizella királyné

cród

Ambrózy Ferenc:
Gizella királyné sirja.
Századok. 1912. 629. l.
630

CSESZTREG

Templom, romanstílű

Römer Flóris: Archaeologiai levél Zalamegyé-
ből. VV 1863, 450.l

Gizella királyné

muhinszó

l.

A szépmüvészeti

könyve

Bp. 1940.

1109 l.

Varjú Elemér VI. 227

Gizella királyné

wód

Balassa, Franciscus L.

B.: Casule S. Stephani regis Hungariae. Viennae ~~i.a.~~ Képpel. 1759

XVIII. n

Gent. (98)

lásd Szinnyeit.

Gizella Királyné

és a veszprémvölgyi apáca-
kolostor lakói készítették
a koronázási palástot. Mai
formáját a XII. században kapta.
Ugyanekkor készülhetett
a koronázási palást byssus
szövetre festett másolata, mely
ma a pannonhalmi bencés
főapátság őriz.

Bárányné Oberschall Magda

A kézművesség első nyo-
mai. Magyar Művelődéstörk

I. 590. 592, 595. l.

605, 636

képpel

A Királyné képmása a palástón

111 Ö narcképi 1031-ből

172

Gizella királyné

wód
z

Bárányné dr. Oberschall
Magda

Magyarországi miseruhák.
Officina. Bpest.
7. l. ~~[illegible]~~

Gizella királyné

vod

Bartonick Emma:

A magyar királykoronázások története. Bp. é. n.

61. l.

Az elintézés módja

A beadvány tartalma

Gyzella királynő

kazulája

irod

Balics Sajos dr.:

A római kath. egyház tört. Magyarországon I. k.

Bp. 1885. 440 – 445. l.

irod

Bock dr.: Die ungarischen Reichsinsignien. Mittheilungen der Central-Comission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale. II. k. 1857. 147. l.

Gizella Eiratyné

cród

Boz Magyarolex,

1 – 4 hasáb.

Gizella kiratyne

Mihályi Ernő dr. elő-
adássa Gizella kiratyne
koronázási palástjáról
a regészeti társulat-
ban.

Budapesti Hirlap

1927. dec. 11.

(A lőcsei
freskó és Gizella
kiratyne koro-
názó palástja.)

MŰEMLÉKEK ORSZ. B. ZOTTSAGA
649 / 910 / 20 / VII

Nagybecsű elhatározását várva
maradtam a nagy tekintetű
bizottságnak.

kész szolgája

Müllner János
Fényképész-Illusztrátor

Budapest: Lilium-utcza 19 alatt

Budapest, 1910 Julius hó 28án

Gizella Királyné

ivód A fenti által
— kisztett kazula
részletesen leírva.

Csányi Károly

Székesfehérvár
iparművészeti emlékei

Magyar Művészet

1930. 490. l.

Gizella Királyné

vrsd.

Csete Antal: Gizella
királyné sírjáról;
Magyar Tudományos
Értekező 1862. 409–
419 l

Gizella Királyné

koronázási palást, mely eredetileg casula volt, fenti kere munkája – 1031-ből.

Wod

Czobor Béla dr.: Az egyházi öltönyökről. Bpest 1881. 10. l.

Bock: Die Klenodien des heil. Römischen Reiches Deutscher Nation. Wien 1864. XVII. tabla. 84–94. l.

Czobor Béla dr. A történelmi kiállítás. Bpest 1898. 18. l.

.....szám.

.....melléklettel.

Ngy.

dr. Szentiva

a M. O. B.

Hivatalból.

Közszolgálati ügyben.

Díj átalányozva.

Gizella Királyné

Czobor Béla: A magyar szent korona és a koronázási palást. Forster Gyula: III. Béla király emlékezete. Bpest, 1900, 97-114. l.

Vasárnap
10
Kat. Fő Fek. vas.

Ó-görög Febr. 28A. Vajh. vas.

Hétfő
11
Kat. Szilárd

Izr. 1. Veadar R. Kh.

Kedd
12
Kat. I Gergely P.

Szerda
13
Kat. Szabin

Csütörtök
14
Kat. Matild

Ó-görög Márc. 1. Eudocia

Péntek
15
Nemzeti ün.

Ó-görög Márc. 2. Nemz. ünn.

Szombat
16
Kat. Gerób pk.

Izr. 6. S. Vajikra

Gizella királyné

a koronázási palást az ő
vezetése mellett készült, reá
a donatori feliratt, mint
készítőre határozott vonat-
kozást tartalmaz.

irod

Czobor Béla dr: Egyházi
szelvények szent István
király korában. Bpest
1902. 8. l. 9. l.

Ipolyi Arnold: A magyar
szent korona és a koronázási
jelvények tört és műleírása.
Bpest, 1886. 190. l.

Gizella Királyné

Czobor Béla: A magyar szent Korona és a koronázási palást. Kny. III. Béla emlékkerete. Bp. 1900.

Giuliani Giovanni

notaio

Budrio

119. 156.

145. 146 tabb.

ROMANVS JACOBS

Giuliani, Giovanni

1663-1744.

velencei nobrár

Lavoró molto in Austria:

A lui è attribuita l'Arca

Santa di Giavarino

(Győr)

Budinis

156. l.

Schulek János épitész
úti námláját az eperjesre
tett hivatalos utazára
vonatkozólag. —

Giuliano Giov

Webrair

wod
e

Csem Pálinkás Esterg

74 d.

Giuliani, Giovanni

1663–1744.

Donner mestere faragta a győri Frigyszkereny-szobrot – 17 3i-ben.

Divald Magyarmvenul.

220 l.

223 l. Keppel –

Giuliani, Giovanni

l -

Dívald 1927

138. l.

...ás próbák
nonpareille

a művész rendelkezése következtében
tulajdona.- Barabás Miklós emlékira-
.Budapest,1902. Franklin-Társulat.
8.-r.237 l.- Barabás Miklós félszá-
sz.Magy.Képzőművészeti Társulat Mű-
s műveinek sorozata.Budapest,1878.
iremléke javára az Orsz.Magy.Képző-
an 1899 okt.15.-én rendezett kiálli-
.8.-r.30 l.A művész rövid életrajzá-
álatok. Művészet.1905.275.l.- Benkert,
hen Elementes in Ungarn.Budapest,1846
ihály festőművésznek Tárkányi Bélához
8 l.- Birkás Géza:Egy magyar művész
Szemle.1902.nov.9.sz.-BorovszkySamu dr.
sai.Bács-Bodrog vármegye.Budapest,
rmegye és Nagyvárad.Budapest,é.n.125.l.
zsony sz.kir.város.Budapest,é.n.126.l.-
n.II.276.l.- Budapest, politikai napi-
Székesfővárosi Muzeum katalogusa Bu-

Giuliani, Giovanni

Hobrász

Gentmüeml

299. l.

G. Raphael Donner vále tanult

Opőri fríg láde-mellék

1731

Garátudvari templ. oltár

trobordíse

A hivatalos más

Mergém
igaz

Giuliani, Giovanni

l.

Flekkermagyarokk

10-l. 20-l.

91.71

Giuliani, Giovanni

velencei viletésű nobrász

l –

Hekler M.M. Tort

1751 l –

~~Dacia VI. 211.~~

Giuliani, Guliano

Hobrázt

l.

Heklerung

112. l.

ker. kir. járásbirósági végrehajtó

irdetmény.

nel közhirré teszi, hogy a budapesti ~~V.—III.~~ VI. kerületi

VII 618/3 szamu végzésével

ndu ügyvéd által képviselt

éla örökösei egy végrehajtató

Gyula végrehajtást szenvedett

ndelt ~~kielégitési~~ végrehajtás folytán alperes től lefoglalt

ti I—III. kerületi kir. járásbiróság fenti számu

vényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán

utcza 62 sz. házban

Giuliani, Giovanni

nobrais

l.

Kampisujabban nobr

486, 487 l.

Giuliani, Giovanni

Hobraw

l.

Kapbarokk,

Reg. Tais. Evk.

II. 255. l.

Giuliani Giovanni

Nobrán

l. Szöri frigyszerszény

Péter II 53. l. képpel

54. l.

azóta megdólt
az a velemény, hogy
fenti a mestere.

Giuliani Giovanni (3.

irod

Feulner Adolf: Münchner Barockskulptur. München, 1922. 2. l.

Piggjör 4–8. l.

~~[illegible]~~ A gjöri friggláda – emléket 1731-ben III. Károly király émeltette.

Sárospataki ref. főiskola nyelvészeti gyűjteménye III. 111–123

Giuliani Giovanni

gróri frigyszekrény

vied

Pig Müvel

545. l.

Leipzig

Szigetszentmiklós

Giuliani, Giovanni

-nak tulajdonítja Pigler A.
a győri Frigyláda szobrot.
Az alábbi szerző a szobron ta-
lált STERF maiusculás
szignaturából azt hiszi, hogy
a szobor Schletterer Jakab bécsi
akadémiai szobrász, Donner
tanítványának műve.

Stengyör. 28. l.

Szentiványi Zsuzsanna

Giuliani, Giovanni

Hobran

1663–1744.

l.

Szépmüvészet

1943. 151. l.

Szinte lehetetlen, hogy a Győr területén emelk
lakóépületeket mind részletesen ismertessem. Tény
hogy a templomok mellett ezek adják meg a vá
barok jellegét. E tekintetben minden más mag
városnál gazdagabb. Ezek az épületek nem egys
különleges erkély-alakításukkal sajátos győri jelle
képviselnek.

Szemlénket a Széchenyi-téren, a bencés-templo
mal szemben emelkedő Apátur-házzal kezdhetjük m
Ez művészi szempontból is Győr legjelentékenye
barok épülete. A pannonhalmi apátnak 1630 óta Győ
is volt megszálló háza. A mostani épület jobbol
részét Himmelreich György pannonhalmi apát vá
rolta Beccaria Virgiltől. Az épületnek a régi városh
felé néző, zárt erkélyén az 1638-as évszám olvash
Ez a nagyterjedelmű épület legrégibb része. A té
néző homlokzata, továbbá az Apátur-utcai szárny r
a XVIII. század alkotása és kapuzatán, valam
konzolos, zárt erkélyén a rokokó-formák érvényesüln
Az erkélytől jobbra és balra levő fülkét Szent Bene
és Szent István mozgalmas szobra élénkíti. Az eme
erkélyes terem (egykor ebédlő) mennyezete stuc
dísszel keretelt festményekkel ékeskedik.

Már a Rákóczi-utcában emelkedik a szomszé
emeletes épület, a régi városház. Architektúr

Giuliani Giovanni (2

györi csoportunkkal a legszembe-
szökőbb stilusrokonságot árulja
el. Pigler szerint ugyanis ő készi-
tette volna a györi frigyláda-
emléket. ~~Hiteles adat a~~ Trott
adat erre nincs, de stilkri-
tikai alapján állapítja meg egyéb
hiteles műveivel való rokonsá-
gát a györi emlékszobornak.

Lásd

Thieme-Becker. Allg. Lex.
der bildenden Künstler. XIV.
k 206. l.

ired

Franz, A.R.: Raphael Donners
Elemosynarius-Kapelle in Press-
burg. Kunst und Kunsthand-
werk 1917. 90. l.

Sepsiszentgyörgyi múzeum III. 62, 63, 64,

Giuliani Giovanni

Hobrán

Győr

l.

Thirfelsödunántúl

66. l.

96. l.

Giuliani, Giovanni

Nobrás

l.

Vallógyör

139. l.

mus) Mindezek nyomá-
ik indulnak. Epitéret
nce, a mi műveltsé-
, azonban csupán latin
annak nyomai
korára esik. Mátyás
világnézetben nevelke-
s, később intergomi ér-
mistr. Pahotája humaniz-
k és művének vezik ~~kor~~
~~nyifa~~ Ronfini, aki ma-
meg latin nyelven

5% lunczési költeg
mintacsér 7 óra à 4

Giuliani, Giovanni (1

1663 – 1744.

Georg Raphael Donner tanítója. Szül. Velencében, ~~vel-~~ ~~szinüleg Bolognaban Giuseppe Mazzanál tanult.~~ Mintáin tanulóéveit Faistenbergernél Münchenben befejezte, 1690 után Bécsben telepedett le s hosszú ideig dolgozott a Liechtenstein család számára. A császárváros képeinek kialakulására ~~a~~ Giulianinak jelentős befolyása volt. 1710 óta haláláig a wienerwaldi Heiligenkreuzban lakott s ez a kolostor, melynek a következő évben familiárisa lett, vette leginkább igénybe alkotó sejét. Itt készített s élete utolsó szakának hiteles művei közül a kolostorudvaron álló Szt József-kút az, mely

Selmecbányai Ó-vár átalakítása

III. 62.

Giuliani, Giovanni

1663 – 1744.

reelencei szobrász

Tőbbnyire Ausztriabandol-
gozott. Neki tulajdonítják a
győri Trigyszekrény szobrot.

vod
z

Budinis

156. l.

Gladenbeck

bronzöntöde

Liber Endre

Budapest nobrai -

359. l.

NÓGRÁD VÁRMEGYEI
MÚZEUM

isplasztikai osztályának növen-
a mely szép bizonyítványt ad
. A másik *Rausch* Béla szalon-
ben, szerpentin alapon appli-
ényekkel; lendületes munka,
kal.
zongorája és pianinója (Louis
tiszta, előkelő hatású kifogás-

kivitel lelkiismeretességét és
sérjük Farkasházi *Fischer* V.
tjában. Ezek a kolozsvári ké-
knika tökélyén állanak; a ter-
ívül meglátni az iparkodást,
lleget adjanak ezeknek az edé-
juk, nagyon finom és elegáns
bizonyára meg is nyeri min-
de nem úgy azok a vaskos
el egy-egy kancsó, egy-egy tál
i vélték. Ez a néhány, rikító
kakas és tyúk még nem ad

A királysátor mellett áll *Strobl* király - mellképének bronzöntvénye, a mely a magyar ércöntő-iparnak izolált mutatványa. Egészen meg lehetünk vele elégedve. A *Gladenbeck*-féle budapesti műöntőde öntötte, a ki tudomásunk szerint nagyszabású öntőműhelyet rendez be, vagy inkább modern stílűvé alakítja át a régebbi Beschorner-féle vállalatot. Ez a munka kezdetnek igen szép, szabatos, pontos; remélhető, hogy szobrászaink nem lesznek kénytelenek ezentúl Brüsszelbe vagy Olaszországba küldeni a mintáikat, valahányszor bronzba akarják önteni.

Gizella királyné

Decsy Sámuel:

A magyar szent koronának és az ahhoz tartozó tárgyaknak históriája. Bécs, 1792. Képekkel.

mádási testben állitottam össze.-

üleg megküldöttem Vargha Damján templom-

ára ugy a külső, mint a belső renoválás

ntésem, valamint az összes kifizetéseket

tait, melyek minden irányban teljes ké-

zett munkálatokról.-

elten hálás köszönetét tolmácsolja ki-

mély tisztelettel

okl. épitészmérnök.

O R S Z Á G O S BIZOTTSÁGA.

Budapest.

Gizella királyné

wod

Décsy A. - Koronás magyarországi királynék az ő királyi jussukkal együtt. 1795.

Gizella Királynét

nem említi, de ezt írja
„Szent István Király alapi-
totta a veszprémi völgyben
a görög apácák kolostorát,
amelyből Ipolyi nézete
szerint a koronázási palást,
a XI. századbeli bizánci
iparművészetnek ez a re-
meke kiszerült."

Dívald Kornel: Árpád-
kori szeresegyházak.
Művészet 1914. 41. l.

184. Mag

A XV. század vég

Oltárszárny.

A kép egyik fele J
ban való bemutatását, m
ábrázolja. Az előbbin azt
a gyermek megáldása u
»a te lelkedet is tőr járja
ifjú pap áll könyvvel. Job
ben. Mögötte egy másik r
Fánuelnek leánya: a nyol
urat térden állva. A mint

bin a keresztről levett Jéz
fekszik. (Fejét szent János
bainál pedig, a térdelő M
József anyja meg Mária
van támasztva és fölötte
betűkkel. A háttér Jeruzs

Fa, méretei 143 : 11
1880-ban.

Kifüggesztésére vonatk

a) Az Orsz. Képtárban
a XV. századból: Elől Jézus
tása. — 1888: V. 184. *Mag*
ről: Oltárszárny. — 1896, 1
XV. század végéről: Oltárszá
Maler, XV–XVI. Jahrhundert:
hongroise, XV–XVI. siècle: L
1904: V. 184. *Magyarország*
szárny.

b) A Szépművészeti Mú
festő a XVI. századból: Olt
1910: I. 4. *École hongroise:*

Vétel
1880

111

Gizella királyné

l.

Divatáruház

25. 26. l.

1929 29. l.

32, 33. l.

127

Tek.

Europa

Könyvkiadó R.T.

Budapest

V. Rothermere u. 12.

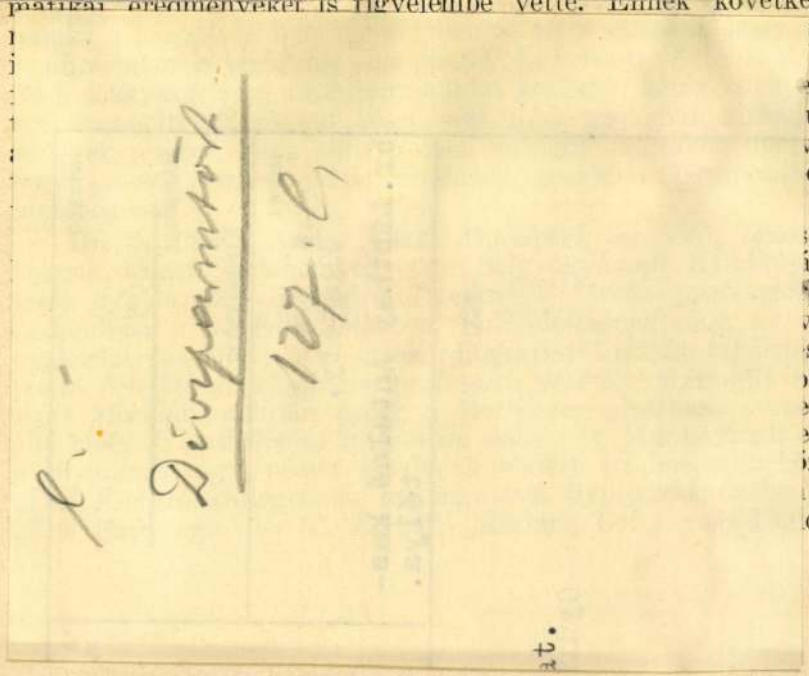

modern katolikus templomi művészet gyakorlati problémáiról. Tanulmányutat tett Monte Cassinóba, Littoriába, Sabaudiába, Viterboba, Nápolyba, Pompeibe, Salernóba, Amalfiba és Ravellóba.

II. BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUM.

Wien, VII. Museumstrasse 7.

AUSZTRIAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Állami ösztöndíjasok:

Dr. Barta László (1906, Debrecen, ref.), bölcsészdoktor, díjtalan gyakornok az egyetemi vegytani intézetben, Debrecenből (Bodnár János professzor). Állami ösztöndíjas az első félévben. Kiküldetésének célja biokémiai tanulmányok folytatása, különös tekintettel a dohánynövényre. Tanulmányi programmjának megfelelően a bécsi orvosi-

Gizella királjné

vid

Devald Magykult

354. l.

1929

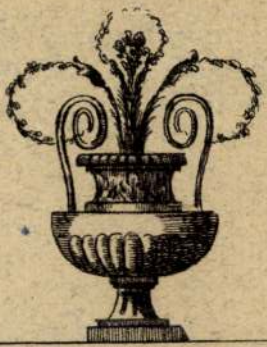

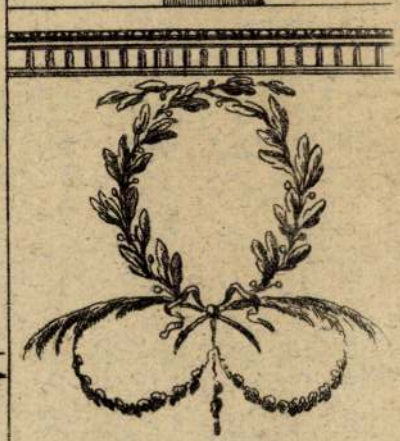

Gizella Királyné

Szül. 976 v. 77. Regensburg

erőd + Veszprémben, nemlet erős
mint Passauban

Dobozy Hajnalka:

Királynéink az Árpád-
és Anjouhorban.

Szeged, 1934. 26–
34. l.

Valószínűleg 995-ben lett
Istvan első magyar Király
feleége.

M. Kir. Adóhivatal

S.-A.-Ujhely 1905 év febr. hó 9 n. Mar

1463.

Folyoggert

283 lap

[illegible]

D Glandits Gyula

építész

élete.

Lásd.

Karcragmagyállam

515, 516. l.

Glancz János

1525

Iv Epesés

3/2.

MDK

Glanc Lajos

bőrdiszmüáru, könyv

O. Iparm. és Házipari Kiáll. Magyar Iparművészet, 1929. 134. l.

Gladiator György, ötvös *(Georg gladiator Aurifaber ex Transsilvania)*. A XVI. században valamelyik erdélyi városban működött s valószínűleg Krakóba való átutaztában 1588-ban Bártfán, a városi vendégfogadóban halt meg.

Mihalik József: Régi bártfai ötvösök. *Arch. Ért.* 1896. 423. l.

Gladenbeck

„Ércöntő"

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köf. 3. sz. 107. – 112. o.

Dr Kampis János: A Király-szótár.

GLACZEL András asztalos. Egerben 1800-ban
irják össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Glacz

A müvész nevét és alkotásait kiemeli Lázár Béla "Tavaszi tárlat" c. kritikájában s mint irja: a kiállitás várja további müveit.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

Glacz Tóbiás, ötvös a XVIII. század elején Bélabányán. Az 1720. évi összeírás alkalmával évi jövedelmét 8 frtra becsülték.

Illéssy János dr.: Magyarországi ötvösök 1732-ben. *Arch. Ért.* 1904. 390. l.

M.D.K.

Glaczel András, asztalos

az 1800 évi egri összeírásban szerepel

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

332. old.

Nagyváradi Szigligeti Társaság

V. 302.

Glacz (Klocz) Tobiás

ötvös

1715–1720 Selmecbánya

Kapnagyarornötvösök 171.

Gizsik Ödön

Tájrészlete, a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

(3)

Farkaš. Fra Leun Borčić
u poslanici. Rkp.

Slovnik umjetničkih
jugoslavenskih od Ivana
Kukuljevića. Zad 1858
101. oldal

Gjeričević Máté, Ivan fia, dalmát építész, Raguza környékén levő Korčuli szigetén született 1807 ben. Gyermekkorában atyja felügyelete mellett a könnüvességet és a kőfaragást tanulta egészen 23 éves koráig. Ekkor meg lévén a kellő gyakorlottsága elhagyta az atyai házat és zárába ment a hol csakhamar felismerték ügyességét. Nemsokára ezután megbiztak a Zara környékén levő Bribir melletti híd javitásával és meghosszabbitásával járó munkálatok vezetésével. Kevéssel ezután pedig megépitette azt a Graba melletti Strmica falumál a Mračaj patakot hidalja át. A levombolt Vrhpolje közelében levő Dabar hidnak újbóli felépitésével szintén meg lett bizva. Ezt a munkáját is befejezte, a miért nagyelismerés illeti; a híd 40 öl hosszú és fehér kőből épült, oszlopocskákkal és faragásokkal diszitve. Emlitésre méltó ezen müve azért is mert azon ~~ta~~ helyen

a hol a hid épült hatalmas
sziklák között rohan alá
a nagy víztömeg, mely a hid
épségén annyi idő mulva
sem tudott rontani. Ugyan-
ezen mester épitette Pag-ban
a szt. Márk, Péter és Pál el-
nevezésü három nagy épü-
letet is. Ezenkivül számos
épület illitatott fel rész-
ben s általa részben az
s felügyelete mellett Zara
Környékén és Retine,
Toranj, Biorad, Pašman
és Kukljice falukban.
~~Végül a zarai szt. Ferencz
kolostor uj tornya is elégge
bizonyitja Gjeričević ügyes-
ségét~~
Gjeričević ügyességének
legjobb bizonyitéka végül
a zarai szt. Ferencz ko-
lostor uj tornya, mely-
nek épitését az akkori
dalmát helytartó Mamul
Házár báró is megtekintette
és egy buzditó beszédben
Gjeričevićet az akkor még
épités alatt levő de most
már ~~befejezett~~ művének
sikeres ~~tovább vezetésére~~
~~serkentette~~ befejezésére
serkentette.

/ és templomat

/ bevégzett

Gladić, fiumei születésű festő. A XVII. század második felében élt, egy ideig Laibachban dolgozott, működéséről azonban nincsenek közelebbi adatok.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 102. l.

Gladić N. Nevezetes festő elökelő családból származott is Fiumében született, a hol már elödei is laktak és saját házaik voltak. Fiume város ~~régi~~ jegyzőkönyveiben és régi irásaiban több helyen találjuk a Gladić nevet felemlitve mint háztulajdonosaket. ~~Lábbas~~ Bizonyos tehát hogy Gladićnak jómódu szülei voltak; kik öt már fiatal korában Olasz~~ny~~ országba küldték, a hol ö egy jobb festőmüvésznél a festészetet megtanulta. Valvazor emliti öt elöször P mint kitünö festöt; a többek közt azt mondja: ~~sok~~ Városunkban nagyon sok neves ember volt mindig, de a közelmultban elhunyt Gladić festőmüvész hiressége valamenyinél nagyobb volt. Valvazor azt a müvét 1688 ban irta, a miből arra következtethetünk, hogy Gladić körülbelül 1650-töl 1700 ig élt. Fiumében a szt. Vid templomban

P egy müvében

sekrestyéjében öriznek egy könyvet mely a következő Gladić okról emlékezik meg: Georgius Gladich Fluminensis 1676. – Felix Barthol. Gladich 1683. – Gaspar Gladich Fluminensis 1684. – Antonius filius Nicolai Galadich Fluminensis 1698. –

Egykorú

Valvazor több izben emliti a fiumei Gladić Ivan Bartolt ki Laibachban kanonok volt, és nemzete történetét illető emlékek gyüjtésével foglalkozott. Vitezović Pál is meritett adatokat az ő kézirásaiból. Testvéréről Gladić Felixről irja Ivan Bartol, hogy egy idő ~~[illegible]~~ Belgiumban tartozkodott és ~~[illegible]~~ az V Károly császás által oda telepitett horvát tengermellékiekkel horvátul értekezett. Ez a Felix Bécsben halt meg 1661 ben. Bartol másik fivére György Andor a Laibachi székesegyház dékán-kanonokja volt és szüstén

Dünkirchenben

történetiró.* Ez utóbbi személyes jóbarátja ~~[illegible]~~ volt Vitezović Pálnak és a Komaból való Julius Quaglia olasz festőnek aki a történeti kéziratai részére egy kiváló képet készitett. Hogy ezen Gladičok ~~[illegible]~~ rokonai voltak-e, ~~[illegible]~~ nem tudjuk.

9 Gladič N.

Ha tekintetbe vesszük az emlitett Gladičok előkelő ~~[illegible]~~ rangjait, továbbá hogy nemcsek voltak és Valvazor szerint ~~[illegible]~~ azimert is ~~[illegible]~~ használtak, könnyen elhihetjük Valvazornak hogy ez a Gladič hires festő volt és vagyonnal is rendelkezett melyet ugy a saját mint pedig

---

* A „Culmen Gloriae Austriacae Felicitas proprium, Viennae 1688" ismert münek a szerzője. A. Linhart a következő kéziratát emliti fel: „Relatio historico-poetica de memorabilibus Carnioliae, in duas partes divisa" Linhart Gesch. v. Krain. Th. I. Vorrede.

ki képeztetésére fordíthatott.

Gladić művei egy szintén élete ismeretlen. Valvazor művéből csak annyit tudunk hogy Laibachban a franciskanus kolostor számára készitett néhány szép képet és ezek képek a kolostor folyosóin voltak elhelyezve.**

Dolničer Antal Ivan egy Laibach városát illető alkalmi irásában mondja, hogy Gladič a laibachi apácák Szt. Klára templomában egy oltárképet készitett mely a főoltáron van elhelyezve. „Magna prae caeteris Ara-mondja ö-nitoris est elegantissimi, singulari ** pictura eminet, utpote celeberrimi illius Apellis S.... Gladitsch artifici penicillo animata." Ez a képazonban a Szt. Klara

---

** „So sind auch in dem Kreuzgange des Klosters etliche schöne Malereyen; insonderheit von dem Gladich, der den Pensel trefflich wohl geführt, und in der Malerey künstlich gewesst."

kolostorral együtt tönkrement.

Fiumében az augustianusok templomában van egy gyönyörü „szt. Familiát" ábrázoló ~~[illegible]~~ kép, mely elött az öreg fiumei kapitány Della Rovere térdepel gyermekeivel együtt. Ez a kép a 17. századból való és lehetséges hogy Gladić müve. Az apáczák templomában is van egy nagy oltárkép: Mária menyegzöjl, 1664 ből, de 1815 ben ~~[illegible]~~ helyre akarták hozni és ez alkalommal teljen elrontatták.

Forrás. Ioannis antonii Thalnitscher a Thalberg Topographica Descriptio urbis Labacensis. MSC. — Valvasor. Ehre d. Herz. Krain. B. XI, pag 692. B XII, p. 103.

~~Slovnik umjetnikah jugoslavenskih od Ivana Kukujevića. God 1858. 102 oldal.~~

Gjenadie, (főpapja) a szt. Sava kolostornak Miklenševben született Priepoljeben Hercegovinában, őszláv nyomdász és a híres Vuković Božidar segédje volt. 1536. és 1537. években Teodosius szerzetessel együtt Velinczében két könyvet nyomtattak. Az egyik címe „Osmoglasnik" a másiké „Petoglasnik". Gjenadie és társa bizonyosan rajzolni is tudtak, mert az osmoglasnikban több famettszetű kép is látható. Ezen képek ábrázolják, Jézust, Máriát a gyermekkel, Michael arkangyalt. — ~~Több helyen~~ A könyv több helyen arabeskekkel van díszítve, nyomtatván az emlitett Božidar címere is látható.

Ezen ritka könyv példányai találhatók: Bécsben a császári könyvtárban. Háromdarab a Krušedoli kolostorban, ~~egy darab~~ Remetiben, ~~egy~~ Vrdnikben, ~~egy~~ Lišatovacban, ~~egy~~ Kuveždinban, ~~egy~~ Beočinban és Ledinci faluban egy-egy példány és

és fába faragni

egy

Kukuljević Ivan könyvtárában 2 példány. —

Slovnik umjetnikah jugoslavenskih od Ivana Kukuljevića. God. 1858 101. oldal.

Giroffdoris, Matthias, pozsonyi ötvösinas

V. 116.

Mur. Kot. Est

D. Giroffdoris Matyas

G. Lázár Ilona
"A Jóság", farelief

U.M.E. III. Bpesti kiállitása.Nemz.Szal.1931.febr.
2, 8 l.

Szlatina.

Szemközt a lépcsózete
goznak, mig a bánya közepén a
kiktől nem messze egy munkás á
három munkást képez csoportot,

Szinnyomat, mér. 19: 2

Ø Giztlmär János

építőmester

XVIII. n. Pápa

Gerevich Emlékkönyv

153. l.

Gizella Királyné

G. Születek 980 körül, † 1060 körül.

Cród
2

Dóry Ferenc: Szent István családi törte nete.

Ser Szt Istvánemlékk II
555 — 583. l
(Régebbi irodalom.)

valószínűleg Gizella Passauban halt meg s az ottani niedernburgi zárda templomában van eltemetve. Sírköve is megvan 1095)

halál oszi, évszámmal, amely valószínűleg téves.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz

21.633/1939. III. szám.

BUDAPEST 1940 FEB. -7.15 AH 5 AH

A Müemlékek Országos Bizottsága tek. Elnökségének

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Budapest IX. Hőgyes E

Gyözella Királyné

H. Gy.: Szt. István és Gyözella egy ajándéka.
Egyetemes Philologiai Közlöny. 1883.
119–120. l

Balatonfüred, centr

219

Képe 125,

Gizella kiratyne

l

[Egyházm. Lap]

1881. 261 l.
262 l.

hogy a presbyterium mai üles é-
ből kérésnek feltszalay József Nagy-
szebenben lakó építész, – hogy mikért
ígérte, a gyülekezet lelkészének szemé-
lyes találkozásuk alkalmával, kö-
rünkben megjelenni, s az új temp-
lom elhelyezésére nézve nekünk ta-
nácsot adni szíveskedjék.

Az eredeti jegyző kön
Déván 1904 évi szepten

Látta

Szőts Sándor
lelkész.

Gizella királyné

l

Egyházm. Lap

1883.366.1.

Gizella* Királyné
mint mühimző

lásd okv
Erdélyi László dr:
Árpádkor
Bp. 1922.
268. l.

* 74 „Gizla"-
nak írva-

Gizella királyné

vod

Fehér Ipoly = Pannonhalye. Nagy Miklós = Magyarország képekben Pest, 1870. (286 l.

I. r.)

ryvek.

477. —

. —

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Nürnberg.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

:

ny. Matyás kir. festett hollás ci merével;
kir. 1480-ban a veszprém megyei lövöldi
ndékoszta, Beatrix kir. nevak való
eteg ségéből való felépülése emlekére -
iatur kép Beatrix kir. ne egyháját

Gizella királyne

Szód

Fehér Ipoly

Győr megye és város
egyetemes leírása.
Bp. 1874. 668. l

4882

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Abaújvár, Abaúj-Torna vm.	Ref. templom. Leírása, adatai.

Gizella királyné

Irod

—

Báró Forster Gyula:

Gizella királyné

sírja. Budapesti Hirlap

1912. szept. 7.

Gizella Királyné

Fröhlich, Erasmus.

Casule S. Stephani regis Hungariae vera imago et expositio, quas publica luce donavit. Viennae, 1754. 5 8 l 1 tabla

sarnap
3
74 Laetare

Ó-görög Febr. 19A. Húsh. vas.

létfő
4
Kázmér

Kedd
5
Özséb

zerda
6
Perpetua

ütörtök
7
Aq. Sz. Tam.

éntek
8
Istenes János

zombat
9
Franciska

Izr. 29. S. Pekude

Ujhold 8 ó 28 p.

1940 **Március** 31 nap

Gizella királyné

vrád

z

Genth Verecke

V. 144. l

* Pöhelm Sándor
RÁKOSCSABA

Gizella Eiralyne

Lród

Gerevich Tibor =

A koronázási kin-
csek. Vas. Ujs.

1917. 28. l. (Keppel)

Hadjárat 1793. ban

Tóth György lovát aja

Az előte
maszkodó százados
Tóth Györgyöt, ki aj
tarsolyja és kardja
háttér hegyes vidék
négy-négy sorbaub

„Georg Toth Geme
Erdödy, gibt se
das eigene Pfera
fahr, in feindli

s jobbra:
„George Toth, Sol
Erdödy, en don
avoit été tombé
fait prisonnier

Szines rézkarc, r

T. 4

Gizella királyné

l

Gerevich romankoriemi

nevrumtato

246-48

Csernátfalui O. T. népkvt. X. 172

Gizella Eiwałyne

Gerevich, Tiberio:

wod Santo Stefano, primo re d'Ungheria.

Corvina. Nuova serie.

No 1. Bpest 1938. 20. l.

21 l. 22. l.

Gizella királyné

mühmino

ród

Gutheil Jenő dr

Veszprém, Szent

Imre városa.

A Veszprémvármegyei

Muzeum Évi Jelen-

tésének Irodalmi

Melléklete. 1929-30.

1. sz.

Gizella királyné

koronázási palást
fenti felügyelete
alatt Eszult
a veszprémvölgyi
apáca kolostorban

Horv Zsigmond

46.1

Idézi:
Gerevich T. A magyar
Minveszet europai
helyzete. Minerva
III. 1923. 100.

Gizella királyné

wod

Ipolyi A.: A magyar mintörténelmi emlékek tanulmánya. Századokban 1878. 23. l.

wod

Balassa F.: Casulae S. Stephani regis Hungariae vera imago et expositio Viennae 1759. Keppel.

Fröhlich, E. Casulae S. Stephani vera imago. Viennae 1754.

Különnyomat.

Gizella Királyné

Ipolyi Arnold:

A magyar nemzet Koronája és a Koronázási jelvényei története és műleírása. Bp. 1886

30, 163, 174. 177. 182, 188, 189, 191. 202, 203, 204, 205–206. l.

A <u>casuláról</u>: 200, 201, 208, 211. l.

is, meg ebben az ev

A Rieger Otto, b
rendelt mü, a neve
készült és ládákba
napok óta az elszá
uti forgalomban be
díj – sajnos – nem

Ily körülmények
ható, hogy a szállító
igazgatóságától csak
ha e tekintetben ho
Nagytekintetü Orsz

Gizella Királyné

Irod.

Károly János:
Fejér vármegye
története. II. k.
Székesfejérvár, 1898.
67. l.

KÉPES VASÁRNAP

1937 augusztus 22

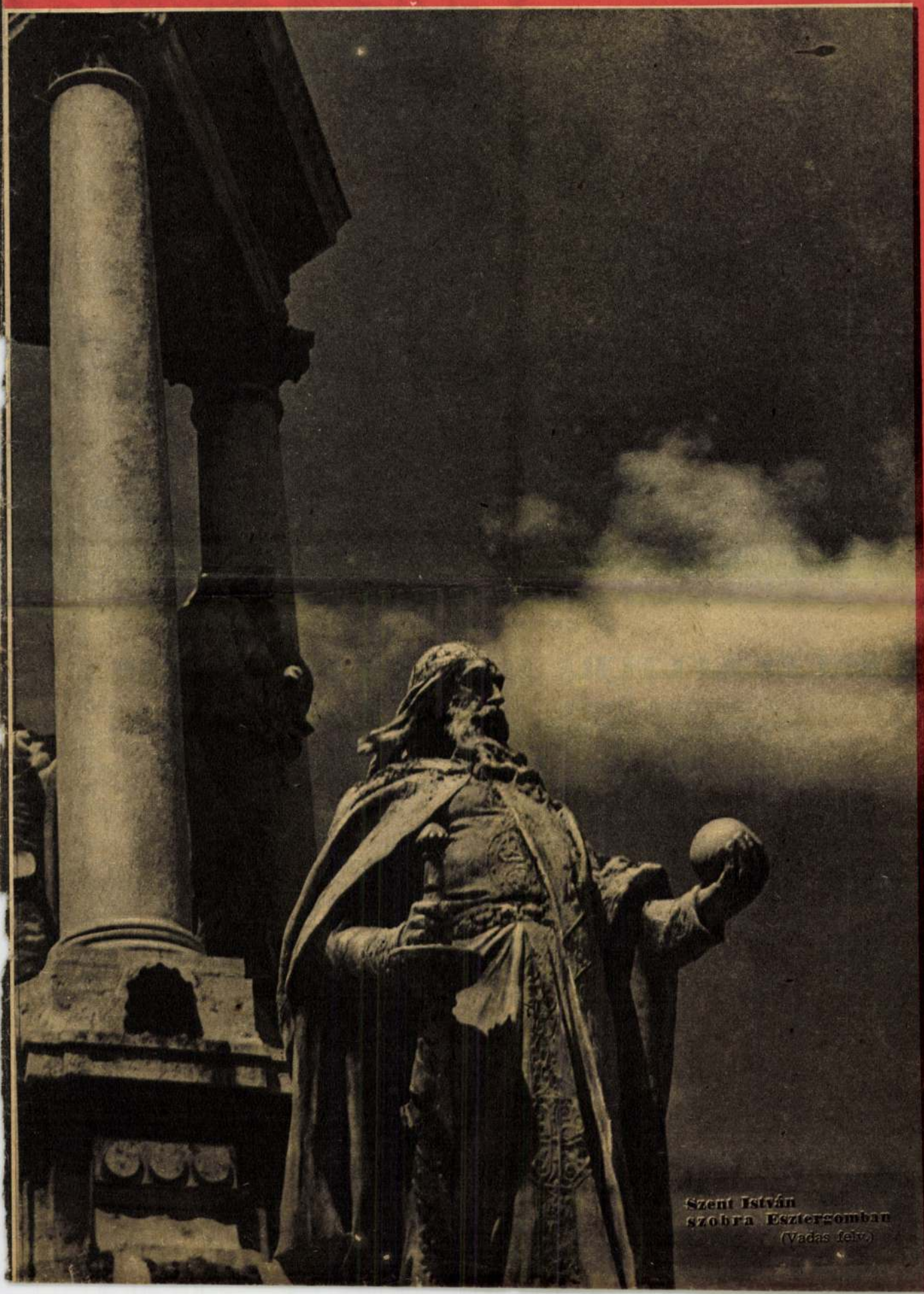

Szent István szobra Esztergomban
(Vadas felv.)

A pannonhalmi főapátság.

A HIT ÉS KULTURA MAGYAR FELLEGVÁRA

Pannonhalma ősi apátságának remek tornya messzi vidékekre veti csillogó fényét a rátüző napfényben, mint valami szárazföldi világítótorony, amely utat mutat a tévelygőknek és biztos menedéket jelent a bajok és viharok idején. Büszkék lehetünk erre a világító-toronyra, mert a tudomány, a kultura fényét veti szerte már több mint 900 esztendeje. Pannonhalma volt Magyarország legelső kulturcentruma, ősi fellegvára, ahonnan nemcsak a fegyveres seregek szálltak hadba a pogányok ellen, hanem a szellem, a tudás, a lélek fegyvereivel küzdöttek *Szent István szerzetesei* a tudatlanság, a hitetlenség ellen és küzdenek ma is minden olyan veszedelem ellen, amely a keresztény erkölcsökön megalapozott világrendet fenyegeti.

Nagyszerü látvány, amint az ember a vonatról megpillantja a hármas halmon messzire kiemelkedő hatalmas épület-csoportot, de még nagyszerübb látvány a főapátság tornyából széttekinteni. Egyik oldalon a Bakony hatalmas rengetegei és hegyláncolatai, a másik oldalon pedig a Kisalföld végtelenbe vesző siksága, virágzó falvakkal és városokkal. Ugy uralja a főapátság épülete az egész vidéket, mint valami középkori vár a maga birtokait. A főapátság épülete is vár volt egykor, még ma is annak nevezik a környéken és ma is láthatjuk a régi megmaradt épületrészeken a lőréseket és erődítéseket, melyeken még a pogányok és tatárok dulása is megtört és amelyek annyiszor nyujtottak menedéket a környék lakóinak az ellenség elől.

Az 1001. esztendőből, tehát Szent István király megkoronázásának évéből való az az adomány-levél, amely nemcsak Magyarország egyik legrégibb kulturemléke, hanem hiteles bizonyitéka annak, hogy Szent István királyunk milyen hatalmas elhatározással küldte harcba katonáit és szerzeteseit a kultura megszilárditására. Maga a főapátság azonban még ennél is idősebb, mert *Géza* fejedelem hivására, még 996-ban, tehát pontosan 100 évre Árpád honfoglalása után telepedtek le a Benedek-rend szerzetesei a Mons Sacer Pannoniae-n, ahogy akkoriban nevezték Pannonhalmát. Szent Adalbertnek Prága melletti, *brzeznowi* kolostorából jöttek az első bencés szerzetesek a mai Pannonhalmára, ahol Géza fejedelem épittette számukra és *Szent Márton* emlékének szentelte az első kolostort a *Nagy Károly* által még száz évvel előbb emelt Szent Márton-kápolna mellé. Ez az ősi Árpád-kolostor a régi idők szokása szerint komoly vár-jellegü erődítmény is volt és ettől kezdve nagy szerepet játszott a magyar történelemben nemcsak maga Pannonhalma, mint erődítmény, hanem elsősorban az a hit és erő, amely

falai közül kiáradt és amely soha meg nem szünő energiával kilenc évszázadon át vezette, nevelte és irányitotta a Szent István által gondjaira bizott népet és vált a magyar kulturának nélkülözhetetlen tényezőjévé. Jelentőségét az mutatja legjobban, hogy az Árpádok idején már 84 apátság tartozott a pannonhalmi főapát alá és sok veszedelmet, pogány-, tatár- és török-dulást is tulélte néhány templomuk, elsősorban az ősi pannonhalmi templom, a jáki, a lébényi és a garamszentbenedeki templom. Várai is voltak a pannonhalmi hittel, imádsággal és ha kellett, fegyverrel is harcoló szerzeteseknek, Szigliget várát — amely ma a Balatonvidék egyik legszebb pontja és műemléke — szintén a Benedek-rend szerzetesei adták át IV. Béla királynak.

A hatalmas épülettömb minden részében — bár maguk az épületek nagy része az ujabb korokban készült — a kilenc évszázad kulturmunkájának eredménye látszik. A székesegyház alsó része még a Szent István-kori ősi templom maradványa, fölötte épült az 1225-ben felszentelt templom és ezt egészitették ki a későbbi épitkezések, amig az egész épülettömb a mai nemes formájában megjelent. Az épület középpontjában emelkedik a 49 méter magas torony, melynek aranyozott kupolájáról emelkedik magasba a megváltás és a hit szimbólumaként az apostoli kettős kereszt. Az óriási könyvtár, amelynek alig van párja az országban, 200 ezernél is több kötetet tartalmaz. Valamikor a legelső magyar könyvtár volt, de a kilenc évszázad viszontagságai, pusztitások, tűzvész és rendfeloszlatás miatt nem lehet együtt mindaz, amit Pannonhalma szorgalmas papjai összegyüjtöttek, hiszen akkor a világ legértékesebb gyüjteménye volna. Nagyszabásu képtára, régiségtára és levéltára is van a főapátságnak, amelyek mind hatalmas kulturértéket képviselnek. A munka sohasem szünetel, állandóan gyarapodnak a gyüjtemények, de a szellemi, tudományos és művészi értékek mellett a gyakorlati, gazdasági téren is vezető és irányitó helyet foglal el Pannonhalma, ezt bizonyitják azok a dijak és kitüntetések, amelyeket a főapátság lótenyészete kapott a gazdasági kiállitásokon.

Szent István a hűséges szerzeteseire hagyományozta a pogányok vezérének, Koppánynak vagyonát, de rájuk hagyományozta még azt a kötelességet is, hogy a kereszténység kultura oltóanyagával nemesitsék a rájuk bizott népet, Szent István szerzetesei pedig megfelelnek szent kötelességüknek és ma is ugyanazokért az eszmékért küzdenek, mint annakidején, amikor a szent hegyen megtelepedtek: a keresztény erkölcsöt, a mi világrendünket védik a pogányság és hitetlenség törekvései ellen.

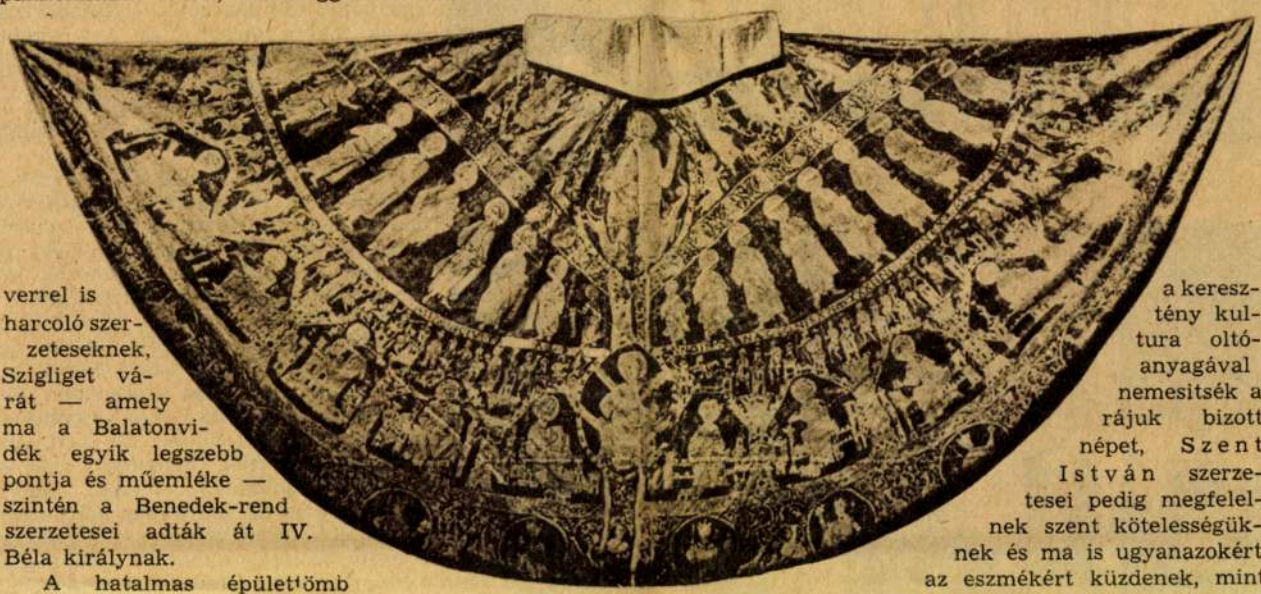

Gizella királyné koronázó-palástja, az alsó részén látható Szent István király legrégibb képmása. 1031. évből. Alsó kép: A főapátság könyvtárának egyik részlete, középen Szent István szobrával.

Külön emlitésre méltó kincsei Pannonhalmának Szent Istvánnak 1001-ből való adománylevele, továbbá az 1055-ből való tihanyi alapitólevél, amelynek latin szövegében számos magyar szó van és igy ez a legrégibb magyar és finn-ugor nyelvemlék. Gizella királynő ősi koronázópalástját üveg alatt őrzik, az idő annyira megviselte. Ezen a palástón van Szent Istvánnak legrégibb képmása is. Külön büszkesége Pannonhalmának a magyarországi Szent Benedek-rend 14 hatalmas kötetre terjedő monográfiája, amelyhez hasonló munka nincs sehol a világon.

Az egyházi kincsek is hatalmas értéket képviselnek. Pannonhalma jelentőségét és nevezetességét azonban mégsem ezek a kincsek adják meg, hanem az a 900 éves munka, amelyet a rend tagjai végeztek és végeznek most is a nemzeti és általános emberi kultura érdekében.

Az elmult héten is igy történt, valamennyi szálloda, valamennyi panzió zsufolásig megtelt külföldi vendégekkel. Az idén azonban, ellentétben az előző évekkel, nem az olcsó társasutazások közönsége dominálja a budapesti idegenforgalmat, hanem tulnyomórészt a magányosan utazó gazdag külföldiek foglalták le a szállodaszobákat. Az aztán már szinte hagyományos dolog, hogy az egyénien utazó idegen, aki három napra tervezi budapesti tartózkodását, rendszerint egy hétig marad, aki egy hetet szándékozott itt tölteni, csak hetek mulva megy el és aki hetekre jött, sokszor csak hónapok elmultával utazik el Budapestről. A magyar főváros különös varázsa feltétlenül itt tartja az idegent, ha csak nem mulhatatlanul sietős a dolga.

Az már nem ujság a számunkra, hogy a világ fölfedezte és megszerette Budapestet, de azért még nem szoktuk meg annyira az idegenjárást, hogy ne lennénk büszkék rá és ne okozna jóleső örömet, amikor a Belvárosban, a Dunaparton, a Várban és a város különböző helyein a legkülönfélébb idegen szót halljuk. Ha aztán Szent István napját megelőző vasárnapon fölmegyünk a Várba, már egyenesen bábeli nyelvzavar közepébe kerülünk. Angolok, franciák, németek, olaszok, lengyelek, hollandok, svédek, amerikaiak és a jó Ég tudja még hány nemzet turistái nézik végig az őrségváltást, a festői öltözetü alabárdos testőrség és a magyar vidék szinpompás népviseletü csoportjainak felvonulását.

Felső kép: a Budapesten időző holland uszók magyar menyecskékkel fényképeztetik magukat. Baloldalon: amerikai ur filmezi a gyöngyösbokrétások egy csoportját. Lent: angol turista fényképez a Halászbástyán.

Idegenjárás a Szent István-héten

Szent István hetére már a boldog békevilágban is mindig megtelt a magyar főváros, pedig akkor még hire sem volt nálunk idegenforgalomnak. Nem is az idegen „forgott" akkor Budapesten, hanem a vidékiek jöttek fővárost látni. Ma már természetesen egészen más jellegü a Szent István-hét idegenforgalma. Sógorok, komák, nagybácsik, nagynénik, barátok és ismerősök ugyan most is felrándulnak ilyenkor Budapestre, de nem ők az idegenforgalom fontos tényezői, hanem a külföldiek. A Budapestjáró külföldiek serege pedig, hál' Istennek, évről évre szaporodik. Augusztus egyébként is a főszezon nálunk és ahogy a Szent István-nap közeleg, vasut, hajó, autó és repülőgép egyre nagyobb tömegekben ontja az idegeneket Budapestre. A hónap közepe táján rendszerint már „telt ház" fogadja az ujonnan érkezőket és aki nem gondoskodott jóelőre szállásról, az bizony ilyenkor már nehezen kap szobát Budapesten.

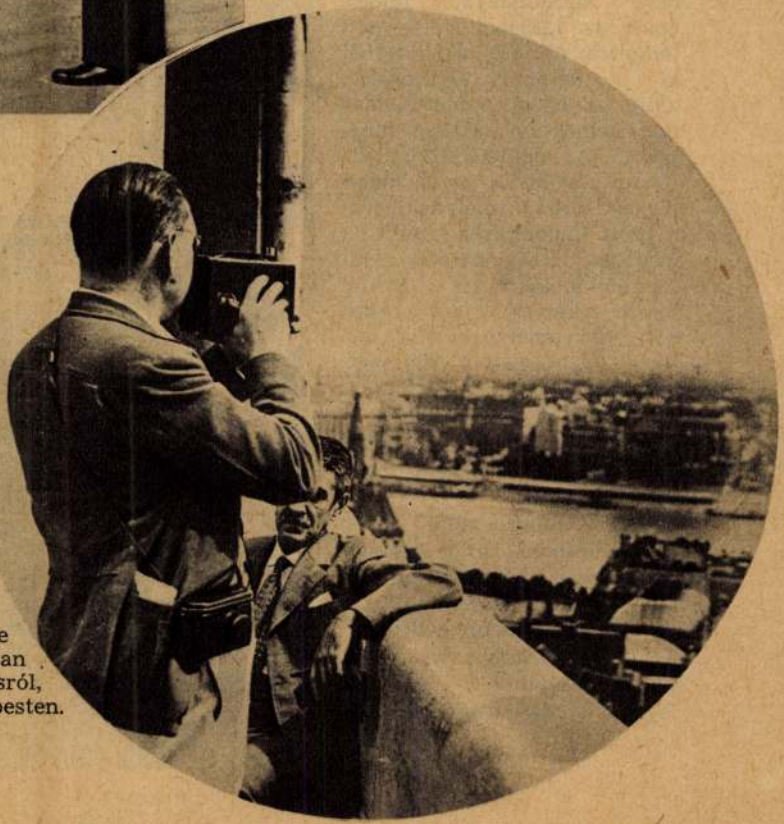

Gizella királyné

Szent István felesége
mintnőrő

irod

Kert. Ung. 103. l.

Edenjer, La Tène - Kori VII. 161

Gizella királyné

A koronázási palást

Repr.

Kiss Sziklkath Mag

15. l.

22

Dimanche

Gizella Királyné

képe a Koronázási palástról

Repr.

Kiss Sziklkath. Magy

22. l.

Kistelek

Gizella királyné

Knaus Nándor:

Gizella királynő.

Tud. Értekező I. 323,

409. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 53. hét

31 Vasárnap	Szilveszter *Szilveszter*
1 Hétfő	Újév *Újév* **JANUÁR**
2 Kedd	Jézus sz. n. *Abel*
3 Szerda	Genovéva *Benjamin*
4 Csütörtök	Titusz pk. *Leona*
5 Péntek	Teleszfor pk. *Simon*
6 Szombat	Vízkereszt *Vízkereszt*

Gizella kiralyné

K(övér) B(éla):

Szent István-féle casula.
Arch. Ért. 1890. 332-3 l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **ÁPRILIS** 17. hét

21 Vasárnap		Cantate *Anzelm*
22 Hétfő		Szót. és Káj. *Szótér*
23 Kedd		Béla pk. *Béla*
24 Szerda		György vt. *György*
25 Csütörtök		Márk ev. *Márk*
26 Péntek		Kilit és M. *Ervin*
27 Szombat		K. sz. P. et. *Arisztid*

Gizella királyné

Madzsar József:
Gizella. Magyar Nyelv.
1917. 84–85. l.

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **MÁJUS** 22. hét

26 Vasárnap	Nérei Fülöp *Fülöp*
27 Hétfő	Béda et. *Béda*
28 Kedd	Ágoston pk. *Emil*
29 Szerda	Pazzi Magd. *Maxim*
30 Csütörtök	Arki Janka *Sándor*
31 Péntek	Jézus sz. Sz. *Petronella*
1 Szombat	Pamfil vt. *Pamfilius*

JÚNIUS

Gizella Királyné

Marczali Henrik dr

A magyar nemzet
története az Árpádok
korában. Bpest, 1896.

Gizella Királyné

Mátyás Flórián:

Gizela szent királynénk védelme. Akad. Ért. 1869. 2–3. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **MÁJUS** 21. hét

19 Vasárnap		Szthároms. *Szthároms.*
20 Hétfő		Bernardin *Bernát*
21 Kedd		Bebola And. *Konstantin*
22 Szerda		Júlia sz. vt. *Júlia*
23 Csütörtök		Úrnapja *Dezső*
24 Péntek		Ker. segíts. *Eszter*
25 Szombat		VII. Gerg. p. *Orbán*

Gizella királyné

a Koronázó palástra
(vedetileg karula a szeresfehérvára
és annak mintajául
készült festett díszű
bisszusz selyem palástra
vonatkozóan / lásd oko

Mihályi Ernő dr.

Pannonhalma.

MAGYAR MUVESZET

1928. 21, 22 l.
23, 28. l. 29. l
47, 49. l.

Tervezője ügyes bizancs udvari festő,
minőzje Gizella királyné -

Szeresfehérvár

Hodder & Stoughton Ltd.
Hurst & Blackett Ltd.
Hutchinson & Co. Ltd.
Jarrolds Publishers Ltd.
Michael Joseph Ltd.
John Lane The Bodley Head Ltd.
Lawrence & Wishart Ltd.
John Long Ltd.
Sampson Low, Marston & Co. Ltd.
Andrew Melrose Ltd.
John Miles Ltd.
Frederick Muller Ltd.
John Murray
George Newnes Ltd.
Oxford University Press
C. Arthur Pearson Ltd.
Sir Isaac Pitman & Sons, Ltd.
Putnam & Co., Ltd.
Rich & Cowan Ltd.
Rider & Co.
George Routledge & Sons Ltd.
Selwyn & Blount Ltd.
Skeffington & Son Ltd.
Watts & Co.
Williams & Norgate Ltd.

1937.
XI.25. 1 Gerbe, S
1 Durazzo,

Gizella Királyné

Miletz János.

Gizella első koronás magyar királyné élete. Temesvár 1875, 191 l.

Szécsény, ferences

312

Gizella kiratyné

vod

R. E. S. A magyar koronás királynékről.

Nefelejts. 1866

324. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Gizella királyné

készíttette a koronázási palástot

Nefelejts. 1867. 182. l.
(A koronáról.)

Geischka

l.

LykaMagyműI800-50

113. l.

Girschka

Ltáb I. 112

Acsa.

Az erdős vidék középteré
figyelmünket, a melyhez az el
oldalain házakkal. Felirata:

Schloss Atsa.

Kny., mér. a vk. 6.4: 12.

140-

Gizella királyné

Pámer László =

Gizella, első magyar
királyné boldoggá-
avatása. Katholikus
Szemle · 1910. 697-715 l.

Soroksár tpl

26

Gizella Királyné

wod

Pauer János: Székes-Fehérvárott koronázott királynök. Székesfehérvár 1872. 10. l.

				1
				1
e				1
d. Mabrei				1
				1
ien				1
hren				1
				1
e				1
wr				1
				2

Gizella Királyné

vod

Pauler Gyula. A magyar nemzet története az Árpádházi királyok alatt.
Bpest 1893.

Gizella Királyné

l. Pehm. 103, 104,
175, 289, 290, 431. l.

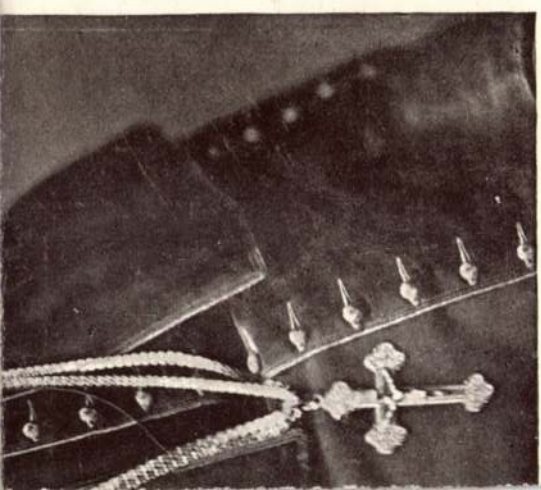

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczim: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Kudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztes. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszítések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Első- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Osszes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I., Kärnthnerstrasse 16. és Neuer Markt 2. Előkelő, elsőrangú ház. Lift, telefon, für-

a legalkalmasabb és leg
lakóházak

FÉNY! H

Díjtalan föl

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest VI.

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. Al
C. Köller Bécs, VI/1. Est

Fiume. Európa kávéház.
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.,

Fiume. Hotel Lloyd. Első
lemmel berendezve. Kitün
kiszolgálás, mérsékelt ára

Fiume. S. Georgevic. Első
választéka. Fő-utcza, Lloy

Fiume. Wurzer Albano. Er
szám 70. Nagy választék
fölszerelések, irodai bere

Gizella. kiraljne

wod

Pór Antal: Szent István

Kiráf. Pest. 1871

Gizella Királyné

irod.

Pulmagyarch.

II (153–157. l.

157,)

Nyomtatvány

Tek:

Europa

Film. könyv. lapterjesztő és könyvkiadó

Bizományi megbízás!

Budapest.

Rothemere-n

12 III/2

Gizella Királyne

Radisics Jenő

Szent István palástja

Budapesti Hirlap

1896. jun. 5.

Pécs, vrétes

176

Christi MXXXI. indictione XIV. Stephano rege et Gisla R. A fölirat alatt az apostolokat látjuk, itt is Krisztus a központ és végül a palást szegélyén az egyház első nevezetes vértanuit, valamint Szent István királynak, Gizella királynőnek és Imre fiuknak képeit. Ez utóbbi csak föltevés, mert felirat nincs mellette.

A himzés, mint emlitettem, aranyszállal készült, az akkori sürü, egymás mellé szurt lapos öltéssel, az u. n. point couché, mely a szövet benyomását kelti a nézőben s nagyobb, egyöntetü felületeket szolgáltat. Valószinüleg gyöngén le van kalapálva, hogy fényesebb legyen, a mint az szokásban volt. Ez szolgáltatja mintegy az alapot a részletekhez, melyek belül vannak s vagy akként jutnak kellő kifejezésre, hogy pl. a körvonalakat öltik végig vörös selyemmel, vagy akként, hogy felemás arany és vörös selyemszállal varrják ki, vagy végül akként, igy a lombdiszitményeknél, hogy az inda hajlását követve fonyást utánoz a tü. Ekként az arany pompás hatása nem szenved csorbát, a mellett, hogy a felületek is tagozottak. Imittamott még leveleket, ablakokat stb. is himeztek, kék sárgás barna és zöld selyemmel, a mi sokszor az alapszövetet van hivatva pótolni s egyszerübb eljárás, mintha az illető helyet ott kihagyják.

Müvészi szempontból legremekebb része a himzésnek a félkörü sáv, mely az apostolokat foglalja magában oszlopos, ivezetes, tornyos arkitektura közepette, trónus forma karosszékben ülve s számos, részben mozgásban lévő alakokkal környezetten. Látszik, hogy ez utóbbi részleteknél t. i. az arkitekturánál s a profán alakoknál a müvészt nem kötötte többé a szentesitett felfogás, a merev, meghatározott minta. Minden oszlopot más cifraság borit, diskrét, szines selyemmel kivarva, egyik szebb zalkszerüen elenkülnek és a valóságos élet pezseg ama apró harcosokban, a kik a tornyocskák felett lépdelnek és mozgolódnak.

Szt. István és Gizella képei a középen találhatók, de nem tekinthetők arcképeknek, egyszerüen emberek sémái, a kiket csak a föliratok: *Gisla regina*, *Stephanus rex* avatnak azokká, a kik. A palást, sajnos, már nem ép. Eltekintve attól, hogy eredetileg harang alaku kazula volt, nyilvánvaló, hogy minden oldalról megnyirták. Legtöbbet vettek el elejéből, balról. A szegélyéből is hiányzik legalább 3 centiméter, ha nem több.

A hagyomány tudvalevőleg azt tartja, hogy e palástot Gizella királynő himezte, és ezt látszik megerősiteni a rajta lévő dedikáció. S ebben a föltevésben van valószinüség. A fejedelmi nők egész sora tanitotta a himzés müvészetét a középkorban vagy gyakorolta maga. Nagy Károly anyja és leányai kiváló ügyességet fejtettek ki e téren. Nővére, Szent Gizella több monostort alapitott, a hol tanitotta a himzést. Judith, Kopasz Károly anyja egy saját munkáju ruhát ajándékozott Harold dán királynak, mikor 826-ban felvette a keresztséget. Mathild királyné, hóditó Vilmos neje pedig az u. n. bayeux-i himzést készitette, mely 70 méter hosszu s 1255 különféle alakot tüntet föl. Nincs tehát ok, hogy el ne higyjük, hogy Szent István palástja Gizella kezemüve, legalább legnagyobb részt. Ez annál valószinübb, mert Gizella királynő több egyházi ruhát küldött XVIII. János pápának. Az egyikét, egy kazulát melyen a királyné neve arany betükkel tündöklött, 1019-ben Tréves városába vitte és hagyta IX. Leó pápa, annak előtte toul-i püspök, mig a másik kazulát a Metz melletti Szent Arnould nevü helység apátsági templomának ajándékozta, mikor azt 1049-ben, ujból történt fölépitése alkalmából fölszentelte. Mindban egy 1770-ből kelt leirás és rajz létezik, mely szerint e ruha vörös selyemből való volt kékes reflekszel és formájára nézve egészen kerek. Középen lyuk volt a fej számára. Innét bibor selyem sáv futott le, rajta Krisztus, a mint jobbjával áldást oszt, baljában az evangeliumot tartja, alatta Szt. Péter, s ez alatt Szt. Pál, valamennyi alak aranynyal himezve. Arany himzésü apostolok is voltak rajta láthatók egy vizszintes sávban, mely a ruha hátsó oldalán vonult végig. Ugyanitt legfelül, a következő szintén himzett febrát ékeskedett: S. Hungarorum R. et Gisla dilecta sibi Coniux mittunt haec munera dno Apostolico Johanne. Az egyetlen Szt. Istvánnal egykoru János nevü pápa XVIII. János volt a ki 1003—1009-ig ült a pápai trónuson.

Még egy, az imént emlitett ruhákkal összefüggő emlékről kell szólanom: a pannonhalmi kincstárban lévő festett palástról, mely jelenleg az ezredéves kiállitás történelmi főcsoportjának egyik nevezetessége. A kápolnában van fölállitva. E palástról csak annyi bizonyos, hogy a XVIII. század közepe táján találtatott Bécsben a kincstárban s onnét a szt. Benedek-rend visszaállitása alkalmával került Pannonhalmára. Vannak tudósok, igy Bock s Ipolyi is, a kik e fölötte vékony szövetü köpenyt, melyre csekély eltéréssel u. a. minta van festve, a mely szt. István palástját disziti, a koronázási palást mintájának hajlandók tekinteni. Én nem osztom e nézetet. Azt hiszem, hogy a pannonhalmi palást valamely régi másolat. Mert ha ez volna az eredeti, akkor olyan formájának kellene lennie, a minő volt szt. István palástjának hajdan, s nem abban az állapotban tüntetné föl, a melybe későbbi átalakitások s csonkitások után jutott, szóval, a minő ma.

Radisics Jenő

A BUDAPESTI HIRLAP TÁRCÁJA.

Szent István palástja.

— A *Budapesti Hirlap* eredeti tárcája. —

Dicső, emlékekben oly gazdag multunk egyik legnevezetesebb ereklyéje Szent István palástja. Nem tudok nemzetet, kivéve a magyart, mely hatalmának közel kilencszázéves, látható jelvényeit ma már fölmutatni képes volna. Vannak a koronázási palásttal egykoru emlékek, de ezeket magán vagy nyilvános gyüjtemények őrzik mint értékes ritkaságot s a mennyiben olyanok, hogy hatalmi momentum is füződött hozzájuk, a mi által hasonló társaik közül kiemelkedtek, ezt csak a történelem lapjai tartották fenn a számunkra. Mondhatnám, hogy az élet kiköltözött belőlük.

Szent István palástjáról a megboldogult tudós, Ipolyi püspök irt legutoljára kimeritő értekezést a m. tud. akadémia ama nagy munkájában, mely a magyar koronázási jelvényekről jelent meg 1886-ban. Nekem a minap, Szlávy József koronaőr jóakaratu és szives előzékenysége folytán volt alkalmam e palástot látni, s mivel az most a szent koronával s egyéb jelvényekkel együtt nyilvánosan ki lesz állitva, beható megtekintése azonban a helyi viszonyok után itélve alig lesz lehetséges; de az előbb emlitett munka sem forog közkézen: talán nem lesz érdek nélkül való, ha a nagy közönséget eleve tájékoztatom e nevezetes darab a felől.

A kik netán ismerik a Pallas nagy lexikonjában található szines rajzát, meglepetéssel fogják látni, hogy mennyire más az eredeti, mennyivel szebb, pompásabb. A minden magyar ember lelkét megható nagy nemzeti eszmétől, mely vele elválaszthatatlanul összeforrott s első sorban felmerül, egészen eltekintve, a palást mint mütárgy a legrégiebbek s a legszebbek közé tartozik, mely egyáltalában ismeretes e korból. A bécsi kincstárban őrzött császári köpeny talán hatásosabb: a Szent Péter-templom sekrestyéjében lévő császári dalmatika esetleg kecsesebb, de ugy az egyiket, mint a másikat fölülmulja a mi koronázási köpenyünk a kompozició nagyszerüsége, harmóniája, a kivitel tökélye s a szinhatás nemes volta által. — Kiteritve, szemünket szivárványszerüen változó bibor, viola, zöld és kék reflekszekkel tündöklő alapja kapja ueg, melyből a diskrét, de azért még mindég fényes és gazdag aranyhimzés föl-föl csillámlik, mint a galambnak a nyaka, ha süti a nap sugara. E szép szinhatás egy részét persze az időnek kell tulajdonitani, mert közelről megvizsgálva, látjuk, hogy az évszázadok itt sem haladtak el nyomtalanul. Az utólagos öltések egész serege, mondhatni ezrei tartják össze az eredeti selymet, melynek mintáját is csak gondos kutatás után lehet meghatározni. Ez eredetileg biborszinü selyem damaszt volt, u. a. a bibor, a melyet régtől fogva készitettek a Keleten, majd Sziciliában a szaracenok, egész a XIV. század végéig s mely koránt sem a mai értelemben vett bibor, azaz tüzes vörös, hanem inkább sötét, violás szin. Mustráját az alapba szőtt négy, csillag formájára elrendezett levelü rózsa alkotja vizszintes sorokban egymás mellett; tehát csikos szövet volt, a csikok a szövet széltében futottak. A palást két egész szélből készült s a sarkokon van megtoldva. Volt-e a zöld rózsák között valamelyes más, elütő szinü egyéb minta, azt szinte lehetetlen megmondani. A selyem ugy látszik, már korán foszlott. A jobb sarokban egy más, XIV. századbeli, viola alapu, leveles mustráju selyemmel van kifoldozva; sőt, ugy látszik, erre varrták föl először az egész palástot, mert valahány helyen kikopott, ugyane szövettel találkozunk.

Gyönyörü és pompás a himzése, mely mindenestül arany. A szála vörös selyem; erre szinarany van csavarva, tehát sem nem selyemre csavart ezüstözött szijjacska, a rendes ciprusi szál, a minőt akkortájt széltében használtak, sem nem aranyozott ezüst, a minő a XV. századtól fogva napjainkig divik. Már ez a körülmény is mutatja, mily fejedelmi tárgy a mi palástunk. A himzés Krisztus dicsőségét és diadalát ábrázolja a menyekben és a földön főbb mozzanataiban. A kompozició tengelye egy középső, függélyes sáv, (aurifrisia) melyből jobbra és balra egy-egy keskenyebb sáv indul ki negyvenöt foknyi szög alatt, együtt a szokásos kereszt forma.

Az ekként képezett háromszög csucsában a dicsőséges Megváltó, tojásdad, hegyesvégü, mezőben az u. n. mandorlában. Jobbra valamivel följebb, a Majestas domini, balra a szent Szüz. Körülöttük az angyalok s az evangelisták jelvényei. Krisztus fölött lebeg a galamb formáju szent lélek. A kereszt rézsut futó két ágában szárnyas angyalok himezvék. Ezek alatt nyolc-nyolc próféta és közöttük, a középen ismét Krisztus.

Az apostolok e sora alatt vonul végig félkörben egy sürün aranynyal himzett szalag rajta kék selyemmel himzett e fölirat olvas-

Mai számunk 12 oldal.

Gizella királyné

lásd

Rankl Lajos, Schmid M. Farkas, Vértes József.

Gizella, Magyarország első királynéja, Szent István hitvese. Székesfehérvár, 1935. 4-r. 144 l 14 k.

archiffel

~~Knex Erzsébet~~: ~~Könyvkötések~~ — mű-
~~helyéből F 18 r.~~ ~~32 szilm~~ ~~l~~, ~~25 k.~~
~~Budapest~~ Br. 1935.

~~F 1925–1935.~~

Gizella kraljica

Randolder, Dr Joh.:
Elisabeth (Gisela)
erste Königin von
Ungarn. Wien,
1854.

Čechek, šumegi, selyemzászlói

VI. 124

Gizella királyné

l.

Ráth György 1896

116. l.

Gizella királyné

vőd

Remellay G. A székes-
fehérvári régi főegyház
és királyi sírbolt.
Vas. Ujs 1862. 520. l.

Gizella királyné

Róka, Johann:
Das Leben der seligen
Gizela ersten ungarischen Königin
Wien, 1779. 66 l.

Pécs, városház, gremiále

Képe 218

Gizella királyné

sírja

Dr W. M. Schmid:

Das Grab der Königin Gisela von Ungarn Gemahlin Stephans I. des Heiligen München 1912. Ism. dr. Supka Géza.

Arch. Ért.

1912. 444—445 l.

indulok uj alkotmányos küzdelembe, eze
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger M
királyság megváltó eszméjének. És feg
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hivei
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkho
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomi
sok ezer embertársamon, joggal kérhet
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszi

nek semmit, amig igazolt emberein

Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában,

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Gizella kiváltyne

irod

Stippeky József:

Szent Imre és a koronázási palást.

Budapesti Hirlap.

1930. júl. 27.

marca. 18. 1911.

240/1911.
cit: III. 21.

Gizella királyné

Lásd

Stöhr Géza: Hol van Gizella királyné, szent István nejének sírja? Religio 1912. 32. sz.

CSOBÁNC

Várrom

Mezricky Péter: Még egy régi vár a Balaton vidékén.
VV 1869, 590.

Gizella kirátyné

l.

F. Sůpka Magdolna:

Magyar úrihimzés.

Bp. 1938. 10-l.

Gizella Királyné

Szmik Antal:
Gizella királyné
hímzö iskolája.
Iparmüvészeti tanul-
mány Bp. 1909.
Kellner Albert.

<Gizella Kiratyne>

lásd

Szmik Antal:

< > hiszó-isto-
lája

Nemzeti Minvenet

1907. I. n.

17 — 19. l.

kiegyenlítésére
pengőt körsönettel

Kiváló tisztelettel
Berényi István

Gizella királyné

l.

Tapay-Szabó

Gizella: Magyar

úri hímzés. Bp.

1941. 4. l.

olat

túrak országos tanácsa.
tkirályi utca 7.

Romhányi János úrnak
táros Nyitra.

res könyvé czimü vál-
ndelése tárgyában folyó-
kelt megkeresésére vála-
kintetességedet, hogy
nyvek nagyobb példány-
rzésére megfelelő java-
endelkezik s így ké-
ajnálatunkra még akkor
n teljesíteni, ha oly
nelynek tárgya inkább
nyvtárak céljainak és

Gizella Erdélyné

Tomcsányi Lajos:
Boldog Gizela és ár-
pádházi boldog
Margit szentéavatása
Religio 1908. 439-
440 l.

Tomcsányi Lajos
Boldog Gizela még
egyszer.
Religio
1908. 526-
529. l.

BUDAPEST
940 APR -4-7
PKT LKd

34. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, AUGUSZTUS 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Kaplony-utcza 9.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A *«Világkrónika»*-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

SZENT ISTVÁN.

Negyvenöt évvel halála után szentjei közé iktatta az egyház; mint a magyar állam megalapitójának, a mig csak lesz magyar e földön, mindig kegyeletes tiszteletben marad emléke.

Kilenczszáznyolcz esztendővel ezelőtt, 997-ben, apja, a hibásan Gejzának olvasott Geisa, Geycha, vagyis az Árpád-kori palóczos nyelvben Gyejcsa, mai kiejtéssel Décse fejedelem után lépett a honalapító Árpád örökébe, melynek igazi hatalma csak Gyejcsával kezdődött, míg előbb Árpád fiai és unokái két más fejedelemmel, a gyulával és harkával osztották meg a magyarság fölötti vezérletet. Bármennyire összekeveredett is a hét törzs a keleteurópai és déloroszországi pusztaságon való költözködése és a mai hazában való elhelyezkedése alatt, egypár nemzedéknek kellett letűnnie, a míg elmosódtak a törzsi különállás hagyományai. Ebben az élő hagyományban gyökerezett a törzsek fejeinek, a konstantinápolyi udvar elnevezése szerint a vajdáknak hatalma. S a X. század közepe táján még nagyon élénk volt e hagyomány. Az egykorú németek egy-egy királynak tartották az augsburgi ütközet vezéreit, Lélt, Bulcsut és Surt, holott egyik sem volt Árpád-ivadék. A görög udvar, a mikor követséget küldött a magyarokhoz, «a turkok fejedelmeinek», nem pedig «Turkia fejedelmének» czímezte leveleit. Az Árpád utáni félszázad alatt csak a törzsek és nemzetségek fejeinek szövetsége pótolta a nem-

nem támaszkodhattak törzsük zárt tömegére; az egyes törzsek ugyanis össze-vissza voltak keveredve, nem egy helyen, hanem nemzetségek szerint szétszórva az ország különböző pontjain telepedtek meg.

Gyejcsa fölismerte a törzsi szervezet ezen halálos gyöngeségét s volt benne elég erő és kiméletlen akarat, hogy siettesse a végleges felbomlást. Ő már valódi fejedelem volt, nem pedig a törzsfők és a község végzéseinek a végrehajtója. Midőn körülbelől 25 éves uralkodás után meghalt, a magyarság köztudata teljesen elő volt készítve a nemzeti egységre; fiára Vajkra, vagy keresztnevén Istvánra már csak a végeken hosszan elnyúlva bár, de egyvégtében tanyázó és saját fejedelmeik, nyilván a harka és gyula alatt élő rokonfajta határőrségnek, az itt talált avarmaradványoknak s a kozároktól elszakadt és Árpádhoz csatlakozó kabaroknak vagy fekete ungroknak, közös elnevezés szerint székelyeknek a magyarsággal való szorosabb egyesítése maradt.

Gyorsan követte egymást a somogyi Koppány, a keleti végeken, talán Gyulafehérvár környékén székelő ifjabb Gyula, aztán a bessenyő Keán s a marosvidéki bolgár Ohtum vagy Ajton leveretése, úgy hogy a veszprémvölgyi apáczák görög nyelven kiállított alapító levelében már «Kralêsz paszêsz Ungriasz», az egész Magyarország királyának nevezhette magát István s trónralépte után negyvenegy év múlva olyan erős alapokra fektetett királyi széket hagyott utódaira, hogy a halála után nehány évre kitört fergeteg sem volt képes megrendíteni. Nem a királyságot semmisitette meg a nemzeti visszahatás, csak azt, a mi idegenszerű volt benne,

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ARCZKÉPE, A KORONÁZÁSI PALÁSTON LEVŐ S GIZELLA KIRÁLYNÉ ÁLTAL HIMZETT EGYKORU KÉP UTÁN.

magyarrá tevén Szent István alkotását, a melyet az ő tudatos működése csak erősnek és kereszténynek akart. A faji ösztön életereje végezte be a nagytehetségű apa és lángeszű fia művét s pótolta azokat a hiányokat, melyeket magyar nemzeti szempontból nélkülözött az új királyság.

Mert egész elfogulatlanul vizsgálva Szent István életrajzát és jellemét, a hogy tetteiből magunk elé állíthatjuk, bajos volna ráfogni, hogy a kereszténységen és erős állami szervezeten kívül még arra is törekedett volna, hogy magyarrá tegye ezt az országot, melynek ő volt első királya.

Nincsenek adataink, melyekből megitélhetnők, mennyire haladt előre Gyejcsa korában a hét törzs vezérnemzetségeinek összeforradása a harczosok tömegével; azt azonban tudjuk, hogy még a X. század dereka táján sem feledte el a vezérlő néposztály a turkok nyelvét, kiktől eredetét vette. Konstantinus Porphyrogenitus görög császár, ki megőrizte számunkra ezt a fontos adatot, nem valami szabatosan fejezte ki magát, midőn erről szól; mi pedig, kik Árpádot és vezértársait nehezen tudjuk másnak képzelni, mint magyarnak, különböző erőltetett magyarázatokkal még zavarosabbá tettük Konstantinus értesítését s erőszakosan behunytuk a szemünket olyan jelenségek előtt, melyekből tárgyilagos itélettel csak arra a végkövetkeztetésre juthatunk, hogy a tulajdonképeni magyar elem fölött egy törökfajta vezérlő elem helyezkedett el, mely csak akkor hagyott fel a török nyelv használatával, midőn a mai hazában való letelepedés kiszakította a törökség környezetéből. A bizánczíak mint turkokat ismerték meg őseinket; Árpád és a többi vezér családja a kevés perzsán kívül török eredetű személyneveket (Álmus, Béla, Gyejcsa, Tas, Tarkacsu, Jutas stb.) s nem magyarokat használt; az oghuz-törökök és a magyarok legrégibb jelvénye, a turul azonos, valamint egyforma a nemzetségi szervezetnek hat nemből és 4—4, összesen 24 ágból álló beosztása; a történeti előzmények is olyanok, hogy megállapítható a török hegemónia eredete. A magyarság unugur vagy onogur néven az V. század közepe felé tünik fel a történelem szinterén, midőn az Alsó-Volgáig és Azovi tengerig nyomult előre. De már száz év mulva megalakult az altáji turkok nagy birodalma, mely Khina határától egész a Donig terjedt s mint az egykorú bizánczi forrásokból tudjuk, 580 felé az Alsó-Volga és Azovi tenger körül tanyázó onogurokat is meghódította. Ugyanaz történt ekkor a magyarokkal, mint hét századdal később a törökséggel, mely mongol vezérlet alá került s a mongolok egyik törzse, a «tatárok» neve alatt szerepel a történelemben. A bizánczíak is onogurok, unugurok helyett turkokról beszélnek ezentúl s a magyarság régi neve csak a szlávoknál marad fenn, a míg a IX—X. században a nyugati népeknél is ismeretes lesz. S a hogy eltörökösödött a volgai mongol-tatár vezéri nemzetségeknek már a harmadik-negyedik nemzedéke, úgy magyarosodtak el a X. század folyamán a magyar környezetben a Pannóniába vándorolt turkok is.

De ha megtörtént is a nyelvi beolvadás: alig hihető, hogy még azután is több nemzedéken át ne maradt volna fenn a köztudatban a különböző eredet emléke, úgy hogy Szent István korában még semmi esetre sem mosódhatott el. A magyar faji jellemvonásoknak az az ösztönszerű megnyilvánulása, melynek eszményét a középkor magyarja Szent Lászlóban találta fel, nem volt meg Szent Istvánban; ő még csak a «magyarok királya» volt, ellenben Szent László «magyar király.»

Különben teljes félreismerése volna a kornak, ha a X—XI. század szülöttében olyan felfogást keresnénk a nemzetiségről, minőt a mai ember vall magáénak. A közös származásnak, közös szokásoknak, közös életsorsnak, a bajtársi viszonynak együttes érzelméből fakadt olyasmi, a mi bizonyos fokig megfelelt a mai értelemben vett nemzeti öntudatnak. Ámde afféle gondolat, hogy «nyelvében él a nemzet», ismeretlen volt Szent István korában.

Akár ő maga, akár, a mi valószinűbb, az ő nevében Szent Gellért irta a Szent Imréhez intézett atyai intelmeket, az ezen időbeli felfogásnak az a hires és sokszor idézett mondás felel meg: «Az egynyelvű ország gyönge és törékeny.»

Minden népnek megvan a maga nyelve; olaszoknak, meg a többi román népnek a latin, németeknek a német, tótoknak, cseheknek, morváknak, szlavonoknak, horvátoknak, bolgároknak a szláv, görögöknek a görög, magyaroknak a magyar. Ilyenforma gondolatmenet az, a mi rávezet a föntebbi kifejezés tulajdonképeni értelmére. Mert a szó, ha formája nem változik is, nem ugyanolyan jelentésű ma, mint a milyen volt tegnap. Szent István korában teljesen közönyös volt az, hogy egy nyelvű vagy több nyelvű legyen egy ország; a kérdést teljesen gyakorlati szempontból fogták fel s a latin nyelv használata megfelelt az azon időbeli egyházi, irodalmi és politikai élet követelményeinek. A tulajdonképeni kérdés az volt: egyféle vagy pedig többféle népből álló lakosság által lesz-e erősebb valamely ország?

Magyarország népessége a XI. század elején nem sokkal lehetett több félmilliónál. Európa akkori népessége mellett is nagyon csekély szám. A német császárnak legalább is nyolczszor annyi alattvalója volt; Itáliában, bár kisebb Magyarországnál, 14—15-szörte több ember lakott; a görög császárok pedig legkevesebb 30-szorta nagyobb nép fölött uralkodtak.

Igaz ugyan, hogy az a kevés magyar még nem olyan régen ellenállhatlanúl végig száguldozta egész Európát. De a honfoglalók ivadékaiból csak a harczoló vagy békés időkben pásztorkodó, vadászattal és halászattal foglalkozó nép telt ki s egy olyan vereség után, minő az augsburgi, a hol elveszett a fegyverfoghatók nagy része, a nemzet fenmaradása sem lehetett biztos. Voltak aztán a magyarságon kívül még szlávok, külföldről behurczolt rabszolgák, kik megmunkálták a földet s elvégezték a különböző szolgai teendőket. De egy keresztény és erős országnak, a milyenné Szent István akarta tenni Magyarországot, még másféle népelemekre is szüksége van, úgy mint papokra, városi polgárságra, kézművesekre, kereskedőkre, minők az olaszok, valamint a nyugati népek fegyverforgatásában és úri szokásaiban jártas lovagokra, minők a németek. Csak úgy lehet tehát nagy és erős országa a magyarok királyának, mely képes lesz magát a két hatalmas császárság, a görög és német közt fentartani, ha minél több olasz és német vendéget fogad be, kik nemcsak a nyugati népek fejlettebb életviszonyait honosítják meg nálunk, hanem a kereszténységnek is terjesztői és erős támaszai lesznek.

Egy a magyarság egész világát felforgató nagy átalakulásnak volt a korszaka Szent István uralkodási ideje, melynek ő volt a vezetője és irányítója, ha nem is a megindítója. Ez az átalakulás, melyre a helyzet utalta a magyarságot, nemcsak a lelkeket hozta forrongásba a kereszténység új eszményeivel, addig ismeretlen gondolatkörével, de a régi politikai és társadalmi szervezet felbontásával, valamint a félnomád életmódból egy fejlettebb gazdasági életre való átmenettel a létviszonyokat is oly annyira megváltoztatta, hogy csak egy ereje frisseségében levő, fiatal nép volt képes a tőle teljesen idegen elemek környezetében s azoktól át meg áthálózva egy új életnek a létföltételeit megteremteni.

Kilencz század történelme a bizonyság rá, hogy az, kinek lángesze fölismerte az új életrend megteremtésének szükségszerűségét, bölcsen járt el a nagy átalakulás vezetésében és irányításában. Új élet fakadt a régi romjaiból, mely több mint nyolcz századon át a Szent István által megvetett alapon nyugodott.

Ma ismét olyan válságos átalakulás közepette vagyunk, mint kilenczszáz évvel előbb. De van-e Szent Istvánunk? *ng.*

ÚJ SZÁNTÁS.

Ereszd mélyebbre a csoroszlyát,
Szívig hasítson le a földbe!
Érezze a fekete mélység,
Hogy bővebb termést vártunk tőle.

Tavaly a szomjazó homokból
Csak büszke délibáb virágzott,
Nagyálmodó nép, haj be megcsalt
Keleti lomha, gyáva álmod!

Szívig hasíts a földbe, szántó,
S nemesebb mag kell majd e földbe:
Verejték, kínos, elszánt véres, —
Úgy fakad majd termés belőle!

Érzem, vágyak tüzes magvától
Fogamzik már a föld alattunk
S meg-megreszket vajúdó lázban . . .
Hej, lesz majd, lesz majd mit aratnunk!

Hallom, álmok foszló ködén túl
Hív, új szántásra hív a század,
S ott túl egy roppant aratásra
Verik, fenik már a kaszákat!

Bodor Aladár.

KAGYLÓZÚGÁS.

Búgó keservvel egy csodás dallam
Áttör a kagyló durva falán.
Valaki irt a távol tenger mellől,
A tenger lelke sír benne talán?
Mintha egy vágynak volna visszhangja,
Mit a tenger zsong, messze amott,
Míg az alkony hűs szellője halkan
Illeti csókkal a szűzi habot . . .

Ó, igaz ez . . .? A tenger szerelme
Zsongana át e kagylófalon,
S elviszi vágyát, messze Adriára
A nap, a levegő, a fuvalom . . .?
Ó, ha való, belesúgom im én is,
Égő szerelmes üdvözletem,
Hadd hallja meg ott egy szőke leányka,
Hogy mennyire, mennyire szeretem!

Balla Ignácz.

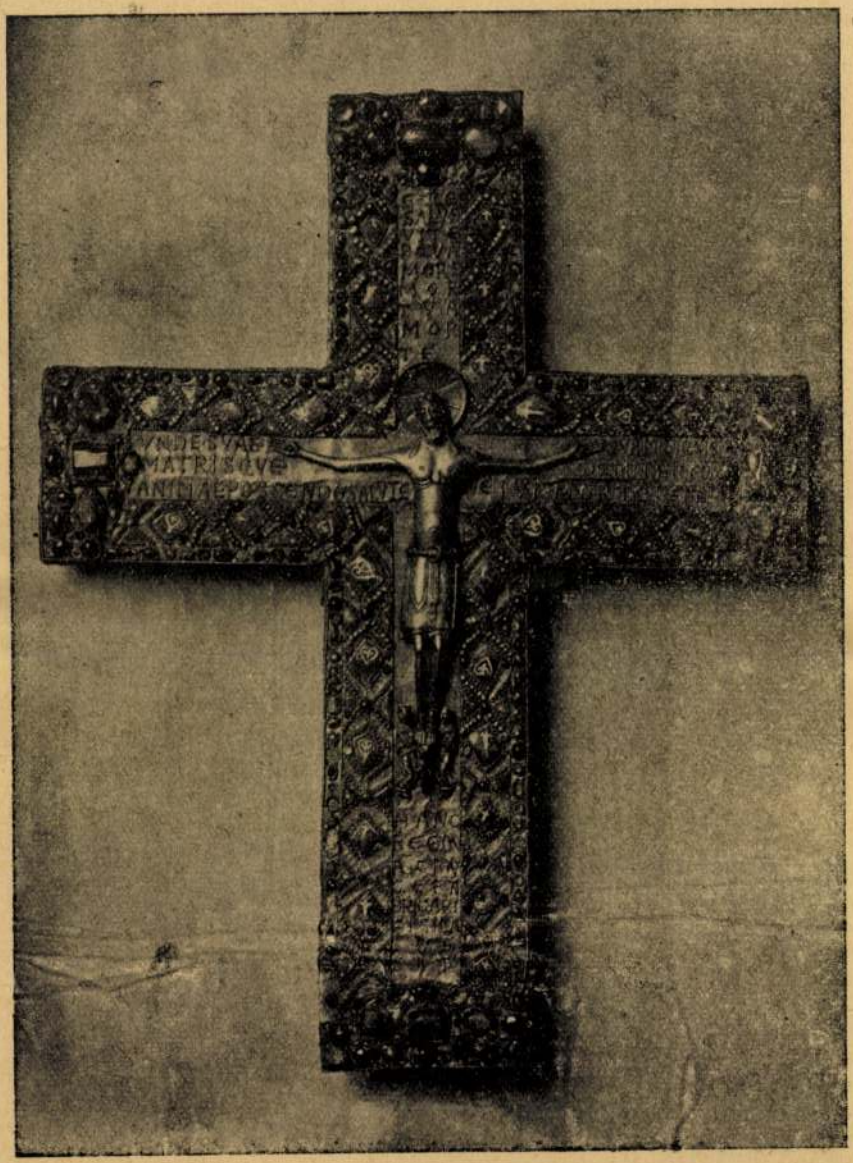

Gizella királyné keresztje a volt bajor királyi család birtokában. Készült 1008-ban. Krisztus lábainál Szent István király és Gizella miniatür alakja térdel.

Gizella Eiralyne Ercontje

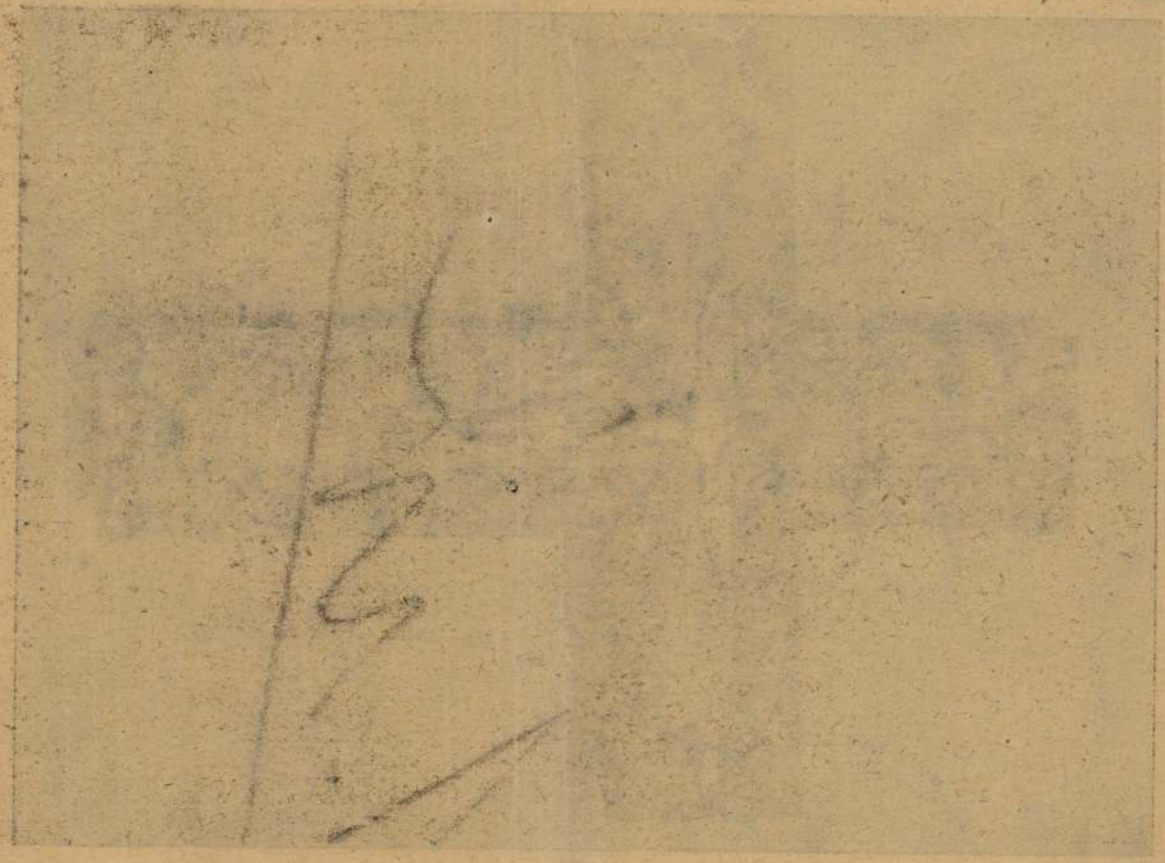

Gizella királyné

Vas. Ujs. 1917. 6. l.
(Gizella királyné ~~és~~
s a koronázási pa-
lást.)

Budapest:

A Nemzeti Muze

that lapb

a MAGYAR NEMZE

SZINT"-„AZ ELSŐ-"

PÜLET FŐTENGELY

~~fet~~ teszi szemlélhetőve Mindegyik l

a czím és ez a

ven ~~is olvasható~~.

wrem A. fénykép-

Lasza

Gizella kiratyne

wód

Vayer Lajos ifj.

Magyar uralkodók.

Bp 1942. 7. l.

1. tábla

N° 66.

Thomas de Keijser

4271. ~~Gonzales Coques (Cocx):~~

Sz. Antwerpenben 1618 deczember

Sz. Amsterdamban 1596-ban
1667 junius 7-en.

~~A nassaui herczeg kére.~~ (De

Az elősérben pemlélhető, ~~[illegible]~~ „a hol egy szembe néző szőke hajú férfi, ki jo

~~A~~ balrafordultan ágaskodó pa
~~czeg szembenéz, felemelt jobb kezé~~
~~kantárt fogja, a melynek végét meg~~
szolgája van, a ki agarat vezet és a
Öltözete a herczegnek: tollas kala
gallérral, szürke kabát csikos ujj
kézelővel és sarkantyús csizma mag
fegyvertámaszték van: nemez kalap,
kabát, térdig érő nadrág, fekete h
ról kórócsoport tünik szemünkbe. A
Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 57:48.~~6~~ 8 cm
~~Gróf Pálffy János hagyomán~~

Jegyzet. Száma a törzslelt

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~
~~Gonzales Coques: Port~~
~~unter Glas in Goldrahmen,~~
~~55 hoch 48 brt. (II. Salon~~

23 (4)

Gizella Királyné

Velics László:
Boldog Gizella, első
királynénk passaui
sírjától. Religio

1908. 488-491. l.

Gizella királyné

Velvánd. 118 - 123. l.
(A magyar szent korona és a koronázási palást.)

Gizella királyné

Wertner M. dr:

Az Árpádok családi
története.
Nagybecskerek, 1892

Gizella királyné

Wittich Sándor

Boldog Gizella.

Magyar Sion.

1867. 21–37 /

85–100 l.

1093/ho.

KOMÁROM THJ. S
1745
KIADÓHIV

Emlékek

IX

Hivatalból
díj átalányozva.

Gizella királyné

Irod.

Wittich Sándor

Boldog Gizella.

Magyar Sion.

1867. (21—37. l.

V. ö.)

85—100. l.

Gizella kiralyné

Wód
z

Gerlerd. 1421 -

Borzi

400

Gizella Királyné

karulája

lásd

Czobor Béla dr

cikkét a tört. kiállitásról

Az Iparmüvészet

1896 bán. müben

A hol a karulásról

részletesen nyilatkozik

és Bock véleményével

szembehelyezkedik.

Gizella királyné

trod

Csánki Dezső - Árpádi
az Árpádok. 285-l.

Gizella királyné

ivod csetleg lásd a feldolgozásnál.

Szmik Antal: Gizella királyné himző iskolája. Bp. 1909.

(MOD KUT. 1495.)

A palástot Bock, Ipolyi, Czobor leírásai s az általuk közölt reprodukciók alapján ismeri csak. Fenti szerint a palást himzése magyar öltéssel (Point de Hongrie) készült s himző stílust Gizella királyné alkotta meg. Sok sajtóhiba, sokszor zavaros előadás.

p Lefébure véleményével azonosítva magát

XXI

Gizella királyné

A Szmik Antal könyvében lerögzített tények

A koronázási palást (kiváló művész (görög?) készítette, a hímzést a királyné részvetelével a körmyezetéhez tartozó bajor nők és a veszprémi görög apácák készítették 1031-ben, Szent Imre halálozási évében s Eredetileg miseruha volt, az Árpádok idejében alakitottak koronázási palásttá. A pannonhalmi apátság tulajdonából lévő festett palást nem mintája, csak másolata a palástnak, s akkor készülhetett mukor a miseruhát palásttá alakitottak (Czobor B., véleménye)

A királyné hímző műhelyéből került ki XVIII. János pápa egyik miseruhája, mely 1003–1009 közt készült s mely IX. Leó pápa ajándékából 1049-ben a Metz közelében lévő Szent Arnold apátság kolostorába került. Ez a francia forradalomban elpusztult ✝

✝ Részletesen foglalkozik e miseruha törzénetével. Lefébure Ernest: Broderie et Dentelles könyvében

[illegible]

tárrétegek. Csak irásban volt ismeretes.

Előretes költségvetést készítünk. Biztositás. A kápolna további ásása.

Fődés, Restaurálás

Kerábbi, mint ják, vetekszik a délfrancia emlékekkel

Az első magyar király palotájának kápolnája

Kéri a bizottságot, h. szól jának hozzá.

Gizella királyné

Szent István palástja, a magyar hímzőművészetnek nemcsak legbecsesebb, de legrégibb emléke is. Készítéséről s adományozásáról a rá hímzett latin feliras ad biztos felvilágosítást, melynek fordítása: Krisztus megtestesülésének 1031. évében a 14. indictióban István király és Gizella királyné által készült és adatott ez a kazula Fehérvár városában levő Szent Mária egyházának

Magyar Művelődéstört

I. 605, Keppel

636. l.

LXXII.

Gizella királyné

Koronázási palást

és

Varjú Árpádok

328. l.

Feliratok vésett, beszterczebányai XIX. századbeli

keresztelési emlékeken VII. 233, 234

Gizella királyné

Hul. Regensburgban
985 körül

Szód + Passau 1055-60

996-ban lett, vette feleségül Kozott
István, az első ... király

Rankl Lajos — Schmid
M. Farkas dr — Vértes
József: Gizella,
Magyarország első ki-
rályneja, szent István
hitvese. Történelmi
Életkép. Székesfe-
hérvár, 1935, Képekkel

Kerinte a koronázó
palást részben fenti
munkája 49-51 l.
vonatkozó rész

A palás terve alfhamany
mennet mester terve ugyanúgy
s a kimszerben a dvorbolonyai rész

Gizella királyné

Nód

Ádám Iván: Veszprém és Gizella királyné. Religio, 1912

Ádám Iván: A veszprém nékeseghár. Veszprém 1924.

Gizella Királyné

Ambrózy Ferenc:
Gizella Királynénk
sírja. Századok
1912. 629–30 l.

Gizella Királyné

Dobozy Hajnalka

Királynénik az Árpád- és Anjoukorban. Szeged, 1934. 100 l. Kolozsvár-szegedi értekezések. 26.

F. Gosztonyi Gyula Pécs, Papnövelde-utca 8/a.

Gizella Királyné

Förster Gyula báró

Gizella Királyné sírja.
Budapesti Hirlap 1912.
szept. 7.

u. az. Gizella Király-
nénk sírja. válasz
Ambroży F. cikkére.
Szaradok 1912. 792-
803. l.

Bp. Gzet 1pl

208–209, 229, 234,
Kép 102, 103, 104, 119, 152,
172, 173

Gizella Királyné

Forster, Julius:

Das Grab der Königin Gisela in Passau. Ungarische Rundschau 1913

505–518. l.

Bp. bílo pleb

21, 23, 203-204
206, 235,
Kópe 203, 93,

Gizella királyné

Forster Gyula-br:
Gizella királynénk sírja.
(Válasz Ambrózy F.
cikkére.) Századok
1912. 792. l.

Druc

Herrn

Dozent

Gizella Királyné

Szmik Antal: Gizella királyné himző iskolája.

8°, OK, 69L, Budapest, 1909

Gizella királyné

Ambrózy Ferenc:

Gizella királynénk sírja. Szaradok 1912. 62 q. l.

z. Bizottsága
u. 10.

Gizella Királyné

lásd okv

Wittich F.

Boldog Gizella.

Magyar Sion

1867.

Gizella királyné

Irod

Karácsonyi. Szent István élete 78-80 l

Gizella Királyné

Ranolder, Johann:

Elisabeth (Gisela) Herzogin in Baiern erste Königin v. Ungarn. Blätter der Erinnerung an die völkerbeglückende Vermählung ... Franz Jos. I. mit Przn. Elisabeth. Wien 1854. 117 l 5 mell.

Pécs, ferences zárda sekrestyeje

Jani Lukács fráter (intarziás) sekrestyeszekrénye 1745-6

308–312

Képe 310, 311, 313,

Gizella királyné

Rankl Lajos, Schmied M. Gaspar, Vörös József:

Gizella, Magyarország első királynéja, Szent István hitvese.

Székesfehérvár, 1935.

144 l.

Pécs, határ

175

Gizella királyné

Schmied, Wilh.:

Das Grab der Königin Gisela v. Ungarn, Gemahlin Stephanus I. des Heiligen.
München, 1912 35 l, 16 ábra

Pápa, Esterházy-kastély

59

Gizella királyné

Stöhr Géza: Hol van Gizella királyné Szent István nejének sírja. Religio, 1912.

Székesfehérvár, ciszter

308

Gizella

Szent István felesége

ród

Bor Magyarolex

2 - 4 h.

Gizella királyné

Rankl Lajos, Schmid M. Farkas, Vörös József:

Gizella, Magyarország első királynéja Szent István hitvese. Székesfehérvár, 1935. 4-r.

Gizella királyné

Szód

Nefelejts a székes-fehérvári székes- és plebánia-egyháznak százados ünnepére. 1768-1868. Székesfehérvár, 1868. 8. l.

~~cor, már mint litográfust~~
~~köl. 137. p.), ugyanesak~~
sunk van arról, hogy ebben
már

hátlapján!

at nem ö kénítette

Gizella kirátyné

ikonograf.

l 1725-körül fes-
tett archeje repr.
Rankl – Schmid –
Vértes = Gizella stb.
112. l. után

Archeje 1628-ból
vali resm. utan
repr. n. o.
120. l utan

Gizella Királyné

lásd

Ranolder: Erzsébet magyarország első királynéje 1854.

Vas. Gyó. 1857. 41. 7.

-

tért

fiai

Gre-

erős

ső

arra

k.Ez

ép

a

bb

s

ü-

g-

k

ma-

fel-

t,

Gizella királyné

wód
z

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház.
Veszprém, 1912. II. r.
157. l.

Ceder
282 sz.

Gizella királyné

Békefi szerint a koronázó palástot Regensburgban csinálták a benediktinák Zárdájában, talán Gizella közreműködésével.

Békefi: Balaton és vidéke
56. lap.

Várva b.pénzküldeményét, vagyunk

teljes tisztelettel

KOMÁROMI JÁNOS
JUBILEUMI BIZOTTSÁG

1 bef.lap vételár 48.-- P.
befolyt 46.-- P.
hátralék 2.-- P.

A.

Gizella királyné

S. Zsnik Antal

Gizella királyné

himzőiskolaja

Bp 1909

tautalbányon egyidejűl

Elnökségnek, hogy az ö

Bu

LLO-KÉSZLET, aranyozott bronz, gazdagon dí-
lló óra két amorettel és két girandole, egy-egy
. Fehér márványtalpon. Francia, Louis Philippe. 1100.—

1301. KARABAG SZŐNYEG, piros tükrében, medaillor 582×200 cm. XIX. század.

1302. HAMEDAN FUTÓSZŐNYEG, 3 medaillonnal. 500 cm. XIX. század.

1303. SZUMAK SZŐNYEG, három medaillonnal. 310×18 XIX. század.

1304. TEMETŐ-KULA, piros tükörrel, 160×90 cm. XVIII– század.

1305. DERBENTSZŐNYEG, kék tükörrel. 170×115 cm. XI

1306. KAZAK-SZŐNYEG, 4 medaillonnal. 230×120 cm. század.

1307. HAMEDAN SZŐNYEG, két sor medaillonnal. 36 cm.

1308. KÍNAI SZŐNYEG, kék meanderes díszítéssel. 300×2

1309. PERZSA VADÁSZJELENETES SZŐNYEG, selyem, tükör, kék keret. 330×227 cm.

1310. NAGY PERZSA (MECSET) SZŐNYEG, piros tükr nagy medaillon. 425×560 cm.

1311. GOBELIN. Erdős tájkép keretében lejátszódó kis a színpompás, finomrajzú jelenettel: Vénusz Ámorral a net baloldalán, középen Mars kísérőjével. Háron akantuszleveles, rozsdabarna keretén középen és a s kon színes virágcsokrok. Francia (Louis XV.-kori). század első fele.

1312. KORASZÁN SZŐNYEG, sötétkék tükörrel. 450×200 XIX. század.

1313. SZENNE-SZŐNYEG, apró mustrával. 127×180 cm. XIX. század.

1314. KIS BOCHARASZŐNYEG, 3 sor medaillonnal. 115× XIX. század.

Gizella Királyné

Schmid, Dr W.M. Das Grab der Königin (Gisela) von Ungarn, Gemahlin Stephans III. des Heiligen. München, 1912. 4-r 35 l. Tom. Arch Erd. 1912-444. l.

CSÓKAKŐ (Fejér)

Várrom

Z. G: Csóka vára. VV 1864, 84 l.
(Kéve 84 l)

Gizella királyné

vád

Forster Gyula báró

válasza Ambrózy Ferenc-

nek. Századok. 1912

792-803. l.

CSICSÓ (Csallóköz)

Zichy-Waldstein kastély, régi átalakítva

Csallóközi úti-kérek. VU
1858, 54 l.

Glantz Jakab

1905/6 II., 1906/7 I.

Ferképzomfoiskèvk

86. l.

zik szimpompás mesehangulatot [illegible]
lő, valaha cassonekat díszítő képeiben az Andromeda-mondából (Uffizi); nemkülönben Prokris halála (London, National Gall.), Hylast elrabolják a nimfák (London, Benson-gyüjt.). Erőteljes kései munkája: Fér fiarckép (Hága, Múz.). — Irodalom: *Knapp* (Halle, 1899). *Fónagy.*

COSMAS MESTEREK a XII. sz. 2. felétől a XIV. század 1. feléig működő római szobrászok és márvány-mozaik-művészek, akik színes márvány- és üvegmozaik-berakásokkal ékesített síremlékekeket, szószékeket, ciboriumokat, templompadlókat, homlokzatdíszítéseket, stb.-t készítettek. Műveikben kevés a figurális motívum. Az antik díszítőszellem fokozatosan gótikus formákkal párosul alkotásaikban. A C. tulajdonképen két családba tartoznak, melyek egyike *Tebaldó*-t, a másika pedig *Pietro Mellini*-t vallja őséül. A C. művészete tetőpontját Rómában érte el, ahol a XIII. sz. 2. felében egy sereg síremléket készítenek. *II. Cosmas* 1277—80. mozaikokkal díszíti a Sancta Sanctorum-kápolnát. A család legkiválóbb tagja *Giovanni di Cosma*, aki a század végén pompás hatással egyesíti síremlékein a plasztikát a mozaikkal. A XIII. sz. végén a díszítés tekintetében Arnolfo di Cambio művészetére is hatással voltak, viszont plasztikai és architektonikus szempontból ők tanultak sokat a nagy mestertől. *Ybl.*

COSTA, 1. *Lorenzo*, ferrarai festő. • Ferrara 1460. † Mantua 1535. Ama mesterek egyike, akik a ferrarai festészetet a XV. sz.-ban Bolognába vitték. Ferrarában Cosmè Tura tanítványa és Ercole Robertivel párhuzamosan fejlődött, 1483-tól Bolognában él, ahol Francesco Franciával jut összeköttetésbe. Perugino befolyása nála még előbb érvényesül, mint Franciánál, ami ferrarai jellegű,

Glang osztrák festő

A Szolnoki művésztelep története 1851-ig nyílik vissza illetve 49-el kezdődik, mikor az debrecen visszavonulásbor az osztrák hadsereggel August von Pettenkofen hadifestő kevesztül ment Szolnokon és annyira megfogta a város hangulata, hog 51-ben lejött festeni az ottani életet. Tőlib osztrák festő követte őt.

A közizlés alakítói.

1975. VIII. 19. 16-17 Kossuth (M)-Vné –

Josef Glanz

szinezett rézmetszete: „Kosak" 734. sz.
reprodukció. 1850.

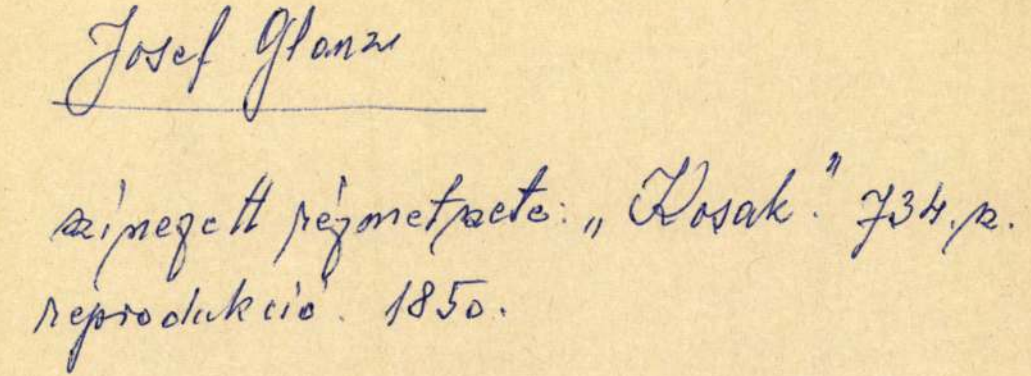

Rózsa György - Spira György: Negyven -
nyolc a kortársak szemével, Budapest.
1973. 5751

JOSEF GLANZ, bécsi kártyafestő

Soproni kártyájának jellegzetes lapja a tök-ász. Hordón lovagoló gyermek-Bacchust ábrázol, fején és derekán kosszorúval. Egyik kezében serleg, a másikban nyárson három kolbász. -64.old. felső bal kép.-Fekete repr

ZSOLDOS BENŐ: A "Soproni kartya" 62.old

Soproni szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 1.sz.
Sopron, 1976

JOSEF GLANZ, kártyafestő

Bécsi mester. Soproni kártyája. A zöld és tök-alsó lapo
kon mindig dobos, ill. pikulás képe látható. 64. old.
felső jobb kép. - Fekete repr. 64. old

ZSOLDOS BENŐ: A "Soproni kártya" 62. old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 1. sz.
Sopron, 1976

JOSEP GLANZ, bécsi kártyafestő

Soproni kártyáján az alsó és felső lapok alakjai régi magyaros öltözékben vannak,prémszegélyes tollas kalpaggal,, kardot,fokost vagy bárdot tartanak.-64.old alsó két kép. fekete repr.

ZSOLDOS BENŐ: A"Soproni kartya" 62.old

Soproni szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 1.sz.
Sopron, 1976

JOSEF GLANZ, bécsi kártyafestő

Soproni kártyáján a királyok hagyományos módon lovon ülnek. -65.old. felső bal kép. Fekete repr.

ZSOLDOS BENŐ: A "soproni kártya". 62.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat. XXX. 1976. I.sz. Sopron, 1976.

JOSEF GLANZ, kártyafestő

A rendelkezésre álló adatok szerint soproni tipusu kártyát gyártott Josef Glanz bécsi mester a mult század második felében. 63.old

ZSOLDOS BENŐ: A "Soproni kartya" 62.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 1.sz.
Sopron, 1976

Glass Tamás, költő

Meghalt 1974. okt. 7-én.

Temetése a farkasréti temetőben
okt. 15-én.

—: Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG B.v. 1974. okt. 11.

Glanz József

kárlyafestő

Bécs

l.

Kolb Jenő. Régi

játékkártyák

71. l.

78, 79. l.

829
911
27 IX 40

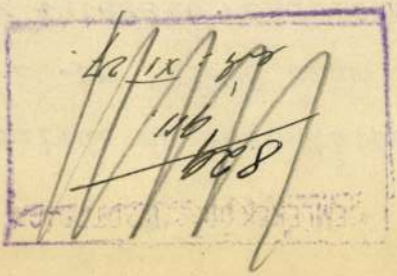

A vallás és közoktatásügyi m.ki
hó 20-án 123998 szám alatt kelt
hoz intézett rendeletének másol

A gernyeszegi ref,te
re I.részlet fejében Tizezer /10
tasitom az állampénztárt,hogy ez
zottsága elnökének hivatalos nyu
ge mellett fizesse ki s tárcám f
kép számolja el.

Glantz József, ötvös. 1759-ben lépett a nagyszebeni ötvös czéhbe. Egy kelyhe a kisekemezői ev. hitközség tulajdona.

Gyárfás Tihamér: A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 416. l. (Mesterjegye közölve a 412. lapon.) — *Roth Viktor dr.:* Az egyházi kehely történeti fejlődése Erdélyben. *Arch. Ért.* 1912. 128. l.

Glantz József
ötvös Nagyneben
Körmagyötvj. 263 l.

1468

IG **Josephus Glantz,** e. 1759. (B : IV,23. Gy : 130.)
Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

1137. Tosc

A XV. sz

Faunfej.

Egy vállig látható és kial
a ki nyelvét visszahúzza. Hor
arcza a száj oldalain, ránczos

Márvány, magassága 41·5 c
1894 július 12-én L. Resiminitől 1
— Elszámoltatott 1894 deczembe
molásra nézve lásd az 1895 márc
május 10-iki 22919 sz. min. előa
jóváhagyta az 1900 november 28-il
augusztus 26-iki 373 eln. sz. leirat

Jegyzet. L. az 1896-iki lajstr.
Preisliste Nº. 225.

III 3-

Pl

Vél 1894

Glantz Józef

ötv.

l.

Kömagyötvj.

1468. 7.

A müncheni egyházi műkincsek kiállítása

Irta: *Csányi Károly*

Nálunk a Szent Imre-esztendő, Münchenben az oberammergaui passio-játékok kedvező alkalmul kínálkoztak arra, hogy a mult egyházi műkincseit összegyüjtsék és szép kiállítás keretében bemutassák. A bajorok tágabb értelemben fogták fel országuk határait, mert osztrák területről (Salzburg, Kremsmünster, Wilten) is nem egy tárgyat hoztak el.

A kiállítás pompás anyagát (303 drb tárgyat) a Residenz (egykori királyi palota) u. n. márványtermeiben helyezték el, melyeknek brüsszeli és müncheni gobelinekkel díszített falai kedvező hátteret nyujtanak.

A rendező bizottság tagjai részben egyházi méltóságokból, részben múzeumi szakemberekből kerültek ki. Védnökük Faulhaber Mihály bíboros-érsek volt. A kiállítás költségeit München város fedezte; a mi tetemes lehetett, mert pl. a kiállítás céljaira teljesen új, legnagyobbrészt üvegből készült, szekrényeket készítettek.

Az anyag bemutatása kifogástalan, jól áttekinthető és minden egyes darab jól tanulmányozható, amit a tárgyak aránylag kis száma is megkönnyít. Műtörténetileg legjelentékenyebb a románkori műtárgyak csoportja. Itt különösen a müncheni Reiche Kapelle (udvari kápolna) egyébkor nem látható páratlan kincsei említendők: Arnulf császár oszlopos, hordozható oltára, II. Henrik szent kereszt-ereklyetartója, ennek a császárnak arany-kelyhe, az esztergomi csóktáblával rokon bizánci arany-zománcos táblája; mind olyan darabok, melyek az iparművészet történetében jelentős helyet foglalnak el. Magyar szempontból e tárgyak közül különösen figyelemre méltó az a hatalmas (44 cm), drágakövekkel, zománcos lapokkal és feliratokkal díszített aranykereszt, amelyet a bajor származású Gizella királyné, Szent István királyunk felesége, elhúnyt édesanyjának, a regensburgi Niedermünsterben levő sírjára küldött és később került a Reiche Kapelle kincstárába. A felfeszített Krisztus-alak lábánál Szent István és Gizella királyné kisméretű alakjait láthatjuk. A németek ugyan regensburgi munkának tartják, de ezt kétségessé teszi az a körülmény, hogy a magyar királyné küldte anyja sírjára és hogy rajta a szent király és felesége alakja is ábrázolva van. Magyarországon ez időben éppen a Szent István által alapított székesegyházak berendezése volt folyamatban és ez nem egy ötvösnek nyujtott bőséges munkát. Ötvösségünk egyébként is már a honfoglalás idejében fejlett volt. Valószínű tehát, hogy ez a kereszt is itthon készült el.

Kiváló tárgyakkal szerepelnek Bamberg, Regensburg, Augsburg, München, Ingolstadt, Würzburg, Passau székesegyházai és egyéb templomai. Itt láthatjuk a 770-ből származó páratlanul álló kremsmünsteri Tassilo-kehely mellett az 1180—90 táján készült gyönyörű wilteni füles kelyhet Krisztus kinszenvedésének niellósan ábrázolt jeleneteivel, az augsburgi St. Ulrich-templom gerezdes díszű kelyhét 1185 tájáról, a salzburgi Szt. Péter-kolostor trébelt alakokkal élénkített, kristálygombos szép kelyhét az 1200 körüli időből és az ottobeireni apátságnak már karcsúbb arányú, niellós és trébelt díszű kelyhét az 1220—30 közötti évekből.

A román stílus formavilágának sajátos alakításai a pásztorbotok, a főpapi méltóság jelvényei. Ezek közül is elsőrendű példák láthatók a bajor egyházi műkincsek nagyszerű tárlatán. Igy a rozmáragyarból készült Uttó-pásztorbot a metteni kolostorból, boldog Egino (1109—22.) botja Augsburgból, a regensburgi Szent Emerám templom pásztorbotja a 13. század elejéről, a salzburgi Nonnberg-kolostor elefántcsont apátnőibotja a román korból. A gotikus stílusú pásztorbotokat jól képviseli a salzburgi Szent Péter-kolostor késő gót példája. A 18. századi elefántcsontfaragás Bajorországban nem egy

A Műgyűjtő 1930.

szép alkotást hozott létre. Ezek közt is kiváló hely illeti meg a müncheni Nemzeti Múzeum gazdag díszű rokokó püspökbotját. Ez a passaui Joseph Teutschmann műve.

A német ötvösségben a román stílust a gotika a 13. század utolsó harmadában váltja fel. Amíg az előző korban az ötvös igen gyakran a rezet használta fel, a gotika idején szinte kizárólag ezüstből készülnek az ötvöstárgyak és pedig dúsan aranyozva.

A karcsú arányú monstranciák — úrmutatók — szinte kizárólag építészeti formákat mutatnak, magas, toronyszerű alakjukon. Ilyen pl. az 1448-ból származó figurális díszű Tegernsee-i úrmutató és a Waidhofen a. d. Ybbs-i monstrancia 1472-ből.

A fejereklyetartók — hermák — közül Szent Sándor pápa csúcsos tiaráju mellszobra (1420—30) és Szent Péter 1473-ban készült fejereklyetartója e nemben a legkiválóbb. Szent Emmeram ládaidomú 15. századi ereklyetartója a regensburgi Szent Emmeram-templom kincstárának legkiválóbb darabja.

Gotikus kehely mindössze négy van a kiállításon, ezek közül is kettő magyar eredetű: az egyik sodronyzománcos, a másik pedig öntött gót lombozattal díszített. A reneszánsz kelyheket öt darab képviseli. Jóval gazdagabb a barok-kelyhek csoportja (18 darabbal).

A textiliák közt a románkori mitrák (püspöksüvegek) néhány jeles darabját szemlélhettük. Ilyen volt pl. a seligenthali kolostor hímzett, a salzburgi Szent Péter-kolostor filigránrozettákkal ékes és a regensburgi Szent Emmeram-templom jellegzetes, alacsony formájú mitrája.

A hat darabból álló gót miseruhagyüjtemény háttérbe szorult az ötvösművek gazdag csoportja mellett. (Budapesten pl. 32 gót miseruha van kiállítva.)

A maga egészében a bajor egyházi műkincsek kiállítása páratlan látnivalót nyujt és különösen a románkori műtárgyak csoportja a művészettörténet ismerőinek és barátainak rendkivüli tanulságokat; egyúttal tanúbizonysága a délnémet egyházi művészet magas fejlettségének.

Rembrand: Öreg férfi (Rohonczi gyüjtemény)

Gizella Királyné
Vasárnapi Ujság

művészet, mint abban a korban mindenütt, csaknem kizárólag egyházi jellegű volt. Első hordozói is a térítőpapok voltak, akik mellett azonban szép számmal voltak a művészeteknek laikus művelői is, főleg az építészek és az ötvösök sorában, akiket a király országa és egyháza fényének emelésére idehozott.

Az uralkodásának első idejében Magyarországon járt idegenek még úgy írnak, hogy a magyarok szívesebben laknak faházakban, mint kőházakban. Az első templomok is fából készültek. Megváltozik a helyzet a későbbi években, amikor az esztergomi, győri, veszprémi, egri, később a kalocsai, majd a pécsi, váci székesegyházak után Szent István 1031-ben befejezi a székesfehérvári bazilika építtetését, mely utóbbinak legendás gazdagságú felszereléséről Hartvik püspök csodálattal emlékszik meg.

Nem lehet kétség az iránt, hogy annak a fejedelmi bőkezűségnek, mellyel árpádházi királyaink templomaink felszerelésében buzgólkodtak, Szent István volt a megindítója. Ő, aki mindig szívesen olvasgatta a törvénykönyveket és a szentírást és aki külföldről is hozatott magának könyveket, a könyvillusztrációk és a miniatűrök korában bizonyára maga is adott megbízást az udvar és a kolostorok e nembeli specialistáinak ilyen könyvek díszítésére. Ő, aki oly gyakori vendége volt a kolostoroknak felesége társaságában, aki maga is kedvelte a kézimunkát, bizonyára felkereste a veszprémvölgyi zárdát és érdeklődéssel szemlélte az ájtatos, művészkezű szűzek munkáját, akik a király megbízásából XIX. János pápa és a székesfehérvári dóm számára ajándékképen készített miseruhákon dolgoztak, mely utóbbi később a magyar királyok koronázási palástja lett. Mint *szent* a templomokat az Isten dicsőségére építtette, mint *államférfiú* méltóan akarta reprezentálni országát a művészet fényével az idegenek előtt; mint *kultúrpolitikus* a művészetet az egyetemes műveltség részének tekintette és mint mélyérzésű *ember* természeténél fogva fogékony volt a művészi szépség és tökéletesség nagy indításai iránt.

Halálának kilencszázados fordulóján ezért kér magának részt joggal az emlékezés ünnepségeiből a magyar művészet is.

Haranghy Jenő rajzaival

BARÓTHY GÁBOR:

Átalakul a pozsonyi promenád

Pintér Jenő rajzával.

A BÉKEVILÁGBAN országos híre volt a vasárnap délelőtti pozsonyi promenádnak, mely két ország arisztokráciájának szellemi elitjével, a jólét, az európaiság és a disztingváltság csillogásával tüntetett, elkápráztatva az idevetődő idegent. A háború után felvetődő új arisztokrácia automatikusan vette át a kihalt, elvonult régiek örökét a dunaparti promenádon, nyárspolgári sörszagot, csöndes vegetatív örömöt, kis síkú problémátlan szemlélődést telepítve a történelmet látott várbástyák alá.

Ezt az izgatóan érdekes, lanyhán áporodott társadalmi képet, sajnos, már nem láthattam 1938 áprilisában, mert a reprezentatív promenád szinte márról holnapra átalakult. Nagyképűen mondva: történelmének új, harmadik korszakába lépett. Vagy ahogy egy cseh úrtól hallottam: sokat vesztett megszokott színeiből és hangulatából.

Ez kétségtelen: a mai pozsonyi „elit", mely ilyen derűs vasárnapokon ebéd előtti szieszтára ide kivonul és tömegesen népesíti be a sétány padjait, szinte nyomtalanul eltűnt a reprezentációs élet színhelyeiről. Az ipari és gazdasági élet számára tevő vezetői, az államhivatalok főrangú urai nagyobbára visszavonultak. A zajos életöröm és a fölényérzet külső jeleivel fellépő és eddig mindenütt megtalálható társadalmi kaszt, mintha elkedvetlenedett volna, mintha éles lenne számára a Duna felől lengedező csípős tavaszi levegő, mintha kiábrándult volna a megunhatatlanul szép panorámából, mely a Kiskárpátok csipkés határvonulata felé és túlparton a magyar síkság felé már mindenütt felöltötte a megújhodás tüntető díszeit.

A profán magyarázat erre a tüntető kivonulásra mi lehet? Nagyon valószínű, hogy ez a csehoszemita kiváltságos réteg nem kíván túlságosan keveredni azzal a lenézett szegényszagú sokasággal, mely eddig láthatatlanul, begubózva élt a városban s egy idő óta szinte megújhodottan kivonult a napfényre, a szabad levegőre, mely reményt, felszabadulást és öntudatot kevert a megeredt, derűsen ragyogó tavaszba.

A promenád közismert profiljai, a monoxlis iparmágnások, hasas polgári jóléttel tüntető és ködös árpalé-bódulatban élő lateinerek, akik úgy éltek itt, mint egy kincses gyarmaton, a Prága felől lengedező pánikhangulat hatása alatt megrendültek és kissé magukba szálltak. Az effajta lelki műveletre pedig alkalmasabb az intim belvárosi házak és luxusvillák elfalazott magánya, mint a nyilvánosság, ahol ugyebár, a lenézett új elem került túlsúlyba.

Ó mennyire szembeszökő ezen a furcsa forrásban lévő vasárnapi promenádon, kopott kabátok, fakó kalapok és avult divatú kosztümök tömkelegében, az a kieserélődési láz, az a roppant intenzitással munkáló folyamat, mely új irányt szabott az élet lüktetésének.

Mennyivel több magyar szót lehet most hallani errefelé mint néhány hónappal ezelőtt s ez nemcsak a magyarságnak lelki megújhodását bizonyítja, hanem világosan mutat rá bizonyos jószimatú elemek okos alkalmazkodására.

— Olyanokat hallasz itt magyarul beszélni — mondja a társaságomban lévő régi módi magyar úr, — akik kényszerből sem vettek eddig magyar szót a szájukra. Sőt letagadták, hogy tudnak magyarul. Az bizonyos, hogy úgy lehet legjobban fajilag elemezni ezt a sétálgató sokaságot, ha megfigyeljük, hogyan beszélnek magyarul. Aki tüntetőleg harsogva beszél — az nem magyar.

Az ujságkioszk mellett üldögélünk a napsütésben, a bódé körül nagy a forgalom. Egy idő óta meghatványozódott Pozsonyban az ujságok iránti kereslet, és a hazai ujság mellé többnyire mindenki vesz egy-két idegen lapot is. Magyar, német és angol lapokat. Külföldi tükörben tanulmányozzák a belföldi helyzetet s rendszerint mindig találnak valami meglepőt, amiről mélyen hallgatnak a honi közvélemény irányított szócsövei s amiről hallgatni kényteleneк a cenzura-terrorral elnémított kisebbségi lapok. Olvasgatják a külföldi lapokat a napsütött promenádon s egyik-másik arcon riadalom és kétség tükröződik, másokon pedig halványan bujkáló mosoly. Ebből is pontos világnézeti és faji képet lehet alkotni.

Ahogy elmúlik az ünnepnap átmeneti nyugalma s feltorlódnak a köznapok, a Dunaparton a lézengő, munkátlan emberek sötét csoportjai mutatják, hogy a gazdasági bajok nemcsupán a munkaadókat és a kapitalistákat érintik, hanem a dolgozó tömegeket is. Amióta az Anschluss bekövetkezett és a Pozsonyon át Bécs felé lüktető gazdasági kapcsolatok szinte teljesen megszűntek, a gyárak és vállalatok termelésüket és munkáslétszámukat lecsökkentették, úgyhogy ma Pozsony csak a legszorosabb belföldi szükséglet ellátását teljesíti és egészében érzi a határváros természetes szegénységét.

A javíthatatlan bizakodók szinte szólamszerűen hivatkoznak az időre, mondván, hogy minden visszatér a régi kerékvágásba, ha elmúlnak az átmeneti zavaros idők.

Az idő azonban nem Prága részére munkál. Ez érzik a levegőben és a lelkek mélyén. Magyarokéban, tótokéban és németekében, akik a nagy idők kísérteties forgatagában a történelem beteljesítő parancsát érzik közeledni...

Ezért láttam több mosolyt és ezért hallottam több öntudatosabban csengő magyar szót 1938 május elején egy vasárnap délelőttjén, a pozsonyi promenádon...

1938 május 8.

Vasárnapi Ujság

AZ UJ MAGYARSÁG VASÁRNAPI MELLÉKLETE

SZENT ISTVÁN, A MÜPÁRTOLÓ

IRTA: PIPICS ZOLTÁN

EZT A CIMET viseli az a hatalmas méretű kompozició is, amelyen Haranghy Jenő festőművésztanár dolgozik mostanában friss ihlettel a Műcsarnok oromzatának díszítésére. A festmény a maga bizánci színpompájával nem csupán az eucharisztikus ünnepségek főszínhelyének, a Hősök-terének díszéül szolgál majd, de a Műcsarnokban ez időben rendezendő „Szent István képzőművészeti kiállítás" elnevezésének igazolásául is. Az allegórikus csoportozat Szent Istvánt, mint a művészetek barátját, támogatóját ábrázolja, körülvéve templomépítő mesterekkel, egyházi ruhákat hímző-szövő zárdaszűzekkel, szobrászokkal, ötvösökkel.

Vajjon hogyan áll a történelem megvilágításában Szent István király művészetpártoló tevékenysége?

Most, hogy halálának kilencszázados érfordulóját ünnepeljük, a róla írt újabb munkák légiója gyarapítja ismét azt a könyvtárat, amely a szentnek, az államférfiúnak, az embernek alakját igyekezett már eddig is körvonalozni a történelemben. Szent Istvánnak, a zseníkben gazdag Árpád-ház nagy fiának kivételes nagyságát éppen az bizonyítja, hogy benne minden szempont megtalálja a maga csodálnivalóját. A művészeti kultúra szempontja is.

A fennmaradt emlékek szánalmasan keveset mondanak a térítés és az állami konszolidálódás korának művészetéről. Tűz, ellenség, hadisarc pusztította az emlékanyagot. A több ízben is leégett dómok és templomok romjai legfeljebb halvány körvonalát mutatják annak a lázas építészeti tevékenységnek, amelyet első királyaink — főleg Szent István — térítő buzgalmukban folytattak. S a templomok sorában osztoztak a templomi felszerelések is. Amit a tűz megkímélt, elrabolta az ellenség, elvitte a hadisarc, beolvasztotta a szükség.

Milyen hatások irányították szentistvánkori művészetünk fejlődését? A fiatal Magyarország ebben az időben idegen befolyások kereszttüzében áll. Két egyház igyekszik magának megnyerni lelkiekben, két birodalom küzd sokáig, hogy hűbéresévé tegye. Csekély számban fennmaradt emlékeink is bizonyítják azt a hatást, amelyet a bizánci, olasz, német és francia művészet nálunk gyakorolt.

Bár Szent István a magyarságot a nyugati egyház kebelébe vezette, a bizánci művészet hatása mégis jelentős volt, de az volt Német- és Olaszországban is, ahonnan mi közvetve kaptuk a bizánci művészet elemeit. Németországban ezidőtájt szokás volt, hogy az előkelő családok leányai görög apácakolostorokban nevelkedjenek. Gizella királynéban kell tehát egyfelől látnunk e hatás átplántálóját, másfelől a görög női szerzetes-rendekben, amelyeket Szent István Olaszországból telepített le. E közvetett bizánci hatásnak emléke a veszprémvölgyi kolostorban készült magyar koronázási palást és a kalocsai főpapi sír bizánc-velencei stílusú felszerelése.

Az olasz és német hittérítők munkája igen korán megkezdődik s ezzel egyidejűleg az olasz és német egyházművészet is utat talál hazánkba. Szent István lombard-építészeket is foglalkoztatott. Ezt írott forrásokon kívül azok a románkori északolasz díszítőelemek is bizonyítják, melyek szentistvánkori templomromok töredékein maradtak fenn számunkra. Az olasz hatás később még csak erősödik a telepítések, Dalmácia elfoglalása és II. Endre velencei unokája, III. Endre idején. A német befolyás már a X. század elején megindult. Pilgrin passaui püspök 974-ben azt írja VI. Benedek pápának, hogy a magyarok tőle kértek papokat, akik az előkelők közül mintegy ötezret kereszteltek meg. A német papok térítő tevékenysége azonban a császárok hűbéresítő törekvései nyomán csakhamar ellanyhul s vele együtt a német művészet befolyása is. Ezért, amíg Szent István alatt a templomok még erős német befolyást mutatnak, addig a későbbiek inkább francia mintaképekre mennek vissza.

Ezt a francia kapcsolatot már Szent István ápolta, aki élénk érintkezésben volt Szent Odilo cluny-i apáttal, már pedig Cluny ebben a korban nevezetes művészeti gócpont. Ez a francia hatás később még erősödött.

Látjuk mindebből, hogy az államalapítás korában Magyarországon igen élénk művészetimport folyik, melynek forrása a bizánci, olasz, német, francia művészet, legfőbb irányítója pedig maga a

király, Szent István, ki a középkori művészetnek, mint a keresztény művelődés egyik legszebb virágjának ápolását az ifjú államban feladatának tekintette. Ez a

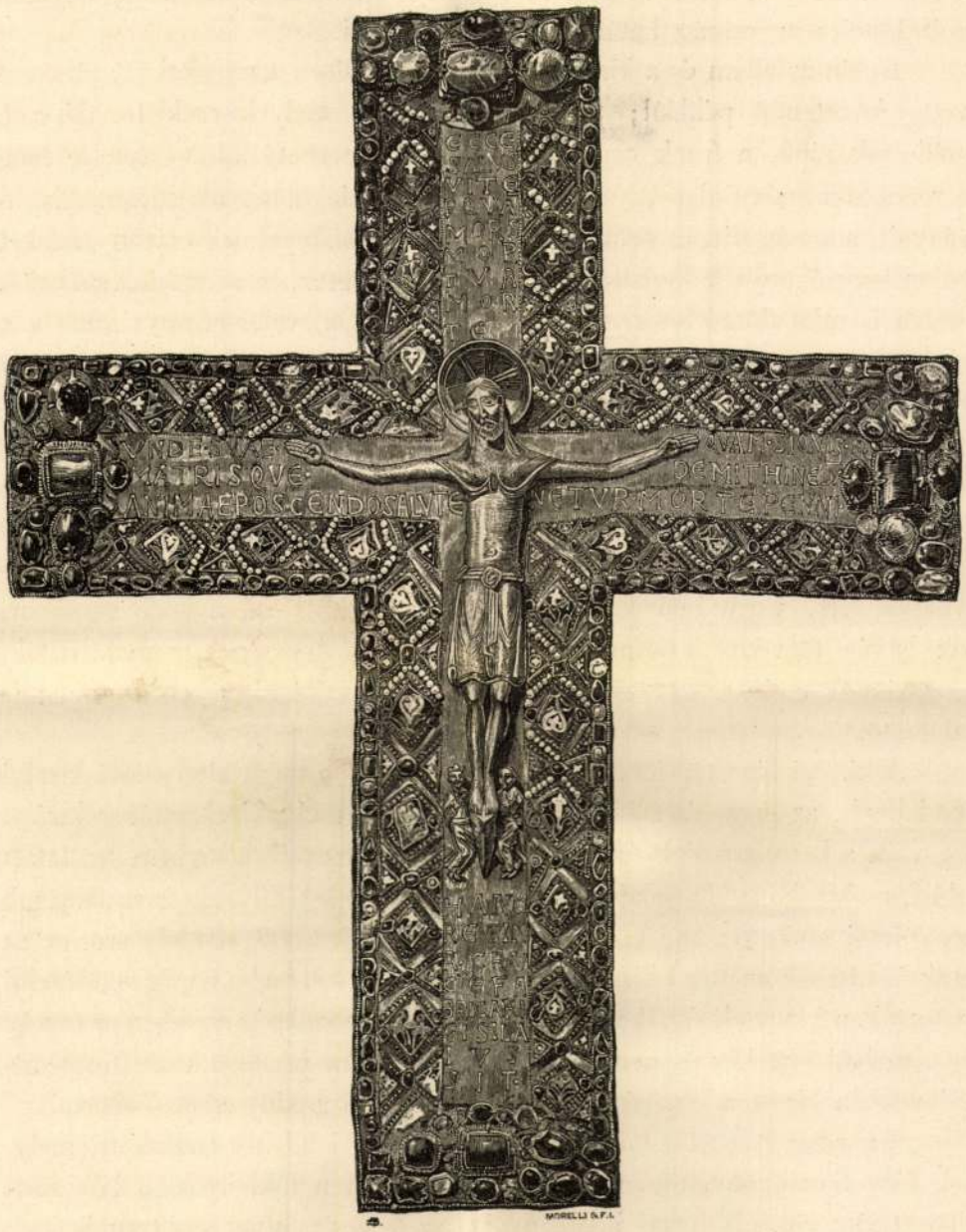

Gizella királyné arany keresztje.

Om I.

fönnmaradt a nemzeti hadsereg, melyet a főpapi, úri és nemesi rend alkotott, mely a haza védelmére személyesen fölkelni tartozott, de nem volt köteles az ország határain kivül táborozni.

István az állam és a királyi udvar rendezésében a nyugoti császárságot vette követendő például; törvénykönyveiben, melyek csak töredékesen szállottak ránk, a frank capitularék hatása ismerhető föl. Ő vetette meg a rendi alkotmány alapját, mely az 1848-iki átalakúlásig fönnállott. Alapítványait, adományait, az örökségül bírt, a várjobbágyoknak osztott földeket külön jegyzőkönyvbe foglaltatta, melyre peres esetekben az utódok századok múlva is mint döntő bizonyságra hivatkoztak. Okleveles bizonyságunk van rá, hogy ezen *Legenda Sancti Stephani* név alatt említett jegyzőkönyv Róbert Károly korában a visegrádi királyi udvarban még megvolt.

A várak védelmezésére a fegyverrel szolgáló várjobbágyok, azok fönntartására, élelmezésére pedig a vár földeit mívelő várnépek voltak rendeltetve. Valamint ezek, úgy a királyi, főpapi és úri jószágokat mívelő parasztok sem voltak ugyan szabadok, de nem is osztoztak a hadi foglyokból lett, vagy bűneikért szolgaságba taszított rabszolgák sorsában, kik István törvénye szerint magukat bizonyos összeggel megválthatták, s a kiknek emlékezete oklevelekben még a XIV. század első felében is található.

A királyi kincstár jövedelemforrásait tették: a nagy kiterjedésű királyi uradalmak, az ércz- és sóbányák, a pénzverés, mely kirekesztőleg királyi jog volt, a harminczadok és vámok, a várnépek termékekben beszolgáltatott adója, melynek egy harmada az ispánokat illette, a királynak és családjának benyújtani szokott ajándékok, a szállásadás kötelezettsége, mely szerint az urak és városok az utazó királyt és kiséretét több-kevesebb napig vendégelni tartoztak, a bírságok és elkobzott jószágok, végre szükség esetében az ország nem szabad birtokos és nem kiváltságos lakosaira pénzben vagy termesztményekben kirótt adók, régi magyar kifejezéssel szedő-vedők (collecta).

E gazdag jövedelemből István igazán királyi udvart tarthatott, melynek fényét csak növelték a dúsgazdag urak, és a földbirtokkal bőkezűen ellátott főpapok, kik István adományából az összes magyar föld termékeinek tizedét élvezték.

A királyi udvar szolgálatára állott az udvarnokok (vadászok, halászok, szakácsok, solymárok, szekeresek, ácsok, kovácsok, stb.) roppant tömege, kik a királytól földeket kaptak s azok használatáért firól fira bizonyos

Glanz József, osztrák szobrász. Az 1840-es évek közepén készítette Mehádia-fürdő Herkules szobrát, melyet 1847-ben személyesen állított fel. A bronz-szobor Bécsben készült, s hajón szállították rendeltetési helyére.

Honderű. 1847. II. 236. l. — *Sámi Lajos:* Mehádia és a Herkules fürdők. *Vas. Ujs.* 1872. 466. l. — *Vas. Ujs.* 1858. 425. l. (Máriacelli emlékszobor.)

Glanz

l.

LykaMagyműI800-50

327. l.

Glanz

Lab III. 70

Bulla V. 243

MDK

Glas Gusztáv Jutó

„Egy nekszárdi cigány"
„Ülő hárejető nő" Képei KT-tárlaton 1887.

MDK-A-I-1/1925.

Glas József

F. Mg. 19a.2.

Brassó – nemzeti ciméretet festett, de aranyszát i nápelt, sőt vállalt hiszszönekét i. /Lyka: N.r. 38.0/

Ányakvi sz.: .....

év: .....

akcim: .....

aktárgyak: .....

folyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

aktárgyain kivül tud .....

.....

anitást vállal: helyben — vidéken.

apott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

egjegyzések: .....

Glas József, festő az 1850-es években Brassóban. Olyan ezermester-féle volt, aki üzletek számára címereket készített, sőt aranyozással is foglalkozott. Vállalkozó szellemére mutat, hogy divatczikkeket gyártott és hímzési munkákat is elvállalt.

Adressenbuch der Stadt Kronstadt. Brassó, 1854. 71. l.

Glas

l.

Lykanemzromantika
38 l.

GLAS Martin 1. GLASS

Dr. D. U.

GLAS Márton kőfaragó-segéd

1773-ban Pozsonyban meghalt rét és véléné fia

Agghásy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959

I. 199. e.

MDK

Glas Orbán kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz. 299.l.

Glasel Károly

aranyműves

VII. Dohány u. 16/a

Nemzeti 1941

193.l.

Glaser Christoph

kartogr

1773.

l.

Eperjessy 1928

17. l.

MDK

Glaser éremvésző

Lepold Antal dr: Az Esztergomi Keresztény Múzeum kegyérmei és történeti érmei. Esztergom 1936.

74 l.

Glaser Ferenc
építész
Komáromból, 1871-ben
15 éves

lásd Fleischer Béla 45. l.

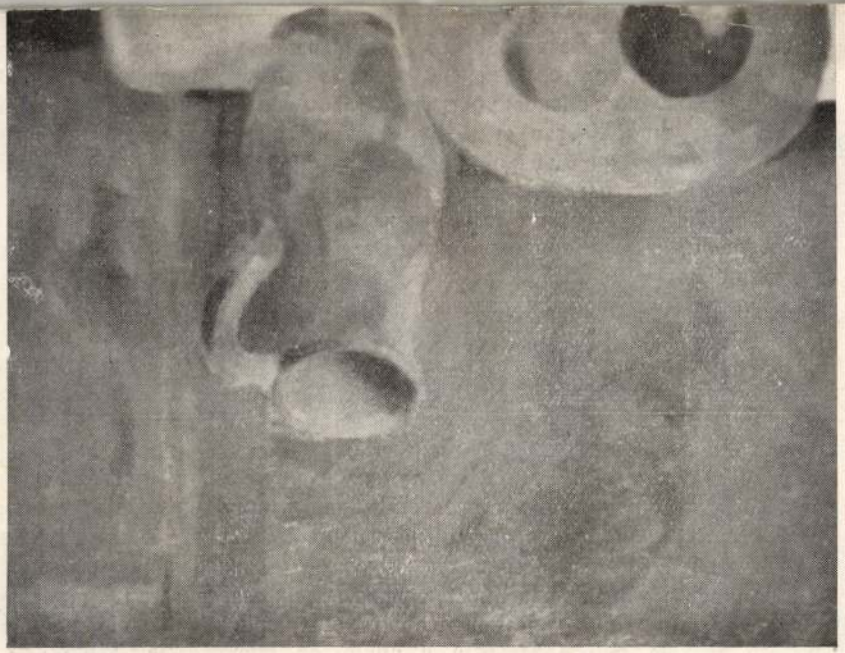

Gizella

Kiralyne

amelyeket Magyarországon dolgoztak fel. A jegyzékben foglalt ötvösművekhez hasonlóan ezek is rávilágítanak Árpádkori kultúránk művészi igényeire, s a királyi udvar pompaszeretetére.

*

Románkori iparművészetünk a fennmaradt emlékanyag bizonysága szerint azt mutatja, hogy a honfoglaláskori műgyakorlat némi folytatása mellett, a magyarság ezen a már korábban is művelt területen, éppúgy elfogadta a kereszténységtől létrehozott, keresztény szellemtől áthatott s az egyház szolgálatába állított új formákat és technikákat, mint a monumentális művészetekben. Az egész vonalon, az iparművészet legkülönbözőbb ágazataiban átvette az új stílusáramlatokat, nyugatiakat és keletieket, rómaiakat és bizánciakat, meghonosította a keresztény kultusztól megkívánt új típusokat, technikákat, s azokat keverte, helyi ízzel és jelleggel alakította át. A kivirágzó magyar ízlés oly alkotásokat hozott létre, köztük a fehérvári miseruhához, vagy a koronázási eskükereszthez hasonló remekműveket, amelyek egysorban állanak a többi nemzetek iparművészeti termékeivel. A magyar művészet ezen a téren is felzárkózott a művészetben vezető európai országokhoz.

A magyar románkor az építészetben és a szobrászatban a tatárjárással lényegileg véget ér, aminek oka az, hogy a tatárok pusztítása sok új építkezést tett szükségessé, s ez már érezte a közben Nyugatról, Franciaországból hódító útjára induló új ízlés és építési rendszer, a gotika beáramlását. Mégis a gotika jelentkezésével párhuzamosan, a XIII. század második felében az újításokat hamarabb felvevő, a stílusváltozásokat elsősorban irányító építészetben, s a szobrászatban is tovább élnek a maradi formák és csak fokozatosan bontakozik ki az új stílus. A falfestészetben és az iparművészetben nehezebben hal meg a régi, születik meg és tör utat az új, úgyhogy művészetünk egész területét véve figyelembe, a törteket leszámítva, az egész XIII. századot a román stílus korszakának tekinthetjük, s hozzáadva egy évet, azt az Árpádház kihalásáig számíthatjuk.

A románkori magyar művészetben az Árpádházi nemzeti királyság egész szellemisége öltött testet. Tömör formáiban, a keresztény királyságtól átnevelt, tettre kész nemzet lelke és ereje lüktet. Külföldi kapcsolataiban, azok kiválasztásában, a magyarság európai orientációja, a magyar műveltség európaisága, az átvett elemek átdolgozásában pedig sajátos egyénisége jut kifejezésre.

Árpád királyi háza szilárdan alapozta meg művészetünk nemzeti jellegét, s kimultával oly örökséget hagyott hátra, melyen a művészetünk születésében és megerősödésében addig is segédkezet nyujtó Itáliából jött rokoni új dinasztia biztosan építhetett tovább s vezethette művészetünket újabb szép korszakai felé.

Ágnessel került Svájcba a berni múzeumnak, kettős kereszttel díszített, fakult sötétzöld színű, három foszlányos selyemzászlaja, bár az is lehet, hogy Ágnes királyi rangjának jelvénye gyanánt már ott készült. Mindenkép a legrégibb fennmaradt magyar zászlók.[372]

Több írott s közvetett művészi adat idézi még fel az Árpádkori fonálművészetet, s ad hírt külföldről, keletről és Itáliából behozott gazdag szövetneműekről. Az Árpádház idejéből ismert egyházi leltáraink igen nagyszámú, különböző miseruhát és egyéb, részben díszes szövetet sorolnak fel; oltártakarókat, szőnyegeket, a cibóriumos oltárokat díszítő függönyöket stb. A pécsváradi apátság alapító levele 29 casulát, 14 dalmaticát, 18 selyem tunicát, 60 cappát azaz pluvialét, 27 oltárelőzék-takarót (pallium altarium), 4 szentélytrón-takarót, 25 oltárfüggönyt, 10 oltárszőnyeget és egyéb egyszerűbb liturgikus textiliát sorol fel. A tihanyi alapítólevél 6 miseruhafelszerelést és 12 pluvialét említ. A bakonybéli apátság egyházi kincseinek lajstromában 13 miseruhát, 5 dalmaticát, 33 pluvialét, 27 stolát, 4 selyem oltárfüggönyt, 9 oltártakarót, 11 oltárszőnyeget, 5 fali szőnyeget, szentélyszék támlájául szolgáló szőnyeget (dorsale), 3 arannyal szőtt és 13 más templomi zászlót találunk. A pannonhalmi apátság kincstárában (1093) 41 miseruhát, 10 dalmaticát, 53 pluvialét, 5 selyem oltárelőzéket, továbbá apáti infulát, pontificalis keztyűt, harisnyát, cipőt. Még gazdagabban volt felszerelve a veszprémi székesegyház, az 1277-i jegyzék tanusága szerint: 70 arannyal hímzett és gyönggyel díszített casula, 60 dalmatica, 90 pluviale, 200 selyem és bársony kárpit, a használtakon kívül 24 új nagy görög (bizánci) szőnyeg, stb. Arannyal szőtt foszlányok kerültek elő a székesfehérvári királysírokban, nemcsak régebben — így III. Béla és neje sírjában —, de a legutóbbi ásatások alkalmával is. Szent István és Gizella, mint ötvöstárgyakkal, úgy miseruhákkal is gazdagon ellátta első templomainkat, különösen a tőlük alapított egyházakat és monostorokat, s a miseruhákon a királyné, apácáival buzgón dolgozott maga is. Díszes szöveteket eleinte Bizáncból, később, már Szent László korában, Itáliából is importáltak. A közvetítő részben Velence volt, kivált a XIII. század óta. Hogy már Szent István udvarában voltak nagyértékű bizánci szövetek, annak bizonyítékát próbáltuk adni az esztergomi királyi kápolna festett címeroroszlánjaiból levont következtetésekkel.

A zsegrai templomnak, az Utolsó Vacsorát ábrázoló, s 1275 körüli időből származó falfestményén az asztalterítő bemutatja a felvidéki szőttesek (barchent) e korbeli díszítését, ami a terítő szélén kockás, középen pedig keskenyebb sávban rozettaszerű, virágos motívumokból áll. A „barchent" a Szepességen, Sárosban, Kassán a következő századokban is virágzott, s a XIV. században, az Anjouk idején a perugiai szőttesek, kendők és terítők (tovaglie) keleti eredetű állatmustráit vette át.[373] A zsegrai falképen az egyik apostol, középen keresztet fetüntető, körkörös mintákkal díszített köpenyt visel. Már az Árpádok korában finomabb, aranydíszű szövetek is készültek hazánkban, ami kitünik a Margit-legendából, amely egy Meza nevű esztergomi „aranyfonó" asszonyt említ.[374]

Az Itáliából Velence közvetítésével behozott különböző gyártású díszszövetekről tájékoztatást ad az a már ismertetett (240. l.) jegyzék, amely IV. Béla velencei vásárlásait tartalmazza. A szövöttáruk közt különböző fajta, részben arannyal szőtt bíborszövetek, selymek, milánói és luccai bársonyok és brokátok szerepelnek,

SZENT LÁSZLÓ PALÁSTJÁBÓL KÉSZÜLT MISERUHA RÉSZLETE. — A SZÖVET XI. SZ., A HÍMZETT ALAK XIII. SZ. ZÁGRÁB, SZÉKESEGYHÁZ KINCSTÁRA

Istvánnak a bécsi kapucinus-kolostorból a Geistliche Schatzkammerbe került sapkája, arannyal és selyemmel hímzett világos cseresznyeszínű selyemből és állítólagos erszénye (bursa), melynek a Megváltó, szentek és angyalok alakjaival hímzett előrésze XI. századi bizánci s keleties formájú, gyöngyökkel díszített és ószláv felírással bíró, ugyancsak vörös selyem hátlapja keleti, talán balkáni munka egy századdal későbbi időből, amidőn a két szövetet összevarrták. Mind a két emléket II. Mátyás király neje, Anna ajándékozta a kapucinusoknak, s így hagyományuk újabb keletű.[368] Éppúgy kétséges az a hagyomány,[369] mely szerint Szent Adalbertnek a prágai Szent Vid székesegyház kincstárában látható (153. sz.) miseruháját szent István ajándékozta volna. Sötét ibolyaszín selyemből készült, arannyal szőtt, s gazdagon stilizált lombozatoktól keretelt hattyúk díszítik. Eredeti harangalakját újabb formájú casulává szabták át; stólája is van. Bizánci munka a X—XI. századból.

Hiteles ereklyénk a zágrábi székesegyháznak Szent László királyi palástjából készült miseruhája, szegletes mustrájú, sötétkék, XI. századi sziciliai szövetből, melyre utóbb selyemszállal egy férfi és egy nő hímzett koronás alakját applikálták, LADIZL. REG. (=Ladislai Regis, László királyé) felirattal. A zágrábi püspökséget 1087 és 1090 között Szent László alapította, s ezért ajándékozta meg a székesegyházat saját palástjával. A miseruha nagyon megviselt, szakadozott állapotban van, éppúgy a meglehetősen primitív későbbi hímzés, amely az alakok s még inkább a betük formája után ítélve, a XIII. században készült, bizonyára akkor, amidőn a palástot miseruhává alakították. Szent László ajándéka gyanánt már a székesegyház középkori leltárai említik.[370]

Végül a harmadik és utolsó hiteles emlék, az Árpádkor végéről, III. András neje, Ágnes esküvői ruhájának maradványa Svájcban, a sarneni Szent András-kolostorban.[371] A szövet tönkrement, s csak a fémpitykék maradtak meg egy kis Jézus-szobor ruháján és későbbi ruhadíszekkel vegyülve egy antependiumon. A ruhát, melyet a magyar ízlésre jellemző csillogó pitykék díszítettek, a királyné 1297-i esküvőjén viselte s özvegységében az engelbergi apácáknak ajándékozta. Valószínűleg

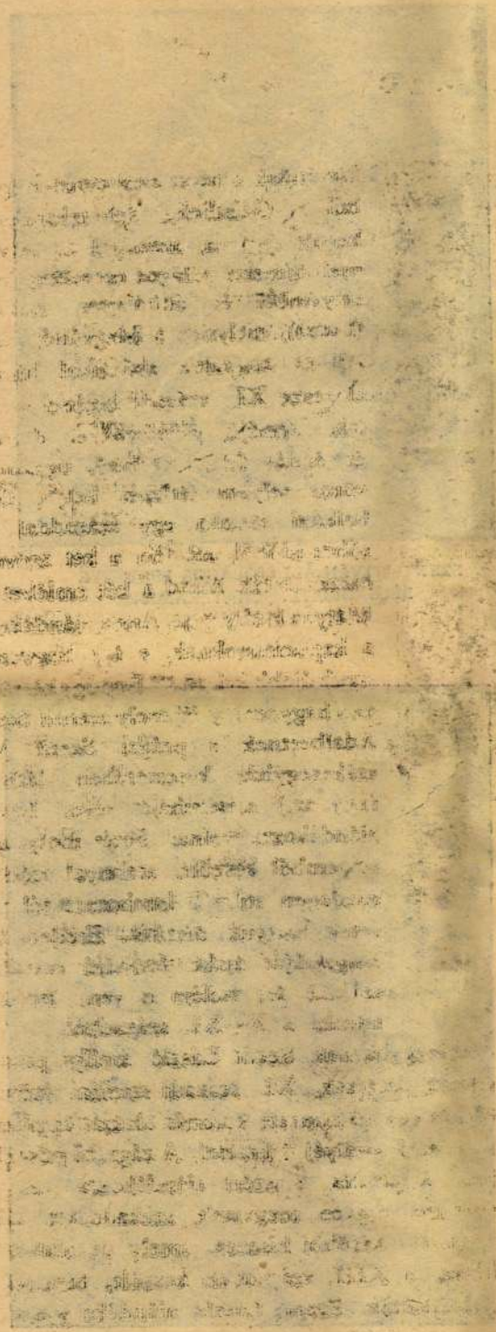

szerint a XI. század közepén, IX. Szent Leó adománya folytán került, s ahol 1794-ben, a forradalom pusztításai következtében elégett. Dom Brocq, a metzi apátság szerzetesének, a metzi könyvtárban található (Ms. 128/45, p. 316) és az apátság történetét tartalmazó kézirata, Dieudonné bencés 1770-ben készült vázlatos rajza és Mabillonnak, a párisi Bibliothéque Nationale-ban őrzött jegyzetei alapján ismerjük. Leírása idején sárgává fakult, s galambszínű fénybe játszó vörös keleti (perzsa?) selyemből készült, amelybe, fák közt egymással szemben szimmetrikusan elhelyezett, stilizált galambokat (Rohault de Fleury szerint papagályokat) szőttek. Nem kevésbbé gazdag volt a hímzése. Legfelül két sorban az adományozás volt olvasható: + S(TEPHANUS) VNGARORVM REX ET GISLA DILECTA SIBI CONIUX / MITTUNT HAEC MUNERA DOMINO APOSTOLICO JOHANNI. A háromujjnyi nyakszegélyen gyöngyökkel ékes kis korongok 11 szent mellképét zárták körül. A vállakon kétül áthúzódó sávot Ádám és Éva alakja, valamint szimbolikus állatok, oroszlán, sas, szarvas, sárkány díszítették. Az elülső hosszanti sávon legfelül, A—Ω betűk közt a trónon ülő Megváltó foglalt helyet, majd Szt. Péter, alatta szárnyas szeráf, lejebb Szt. Pál, utána megint szárnyas szeráf következett, míg a hátsó függélyes szalagon 10 apostol sorakozott. A két hosszanti sáv a köralakú harántsávval mindkét oldalon kereszt alakot tüntetett fel.

A hagyományon alapszik néhány hasonló korú hímzett szövetnek magyar eredete. Ilyen Szent

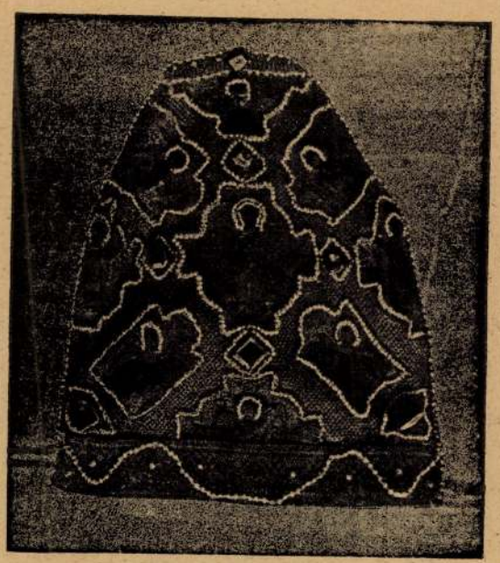

SZENT ISTVÁN ÁLLÍTÓLAGOS ERSZÉNYE
BÉCS, GEISTL. SCHATZKAMMER

SZENT ADALBERT MISERUHÁJÁNAK RÉSZLETE
PRÁGA, SZT. VID SZÉKESEGYHÁZ KINLSTÁRA

T 367

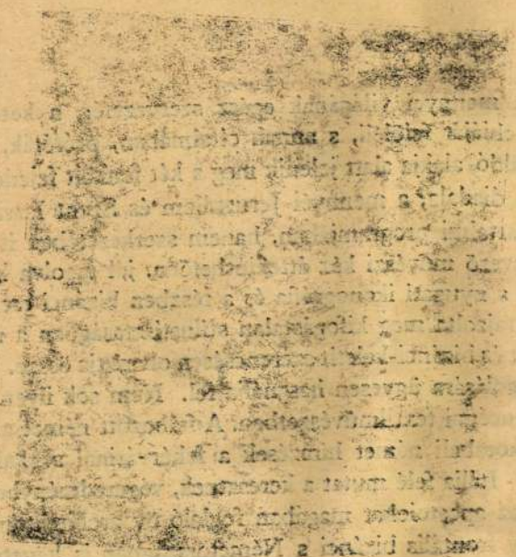

A miseruha Krisztus mennyei világának egész szervezetét, a kereszténység, az ó- és újszövetség hierarchiáját felöleli, s annak oltalmában, próféták, apostolok, szentek körében Krisztus áldó alakja alatt jelenik meg a két fenkölt fejedelmi donátor. Programja a Megváltó diadala, a mennyei Jeruzsálem és Szent István házának égi oltalma. De nemcsak tartalmi programjában, hanem szerkezetében is jól ki van gondolva. Az egyetlen szervező művészi kéz áttekinthetően, jól tagolva komponálta meg a nagyszabású tervet s a nyugati ikonográfia és a részben bizánci eredetű ornamentika teljes ismeretében rajzolta meg kifogástalan stílustisztaságban a részleteket. A két elemet: római-nyugatit és bizánci-keletit szerencsésen olvasztja össze. A keresztfát a hímzések szerkezeti tagolására ügyesen használja fel. Nem sok ilyen elsőrendű művész dolgozott ekkor az európai textilművészetben. A felhozott német analógiák[364] távolról sem helytállók; a korabeli német hímzések a fehérvárinál sokkal közelebb állanak a bizánci mintákhoz. Itália felé mutat a keresztnek, végeredményben Bizáncban gyökerező villa-alakja, az apostolokat magában foglaló öv architektonikus szerkezete, az alakoknak a merev frontális bizánci s Németországban is követett tartásból kimozdulása és latin érzésű aránya, valamint az arcoknak helyenként portrészerű realizmusa.

Írott adatok nem mondják, mikor alakították át palásttá. A harangalakú, zárt miseruhát elől felhasították s egész szeletet vágtak ki belőle, aminek következtében gyöngyökkel díszített s román stílű árkádsorban dús növényi ornamentikát és állati alakokat feltüntető új, hímzett gallért nyert. A gallér stílje arra vall, hogy a koronázó palásttá való átalakítás még az Árpád-házi királyok korában s a rendelkezésre álló, pontosan datálható magyar kőornamentika analógiáiból következtetve, közelebbről a XII. század közepén, vagy második felében, alkalmasint III. Béla uralkodása alatt történt. Ezt a datálást erősíti a palástnak, még átalakítása előtt, sőt valószínűleg épp ez alkalommal festett másolata fátyolszerű byssus szöveten[365]; rajta az alakok és kivált az arctípusok átírása s a két alsó sáv közötti szalag ornamentumainak átstilizálása hasonló időre, a fejlett XII. század stílusára mutat. A pannonhalmi főapátságon féltve őrzött másolat egyébként sem egészen pontos, s minthogy az eredeti nyakáról hiányzó rész ezen sincs meg, valószínűleg mintául szolgálhatott az átalakításhoz.

XIX. JÁNOS MISERUHÁJA
SZT. ISTVÁN ÉS GIZELLA AJÁNDÉKA 1004 KÖR.
Lent felirata

A koronázási palást violaszínű selyem bélése újabb; mai alakjában hossza a nyaktól pontosan 1·345, átmérője 2·685, kerülete 4·42 méter.

Bizonyára szintén Gizella vezetésével veszprémi apácák szabták és hímezték azt a harangalakú miseruhát, melyet Szent István és neje ajándékozott 1004 körül XIX. János pápának.[366] A francia forradalomig a metzi Szt. Arnulf bencés templom kincstárában őrizték, ahova a hagyomány

Eredetileg zárt, harangalakú miseruhának készült, 1031-ben, a székesfehérvári bazilika számára, mint Szt. István és Gizella ajándéka, s az utóbbi veszprémvölgyi apácáival maga is dolgozott rajta.[362] Lilává fakult bíbor selyemszövetét négylevelű apró zöld rozettákkal szőtték. Részben a szöveten keresztül húzott finom arany fémszállal átsodrott selyemmel és tiszta sodrott selyemmel hímezték.[363] Középen villaalakú kereszt, a szövet peremével párhuzamosan pedig egy keskenyebb és egy szélesebb körívű sáv tagozza. A kereszt hosszanti szárát, mandorla alakú keretben, felül Krisztus álló, alatta pedig trónoló alakja szakítja meg. A kereszt száraiból alkotott két felső háromszögben, angyaloktól tartott, kisebb mandorlában balra orans tartásban Mária, jobbra pedig — harmadszor —, mennyei szivárványon ülve Krisztus áldó alakja tűnik elő. A kereszt harántszárain, medaillonokban angyalok mellképei sorakoznak. Majd oldalankint nyolcasával próféták következnek. Az első körsáv felső szalagján olvasható a felajánlás: ANNO INCARNACIONIS XPI MXXXI INDICCIONE XIIII A STEPHANO REGE ET GISLA REGINA CASVLA HEC OPERAA ⌒ ET DAA ECCLESIAE SANCTAE MARIAE SITAE IN CIVITATE ALBA *(Ezen miseruha Krisztus megtestesülésének 1031. évében, a XIIII-ik indictióban István király és Gizella királyné által a Fehérvár városában lévő Szent Mária templom számára készült és adományoztatott)*. Megfelelő helyeken az ábrázoltakra vonatkozó feliratokat is találunk. A szélesebb körövben, a mennyei Jeruzsálemet jelképező építészeti keretben, a trónon ülve az apostolok foglalnak helyet; az építmények tetején a harcoló Egyházat jelképező apró küzdő alakokat látunk. Az alsó sávon, indáktól és madaraktól megszakított medaillonok félalakban szenteket ábrázolnak, köztük középen a két adományozó: STEPHANVS REX és GISLA REGINA felirattal. István jobbjában lándzsát, baljában országalmát tart, fején, a korbeli ábrázolásokon szokásos sematikus, drágakövekkel díszített háromszögű koronát visel. Arcképszerűsége a hímzési technikán át is érvényesül. Sűrű, tömött haja, bajusza és rövidre vágott körszakálla, élestekintetű szeme van. Zömök alakja erőt és méltóságot sugároz. Hiteles arcképe ez, egyúttal a tű eszközével csudálatosan éreztetett jellemkép, különböző attól a lágy öreg királytól, aminőnek későbbi ábrázolások alakították. Öltözete derékon övvel átkötött tunika és jobbvállán boglárral megerősített köpeny. A díszes paszományokkal szegett ruhába öltözött s urához hasonló koronát viselő Gizella jobbjában templomot tart, utalással templomépítő (Veszprém) buzgalmára. A királyi pár között, a keresztfa alsó szárán elhelyezett kisebb korongban, bár felirata nincs, joggal láthatjuk a miseruha adományozási évében elköltözött Imre herceg arcmását; markáns vonásai, energikus arckifejezése szintén nem fedi a későbbi koroktól fogalmazott érzelgős, lányos királyfi-portrékat.

SZENT ISTVÁN ALAKJA A KORONÁZÁSI PALÁSTON

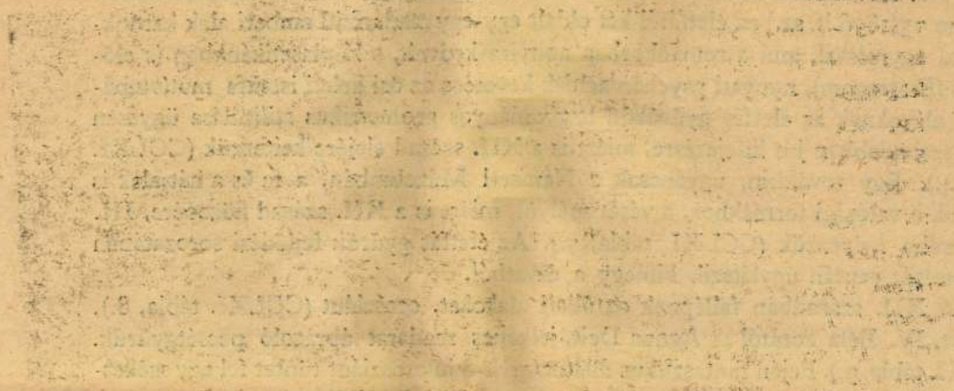

ítélve IV. Béla korából származó arany gyűrűn (Nemzeti Múzeum). Kálmán és II. István nádorispánjának tulajdonítanak egy primitív vésett emberi fejet és IANVS feliratot feltüntető aranygyűrűt (Nemzeti Múzeum), a XII. század első feléből.

Fémfejű gyűrűinken gyakori az életfa ábrázolása, rendszerint két alak közt; a keresztény szimbolikában Krisztus keresztfáját jelképezi. Megtaláljuk Szent István koporsóján s erdélyi románkori timpanonokban is előtűnik. Gyűrűinken is a XI. században, úgylátszik bizánci példára jelenik meg, amint a Nemzeti Múzeum 52/1908. b. leltári számú ezüstgyűrűjén megfigyelhetjük. Kezdetlegesebben ábrázolt változatai a XI. századból és a következőnek elejéről származnak. Az egyiken (Nemzeti Múzeum 75/1896 lt. sz.) az életfától két oldalt egy-egy madárfejű emberi alak kardokkal küzd egymással, ami a románkorban annyira kedvelt, s kőplasztikánkban is előforduló (Esztergom), nyugati psychomachiák keverése az ősi keleti istenfa motívumával; az alakoknak az életfás gyűrűkön hagyományos geometrikus stilizálása ügyesen s kissé szabadabban jut kifejezésre, miért is a XII. század elejére keltezzük (CCLXI. tábla, 4.). Egy továbbin, ugyancsak a Nemzeti Múzeumban, a fa és a két alak is közeledik a valósági formákhoz, a véset mélyül, miért is a XII. század közepére, III. Béla korába helyezzük (CCLXI. tábla, 5.). Az életfás gyűrűk fejlődési sorozatában ez az utolsó; ezután úgylátszik kimegy a divatból.

A XII. században fellépnek az állati alakokat, oroszlánt (CCLXI. tábla, 8.), sárkányt, IV. Béla korától az Agnus Deit, jelképes madarat ábrázoló pecsétgyűrűk. (CCLXI. tábla, 9.). Fején fantasztikus állatot, griff-fejű oroszlánt tüntet fel egy székesfehérvári sírban talált ezüst gyűrű.[361] Az Agnus Dei IV. Béla pénzein is szerepel. Előfordul a XIII. század végéről, III. András idejéből származó pecsétgyűrűkön is, egy + S. AM. S. OI. S. köriratú ezüst gyűrűn és egy másikon, melynek köriratából (M. GAI. S. GESPANN +) arra lehet következtetni, hogy tulajdonosa várispán volt.

A vésett fémfejjel bíró gyűrűkön az alakok vésete eleinte nem megy mélyre, olykor csak vonalas, geometrizáló, nincs homorú plasztikája; ezeket még aligha használhatták pecsételésre. Később, III. Béla, s még hangsúlyozottabban IV. Béla ideje óta, a XIII. század második felében a véset mélyül, miáltal emberi alakoknál a ruházat redőinek, állatoknál a részleteknek reálisabb előadására nyílik alkalom, s maga a pecsét plasztikusabb, művészileg finomabb és gazdagabb lesz.

II.

SZÖVETEK

A KORONÁZÁSI PALÁST. — XIX. JÁNOS MISERUHÁJA. — SZENT LÁSZLÓ ZÁGRÁBI MISERUHÁJA. — IROTT ADATOK. — FELVIDÉKI SZŐTTESEK.

Románkori emlékeink között szövetek csak gyéren maradtak ránk. A fehérvári és kalocsai, részben arannyal szőtt foszlányokon kívül mindössze három hiteles. A számbeli szegénységért azonban bőven kárpótól mindjárt a korban elsőnek, a koronázó palástnak gazdagsága, szépsége, történeti jelentősége (CCLXIV. tábla).

Gerevich - M. románkori eml.

ÉKSZEREK

Írta NAGY LENKE

Báli ruhákhoz mily gyönyörűek a csillogó-villogó kövek, gyöngysorok, fejdíszek, fülbevalók és karperecek! Szépek a régiek és szépek a modernek — s még azok is, amelyek nem valódiak. Mert már a legrégibb idők óta voltak hamisítványok s állítólag Nero híres smaragd monoklija is csak hamis smaragdból volt. Üvegből készült hamis köveket találtak már ősrégi leletekben, ilyenekkel kereskedtek Tyrus és Sidon lakosai s a főniciaiak. Nem vetették meg a hamis köveket a görögök sem s utólérhetetlen művészeik ezekből is készítettek remekműveket. A valódi, vagyonokat érő nemes kövek történetével párhuzamos és érdekes történet az utánzatoké — és sokszor még színesebb, izgalmasabb . . . Manapság megint sokat foglalkoznak ördöngős «alchimista» fogások segítségével, — de már a kémia magasabb régióiban — drágaköveknek mesterséges úton való előállításával, — épp úgy, mint XV. Lajos korában. Ez a király maga is szenvedélyes kísérletező volt s laboratóriumában Saint Germaintől, a legendás alchimista-gróftól vett leckéket. Saint Germain állandóan járt Pompadour asszony alacsony, stukkós, gobelines, rózsás, selymes szobáiból álló lakosztályába : szép színes köveket s inkább hamisakat, mint valódiakat — nézegetni, válogatni, mutogatni.

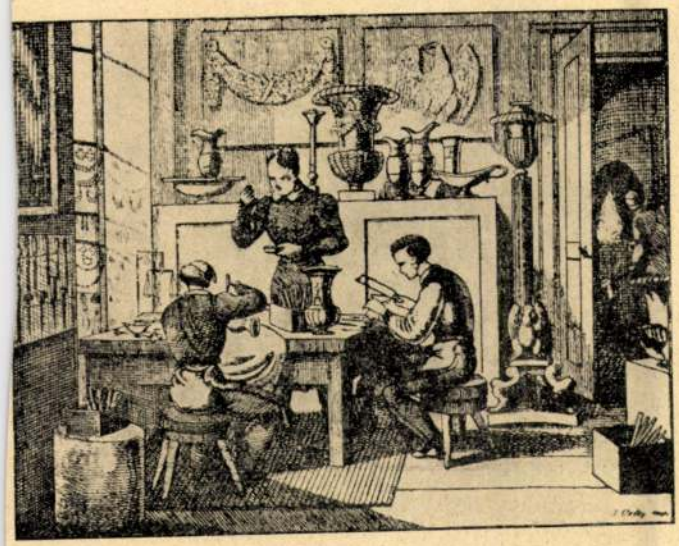

Magyar ékszerészműhely a XVI. században

De a mai ékszerdivat sok mindent vissza akar varázsolni a régi fínomságokból s művészi eredményekből. Régi ékt szerek is megint élnek és megint beszéls nek. Nem kell-e nagyanyáinkra gondolnunk, ha meglátjuk a legmodernebb, legfehérebb fényű csupa-brilliáns karkötők é. tűk mellett — a mélytüzű gránátokat?..-

Vannak valódiak és «rekonstruáltak» ebből is — és hány divatékszer utánozza a sárga aranyból, karneol s krizoprászból vagy agátból készült egykori biedermayer brosokat és médaillonokat. De milyen ékszer lehetne előttünk kedvesebb és drágább, — büszkébben és pompásabban beszédes — mint a magyar?

A magyar ötvösművészet — a magyar ékesség — annyiszor szemünkre vetett, annyiszor megrótt ősi nemzeti jellegünk életigenlő, színt és pompát hirdető szószólója. Szakértők kutatásai mind megegyeznek abban, — amit észre kell vennünk ösztönszerűleg magunktól is — hogy a magyar ékszer nemcsak «bizánci», nemcsak török és nemcsak mindaz, amit fokról fokra hozott magával a nyugati kultúrhatások román, gót, renaissance, vagy barokk hulláma. Hogy olyan motívumok, olyan technikák mutatkoznak itt is, melyeket helyi adottság, nemzeti ízlés s kiszámíthatatlan arányban ősrégi ázsiai kultúrhagyomány teremtett . . .

Színekért és káprázatért rajongó magyar lelkünknek smaragdos, rubintos prizmái : úgy mint ezen a földön sehol nem ragyogtak, sehol nem csillogtak . . . Kiadta ez az ezeréves föld mindazt, ami már a honfoglalóknak annyira tetszett ; a kincses Felvidék és Erdély megteremtette az aranyat, eüstöt, rubint és nemes opált. A középkorban külföldi fejedelmek a mi királyainktól kértek bányászokat, ötvösöket. Árpádházi királyaink, Corvin Mátyás kincsei, szent Erzsébet kelengyéje az egész világra elvitték a magyar arany és ezüst művek hírét.

Nálunk is éppen olyan fontos volt a kő és a zománc, mint Indiában és Perzsiában. Ázsia kincses talaja termelte ki a legrégibb művészi arany és ezüst műveket,

Tükör 1939. 2. szám

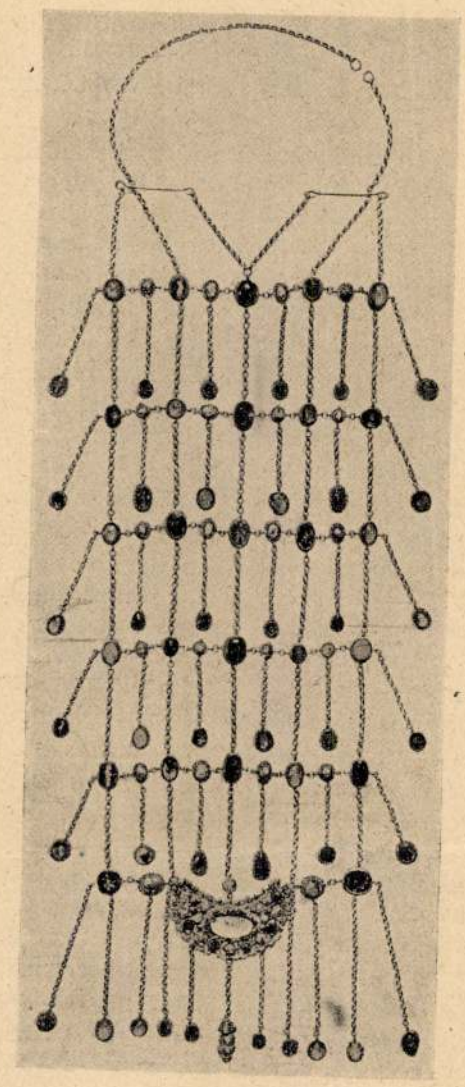

Gizella királynő melldísze. (XI. század)

mint kimeríthetetlen földje a korundok és beryllek csodás fajtáit. De a kínai és japán ötvösök köveket alig, — csak aranyat és ezüstöt dolgoztak fel már időtlen-idők óta. A kínai udvarnál három ötvös foglalkozott állandóan csak hajtűk, fülbevalók és kis dobozkák készítésével. Siuen császár felszólította a céh elöljáróit, hogy mesterséges úton gyártsanak aranyat, bár Hien hegye és a Fehér Kövek hegye természetben is eleget szolgáltathatott ebből a kincsből. Az etruszkoknál és északi népeknél, germánoknál, skandinávoknál is az arany maradt a lényeg ; de aranykincseivel legfőképpen Írország büszkélkedhetett. Távoli ókorban Kréta szigetén készültek a legtökéletesebb aranyművek és ékszerek s Egyiptomnak is sok ötvösművészeti emléke van. Aahotep királyné, Tut-Ank-Amen sírjaiban pompás ékszerek voltak, drágakövekkel és zománccal. Thebei sírokból került elő az első hamiskőlelet : türkizutánzatok.

Rómába is Keletről és Görögországból mentek ötvösök. A római hölgyek kedvenc és változatos ékszere volt a hajtű és fülbevaló. Nyaklánchoz aranyat, színes drágaköveket gyönggyel vegyesen alkalmaztak, de fülbevalónak általában csak gyöngyöt viseltek, hármasban vagy egyetlen értékes s mennél nagyobb szemet, az uniót. Julius Caesar rokonának, Brutus anyjának többszázezer sestercius értékű gyöngyszemet ajándékozott. Az előkelő római dámák ily boutonját nevezte Plinius tréfásan a hölgyek utcai liktorának : róla mindenki felismerhette rangjukat.

1841-ben Lyon mellett Septimius Severus idejéből származó teljes római női ékszerkészletet találtak : hét karkötő, két gyűrű, melltűk, csatok, hajtűk, hét nyakék, smaragddal, gránáttal, gyönggyel, zafirral, korallból, malchitból és aranyból — s hamis üvegkövekkel is. Görög mintára egy időben Rómában is viseltek lábujjon gyűrűt, de általában megelégedtek a rendes gyűrűkkel s ezekkel a középső ujj kivételével egész kezüket feldíszítették. Igen elegáns gavallérok és divathölgyek nyáron másféle, könnyebb, — nyáriasabb gyűrűket viseltek, mint a téli hónapokban. A pecsétgyűrű itt is olyan fontos volt, mint a görögöknél s az aranygyűrű régi idők óta a lovagoknak volt ismertető jelük. És hányféle gyűrű volt még, — amely más-más rangot, emléket, fogadalmat jelentett — vagy mérget rejtegetett! A Borgiák gyűrűi az utóbbi értelemben különösen híresek. Végig a történelmen valóságos krónika a gyűrű, bármilyen kőből, aranyból, ezüstből vagy vasból készült. A renaissance gyűrűk némelyike valóságos legendát mondott el szimbolizmusában, akár az akkori násfák és nyakbavetők. Mitológiai jelenetek, istenek és nimfák elevenednek fel e Cellini-remekeken s régi magyar leltárakban is megtaláljuk a cifra magyarázó körülírásokat. A Thurzó-leányok ékszerei között : «Függő szent János nyakavágásának históriájával, melyben vagyon gyémánt három, egy öreg rubint . . . Másik függőben egy kígyó és

Japán nagy támadásba kezdett Sanghái körül

A japán csapatok 20 mérfölddel közelebb nyomultak Sanghájhoz és néhány napon belül meg akarják tisztítani a várost a kínai hadseregtől — Változatlan erővel folyik a küzdelem a japán-kínai háború frontjain

Sanghái, augusztus 19.
(A Pesti Napló tudósítójának kábeljelentése.)

(United Press.) **Hasegava japán helyettes-admirális csütörtök este kijelentette, hogy a japán csapatok Sanghájtól északra nagy támadásba kezdtek és mintegy 20 mérfölddel közelebb nyomultak a városhoz. Véleménye szerint néhány napon belül megtisztítják Sanghájt a kínai csapatoktól. A sanghái hadszíntéren csütörtökön a japánok némi sikereket mutathattak fel. A Yangcepo és Hongkju negyedben javult a japán csapatok állása. A Pungpin uccán heves harcok folynak. A japánok itt 12 páncélkocsit vetettek harcba, hogy helyreállítsák a Hongkjuban és Yangcepoban lévő japán csapatok között az összeköttetést, amelyet a kínaiak szerdán elvágtak. A harcok csütörtökön késő este még tartanak.**

Az északi frontról érkező hírek szerint Peking és Tiencin környékén is javult a japán csapatok helyzete. A United Press munkatársának jelentése szerint azonban a kínaiak Pekingtől északnyugatra és délnyugatra, valamint Tiencintől délre tartják állásaikat. Az Észak-Kínában küzdő kínai csapatok számát 200.000-re, a japánokét 80.000-re becsülik.

Himlő, kolera, kiütéses tifusz...

Washington, augusztus 19.
(A Pesti Napló tudósítójának kábeljelentése.)

(United Press.) **Kobeból érkező jelentések szerint a sanghái menekültek között járványok pusztítanak. Több angol menekült, aki japáni gőzösön érkezett Japánba, feketehimlőt kapott a beteg kínaiaktól. Hongkongba a sanghái menekülők feketehimlőt és kiütéses tifuszt hoztak be, Kantonban pedig koleramegbetegedések fordultak elő. Sanghájban az egészségügyi viszonyok aggasztóak.**

Angol-amerikai-francia diplomáciai lépés Nankingban és Tokióban

Párizs, augusztus 19.

A Havas-iroda jelenti: Az angol kormány kérdést intézett a francia kormányhoz, *hajlandó-e csatlakozni a Kínában és Japánban érdekelt hatalmak együttes diplomáciai előterjesztéséhez, amelyben a hatalmak Kínát és Japánt felkérnék, hogy vonják vissza a csapatokat a nemzetközi és a francia engedményes terület közeléből.* Ugyanakkor az érdekelt hatalmak felajánlanák a kínai és a japán kormánynak, hogy gondoskodnak alattvalóik biztonságáról, valamint a sanghái kínai és japán érdekek biztosításáról. A francia kormány azonnal válaszolt az angol kormány kérdésére és közölte, hogy *teljes mértékben csatlakozik az angol* tervhez. Ilyen értelmű utasításokat küldöttek a tokiói és nankingi francia nagykövetekhez is.

Washington, augusztus 19.

Jó forrásból származó értesülés szerint az Egyesült Államok kormánya hajlandó csatlakozni ahhoz az angol tervhez, hogy *a hatalmak Nankingban és Tokióban közös diplomáciai előterjesztést tegyenek.*

Anglia kártérítést kér Japántól

London, augusztus 19.
(A Pesti Napló tudósítójának telefónjelentése.)

(United Press.) Az angol kormány elhatározta, hogy a sanghái angol terület elfoglalása miatt tiltakozik a japán kormánynál. *Anglia Japántól kártérítést fog kérni a sanghái angol terület elfoglalása és az okozott károk miatt.* Politikai körökben nem fűznek sok reményt ahhoz, hogy a Sanghái semlegességének biztosítására készült angol tervet elfogadják.

Forradalom Nankingban?

Párizs, augusztus 19.

A párizsi japán nagykövetséghez Nankingból érkezett értesülések szerint — amelyeket más hatalmak nankingi konzulátusai is megerősítenek — *Nankingban forradalom tört ki, amelynek következményei állítólag igen komolyak.*

A Skoda-gyár tízmillió fontsterling hitelt nyujt Kínának

Róma, augusztus 19.

Kung kínai pénzügyminiszter elutazása előtt megerősítette azt a hírt, hogy *a cseh Skoda-gyárral megállapodásra jutott és eszerint a Skoda-gyár 10 millió fontos kereskedelmi hitelt nyujt Kínának cseh ipari termékek vétele céljából.* Kung kijelentette ezenkívül, hogy Londonban 20 millió fontos kölcsönt vett fel Kína számára s Párizsban is kölcsönmegállapodásra jutott. Kung különben Németországba utazik.

A budapesti japán császári követség nyilatkozata

A kínai repülőgépeknek augusztus 14-én Sanghái ellen intézett támadásai nemcsak az ottélő japánoknak, hanem az ottlakó más külföldieknek, valamint a kínai polgári lakosságnak súlyos veszteségeket okoztak mind emberéletben, mint pedig javakban. A japán kormány az emberiesség szempontjából ezeket az incidenseket rendkívül komolyaknak ítéli és ezért rendkívüli miniszertanácsán elhatározta, hogy intézkedéseket léptet életbe az áldozatok javára megindítandó nemzetközi segítség és támogatás ügyében. A japán haditengerészet e határozat értelmében úgy döntött, hogy *a kormánytól haladéktalanul külön hajó kiküldését kéri élelmiszerekkel, orvosszerekkel, tengerészorvosokkal és hasonló szükséges dolgokkal.* Ezeket az orvosokat megbízzák a külföldieknek és a kínaiaknak való segélynyujtással. A japán orvosok állandóan szoros érintkezést tartanak fenn az illetékes japán hatóságokkal.

Nankingot bombázták a japán repülőgépek

Sanghái, augusztus 19.

A nankingi főhadiszállás jelenti, hogy Kuangtehnél, Nankingtól 130 kilométerre délkeletre lelőttek két japán repülőgépet. Egy másik gépet Dicunál lőttek le, amely még közelebb fekszik Nankinghoz. Délben 12 óra 20 perckor nagy magasságban japán bombavetőgépek jelentek meg Nanking felett és bombákat dobtak le a repülőtérre. A bombák több külvárosi házat rongáltak meg; sok ember meghalt vagy megsebesült. Délután öt órakor a japán repülőgépek újra bombázni kezdték Nankingot.

Tovább törnek előre a felkelők Santander felé

Santanderi haretér, augusztus 19.

A nemzeti csapatok a Santander felé vezető út mentén *ismét négy kilométerrel nyomultak előre* és *Molledo* község irányában már 51 kilométerre közelítették meg Santandert. Ezen a szakaszon a nemzeti csapatok *négy nap alatt negyven kilométernyit nyomultak előre.*

Reinosától nyugatra a nemzeti csapatok folytatják tisztogató akciójukat. *Reinosától delre már minden község a nemzeti csapatok kezén van.* A környéken az ellenség csapatostól adja meg magát. Ezen a szakaszon a köztársasági csapatok *már nem rendelkeznek sorkatonasággal.* A kormánypártiak táborából érkezett szökevények szerint Santander katonai kormányzója elrendelte minden ötven éven aluli fegyverforgató férfi *kényszermozgósítását.*

Párizs, augusztus 19.

A Liberté haditudósítója szerint a santanderi harctéren Reinosától északra két egész köztársasági zászlóalj megadta magát tisztjeivel, hadiszekereivel és puskáival együtt. A tisztek kijelentése szerint *a köztársasági főparancsnokság Santander felé elmenekült.*

Ujabb tengeralattjáró-támadás spanyol hajó ellen a Dardanelláknál

Isztanbul, augusztus 19.

A Tan című lap tenedoszi tudósítójának jelentése szerint szerdán este öt óra tájban Tenedosz szigete közelében egy búvárnaszád megtorpedózta az *Armuro* nevű gőzöst, amely *gabonát szállított Szovjetoroszországból Spanyolországba.* A tengeralattjáró nemzetiségét nem tudták megállapítani, de azt hiszik, hogy *ugyanaz a tengeralattjáró volt, amely néhány nappal ezelőtt ugyane helyen elsüllyesztette a Ciudad de Cadiz gőzöst.* Az Armuro még el tudott jutni Tenedoszig, de a partnál zátonyra futott, majd feldőlt. Egy török gőzös és több motorcsónak segítségére sietett.

---

a másik udvarias mozdulattal.

Most már ő lett hűvös és kurta:

— Köszönöm.

Mindketten az ablak felé fordultak. Az ismeretlen őszinte közönnyel, gondolatainak titokzatos világába burkolózva, az ügyész pedig azzal a hallgatással, amit úgy öltött magára, mint egy palástot, hogy elrejtse vele benső bosszúságát. A könyv az ülésen hevert, anélkül, hogy egyikük is érte nyúlt volna. A vonat sebesen vitte őket a város felé. Ismerős házak, uccák bukkantak fel mindsűrűbben, majd a fülke világossága hirtelen elhomályosodott, mintha felhő takarta volna el a napot. A vonat megállt a pályaudvar fedett csarnoka alatt.

Az ismeretlen kézbevette kalapját és kilépett a folyosóra.

— Ittfeledte a könyvét, — kiáltotta utána ösztönös udvariassággal az ügyész.

A másik mosolyogva megállt:

— Engedje meg, hogy felajánljam önnek, amint látom, önt érdekli, nekem pedig már nincs rá szükségem.

Kalapot emelt és mintha félne a további kérdezősködéstől, sietve eltűnt a fülke ablakán túl.

Az ügyész sajnálta, hogy az ismeretlen örök rejtély marad. De örült a könyvnek. Tavasszal, amikor ismét végigjárja Itália városait, majd jó hasznát fogja venni. Még csak arra sem jutott ideje, hogy megköszönje a becses ajándékot. Ezeken gondolkozott, amint a vonatról, egyik kezében a könyvvel, másikban kis táskájával, gyalogosan közeli hivatalába ment.

Ott ismételten eszébe jutott az ismeretlen útitárs. Semmi kétség, gazdag ember, talán ismert művész, annál valószínűbb, hogy valami nagy úr. Régi családból származó mágnás lehet, akit elkényeztetetten neveltek s aki még mindig nem ismeri a pénz értékét. Az ő számára csupán végetneméró kedvtelés az élet. Boldog ember. Vagy ki tudja?

Halkan nyílott az ajtó s amint az ügyész felnézett, ismeretlen útitársát pillantotta meg maga előtt. Már eltolta íróasztalától a széket, hogy felálljon és előzékenyen eléje siessen. Alighanem előkelő pesti ügyvéd az illető, aki valami kényes bűnügyet képvisel. Ilyenformán, bármennyire is fájlalja, a könyvet is vissza kell adnia.

Az ismeretlen útitárs arcán is meglepődés látszott, egy pillanatig tartó kínos zavar. Aztán sietve, mielőtt az ügyész még szólhatott volna, mélyen meghajtotta magát:

— Ügyész úr, a vett parancs folytán jelentkezem, hogy megkezdjem börtönbüntetésem kitöltését.

Esőkabát
BALLONKABÁT, RAGLÁN
Salamonovits Manó
esőköpeny-gyár
Sas ucca 25

SZENT ISTVÁN HITVESE

Nagy Boldogasszony napjától Szent István napig (bezárólag) a Szent István ünnepi év legkiemelkedőbb hete Budapest, Székesfehérvár és Esztergom versengve készülődtek a szent király halálozása kilencszázéves fordulójának megünneplésére. Hiszen Szent István állameszméje, kormányzati bölcsesége és hadi dicsősége ma is igazi fundamentuma a nemzet multjának és jelenének.

Mert, hogy Európa azon a foltján, amelyiken annyi nemzet, nemzetiség és nemzeti érdekellentét találkozik és ütközik össze, ez a nemzet ezer éven át fenn tudta magát tartani vérrel áztatott rögökre felépített kultúrával, ez az első magyar király érdeme. Igen, ha Árpád a honalapító, akkor István a hon fenntartófejedelem. A

A kereszten látható két alak: Gizella és anyja nagyított képe

harcok harácsolásából és zsákmányolásából élő nomád népből Szent István teremtett röghöz kötött, földet művelő, családi életet élő nemzetet, még pedig azáltal, hogy a pogány magyarokat keresztény magyarokká tette.

Ebben a hatalmas hittérő munkában Istvánnak Gizella, az ő istenfélő hitvese volt legbuzgóbb munkatársa. Az ő nevét mégis oly gyéren emlegetik a nagy ünnepség előkészületei keretében. Pedig már *Hermanus Contractus*, az egykorú krónikás is azt írta: »Gizellát, II. Henrik nővérét feleségül adták István magyar királyhoz, mikor ez Krisztus hitére tért. A neve szerint, mintegy kezes szerepelt. *(Gizella* vagy Gaysala annyi, mint *Geissel*, vagyis kezes.)

Maga III. Jenő pápa is kijelentette egyik enciklikájában, hogy Gizellának nagy érdemei vannak »Magyarországnak Krisztus hitére való térítésének dicsőségében.«

Hogy őt teljesen kifelejtették, ennek okát ne átaljuk bevallani: Gizella nevére még mindig reáfeketit a Vazul megvakíttatása bűnének sötét árnyéka. Pedig az újabb történetírók kutatásai fényt derítettek erre a szörnyű vádra, levették még a gyanúnak is fátyolát, úgyhogy Gizella neve ma makulátlan tisztaságban áll előttünk, mint a buzgó térítő neve, aki templomokat rendezett be, aki betegeket ápolt, szegényeket istápolt és maga sem volt rest a templombajárásban.

Egyébiránt nem is lehet csodálkozni, hogy a Vazul-esetről nincsenek bizonyos adataink, hiszen Gizelláról azt sem tudjuk, hol született. *Aventinus* szerint, aki pedig e kornak jó kútforrása, Abach bajor várkastélyban született volna, sokan azonban Regensburgot tartják szülőhelyének. Azt sem tudjuk, mikor született, a sok adat közül csak annyi állapítható meg, hogy 985. év után született. Még azt sem tudjuk, mikor lett István felesége és hol volt az esküvő.

Mennyivel inkább kellett a sötétben tapogatózni, mikor olyan rejtelmes esetről esett szó, mint Vazul megvakíttatása, melyet az Árpádok idején élt írók, talán csak azért rótták fel Gizella bűnéül, hogy ezzel a szent királyt mentesítsék.

Gizella arcáról nem maradt fenn semmi kép, alakjáról pedig csak annyit tudunk, hogy *Wolfgang* püspök kijelentése szerint *fejedelmi volt. Raderus* bajor író könyvében, a Sancta Bavariában van egy 17. századbeli kép, a passaui kolostorban pedig egy későbbi festmény, de közvetlenül Gizella koráról csak egy bronz szobrocska maradt fenn. Gizella édesanyja, halálos ágyán azt kívánta, hogy gyermekei ne feledkezzenek meg róla, még ha a sírban nyugszik is. A szerető leány egy remek keresztet készíttetett, melyet a regensburgi Niedermünster kolostorban őriztek a síron. Később a müncheni gazdag kápolnába került. A kereszten függő Krisztus lábainál két nőalak áll: Gizella és édesanyja.

Ez az arcvonásaiban alig megismerhető ábrázolás az egyetlen róla fennmaradt kép, illetve szobrocska.

Egyébiránt Gizellának a passaui kolostorban nyugvó csontvázáról dr. Birkner müncheni egyetemi tanár, e század elején azt állította, hogy »gracilis termetű asszony« csontjai.

Hadd idézzünk fel tehát egynémely tanut a multból.

A 11. századból fennmaradt Szent István legenda azt írja, hogy Szent István ellen »négy előkelő udvarnok« merényletet követett el. »A király megfosztotta őket látásuktól.« Nos, *Hóman* Bálint egyenesen azt füzi hozzá, hogy a »négy előkelő udvarnok egyike *Vászoly* volt«. (Vászoly annyit tesz, mint Vazul.) Majd így folytatja: »A törvény nyert alkalmazást, midőn István Vászolyt elítélte.«

Még jellemzőbb *Hartwick*, 12. századbeli püspök feljegyzése: »Vazult örök rabságra Nyitra várába zárták, *ahol Péter anyja*, aki fiai jogaiért nem átallotta e bünt elkövetni, egy bizalmas szolgája által megvakíttatta.«

Eszerint Péter, a későbbi magyar király édesanyja vakíttatta meg Vazult. Péter édesanyja azonban Gizella, István király nővére volt, itt tehát névcsere is fennforoghat. Ennek a Gizellának már érdekében állhatott, hogy Vazult alkalmatlanná tegye a trón betöltésére, hisz fiának vetélytársáról volt szó. De a másik Gizellának, a magyar királynénak, nem állt érdekében. Már pedig, ha a királyné követte volna el a bűnt Péter érdekében, elgondolható-e, hogy Péter, mint király, oly hálátlan lett volna és oly lelketlenül bánt volna jótevőjével? Hiszen Péter király Gizellát Veszprémbe számüzte.

Érdekes egyébiránt, hogy *Bonifius*, Mátyás király történetírója, az ő nyomán pedig *Pray* György is azt írta, hogy Szent Istvánnak két Gizella nevü felesége volt, az első feleség, bajor Gizella jószívü, nemes, ájtatos asszony volt. Lehet, hogy ez a hamis legenda is a névcseréből keletkezett.

Tudnivaló, hogy azok a krónikások, mint a névtelen jegyző és Kézai Simon, akik e bűnt Gizella királyné terhére rójják fel, Hóman szavai szerint: »Vazul unokái és dédunokái országlása idején írták meg a krónikákat, melyek Gizellára fogják rá, hogy ő volt a megvakíttatás bűnének bünöse, hogy annak terhét elterelják Szent István király vállairól.«

Szalay László és Horváth Mihály, a 19. század közepének e két nagy történelemkutatója, a két krónikás nyomán Gizellát tartja a bünösnek, de a későbbi kutatók már szinte egyöntetüen azt vallják, hogy Vazult Szent István vakíttatta meg, még pedig Szent István törvényei alapján: »aki a király életére tör, ítéljék meg«.

Pauler Gyula, az Árpádok korának alapos ismerője már e véleményen volt: »Vazul megvakíttatása és Szár László számüzetése magának Istvánnak müve«. Marczali Henrik, a volt egyetemi tanár ezeket írta: »István Vazult keleti szokás szerint megvakíttatta. A történet előtt a felelősség azért, ami történt, Istvánt terheli«. Karácsonyi János, c. püspök, a kiváló kutató szerint: »a király Vazult mindenképpen ártalmatlanná akarta tenni. Megvakíttatta őt és társait«.

Gizella ártatlansága mellett tesznek tanubizonyságot Szalay József, Márki Sándor, Kerékgyártó Árpád stb. magyar történetíró, de dr. Schmid Farkas müncheni tanár is ezt írja: »A Vazulon elkövetett büntett elkövetőjéül Geysalat (Gizellát), Péter édesanyját kell tekinteni.«

Vizsgáljuk meg lélektani alapon a kérdést! Akkor számba kell venni, hogy a krónikák, annalisok, történelmek egyaránt, jámbor, jótékony, adakozó, veleérző asszonyt látnak Gizella királynéban. Hogy tehát minden érdek nélkül ezt a bünt valójában elkövethette volna, ehhez kétlelkü asszonynak kellett volna lennie.

Ha pedig letisztítják nevéről e fekete foltot, ha

Ideges emberek gyomor- és bélbajánál reggelizés előtt egy félpohár természetes »Ferenc József« keserűvíz kissé felmelegítve igen kellemes háziszer, amely a székletétet elrendezi, az emésztést előmozdítja és az egész anyagcserét jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

makulátlan tisztaságban áll előttünk, akkor az egyház megindíthatná a szentté avatás ügyét is. Gizella érdemeiről a térités munkájában két pápa is megemlékezett. XIV. Kelemen pápa azonban megiratta Sampieri bíboros által, 1771 november 20-án kelt és a passaui püspökhöz intézett levelében, hogy beleegyezik Gizella hamvainak Magyarországba való átszállításába, de halasszák el addig, amig Gizellát szentté avatják. Indítsák meg Magyarországon a szenttéavatás mozgalmát. Tudnivaló egyébiránt, hogy Gizella királyné sírjára évszázadok

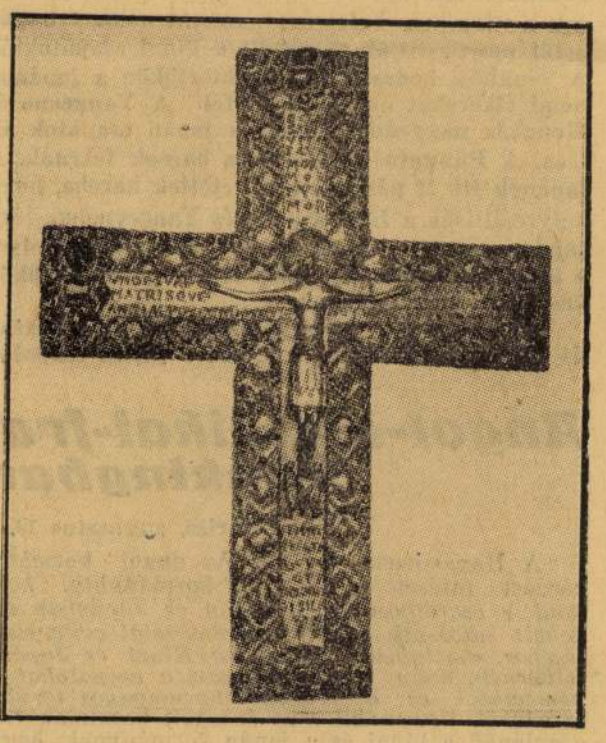

Ezt a keresztet Gizella királynénk készíttette édesanyja sirjára. Jézus Krisztus lábai két oldalán Gizella és édesanyja alakjai láthatók. Dr. Schmid müncheni tanár szerint a kereszt alighanem magyar ötvösmunka

óta járnak zarándoklatra, sőt régi könyvek és írások őt sokszor »*Sancta*« vagy »*Beata*« jelzővel tisztelték meg. Egy bencés naptárban őt a szentek sorában sorolják fel, sőt neve benne van a jezsuita atyák bolandista csoportja által kiadott »Acta Sanctorum«-ban is, mely könyv a szentek életével foglalkozik.

Szentnek tiszteli őt: Ferrarius Fülöp (Milánó, 1613), Bucelinus Gábor (Feldkirch 1665), Rambeck Egidius (Augsburg 1675) és Raderus Máté (a Sancta Bavaria című könyvben, 1628).

Hiszen Margitunk és Erzsébetünk mellett alig van magyar aszony, aki jobban megérdemelné az egyház e felmagasztalását, mint ő, aki férjével együtt kereszténnyé tette Magyarországot és ezáltal szívós, soha porhanyóvá nem vált fenntartó erőt kölcsönzött a magyar népnek. Boldog Margitot nemsokára szentté avatják, legyen hát ő a harmadik magyar nő. Vegye hát kezébe a kérdést az egyház, melynek Gizella olyan rajongó híve volt. És hozzák haza a nagy ünnepségekre az első magyar, a hitbuzgón térítő királyné hamvait is Passauból.

Ha ott Szent István bazilikája romjai felett ott állna az Árpádok mauzoleuma és benne kapna örök nyugodalmas sírhelyet Gizella is, milyen csodálatos zarándokhelye lenne ez a magyar nemzet fiainak.

Vértes József.

Elveszett arany medaillon Felsőerdősor és Eötvös ucca között Andrássy úti vonalon egy feketére emailozott két fényképpel, az illetőre értéktelen. Megtaláló jutalomban részesül. Andrássy út 57, II. 9.

3-4-5 szobás modern P 1200—1900
V., Kresz Géza ucca 24, Lipót körútnál

Eredeti angol **The Champion** és kitűnő **Royal Star kerékpárokat** havi 15—20 pengős részletre szállítunk, **kerékpár-alkatrészeket** bármely kerékpárhoz **nagybani gyári árban** vidékre is. **Láng Jakab és fia** kerékpár-nagykereskedők. **Budapest, VIII. József körút 41.** — Képes árjegyzék ingyen. — Alapítva 1869

Montecatini Terme - Hotel Pension Bombardia
Magyarok által örömmel látogatott ház. Minden modern komfort. A termálfürdőkkel szemben. Németül és franciául beszélnek. — Tul.: R. Birindelli.

Legszebb a nyárutó Siófokon 22-től kezdve olcsó árakon.
Szobarendelés a fürdőigazgatóság szállodáiban, Károly körút 3/a. Telefon: 145-202 és 130-654

Glaser György János

kőfaragó

XVIII. 17

lásd Schoen A cikke

Székesfehérvári Szemle

alatt

1931. 6 sz. 2. l.

3. l.

BUDAPEST 1944 17. GC 72 GC

Nagy.

A HULLADÉKGYÜJTÉS
NEMZETI ÉRDEK
SEGITSI

GC

Dr. Szensiványi Gyula.
ürnak

VI. Lágymányosi út 16

Glaser János György

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 54.

beszámítható javadalmazás x veszélyesége
vagyis 92.000 Sl. — f.

Velünk szemben fennálló viszonya teh

1925. évi balesetbiztositási járulékér
1925 évi okt. hó 20-n befizetett 19
19.. évi .... hó .... n esedékes .....
balesetbiztositási dijakért ... ...
1924. évi december 31-én. fennállot
előleg késedelmi kamatért ... ..
Jelen kirovó értesités kezbesitési d

Összesen ... ...
Tartozik tehát
Követel

szóval: HUSZONHÁROMEZE

amely összeg ez értesités vételétől szám
A 38050. számi postatakarékpénztári bef
befizetőlap segélyével beküldött összegrő
rovó értesités ellen a kézbesitést követő
A felszolamlásnak – amely nálunk
halasztó hatálya nincsen.

Budapesten, 1926. év márciu

ORSZÁGOS MUNKÁS BIZTOSÍTÓ PÉNZTÁR.

Glasser J. György

Kőfarágó Buda
XVIII. 7.

l.

Schoenzentharom

10. l.

nye

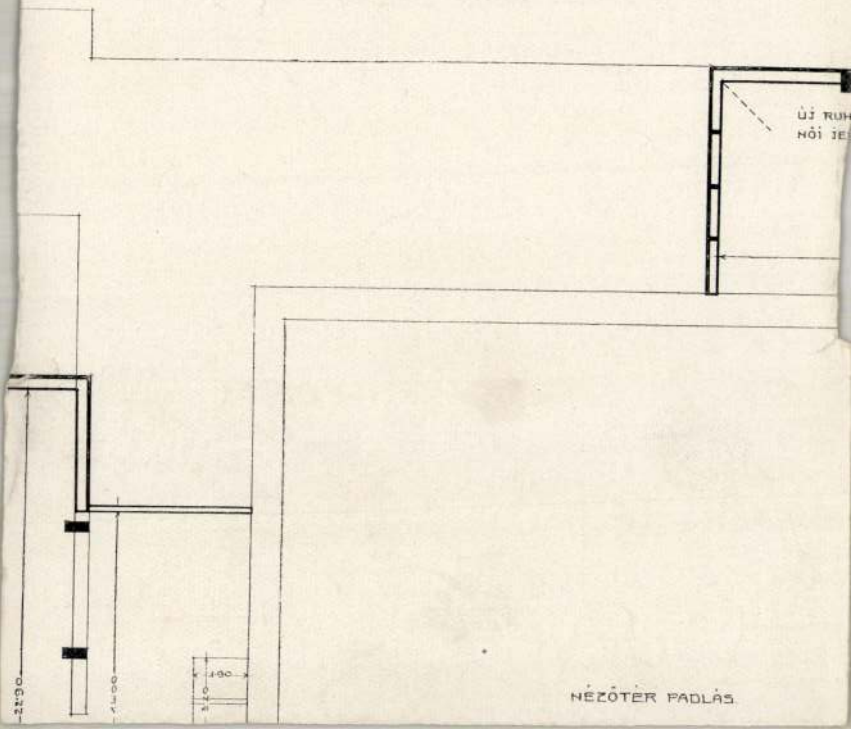

Glaser János

festő

l - For III. Béla

271. l.

277. l.

Alapszám	Tétel

Tétel	Alapszám

35424-41. vité

Glaser Heinrich

geb. Komtru 1855

Ø Glaser Henrik

épitész

Komáromból, 1878-ban

24 éves

lásd Fleischer Bées 45. l.

Miskolczi Gertnerné Tańczos Kata

V. 10.

Glaser, Musper és Bland

szerint az Apokalypsis 1400 körül készül-
hetett

Biblia Pauperorum Bp. 1966. XVII/o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Glosses

megállapítása szerint 1420-30 között

készült az Exercitium

Biblia Pauperorum Bp. 1966. XVII. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M. D. K.

GLASER János György kőbovagó

Szül. 1666 körül Würzburgban

1700. Szekesfehérvárott szerepel, ahol

1716-ban meghal

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 199. l.

Glaser J. festő M.D.K.

a pécsi dóm lapos díszítményeit festette Bamberger tervei alapján.

Gerecze Péter: A pécsi ukszegh és falfestményei. Útmutató .... Pécsen 1891, 9

Glaser János

Magyar Sparmüvészet, 1901

1/12. sz. 24-33. o. Dr. Czobor Béla:

A Budapest-ferencvárosi r. kath. plébánia templom üvegfestési ablakainak kartonjai.

Glaser János

festő

A Királyi Hobák, kolostor udvar és a kápolna sikerült festéseit fenti készítette.

Alpár Ignác:

Az ezredeves vasz. kiállítóteleinni fölsoportjának épületei

AMMEE Kiál

1867 160. l. - 163. l.

Ötzimtette a festőmunkákat a gotikus épületben.

Herr !

kkommend auf den unserem Vertreter s.Z

ag auf unsere Novität

, Die Burgen Italiens "

---

it, dass soeben der erste Band dieses

und erlauben wir uns, ein Exemplar an

n.

n wir bitten, uns für den Betrag beilie-

wollen, zeichnen wir

mit Hochachtung

ERNST WASMUTH

ARCHITEKTURVERLAG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG

UND KUNSTANSTALTEN A.-G.

GLÁSER JÁNOS
templomfestő.
Templomfestészeti freskók, temperák stb., valamint mindennemű javitási munkák kivitele
Budapest I. kerület,
Krisztinaváros, Gellérthegy-utcza 81. szám.

Budapest 1904 ápr. hó 15-én.

Nagytekintetü Bizottság!

Mély tisztelettel azon alázatos Kéréssel fordulok a Nagytekintetü Bizottsághoz, hogy az általam az 1900 évben, az Abauj-Cséri ev. ref. templomon végzett falfestmények kijavitási munkálataiért járó 260 Korona összeg, kifizetése iránt intézkedni méltóztassék. –

A Nagytekintetü Bizottság
alázatos szolgája
Glaser János

359. szám. 1902. Deadatott: augusztus 8án

Tekintetes bizottság!

Múlt hó 31-én az abai r. kath. templomban folyó helyreállitási munkákat megvizsgálván, van szerencsém a tekintetes bizottság nak tisztelettel jelenteni hogy a festő munkák a közel elkészülés stadiumában vannak. Az uj festés iránti egyes észrevételeimet Glaser Zánossal közölve, a kijavitásokat eszközöltetni igérte. –

A tekintetes bizottság utasitásai szerint át dolgozott fő-bejáró ajtó tervét, a hozzátartozó költségvetéssel van szerencsém a tekintetes bizottsághoz jó váhagyás végett tisztelettel benyujtani, – hogy a munka késedelem nélkül kiadható legyen. Egyuttal tisztelettel kérem a tekintetes bizottságot, ez ajtó költségei~~nek~~ fedezetének folyósitása iránt Nagyméltóságú Gróf Zichy Zenő Urat felszólitani szivesked jók. –

Hogy a helyreállitás befejezése halasztást ne szenvedjen, tisztelettel kérem a tekintetes bizottságot, a Glaser János által készitendő ablakkartonok vázrajzát elfogadni, illetve Glasert a kartonok elkészitésére utasitani méltóztassék. –

Fennt jelzett utamra, vonatkozó mellékelt és 25 kor. 88 fillérre számitott számlámat van szerencsém a tekintetes bizottsághoz szives elintézés végett tisztelettel benyujtani.

Budapesten 1902. Aug. 5-én

Vetehlo Ottó

mellékelve: 1 db ajtó terv
1 db költségvetés
1 db uti számla
1 terv vázlat
3 db fény kép.
7 db

A vallás és közokt.m.kir.minister f,évi szeptember hó 3-án 52812 sz.a.kelt s a IX.ker.állampénztárhoz intézett rendeletének másolata:

Utasitom az állampénztárt, hogy Glaser János festőnek az abai rk. templomon végzendő stylszerü helyreállitási munkák költségei fejében a II és III fokozat szerint bélyegelt s a müemlékek orsz. bizottságának elnöke által láttamozott nyugtájára egyezer ötszáz /:1500/koronát fizessen ki s a vallás alap alnaplójában a fenti rovat alatt kiadáskép számoljon el.

A hivatalos másolat hiteléül:

Grabovszky Adolf

igazgató.

605. 1902. Eiktezett: deczember 13án

75112 szám.

Kiadatott
I. [illegible] bir.
II állampénztár.
Budapest 1902. XII/72

Folyó évi október hó 18-án 465 sz.a.tett felterjesztése folytán utasitottam a budapesti IX. kerületi magyar királyi állampénztárt, hogy az abai rk. templomon teljesitett stylszerü helyreállitási munkákért engedélyezett végjárandóság fejében Glaser János festőnek a II.és III-ik fokozat szerint bélyegelt s a müemlékek orsz. bizottságának elnöke vagy másod elnöke által láttamozott nyugtája ellenében kettőezerháromszáz harmincznégy /:2334:/ kor. fizessen ki, továbbá ---------- hogy Székely Bertalan festő müvésznek az abai rk. templom stylszerü helyreállitási munkáinak felülbirálása alkalmából felmerült költségeiről és napidijairól bemutatott, és negyvenhárom /:43:/ kor. 80 fillérre érvényesitett számlája alapján nevezett festőmüvésznek a napidij uján bélyegelt nyugtájára az imént számjelzett 43 kor. 80 fillért fizesse ki.

Miről a bizottságot az érdekeltek szives tudósitása czéljából, értesitem.-

Budapest, 1902.deczember hó 6.

A minister meghagyásából:

Kiadány
ministeri tanácsos.

A müemlékek orsz.bizottságának.

417 tr. 1902 Érkezett. szeptember 12

52812 szám.

F.évi julius hó 19-én 320 sz.a.kelt jelentésére vonatkozólag a következőkről értesitem a bizottságot.

A sárdhai rk. templom kifestésével megbizott Glaser János festő részére, tekintettel arra, hogy nevezett festő a fenti munkálatokat már megkezdette, a kért 1500 koronát a IX.ker. m.kir. állampénztárnál egyidejüleg kiutalványoztam. Ezen utalvány másolatát ./. alatt idezárom.

A szóban levő munkához szükséges beállványozásnak, a falfelületek rétegei lekaparásának és kijavitásának négy ablak kijavitásának, az ablakokhoz szükséges horganyhádog csatornáknak és a szentély két oldalán az ablak boltozat felett behuzandó két vasgerendának, a fehérmegyei államépitészeti hivatal által, Schlett Ignácz székesfehérvári vállalkozó ajánlata szerint elfogadott 698 kor.költségét, valamint a márványburkolat 119 kor. 60 f. költségét a vallás alap terhére ezennel engedélyezem, miután a stylszerű helyreállitás többi költségei szintén, az 1902 évi 19671 sz.a.kelt rendeletemmel a vallás alap, mint kegyur terhére engedélyeztettek.

Ezenfelül engedélyezem az üvegfestésü két ablak elkészültéig, ezen két ablaknak ideiglenes kijavitási költségeit is miután ezen kijavitási munkák foganatositása mellözhetetlennek jelentkezik.

Felhivom a bizottságot, hogy ez utóbbi költségek nagyságát pótlólag jelentse ide be.

Budapest, 1902.szeptember hó 3.

A minister meghagyásából:

ministeri tanácsos.

A Müemlékek Orsz.Bizottságának.

Glaser János

eredeti: Adalbárban

Glaser János

festő

végezte a dekorativ festő munkálatokat a budavári koronázó templomban az alábbi siremlék elhelyezésével kapcsolatban

III. Béla király és hitvese Antiochiai Anna emlékezete.

Bp. 1898. II. l.

ALAPITTATOTT: 1907. TELEFON: 22-3-29.

BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R. T.

A MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐÁRUSITÓJA

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 37.
M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI SZÁMLA 10767.

LEVÉLCIM: BUDAPEST 62. POSTAFIÓK 40.

Levelezésnél és pénzküldeményeinél kérjük arra a számra hivatkozni, mely a sorsjegy szélére ceruzával van jegyezve.

Budapest, a postabélyeg kelte.

A P 200,000 főnyereményt ismételten a mi feleink nyerték.

Igen tisztelt Cim!

Van szerencsénk a most következő osztályra szóló sorsjegyét az előző osztály nyereményjegyzék kiséretében mellékelten azon kéréssel beküldeni, hogy az érte járó összeget alanti felállitás szerint a csatolt postatakarék-

Glaser János

templomfestő Budán
a millenniumi előtti időben.
1900. évi párizsi világkiállítás m. pavillonjának festését is ő végezte. Glaser J.
kb 1904. körül halt meg.

Berzedés László

közlése 1947

Glaser vállalatában vesta
rálták a pozsonyi tzshár.
ság templom barok
mennyezet képét és
festettik ki a dobozi
kegyuri templomot
Glaser terve szerint.

Glaser Janos

budapesti templom-
festő
az 1890-1900-as
években.

Emlékei Benedek
Ottó életrajzában,
ki 7 évig volt
segédje

1. – 20. M.

Stockholm
P. A. Norstedt & Söner
1871

Glaser, János.

budapesti akadémiai festő gavitotta ki 1904-ben a Kassai sz. Mihály kápolna falfestményeit; ugyanő készítette a kápolna díszítő festőmukáit is.

Kabdebó Gyula: Helyre-állított műemlékeink. Bpesti építőmesterek stb. ipartestulete VI. évk. 1910. 125. l.

24. Hódmező-vásárhelyi Városi Múzeum

I. 55, 110, 116

Ér. Kereszt 1905 nov. 30.

1062/1905 sz. (Nagyszeben, 1905 nov. 25. 571 sz. a.)

Erdélyi Kárpátegy. chiókséye kéri, hogy az erd. Kárpát egy. múzeumna feletti korlátban zulajdon és rendelkezési jogát a főfség elismerje. (Válasz. XII. 11. e. i 794/905, 887/905)

Glaser. János

festő

lárd

Magyarorsz. Mücem-

lékei I. K.

30. l.

46. l.

~~Baldasci-féle metszetgyűjtemény~~

~~VIII. 160.~~

Glaser János

festő

l.

Magyarorsz. mincmlékei

I. k. 157. l.

158. l.

Glaser János

templomfestő

l.

Magy Miemlékei

III. 222. l.

Glaser János

Bpesti akadémiai festő

l.

Mihalik József:

A Kassai szent Mihály-kapolna Kassa, 1904. 69 l.

Fenti Storno Ferenc id. modorában dolgozott

Az én megfejtésem!

Tükrös doboz VIII. 152

Glaser János

pozsonyi építész 1903.

Lásd Altenbuchner

alatt és lásd a Mu-
emlékek Orsz. Bizottságá-
nak iratterát.

Weydreifkirch. Fi. l.

Magyar Hírlap 14.
2004. június 16. kedd

• **A temesvári Ingo Glass** szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás Alapformák és alapszínek térben címmel a Medgyessy Ferenc Emlékmúzeum Kortárs Művészeti Galériájában látható (Debrecen, Péterfa u. 28.). *(mh)*

....Ft, azaz .....

.....
témafelelős

zéről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

szeget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
ok, dologi kiadások, beszerzések nettó értékeihez

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 4/107 I.

Név: Glasser Johann Georg

Foglalkozás: köfaragó (ein Steinmetz)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1691 és 1697 között

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

I 117

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Glass Johannes

Foglalkozás: játékkártyakérítő

Szárm. hely: Pesthinn

Hitfelekezet: Rk. Csal. állapot: nőnes

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1822 XII. 18

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

MNG

Glaser Károly

Tanulmány. Szobormű.

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll.kat.
51.lap

Ø Glaser Lajos dr

rajzolta az alábbi
mű 3-ik kötetében
lévő ömes tekép-
vázlatokat, a szerző
irányítása mellett,

Magyarországtól

III k. 633.1

Gyorsan akarsz szavazni?

Jegyezd meg sorszámodat!

Választási sorszám	Név
1416	[illegible]

Választójogodat a sorszám bemondásával gyorsan igazolod!
Személyazonossági igazolványt vigyél magaddal!

2 X 2 = 4

Szavazz a 4-es listán induló

Független Kisgazda-,
Földmunkás és Polgári Pártra

Kiadásért felelős: Gyulay László.

Fráter Endre könyvnyomda, Budapest.

MDK

dr. Glaser Lajos

Borbély Andor: Kéziratos ábrázolások Buda visszafoglalásáról. Tanulmányok Budapest multjából. V.k. Bp.1936, 135,136,139,140 l.

Glaser Lajosné

illustrációi

Földrajz a középiskolák 2. és 3. oszt. számára. Bp. 1949.

Glaser Lajosné

az alábbi könyv
sérepei

Történelem az ält-
iskolák 7. ost. Namá-
ra. Bp. 1949.

önigstrasse 29.

IERSEMANN

UND ANTIQUAR.

Kommission für Ungarn

Budapest

aket — Kreuzband — Boten:	Mark	Pf.	Mark	Pf.
en Ansicht:				
Denkmäle Böhmens	20.	40.		
10% Rabatt	2.	—	18.	40

GLASER Rudolf

tero, Szolnok, pályaudvar, Einkehr-Wirtshaus,
1851-53.

Komárik 1984 168.

Glaser Rudolf

Neve az I. Fő utca 30-32 sz. volt kapucinus templom romantikus átépitésével kapcsolatban emlitve.

Műemlékvédelem 73/4 247. old.

GLASERER, Franz, pozsonyi fazekasmester

F. G., Hafnergesell, 3 éves fia meghalt. (1830, 225.l)

—

U. az, 9 hónapos fia meghalt. (1830, 411.l)

—

F. Glaserer, Hafnergesell, 2 éves fia meghalt. (1836, 142.l)

—

F. Glaser, Hafnergesell, 61 éves korában, Pozsony, 1847 április 5. (1847, 324.l)

—

F. Glaserer, Hafnergesell, 2 éves fia meghalt (1848, 1106.l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Glaserer és Vitrarius

Ev.nyomda, Késmárk, XVII.sz.

Tud. gyüjt. 1818. X. 2o 1.

Glaskó Gyula MDK

keramikus

Az Iparművészeti Társ. Karácsonyi Vására, kiáll.
Magyar Iparművészet 1937. 247.o.

M.D.K.

Glasner József, lapesti vállalkozó készíti a zsobori millenniumi emlékoszlopot, mely 20 m. magas lesz és 18.700 frt-ba fog kerülni. Az oszlopra elhelyezendő zsobori alakokat Kallós Ede mintázza.

Vállalkozók Lapja, BP. 1896. XVI. évf.
dec. 17. sz. 2. old.

MDK

Glass Zoltán, 19o5--

Senator cigarettapapir és hüvely

" " "

Frutti

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

MDK

Glass Zoltán /1905-/

Frutti, 1947., 126x95 OSZK 659.1 /439/

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960.Műcsarnok. Kat. 23.1.

Glass Zoltán, grafikus 7 04

s

Sajátos stílusa a magyar plakát művészet fejlődésére maig is erősen hat.

Murányi-Kovács Endre: A Magyar Plakáttörténeti Kiállítás 8.l.

Népszabadság, bp. 1960. nov. 29.

MDK

Glass Zoltan .1905-/

Senator cigarettapapir és hüvely. 1939., 126x95 OSZK 162

Senator cigarettapapir és hüvely. 1939., 125x96 OSZK 160

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. 1960.Műcsarnok. Kat. 23.1.

Glass
építésmester

MDK

Pollack a nagylángi kástély kivitelezését Pestről irányitotta. A munka vezetésével Glass székesfehérvári mestert bizta meg.
Pollack jelzi, hogy akápolna munkálatait is Glass végzi.

187.o.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp.1960.

Glass

székesfehérvári építészmester

Csapó Dániel tengelici kuriája. /1819/

Pollack a kivitelezésre Glass mestert ajánlja, de Glass nem tudta a munka vezetését vállalni.

az épitkezés 1820-ban vagy röviddel azután bevégződhetett.

198.o.

ZADOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bpt 1960.

Glass MDK

kőmüves mester /székesfehérvári/

Pollack Mihály 1819 ápr 11-én kelt levelében őt ajánlja Csapónak a tengelici kuria épitési vezetőjéül, aki már a nagylángi Zichy-épitkezéseknél és Festetich "ntal szolgálatában is bevált.

425.o.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

MDK

Glass
kömüves mester

Pollack Székesfehérvárott vagy környékén foglalkoztatta Glass kömüvesmestert, aki a Festetich Antal féle dégi és a nagylángi Zichyépitkezéseknél jól bevált és akit ezért 1819 apr. 11-én a szekszárdi megyeháza épitésvezetőjeként javasol.

139.o. 99. jegyz.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

GLASS, Martin, köfaragósegéd Pozsony-
ban.

M.G. gas, Steinmetz Geselle, 30 hónapos fia meg-
halt. (1773, 33. vzám, 4 l)

—

M.G. Steinmetz, 4 napos fia meghalt (1775,
5. vzám, 8 l)

(Tzygháry 1. 199 l)

Preßburger Zeitung

(Genthon)

M.D.K.

Glass

Plakátrajza a Durdilly gyártmányok reklamirozására.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. szept. 5.-11. IV. évf. 36. sz.

M.D.K.

Glass

Plakátrajza a "Bompiani" készitmények reklamirozására.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941.okt. 24-3o.
IV. évf. 43. sz.

M.D.K.

Glass Géza

Rajza a Budapesten tartózkodó Sauer Emilről.
Repr.

Tarka Barka c. rovat.
Film Szinház Irodalom. Bp. 1941. nov. 28.-
dec. 4. IV. évf. 48. sz.

mdk

Olasz Géza grafikus

plakátja a kiállításon

Floriáni László: Magyar plakátművészeti

kiállítás

Magyar Grafika, 1960. 4. évf. 6 sz. 43-48 l.

MDK

Glass Géza Gaston, festö

Tájkép.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat.1933.szept. Kat.

MDK

Glass Géza

Senator cigarettapapir és hüvely.1939.
című plakát repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat.

MDK

Glass Géza

Akt, rajz

Uj Szal.... karácsonyi kiáll. 1934. dec.

5. l.

Glass Géza

MDK

Kepr:

"Senator cigarettapapir és hüvely" 1939.
Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

40. kép.

MDK

Glass Géza

festő, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 14.l.
Eötvös József gimn. 100 éves fennállása

M.D.K.

Glass

Szin es plakátrajza "EXOTIC" cimmel a "modern szépségápolás" reklámjául.

Szinházi Magazin, Bp. ~~193~~ 194o. május 12. III. évf. 2o. sz. cimlap belső oldalán.

M. P. K.

GLASS

„Frutti" cukor
„Senator" cigaretta papír } Plakát

Vidos Zoltán: A magyar „Plakát-
történeti kiállításról
Magyar Építőművészet 1961 1. sz. 59. l.

M.D.K.

Glass

Plakátrajza a "Durdilly" készitmények reklamirozására.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. május 8-14.
V. évf. 19. sz.

M.D.K.

Glass

Plakátrajza "Bárki a vetélytárs..." cimmel
a Durdilly szépitőszerek reklamirozására.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 15-21. V.évf.
17. sz. 45. lap.

M. D. K.

SLASS Géza grafikus

Részvétel a kiállitáson

Sutka Mária: Magyar Plakáttör-
téneti kiállitás

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 265. sz. 8. l
nov. 7.

MDK

Klass Géza, festő

20. Csendélet egy doboz cigarettával, - lenyo
53. Szegény asszony, vízfesto.
137. Plakát
138. Plakát
139. Plakát
140. Plakát

Omike - III. Képzőm. kiáll. - 1942. jan. - Tm.

Glass Géza MDK

Senator cigarettapapir és hüvely, repr.

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

GLASZ GYÖRGY, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 1134.-Összeirási szám: 3210.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmův.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII.1970.
Bp. 1971.

Ingo Glass, skót szobrászművész

Loska Lajos: A derékszög jegyében. Séta a dunaújvárosi szoborparkban.

2. „Alfa és omega", festett acél, 13×5×5 m, 1987.

2 Ingo Glass: Alfa és ómega, festett acél. 13×5×5 m. 1987.

Művészet, 1988. szept., 43-old.

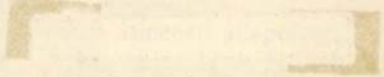

Glatz Árpád, belsőépítész

Három iparművész közösen mutatkozik be a Képcsarnak kecskeméti bemutatótermében. Pogány Judit lámpatervező, Glatz Árpád belsőépítész és Gönczi András textilternező. – „Azt hiszem a formát elsődlegesnek tartom olyan vonatkozásban, hogy ne csak egy funkciót töltsön be egy bútor, próbáljon olyan hangulatot árasztani, hogy még élvényt is kapjunk a körülöttünk lévő tárgyak kapcsán" – mondja Glatz Árpád.

TV-Híradó.

1984. XI. 2. TV 2 műsor. 20.40 (Nagy Judit).

GLASS Michael, kőfaragósegéd Pozsony-
ban

M. G. Steinmetzgesell, 9 napos fia meghalt
(1768, 74. vzám, 4 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Glass István

Harsányi Zsolt: "Az őrgróf" c. vigjátékához tervezett diszletekről készitett rajzot a lap részére.
Repr.

Szinház és Divat. Bp. 1921. május 24.
VI. évf. 22. sz. 3-8. lap

Glass István

Palásti László beszámolójában a müvészek és a tőzsde-játékosok közös futball mérkőzéséről ir.
A müvész lerajzolta a szereplő játékosok egy részét a beszámoló illusztrálására.
Hét rajz.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1921. május 24.
VI. évf. 22. sz. 17-19. lap

Glass István

A Vigszinház előadásához tervezett diszleteket rajzolta le a lap számára, az első, második és harmadik felvonásokról.
b.v.: "A kis Grizett" címmel közölt kritikája illusztrációként hozza a három rajz repr.-ját.

Szinház és Divat, Bp. 1921. juni. 15.
VI. évf. 25. sz. 6-lo. lap

Glass István

A Falu rossza c. szindarab első felvonásának szinpadképéről készitett rajzot a lap számára.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1921. szept. 22.
VI. évf./ 2. lap
32. sz./

Glass István

butorszerző

1912

Éimisk 1930. 83. l.

MDK

Glass Zoltán

a 8 Uhr Abendblatt illusztrációszerkesztője volt Berlinben

Pesti Futár. 1929. 23. sz. 8.l.

MDK

Glass Zoltán MDK

Senator cigarettapapir és hüvely, 1939

Senator cigarettapapair és hüvely, 1939

Frutti, 1947

Mücsarnok 196o.Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Glass Zoltán /1905 - /

"Senator cigarettapapir és hüvely. 1939.
"Senator cigarettapapir és hüvely. 1939.
"Frutti" 1947.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. [illegible]p. 1960.
23.1.

Matcikó Aurél Pándy

AMERIKA CSÁSZÁRJA

Shaw

A Deutsches Theaterben Shaw új darabját, az Amerika császárját adják.

Teli van a színház, az emberek eljönnek, megnézni a Reinhardt-előadást.

A darab első és harmadik felvonása inkább nevezhető unalmasnak. Politikai gúnyolódások, amiket itt nagyon élveznek, tekintve, hogy éppen most zárultak le a községi választások, ahol a kommunisták győztek. A második felvonás a legjobb, itt a király a szeretőjénél van s a szőnyegen hempereg.

Az első felvonás mellékalakjai gyöngék, a miniszterelnököt s a minisztereket is százszor jobban játszanák a mi epizódistáink a Vígben.

Ellenben Werner Krauss, aki a királyt adja, a legnemesebb művész. Ilyen finom színészünk nincs. Hegedüsre emlékeztet.

A színpad csodás, egy emeletmagas terem faburkolattal s egy óriási, nemes, királyi íróasztal. Felejthetetlen szép.

Két nő játszik. Női miniszterek, a király kabinetjében. Söpredék rosszak.

Külön kell írni a publikumról. Ugynevezett jobboldali közönség. Hosszúhajú nők. Szünetben a publikum kettős sorokban, körben sétál az előcsarnokokban, karonfogva, tisztelettel nézve a képekre. Ez egy naiv, derék publikum, szerény és áhitattal teli.

Színház után a magyar Spolaritsvendéglőben vacsoráztam. Berlin szívében csinálták ezt az éttermet cigányzenével. Hungária a címe.

A kapu előtt szűrben óriás csikós áll. Ezt a kapust Pestről dirigálták a földmívelésügyi minisztériumból. A magyaroknak nem tetszik, viszont a németek elbámulnak ezen a furcsa figurán az Eden-hotellel szemben.

Szólítsuk meg a csikóst magyarul. »Adj isten, csikós bácsi, ez a magyar csárda?« Mire a csikós bácsi a magyar szűrben mély németséggel felel, hochdeutsch-dialektusban. »Spreche nicht ungarisch« mondja.

Ugyanis Magdeburgban született. Schade!

A pincéreknek csak egy kis része magyar, nem szabad elnyomni a berlini pincéreket. Az étlapon magyar ételek szerepelnek, ettem egy Kalbspörköltet, igen jó volt.

A publikum igen érdekes. Ott ül az egyik Szenkár fiú, a kitünő magyar dirigens, aki most Reinhardtnál vezényli az új Fledermaus előadást.

Mateikót is ott láttam, híres rajzoló Ullstein-Dienstben.

Egyik asztalnál Mecséry kisasszonyra figyelmeztettek, filmezik és fáradt, nagyokat ásít, miközben a cigány édesen játssza »ó mi bohó valék«.

Az étteremben sajnálatomra mindent ezüstben tálaltak s mikor azt kértem a német pincértől, hogy nem kaphatnám-e a borjupörköltet fehér tányérban, a pincér igazgatósági gyülést hívott össze.

Megy, jön a közönség. Bejön egy kis ál-Gaal Franci, Emmi von Nagynak hívják.

A falakon történelmi képek. Wandgemälde von Prof. Pándy. Ezeket a képeket is Pestről rendelték.

A cigány az elmegyek a templom mellettet húzza szívvel és szépen, az asztalokon mindenütt a Magyar Magazint lapozzák, melyet Glass úr szerkeszt s igen nivós ujság.

A két Glass-fiú igen népszerű Berlinben. Egyik Glass Tibor a Magazin-szerkesztő, a másik : Glass Zoltán.

Az ő karrierjét külön érdemes leírni.

Tizenkilenc éves koráig Pesten volt, kezdő bankhivatalnok. Művészi hajlamok. Versírás. Festőiskolába is járt Feiks Jenőhöz.

Apja orvos, elszegényedtek. Egy napon így szólt anyjához : »anyám, holnap elutazom !«

Persze, a mama nem engedte, de a kis Zoltánnal nem lehetett beszélni. Olyan szegény volt, hogy koffer nélkül indult el, a mama régi, ütött-kopott kalapskatulyájába rakta bele a fésüt, meg a néhány gallérját.

A kalapskatulyán ez állt : »Karsay Feri, Párisi-utca.«

Így indult el 19 éves korában a kis Glass Zoltán, szívében versekkel Berlinbe, ahol eleintén padlásokon aludt és éhezve ajánlkozott rajzával, verseivel.

Nem kellett sehol. Végre a Berliner Theaterben felvették, itt

Pesti Futár 1929. 23. 02.

Glass Zoltán.

díszleteket hordott és enyvet kevert és főzött, fizetése a mai értékben heti 18 Márka volt.

A külvárosban lakott, egyedül főzött, de boldog volt, mert nem kellett éhenhalnia.

De ennek nem örülhetett soká, bezárt a színház s ujra állás nélkül maradt. Filmeknél statisztált, majd éjjeli őr lett az államnyomdában, ahol akkoriban veszettül nyomták a rossz papírmárkát.

Manovill igazgató, a berlini magyarok árvízi hajósa, aki kimenti a fuldoklókat, ő szerezte neki ezt az állást az államnyomdában, kezességet vállalt érte és Glass Zoltán este 11-től reggel 7-ig ült egy széken s vigyázott a bankókra, hogy a munkások ne vigyenek el egy köteget, vagy akárcsak egy darabot is.

Egy éhező magyar fiú. Reá volt bízva a német birodalmi márka. Ott kellett ülnie, olvasni nem szabadott, szundikálni nem volt ajánlatos, ült és nézett, mereven figyelte a pénzgyártást.

Amikor már Németország gyomra megtelt papírpénzzel, abbahagyták a márkagyártást.

Nem törődtek azzal, hogy egy magyar fiatalember újra éhezni fog. Glass Zoltán fürgén nekifogott újra a házalásnak, egyik nap alkalmi raktárnok volt, a másik napon filmszöveget írt, közben egy principiuma volt: mindenre azt mondta, igen.

Tud rajzolni? Igen. Tud festeni? Igen. Volt már statiszta? Igen. Fotografáláshoz ért? Igen. Hát gyorsírást tud? Hogyne, igen.

Szegény, mindenre csak azt mondta: igen. Ha azt kérdezték volna, hogy tud-e perfektül finnül, arra is igennel felelt volna.

Gondolta, legfeljebb majd utólag megtanul.

Aztán felment Szatmári Jenőhöz, aki az 8 Uhr Abendblatt szerkesztője volt s azt kérte tőle, hogy engedje meg, hogy leüljön a szerkesztőségben egy sarokban s ott várja, hogy van-e valami dolog.

Hírlaprajzoló lett, utóbb 350 márka havi fizetéssel.

Aztán Szatmári átment a Berliner Tageblatthoz szerkesztőnek, Glass Zoltán pedig Szatmári helyett az 8 Uhr Abendblatt illusztrációszerkesztője lett, nagy állás, óriási pozició, igen nagy fizetés. Most a saját Buick-kocsiját hajtja, maholnap gazdag ember lesz. Nagy karriert csinált. Ilyesmi csak Berlinben lehetséges. Ezért hívják Berlint Amerikának.

Öt év előtt a szegényeknél evett, ma a berlini sajtóban nagy neve van. Mit gondolnak, hány éves? Alighogy több, mint 24 éves.

ELDORADO, EIN ERLEBNIS

Tényleg Erlebnis. Én ilyen szörnyűt Párisban se láttam. Férfi-nőknek a mulatója ez, olyan tökélyre emelve, hogy borzalom. Erre csak németek képesek s én azt mondom, hogy Párisban s az egész világon az ilyenfajta bárokban mindenütt németek vezetnek.

Eldoradóbeli gyanus szepség

Kékselyem töröknadrágos meztelen hastáncosnő próbálgatja a hastáncot egy tükör előtt. A legfínomabb, karcsú nő. Valaki azt mondja rá: »jó nő«.

Mire egy másik eztfeleli:

— Ugyan, ez férfi.

Mindenki férfi. A bárnő is férfi. A nagykalapos, szolíd merengő szintén férfi.

Nincs olyan gyakorlott szem, amelyik megismerné, hogy melyik a nő s melyik a férfi.

Illetőleg könnyű megmondani, mert itt minden nő férfi.

— Az a vörös, az se nő?

— Hát nézd meg, kinőtt a szakálla!

Németországban pár hét előtt eltöröltek egy paragrafust. Nem büntetik már a homoszekszualisokat.

Ez hiányzott még az Eldorado-bárnak.

A kövér gazember, aki női blúzban ül a bárban, enyelegve mondja mély hangon:

— Ich bin eine kleine Barfrau!

Lila lámpák égnek a helyiségben, Carlo, a bar tündére szintén férfi, olyan karcsú, mint egy párduc, vastagon parfőmözi magát, meztelen a dereka, a hasa alatt törökös csat van. Rosszul lesz az ember.

Van itt molett, élveteg bácsi monoklival, a nüanszokig finoman kifestve és felöltözve.

Nem túlozok, ha azt mondom, hogy ismerem a nőket. Láttam már életemben párat. De a leggyakorlottabb ravaszsággal se lehet itt megkülönböztetni őket.

Szavamra, még a félreeső helyiség takarítóhölgyei is nőiruhás férfiak. Illemhelybácsik.

Itten azokat a férfiakat tartják abnormisnak, akik nadrágban járnak. Nem akarják elhinni, hogy férfiak.

Egy görbeorrú, rabbi külsejű, éjfeketeszemű, mélyhangú lady

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Kedden kitűnően dolgozott a magyar bridzscsapat Bécsben. Olyan remekül passzoltak, hogy legközelebb a a futballválogatottaknál is számba jöhetnek.

Megkezdődött a cukorrépatermelők országos kongresszusa. A cukorrépások is keserűen panaszkodnak a viszonyokról.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Tizenhárom állam elhatározta, hogy nem fizet Amerikának.« »Amerikának viszont, mint demokratikus államnak tudomásul kell vennie, amit a többség határoz!«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a Dréhr-ügyben is kimondják a nyolcórás üléseket?«

A nap hőse: Hitler, aki Mussolinihez repül. Többek között egy étteremben is adnak löncsöt a tiszteletére. Ekkor fog kiderülni, hogy mégis csak elfér két dudás egy csárdában.

Mintagyógyszerrel történtek visszaélések. Most a mintagyógyszerre keresnek orvosságot.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Egy bírósági ítéletből kiderült, hogy a primadonnamosoly a belügyminisztériumban nem számít.« »Ez természetes. Már régen maximálták a sztárgázsit.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Gáz helyett vissza a csatabárdhoz — mondja Hamilton tábornok.** *Londonból* jelentik: Sir Ian Hamilton tábornok, az angol frontharcos szövetség (British Legion) parancsnoka, a londoni Poplar kerületben megkoszorúzott egy emlékművet, amelyet azon a helyen emeltek, ahol 1917-ben *egy légi bomba tizennyolc iskolásgyermeket megölt.* A tábornok beszédében kijelentette, hogy *a világ még sok ilyen tettre lehet elkészülve, de éppen ez fog a háborúnak véget vetni.* A harcias szellemű ember nem szeret olyan ellenfélre lőni, akit nem láthat, ezért, ha a fegyvereket továbbra is tökéletesítik és *újabb csecsemőgyilkosságokra* készülnek, ezzel ki fogják irtani a harcias szellemet. A genfi megbízottak másfél év óta kergeti a leszerelés árnyékát és bosszantják egymást kölcsönös tűszúrásokkal. Nem tudják, hogy az angol katona menynyire szeretné, ha eltiltanák a gépfegyvereket és mérges gázokat és visszatérhetnének a csatabárdhoz. A leszerelésnek és a békének semmi köze egymáshoz. *A háborúnak csak a leszerelés fogja régi dicsőségét és regényes ragyogását visszaadni.*

— **Eltűnt egy őrnagy árva leánya.** A Mária ucca 17. számú házból nyomtalanul eltűnt *Csapó-Orbán* Eszter fiatal árvaleány. A leány egy a világháborúban hősi halált halt őrnagy egyetlen gyermeke. 14.300 pengő örökség vár rá nagykorúsága esetére. Egyelőre apró segélyekből és kölcsönökből tengette életét és várta július 1-ét, amikor eléri 24. évét és megkaphatja az örökséget. Az utóbbi időben örökségére nagyobb kölcsönöket kapott s ezekből rendkívül költekezően élt, úgyhogy barátnői attól tartottak, hogy örökségét is el fogja herdálni. Elvitték a tisztiorvosi hivatalba, ahol megvizsgálták és azt ajánlották, hogy helyezzék gondnokság alá. Ez annyira elkeserítette, hogy *világgá ment.* A rendőrség megindította a nyomozást felkutatására.

— **A magyar jegyzők elbocsátására került sor a vasutasok és postások után Romániában.** *Kolozsvárról* jelentik: A nyelvvizsga miatt elbocsátott 94 szatmári magyar vasutas sorsa utolérte a temesvári pályaudvar magyar vasutasait is, ahol *50 ellen indítottak fegyelmi eljárást, mert nyelvvizsgájuk nem sikerült.* A fegyelmi bíróság tárgyalására hivatalból kirendelt védők a vasutasoktól személyenként ezer lej ügyvédi költséget kértek, amit azok természetesen nem tudnak megfizetni. Az elbocsátás előtt álló vasutasok a magyar párthoz fordultak jogvédelemért. A vasutasok és a postások elbocsátása után úgylátszik *a magyar jegyzőkre kerül sor.* Udvarhely megyében tegnap 5 magyar körjegyzőt bocsátottak el azonnali hatállyal, mert véglegesítésük még nem volt rendben.

Lakásban, szabadban
a kényelem új korszaka
Lacitel párna

— **Postautalvány a június 15-én lejáró előfizetések megújítására.** Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük június 15-én lejár, ma postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

— **Megkezdték a felfüggesztett mohácsi orvosok fegyelmi ügyének tárgyalását.** *Pécsi* tudósítónk jelenti: Baranya vármegye fegyelmi választmánya gróf *Szapáry* Lajos főispán elnöklete alatt kedden kezdte tárgyalni *a mohácsi László-közkórház orvosainak ismert fegyelmi ügyét.* Még a mult év szeptemberében előzetes vizsgálatot tartottak a kórházban és *különböző szabálytalanságoknak, anyagi téren elkövetett visszaéléseknek jöttek nyomára.* A vizsgálat következtében dr. *Mihályfi* István igazgató-főorvos, dr. *Neumayer* József sebészfőorvos és dr. *Éri* (Epstein) Pál tb. szülészfőorvos ellen *fegyelmi indult.* Ugyancsak fegyelmi indult dr. *Kiss* Mária alorvos ellen is, aki időközben nyugdíjazását kérte, amelyet a törvényhatóság meg is szavazott. A vizsgálat hónapokig tartott. Az iratok áttanulmányozása után dr. *Gács* Ferenc vármegyei tisztifőügyész elkészítette vádindítványát, amelyben dr. *Mihályfi* István, dr. *Neumayer* József és dr. *Éri* Pál főorvosokra *állásvesztés kimondását javasolja. Kiss* Mária alorvosra a tisztifőügyész *pénzbüntetés kiszabását kéri.* Kiss Mária alorvos ügyét *elkülönítették,* miután meg akarják várni a belügyminiszter döntését az alorvos nyugdíjazási kérdésében. A tárgyalás előreláthatólag két-három napot fog igénybevenni. A fegyelmi választmány ülésére meghívták a három orvost is, akik közül kettő védőügyvédje társaságában jelent meg.

— **Pakots József halálának évfordulója.** Kedden volt egyéves évfordulója *Pakots* József hirtelen halálának. A kiváló politikus és író a lillafüredi Íróhét ünnepségeiről érkezett Budapestre, hogy résztvegyen a képviselőház ülésén. A vonatról lakására ment és néhány perccel megérkezése után szívszélhüdésben meghalt. Halálának évfordulója alkalmából a Kerepesi temető kápolnájában *gyászmisét tartottak* Pakots lelki üdvéért. Ott voltak többek között *Rassay* Károly, *Bródy* Ernő, *Vázsonyi* János országgyűlési képviselő, dr. *Balassa* József egyetemi tanár, *Szegedi* István, az IGE képviselője, dr. *Kabakovics* József és dr. *Pető* Ernő törvényhatósági bizottsági tagok, dr. *Diószeghy* János volt államtitkár, dr. *Lendvay* Sándor kerületi orvos és sokan mások. A rekviem után a gyászoló gyülekezet megkoszorúzta Pakots József sírját.

— **Bécsben elfogták Margittay Gyulát, a kisvárdai adóhivatal sikkasztó főnökét.** A bécsi rendőrség a napokban elfogta *Margittay* Gyulát, a kisvárdai adóhivatal egykori főnökét, aki öt évvel ezelőtt az adóhivataltól *60.000 pengőt elsikkasztott és megszökött.* Margittaynak azóta nyomaveszett. Később több részletben *38.000 pengő érkezett Kisvárdára.* Ezt a pénzt egy állítólagos Kiss Endre nevű egyén adta fel azzal a megjelöléssel, hogy az összegből a Margittay által okozott kárt kívánja megtéríteni. A bécsi rendőrség most egy külvárosi szállodában fogta el Margittayt, aki hosszú szakállt visel, oroszul beszél és tudósnak mondta magát. Rövid vallatás után kiderült, hogy szökése alatt különböző európai nagyvárosokban élt álnéven. *Ügye öt hónap mulva elévül* és az volt a szándéka, hogy elévülése után visszatér Magyarországra. Rövidesen megindul ügyében a kiadatási eljárás.

— **Súlyos baleset érte Mészöly Tibor színészt a Komédia Orfeumban.** A *Komédia Orfeumban,* ahol a *Grand Guignol* kabaré próbái folynak, kedden este igen veszélyes baleset történt. *Mészöly* Tibor, aki az egyik darab főszerepét játssza, a sötét folyosón rohant fel a színpadra és közben homlokával olyan nagy erővel nekiment az egyik oszlopnak, hogy *elvágódott, elájult és jobbszemét elöntötte a vér.* A mentők elsősegélyben részesítették és a szemöldök feletti sebét több öltéssel bevarrták.

— **A fekete kolostor angolul.** *Kuncz* Aladár klasszikus alkotása, a *Fekete kolostor,* amely a magyar könyvpiacon emlékezetes sikert aratott, nemrég jelent meg angolul a Chatto and Windus cégnél. A halott magyar író könyvének páratlan sikere van, a legelőkelőbb lapok hosszú cikkekben számolnak be a magyar szenvedésből fakadt remekműről. A könyv rövidesen német és francia nyelven is megjelenik. A magyar kiadás, mely az Athenaeumnál jelent meg, eddig csaknem 40.000 példányban kelt el hárompengős propagandakiadásban.

— **Ellopták Pufi rádióelőadásának kéziratát.** *Huszár* Pufi, a kövér és népszerű színész kedd éjszaka a főkapitányságon bejelentette, hogy a Vígszínház előtt álló autójából, a *Szerémy* Zoltán búcsúestje alatt, *valaki ellopta burberry felöltőjét.* A felöltő zsebében két pengő, egy doboz szivar és »A kíváncsiságról« című rádióelőadásának kézirata volt. Ezt a kéziratot akarta Pufi vasárnap a studióban felolvasni. A rendőrség keresi *Huszár* Pufi ismeretlen kíváncsiját.

— **Volt hadifoglyok találkozása.** A nikolszk-usszuriszki V. tábor X. zászlóaljban 1915—16-ig volt hadifoglyok június 18-án este 6 órakor megbeszélést tartanak a Hági-féle vendéglőben (Huszár ucca 7).

= **A nagyvillámhegyi orvos-turistaotthon felavatása.** A visegrádi páratlan szépségű Dunakanyarodó központjában építettek az orvosturisták a modern igényeknek, a higiéne követelményeinek megfelelő turistaházat vízvezetékkel, villanyvilágítással ellátva. A házat június 17-én, vasárnap fogja dr. Zsitvay Tibor ny. igazságügyminiszter, az egyesület védnöke, az orvos- és turistatársadalom részvételével felavatni. A felavató ünnepségre kívánatos a jegyek előre való megváltása; kedvezményes hajó- és vasúti jegyek, valamint a felavató ebédre szóló jegyek a turistaszövetség utazási irodájában (V., Nagy Sándor ucca 6.) válthatók.

= **A nyári időszámítást** nálunk nem vezetik be. Önnek azonban azért is számolnia kell az idő változásaival: ezért nélkülözhetetlen a valódi Diana-sósborszesz.

— **Kémiai háború.** Ez a kérdés erősen érdekli most a világ közvéleményét. Felhasználják-e a vegyészet csodálatos eredményeit a legközelebbi világháborúban és milyen lesz az a szörnyűség, amit »kémiai háborúnak« neveztek el? Erről az érdekes kérdésről szól a *Pesti Napló* mai melléklete, a *Népszerű Tudományos és Technikai Napló.* Az ország egyik legfontosabb problémája: *a gázgyártás magyar szenekből.* Nagy ankétezés folyt erről a tárgyról, ezt is ismerteti a *Technikai Napló,* amely érdekes cikkeket tartalmaz még a hernádvölgyi 3000 éves emberről, az új jégkorszak közeledéséről és az energiavalutáról is.

— **Elfogták a hardi nyilaskeresztes zendülés két felbujtóját.** *Székesfehérvárról* jelentik: A csendőrség vasárnap óta nyomoz a hardi nyilaskeresztes zendülés ügyében. Kedden sikerült a zendülés két felbujtóját, *Csilléry* A. Sándor joghallgatót és *Gönczy* Istvánt elfogni. Fejér megye törvényhatósági bizottságának kisgyűlésén gróf *Széchenyi* Viktor főispán nyilatkozatot tett az üggyel kapcsolatban s megállapította, hogy *tervszerűen előkészített lázadás történt Hardon. Csak a csendőrök lélekjelenlétének köszönhető, hogy mindössze 4—5 sebesülés történt.* A csendőrkerületi parancsnokság kedden fejezte be vizsgálatát, melynek azt kellett kiderítenie, hogy jogos volt-e a csendőrök fegyverhasználata. A vizsgálat, melyen *Soltész* százados és *Szentkirályi* Béla alezredes-hadbíró vett részt, megállapította, hogy *a fegyverhasználat jogos volt, a nyilaskeresztesek megtámadtak két csendőrt s letépték vállzsinórjukat. Haláleset nem történt.*

— **Még mindig tízmillió munkanélküli van Amerikában.** *Londonból* jelentik: Az amerikai munkásszövetség hivatalos szemléjének júniusi száma írja: »Az amerikai munkanélküliek hadserege, amely 1930 áprilisában 3,188.000 volt, 1933 áprilisában 13,256.000-re növekedett és 1934 áprilisában *csak 10,616.000-re csökkent.* A munkanélküliség ezzel ismét az 1932-i színvonalon áll és további javulást aligha lehet remélni ősz előtt«.

AZ IDŐ. *(Negyedórás jégeső volt Szegeden.)* Az időjárási helyzet Közép-Európában alig változott. A hűvös északi légtömegek Németországon át egyre áramlanak felénk, kedd reggelre olyan erővel nyomultak be a Dunántúlra, hogy Sopron és Hajmáskér vidékén igen erős viharokat okozott. Az esőzések, amelyeket ez a hűvös beáramlás előidézett, kedd reggelre az országnak legnagyobb részére újabb csapadékot árasztottak. Különösen nagy volt a kapott nedvesség Békéscsabán 32, Szentesen 18, Bódvaszilason 17, Pécsett 14, Kecskeméten 16 liter négyszögméterenként. Az esőzések a reggeli órákban különösen az Alpesek keleti felén és ennek a résznek északi és déli lejtőin voltak erőteljesebbek, a déli órákban pedig átnyúltak hazánkba és itt zivatarok kíséretében igen sok helyen újabb lecsapódásokat idéztek elő. Különösen nagy eső volt Szegeden, ahol délután négy óra tájban igen erős zivatar kíséretében jégeső indult meg, amely 15 percig egyhuzamban tartott és végül is 35 liter víz négyszögméterenkénti, tehát majdnem a felhőszakadás méreteit elérő csapadékot mértek. A hőmérséklet kedden a hétfőihez viszonyítva kissé emelkedett, amennyiben a Dunántúlon 22 fokot ért el, ezzel szemben a keleti országrészen a nappali hőmérsékleti viszonyok nem változtak, mert általában ismét 26—27 fok volt a legmagasabb hőmérséklet. Megjegyzendő, hogy ezek a hőmérsékleti viszonyok az egész középeurópai hőmérsékletekkel szemben meglehetősen magasabb, mert Bécsben, általában Ausztriában is a legmagasabb hőmérséklet mindössze 15—16 fok volt. Annak ellenére, hogy az északnyugati hűvös levegő beáramlásának erőssége már a délelőtti órákban meglehetősen csökkent, éppen azért, mert ilyen nagy a hőmérsékleti különbség a Kárpátok medencéje és az ettől keletre eső európai területek között, nagyon könnyen lehetséges, hogy egy-két napon belül a hűvös levegő beáramlása újból megerősödik. Ennek az időjárási helyzetnek következtében valószínű, hogy a szerdai napon a zivatarokkal járó esők folytatódnak és az ország egyes helyein újból nagyobb záporszerű lecsapódásban lesz részünk. *Dr. Massány Ernő m. kir. főmeteorológus.*

A Meteorológiai Intézet jelenti június 12-én esta 10 órakor:

Európa északi részein hűvös, szeles az idő és Közép-Európában is északi—északnyugati légáramlás az uralkodó.

Hazánkban a mai nap folyamán gyönge északi—északnyugati légáramlás mellett a hőmérséklet a Dunántúl 22—25, a keleti országrészeken 25—27 fokig emelkedett. Zivataros eső sokhelyütt volt. Különösen heves zivatart és pusztítóerejű jégesőt jelentettek Szegedről, 35 milliméter csapadékkal.

Budapesten este 9 órakor a hőmérséklet 18 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 758 milliméter, mérsékelten emelkedő.

Várható időjárás a következő 24 órára: Északi—északnyugati légáramlás, változó felhőzet, helyenként záporeső (esetleg zivatar). A hőmérséklet nem változik lényegesen.

ABBAZIA DR. HORVÁTH szanatórium és penzió
közvetlen a tengerparton. Kifogástalan ellátás. Saját park. Diéták, fürdők felár nélkül. Mérsékelt árak. Pausál kedvezmények. Budapesten: Dr Horváth-iroda, ASTORIA szállodában, délelőtt 11—3-ig. Telefon: 87-8-40

Megnyerte az Európa-bajnokságot a magyar bridzscsapat

Hollandia a második helyre szorult a bécsi nemzetközi bridzsversenyen

Bécs, június 12.

Kedden este fejeződött be a hatnapos bécsi Európa-bajnokság, amelyen a magyar csapatnak az utolsó években kivívott hegemóniája megtartásáért kellett rendkívül éles küzdelmet folytatnia.

A nagyszabású verseny első felében a magyarok nem szerepeltek olyan jól, mint várták. Ezzel szemben mindenért kárpótoltak azzal a szemkápráztató játékkal, amelyet a verseny három utolsó napján mutattak. *Már hétfőn sikerült a két legveszedelmesebb ellenfél, Hollandia és Anglia hátrányát behozni* és kedden a magyar csapat *Leitner, Keleti, Coon, Décsi* felállításban ragyogó küzdelemben *40 meccsponttal győzött a svédek ellen*, majd *Belgiumot kényszerítette térdre 25 meccspontos győzelemmel.* Ezalatt legveszedelmesebb ellenfele, *a hollandok az osztrákokat 15 meccsponttal megverték* és már úgylátszott, hogy a hollandok megelőznek bennünket. A derék svédek azonban, akik előzőleg a magyar csapattal nem bírtak, nekigyűrkőztek és *a hollandusokat 30 meccsponttal megverték és ezzel utat nyitottak a magyarok győzelmének.* A végeredmény így alakult ki:

I. *Európa-bajnok: Magyarország (14 győzelmi pont, 289 meccspont).*
II. *Hollandia* 14 győzelmi pont 231 meccspont.
III. *Ausztria* 13 gy. pont.
IV. *Anglia* 13 gy. pont.
V. *Norvégia* 10 gy. pont.

A magyar csapat az utolsó három napon oly ragyogó játékot nyujtott, hogy a hatalmas kibicsereg mind a köré az asztal köré gyűlt, ahol a magyarok játékában gyönyörködhettek. *Kilenc ellenfele közül hatot győzött le magas meccspontaránnyal*, csupán a hollandokkal és az angolokkal játszott döntetlenül és az osztrákok győzték le a magyarokat.

A magyarok győzelmét úgy a résztvevők, mint a nézőközönség rendkívül rokonszenvesen fogadta. A rendezőség csakhamar gondoskodott róla, hogy a bécsi Grand Hôtel termeit a magyar trikolór díszítse és *300 személyes bankett keretében ünnepelték a magyar játékosok győzelmét.* A bankett üdvözlő beszédeinek sorát *Lucardie*, a nemzetközi bridzsliga elnöke, a hollandok tiszteletbeli kapitánya nyitotta meg, majd dr. Paul *Stern* üdvözölte a magyarokat. A banketten a bécsi polgármester és az osztrák kabinet képviseletében *Heinl* kereskedelmi miniszter is résztvett.

Az angol csapat, amelynek kapitánya Edward *Meyer*, a magyar csapattal együtt *szerdán este érkezik Budapestre* és valószínűleg az angol csapat többi tagjait is magával hozza.

A bridzs Európa-bajnokságát kivívó magyar játékosok tiszteletére az Országos Magyar Bridzsklubban jövő hét elején nagyszabású ünneplést terveznek, melyen a főváros előkelőségei nagyszámában fognak résztvenni.

— A szövetkezetek ügye a tiszántúli kereskedők nagygyűlésén. A tiszántúli kereskedők debreceni nagygyűlésén, amelyen a kereskedelmi minisztert *Gyula* Ákos miniszteri tanácsos képviselte és Hajdu megye, Debrecen város, a debreceni és miskolci kamara képviselete is megjelent, *Gyulay* miniszteri tanácsos bejelentette, hogy *a kereskedelem panaszait a miniszter elé juttatja. Tasnádi-Kardos* Gyula és *Radó* Rezső után *Balkányi* Kálmán tiltakozott *a szövetkezetek újabb megsegítése ellen*, melyeknek alapos revízióját s ahol szükséges, likvidálását követelik a kereskedők. *Sombos* Sándor arról beszélt, hogy a *maszületett gyermeket is másfél pengővel terhelik meg a tönkrement szövetkezetek javára*, majd *Klein* Vilmos beszéde után egyhangúan elfogadták *Balkányi* Kálmán *határozati javaslatát*. Ezután *Diczig* Alajos, *Harsányi* Imre, *Ratkóczi* János, *Hoffmann* Mihály és *Mező* Ármin beszélt a kereskedelem bajairól.

— Meghalt Pereira báró, IV. Károly bizalmasa. *Berlinből* jelentik: Hivatalos jelentés szerint kedden délután meghalt *Pereira* Ferdinánd báró, néhai IV. Károly, majd Habsburg Ottó bizalmasa. Pereira köztiszteletben álló régi bécsi családból származott, amelynek tagjai már néhány generációval ezelőtt áttértek a zsidó hitről a római katolikus hitre. Pereira Ferdinánd bárót, mint fiatal császárvadásztisztet mutatták be a haretéren IV. Károlynak, akit spanyolországi számüzetésébe is elkísért. Pereira báró a volt király irodai ügyeit intézte a számüzetésben. IV. Károly halála után a báró Berlinbe ment, ahol egy banknál nyert alkalmazást. Mint a császári ház bizalmasa, ő látta vendégül a fiatal Ottót is, amikor az Berlinben tartózkodott.

— Kéthónapi fogházra ítélték és nyomban szabadonbocsátották Bécsben Ladányi Ármint, az emigráns magyar ügyvédet. *Bécsből* jelentik: *Ladányi* Ármin magyar szociáldemokrata emigráns ügyvéd, aki tizenöt esztendővel ezelőtt távozott Magyarországról és Bécsben a *Radiowelt* című folyóiratot adta ki, *hamis bukás vétségével* vádoltan került kedden a bíróság elé, amely *kéthónapi fogházra ítélte és a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Ladányi* Ármint azonnal szabadonbocsátották.

— Elárverezték az ébredők székházának berendezését. Még a Buday-féle időkből több jelentékeny tartozása maradt fenn az Ébredő Magyarok Egyesületének. A hitelezők pereltek, jogerős ítéletet kaptak és ennek alapján *végrehajtást foganatosítottak úgy az Ébredő Magyarok Egyesülete Mária ucca 39. szám alatt levő helyiségének fölszerelési és berendezési tárgyaira, mint az ÉME Irányi uccai mozijára.* A végrehajtó az árverést elsősorban a Mária ucca 30. szám alatt levő helyiségben foganatosította. Az árverésen nagyszámmal jelentek meg a hivatásos árverési vevők és bár az egyesület vezetősége beleegyezett az árverési jegyzőkönyvbe foglalt tételeknek a becsértéken alul való elárverezésébe is, *csak néhány kisebb tétel cserélt gazdát* és a végrehajtó eltekintett az árverésnek az Irányi uccai mozi helyiségében való folytatásától is, mert a hitelezők képviseletében megjelent ügyvédek ezt már *nem kívánták.*

— Szigorú sajtótörvényt hozott a diktatúrás Bulgária. *Szófiából* jelentik: A kormány rendeletet adott ki a sajtó szervezetéről. A rendelet megtiltja minden lap és folyóirat megjelenését, ha csak az illető lap a megjelenésre előzetes engedélyt nem kap. A már fennálló lapok és folyóiratok kiadói kötelesek tíz napon belül engedélyt kérni, hogy folytatólagosan megjelenhessenek, máskülönben megjelenésüket felfüggesztik. Mindazok az ujságok és folyóiratok, amelyek nem kapják meg a kért engedélyt, tizenöt napon belül kötelesek megjelenésüket beszüntetni.

— A titokzatos ház, amely összedülhet és mégis biztonságban marad. *Londonból* jelentik: A Sunday Dispatch írja: Park Royalnál, Middlesex megyében a legnagyobb titokban rejtélyes acélvázas, nyolcemeletes gyár épül. Alapzata szokatlanul mély és erős, kettős kereteit és tartófalait úgy építik, hogy *teljsen tűz- és robbanásmentes legyen és egész emeletek összedülhetnek anélkül, hogy az épület biztonságát veszélyeztetnék.* A gyárban új titkos eljárással burgonyából szeszt fognak készíteni motorüzemanyag céljaira, hogy háború esetén Anglia gépkocsijait és repülőgépeit belföldön készült üzemanyaggal lehessen ellátni.

— Interpelláció a kecskeméti kardaffér ügyében. *Sándor* István, Kecskemét képviselője interpellációt jegyzett be *a kecskeméti kardaffér* ügyében. A képviselő *Gömbös* Gyula miniszterelnökhöz, mint honvédelmi miniszterhez intézi interpellációját a szerdai képviselőházi ülésen.

— Bécsbe utazók figyelmébe. *Az Est-lapok* utazási irodája napi 9 és 12 sillinges szelvényfüzeteket ad ki, melyek kifogástalan bécsi szállodákban és éttermekben szobára, reggelire, ebédre és vacsorára jogosítanak. A vendég nem köteles a szállóban étkezni és különféle éttermek között válogathat.

— Vérbosszú áldozata lett egy jugoszláv polgármester. *Belgrádból* jelentik: A Szkoplje melletti Szedlárból jelentik, hogy kedden délután *agyonlőtték a városka Kaszmovics* nevű polgármesterét. A polgármester egy hivatali altiszt kíséretében hivatalába akart menni, amikor a Fő téren egy reá várakozó csoportból több lövést adtak le reá. A polgármester holtan rogyott összse, míg kísérője sértetlen maradt. A merénylők közül kettőt sikerült elfogni. *A hatóságok véleménye szerint Kaszmovics vérbosszúnak esett áldozatul.*

— Jelentkezett az eltünt Horváth Árpád szobrászmüvész. A főkapitányságon kedd délelőtt jelentkezett *Horváth* Árpád szobrászmüvész, akinek eltünését jelentették be vasárnap. Elmondta, hogy mialatt járásbírósági tárgyalása volt a népjóléti minisztérium szoborvásárlásával kapcsolatban, kilakoltatták, mire ő elment a budai hegyekbe és ott bolyongott.

— Használhat-e kettős nevet Gerendás-Glasz Miksa, a kínai fegyverszállító festőművész? *Glasz* Miksa festőművész, aki nemrég a vizsgálóbíró elé került, mert állítólag fegyver helyett ócskavasat szállított a kínai hadseregnek, kedden a büntetőjárásbíróság előtt szerepelt. Glasz Miksának, aki nemrég egy ház eladását közvetítette Budapesten, differenciái támadtak a háztulajdonossal és ekkor kiderült, hogy Glasz általában mint *Gerendás-Glasz* Miksa festőművész szerepel. Ellenfele a belügyminisztériumtól megkérdezte, hogy Gerendás-Glasz festőművész jogosan használja-e a kettős nevet. A rendőrség *20 pengőre ítélte azon a címen, hogy művésznevet nem használhat*, mert nem tagja sem a Nemzeti Szalónnak, sem a Képzőművészeti Főiskolának. Most a főkapitány utasítására *Tajnel* Jenő járásbíró elé került az ügy *anyakönyvi kihágás címén.* A járásbíró megkereste a Nemzeti Szalónt és a Képzőművészeti Főiskolát, hogy adjanak szakvéleményt az ügyben, mert *a törvény ezt a problémát egyáltalán nem szabályozta.*

— Halálozás. *Walter* Károly nyug. székesfővárosi iskolai főigazgató neje, szül. Brenner Rózsa, életének 70-ik, boldog házasságának 50-ik évében e hónap 11-én Esztergomban elhúnyt. Temetése 13-án délután 5 órakor lesz Esztergomban.

— Kitüntetések a tüzoltóságnál. A belügyminiszter a tüzoltás és mentés terén negyedszázadon át kifejtett érdemes tevékenység jutalmazására alapított díszérmet az oslii önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Fodor* György parancsnoknak, a suri önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Hartmann* Pál parancsnoknak, a répceszentgyörgyi önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Molnár* János parancsnoknak, a vásárosmiskei önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Stocz* József parancsnoknak, a rábabogyoszlói önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Remete* János parancsnoknak és *Remete* Béla alparancsnoknak, a nógrádverőcei önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Laczuska* Titusz parancsnoknak és *Walcz* András tb. szakaszparancsnoknak, a csényei önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Bokor* János alparancsnoknak, a góri önkéntes tüzoltóság kötelékébe tartozó *Balogh* Gyula tüzoltónak és a székesfővárosi hivatásos tüzoltóság kötelékébe tartozó *Kiss* Aurél I. osztályú tüzoltónak adományozta.

— A Graf Zeppelin Németországból Dél-Amerikába érkezett. (United Press.) *Rio de Janeiróból* jelentik: A Graf Zeppelin helyi idő szerint 4 óra 10 perckor, középeurópai idő szerint 7 óra 30 perckor *Pernambucoba érkezett.* A Zeppelin délamerikai útját 59 és ½ órás nagyon jó idő alatt tette meg.

A budapesti román királyi követség útlevélosztálya tudomására hozza a román fürdő- és üdülőhelyekre utazóknak, hogy június 12-től október elsejéig kedvezményes vízumot ad (1.20 pengő). A kedvezményt igénybevevők a fürdőhely elöljáróságával útlevelükben igazoltatni tartoznak, hogy ott legalább 15 napot töltöttek, mert ennek elmulasztása esetén a visszautazásnál a határhatóságok a vízum teljes díját behajtják.

— Apjának nadrágszíjára felakasztotta magát egy kisdiák. *Győrből* jelentik: *Ullrich* Viktor nyug. ezredes *Ernő* nevű 13 éves harmadik reálista fia, hétfőn este apjának nadrágszíjára *felakasztotta magát.* Mire megtalálták, *halott volt.* Öngyilkosságának oka egyes verziók szerint az, hogy *a francia nyelvből rosszul állott.* Más verziók szerint *szerelmi háttere van a dolognak.*

— Iskolai találkozók. *Akik a budapesti piarista gimnáziumban 1894-ben érettségiztek*, június 21-én este 8 órakor *találkoznak* a városligeti Gundel-vendéglőben. — *Akik 1924-ben a Tavaszmező uccai gimnázium VIII/b) osztályában érettségiztek*, június 18-ikán, hétfő este 7 órakor tartják *tizéves találkozójukat* régi osztálytermükben. Utána társasvacsora lesz a budai Vörösbéka-étteremben (a Délivasútnál).

— Őrizetbe vették Julia Alberst. A főkapitányság egyik detektívje a Rókus-kórházban kedden délelőtt őrizetbe vette az öngyilkos Julia *Alberst.* A holland nő *továbbra is öngyilkossági tervekkel foglalkozik* s ezért saját érdekében *házi őrizetbe vették.* Felgyógyulása után a feldúlt idegzetü nőt a rendőrség hivatalosan *átadja a holland követségnek.*

— Christananda beszél a Krisztusról. Dr. Sadhu John Nelson *Christananda*, a benszülött hindu evangélikus lelkész, vidéki igehirdető-körútjáról kedden visszaérkezett és este előadást tartott az Evangélikus Egyetemes Egyház üllői-úti székházában. A sötétbőrü, göndör feketehajú indus pap narancssárga bő peplonjában lépett a szószékre és dr. *Domján* János református teológiai m. tanár tolmácsolásával angol nyelven beszélt a lélek titokzatos keresztyénné-fejlődésének útjairól. *A ma divatos elméletek éppen úgy zsákuccába vezetnek*, — mondotta — *mint a Krisztus nélküli kultúra*, mert sem egyik, sem a másik módon nem lehet dülőre vinni a lélek, az emberi lélek létkérdéseit. Bevezetőül *Gáncs* Aladár evangélikus lelkész köszöntötte Christanandát, zárószavakat pedig az Evangélikus Misszióegyesület világi elnöke, dr. *Molnár* Gyula budapesti kir. táblabiró mondott: »Az egész kontinens levegője tele van feszültséggel és nyugtalansággal, s ebben a kínzó atmoszférában jelent meg *ez a feketearcú ember és beszél nekünk valami vigasztalót:* nem élhetnek a nemzetek egymástól annyira távol, hogy valami Krisztusban való testvériséget ne tudnának adni egymásnak.«

— Férjek és nőtlenek labdarúgómérkőzése Görögországban. *Athénből* jelentik: Néhány nappal ezelőtt itt az »Athenaia« labdarúgótársaság két csoportja mérkőzött egymással, de azzal az elrendezéssel, hogy az egyik csapatban csakis férjek, a másik csapatban csakis nőtlenek lehettek. Igen érdekes küzdelem után a mérkőzésen 3:1 arányban a férjek győztek. A nézőtér tele volt részint férjezett nőkkel, részint leányokkal, akik egészen felhevültek a nekik tetsző csapat biztatásában. Még soha ennyi nő nem volt az athéni labdarúgópályán együtt, mint most. A győztes csapat a férjezett nők egetverő ovációi közben vonult le a pályáról.

— Ki akart ugrani az ablakon a tettenért zsebtolvaj. Kedden este kilenc órakor a Keleti pályaudvar perrónján az egyik detektív észrevette, hogy egy fiatalember furakodik a tömegben. Gyanúsnak találta és a közelébe férkőzött. Amikor a fiatalember észrevette a detektívet, elmenekült. Nagy tömeg vette üldözőbe és a pályaudvar előtt elfogták. Előállították a 13-as őrszobára, ahol dühöngeni kezdett és *ki akart ugrani a csukott ablakon. Keresztültörte az ablaküveget és közben a fején és a kezén megsebesült.* A mentők a Rókus-kórházba vitték, ahol sebeit bevarrták, azután elszállították a főkapitányságra. *Czinege* Lajos a neve, 26 éves rovottmultú zsebtolvaj és betörő, akit három ország rendőrsége keres. A keleti pályaudvaron is zsebtolvajlásokat akart elkövetni. Őrizetbe vették.

BEKÜLDÖTT HIREK. *Szerda. Előadások.* A Külügyi Társaságban G. E. di *Palma-Castiglione* (Genf): L'organisation internationale du travail, son origine, son oeuvre et ses résultats. ½7 órakor. Parlamenti Múzeum. — A »Natura« sorozatában *Rudas* Béla: Élet és öntudat. 8 órakor. Bérkocsis u. 12. — *Különfélék: A Teleia Egyesület közgyülése.* ½7 órakor. Szövetség u. 14.

Gerendás Miksa

Gerendás Miksa festőművész. II.
Orsó-u. 35. 164-058

Bptávb 1940 szept.

…n tehervákúként, biztosítva

…k

…en küldjük a súlyjegyzéket

…elynek vejösszegét

…t-ot

…vú megérkezése után a Magy…

…l vezetett folyószámlánkra

…lító céggel közvetlenül szá…

…tételéről szóló értesítését vár…

…

Kiváló tisztelettel

Magyar Agytöll K…

Gerendai Lukács

1937. Jegyző

Telefonja Budapesten

Szerdán délután rendkívüli közgyűlésen iktatják be az új főpolgármestert

(Saját tudósítónktól.) Szerdán délután a főváros rendkívüli közgyűlést tart, amelynek egyetlen tárgya az új főpolgármester beiktatása. A kormányzó kéziratának felolvasása után küldöttség megy *Borvendég* főpolgármesterért, majd *Sipőcz* Jenő polgármester üdvözli az új főpolgármestert, aki elmondja programját. Eleinte úgy volt, hogy az új főpolgármester megmarad régi hivatali helyiségében és a régi városházán fog tovább dolgozni, de ettől a tervtől elállottak, *s a beiktatás után Borvendég elfoglalja a főpolgármesteri hivatal helyiségeit.* Az új főpolgármester addig nem nyilatkozik, küldöttségeket nem fogad, amíg a beiktatás nem történik meg. Egyetlen kivételt a sajtó képviselőivel tett. A fővárosi rovatvezetők szindikátusával elbeszélgetett és kijelentette, hogy *bármilyen nagy hatalmat is adott neki a kormány, mégis szüksége van a törvényhatóság, a tisztviselők és a sajtó támogatására.* A tizenhetes tanácsadó bizottságot még ezen a héten megalakítja, valamint *összehívja a pénzügyi bizottságot,* amely nyilvánosan fogja tárgyalni a főváros pénzügyi kérdéseit. Az albizottságok is nyilvánosan fognak tárgyalni. A főpolgármesterhez özönlenek az üdvözlő táviratok. Jókívánságaikat fejezték ki *Hóman* Bálint kultuszminiszter, *Kállay* Miklós földmüvelési miniszter, *Kozma* Miklós felsőházi tag, *Némethy* Károly, *Jakabb* Oszkár pénzügyminiszteri államtitkár, *Agotha* altábornagy, *Sztrache* Gusztáv főügyész, *Juhász* Andor, a Kúria elnöke, *Rakovszky* Iván, a Közmunkatanács elnöke, *Dési* Géza, *Éber* Antal, *Chorin* Ferenc és sokan mások. A törvényhatósági bizottság tagjai pártkülönbségre való tekintet nélkül keresték fel az új főpolgármestert. Délben két óra hosszán át tanácskozott a főpolgármester *Sipőcz* polgármesterrel és *Liber* Endre alpolgármesterrel.

Gerendás-Glass festőművész szabadlábon

Mi van a „kínai ócskavas"-ügy hátterében?

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap este az ügyészség Markó uccai fogházából szabadonbocsátották *Gerendás-Glass* Miksa 42 éves festőművészt, akit március 28-án Brünnben őrizetbevettek, mert azzal gyanúsították, hogy *évekkel ezelőtt Kínának a szerződésben meghatározott fegyverek helyett ócskavasat szállított.* A festőművésszel Budán, Orsó ucca 19. szám alatti villájában beszélt a *Pesti Napló* munkatársa.

— Március 20-ikán utaztam Csehszlovákiába. Polgári perem folyik, amit egy bank ellen indítottam. 28-ikán Brünnben rokonaimmal ebédeltem, amikor detektívek kerestek és előállítottak. Kiderült, hogy *névtelen feljelentés* érkezett ellenem. Állítólag fegyverek helyett ócskavasat szállítottam Kínának. Mondanom sem kell, hogy fogalmam sincs semmiről, csak gyanithatom azt, hogy amikor Oroszországból megszöktem és Kínába kerültem, először Charbinba, majd Pekingbe, *irataimat kénytelen voltam Oroszországban hagyni.* Lehetséges, hogy valaki visszaélt a nevemmel. Másként nem tudom az ügyet megmagyarázni. Én tudom, hogy mi áll az ellenem indított hajsza hátterében. Lovagias ügy, amit egyoldalú jegyzőkönyvvel már elintéztem. Megértheti, hogy erről a lovagias ügyről nem mondhatok többet, de tekintettel a névvel aláírt feljelentésre, biztosan tudom, hogy ez mozgatta ellenem a hatóságokat.

— **Leégett Bata egyik bőrgyára.** *Brünnből* jelentik: A Zlin melletti Batovban vasárnap leégett a Batagyár egyik nagy bőrgyára. Az egész épület elhamvadt. A kár 8—10 millió cseh korona, de biztosítás révén megtérül. A tűzvész miatt a Bata-gyár üzeme egyideig kénytelen lesz szüneteltetni a munkát.

— **Megkötözte a férjét és megszökött.** *Singer* György eleki határbeli (Csanád m.) lakos május 31-én lakásáról a községbe ment, ahonnan csak délután tért vissza. Amikor hazaérkezett, feleségét nem találta a lakásban. Keresésére indult, majd mikor megtalálta, összeveszekedtek s felesége, szül. *Jéger* Erzsébet és gazdasági cselédje, *Szantner* József Singert durván bántalmazták, kezeit és lábait összekötözték és így összekötözött állapotban a szobában az ágyhoz kötözték, azután mindketten megszöktek. Az esetről értesült Singer testvéröccse, aki bátyja kiszabadítására sietett és orvosi segélyben részesítette. A csendőrség a megszökött Szantnert kézrekerítette és a gyulai királyi ügyészségnek adta át.

— **Hathónapi börtönre ítéltek egy valutaüzér kereskedőt.** A budapesti törvényszék *Horváth*-tanácsa *Sátoraljaújhelyre* utazott *Kornfeld* Vilmos sátoraljaújhelyi kereskedő valutavisszaélési bűnügyének tárgyalására, mert a vádlott kereskedő súlyos beteg lett és nem hagyhatta el a betegágyat. A bíróság zárt tárgyalás után *Kornfeld* Vilmost hathavi börtönre ítélte, mert saját beismerése szerint 20.000 cseh koronát vásárolt a megállapított árfolyamnál magasabban.

Bútorvevőknek ritka alkalom!

Közismerten jóminőségű bútoraink árait mélypontra leszállítottuk.
BOG MIL bútoráruház, Vilmos császár út 43. szám. (Báthory uccával szemközt)

A fotocella

Tizennegyedik találmány,

melynek sorszámával pályáznak a Pesti Napló előfizetői a kétszázezerpengős Miklós Andor Alap új 10.000 pengős pályázatára

A pályázaton a Pesti Napló minden előfizetőjének egyforma esélye van!

25-ből találjon el 10-et!

14

Az újabb elektrotechnika egyik legérdekesebb vívmánya az úgynevezett fotocella, melynek úgy tudományos, mint technikai alkalmazása szinte beláthatatlan területen érvényesül. Ez a csodálatos szerkezet voltaképpen Hertz Henriknek egyik tudományos felfedezése nyomán keletkezett. Hertz ugyanis kísérletei során észrevette, hogy egy induktor szikrája két fémcsúcs között könnyebben ugrik át, ha a szikraközt ultraibolya fénnyel megvilágítjuk. Ezt a jelenséget Hertz 1887-ben észlelte. 1888-ban Hallwachs e jelenséget tanulmányozva, megmutatta, hogy negatív elektromossággal töltött vezető veszít a töltéséből, ha ultraibolya fénnyel megvilágítjuk. Ezt a fizikusok Hallwachs-tünemény néven ismerték és sokáig egyszerűen tudomásul vették. A döntő lépést a téren a magyar származású Lénárdnak köszönhetjük, aki 1899-től 1905-ig a katódsugarakra vonatkozó alapvető fontosságú vizsgálatai nyomán kimutatta, hogy a töltés elvesztése annak tulajdonítható, hogy az illető fémből elektronok, vagyis a negatív elektromosság elemei lépnek ki. E jelenség törvényszerűségét Einstein állapította meg egy igen nevezetes matematikai formulában.

Lénárd felfedezése nyomán a technika kezdte a jelenséget hatalmába keríteni, amint az rendszerint történni szokott. Különféle fémekkel próbálkoztak és rájöttek arra, hogy vannak olyan fémek, amelyekből nemcsak a láthatatlan ultraibolya fény hatására szállnak ki az elektronok, — mint a folyadékból a melegítés hatására a párák — hanem a látható fény is kicsapja az elektronokat. Sőt az egyes fémek ilyen érzékenysége az egyes színek szerint változik.

Ezek után könnyen belátható, milyen óriási technikai jelentősége van a fémek ezen sajátságos viselkedésének. Ha ugyanis az elektromos áramkörbe, mondjuk, egy üvegburát kapcsolunk, melynek belső fala igen tevékeny fémréteggel van bevonva, akkor addig, amíg sötétben van e bura, áram nem kering; de ha fény esik rája, akkor a fémrétegből kiugró elektronok azonnal vezetik az áramot, éspedig annál jobban, minél erősebb a fényhatás. Ez a szerkezet a fotocella. Technikai alkalmazása igen sokféle. A hangos film egyik legfontosabb alkatrésze. De apróbb csodálatos alkalmazásai is átalakítják a mindennapi életet.

A nagyobb vendéglőkben a pincér megrakodva a lábával szokta kilökni az ajtót, ami sokszor elég veszélyes dolog. Most már némely helyen a fotocellába eső fényt felfogja a pincér teste, a fotocella árnyékba kerül, az áram erőssége megváltozik és a kellően felerősített áram automatikusan nyitja és azután csukja az ajtót. Bankokban a betörés ellen biztosít. A betörő a fotocella elé kerül, a megváltozott áram az összes ajtókat bezárja, vészharangokat szólaltat meg, könnygázokat fejleszt, sőt le is fotografálja a betörőt. A gyárakban megállítja a kereket, ha véletlenül a munkás keze, vagy valamely testrésze veszélyes helyre ér, a berlini nagy áruházakban megindítja a mozgó lépcsőt, ha valaki rálép, hogy ne kelljen mindig mozgásban tartani, megszámlálja a kemencéből kivett kenyeret, a korlátokon belépő embereket, stb., stb. Nem telik bele sok idő, a fotocella nélkülözhetetlen lesz a gyáriparban, az egész gazdasági életben, sőt bizonnyal még a modern magánháztartásban is.

Tessék kivágni, összegyűjteni: ezzel a számmal pályázzék a 200.000 pengős Miklós Andor Alap második negyedévi, 10.000 pengős díjára

A legközelebbi találmányt vasárnapi számunkban közöljük

— Ügyvédi kamarai választások rendőri asszisztencia mellett. Az Ügyvédi Kamara kisközgyűlési választásán hétfőn hét óráig 826 ügyvéd adta le szavazatát. A déli órákban olyan nagy csoportokba verődve tárgyalták az ügyvédek a Kamara épülete előtt a választás esélyeit, hogy *Medvigy* Gábor választási elnök a rend fentartása végett *rendőrök kivezénylését kérte.* Csakhamar rendőrök jelentek meg a Kamara épülete előtt, akik *szétoszlatták az uccán csoportosulókat és eltávolították a röpcédula-osztókat a kapuk elől.* Az ügyvédek közül többen kifogásolták a rendőrök kivezénylését, mert szerintük erre semmi ok nem volt és ez volt most az első eset, hogy az *ügyvédi kamarai választások rendőri asszisztencia mellett folytak le.* A szavazás egyébként rendben és símán zajlott le. Hét órakor berekesztették a szavazatokat, az urnákat lepecsételték és az elnök úgy intézkedett, hogy a választásokat kedden reggel folytassák. Az eredményt szombaton reggel hirdetik ki.

Hétfőn délelőtt kezdődött az Ügyvédi Kamarában a kisgyűlési tagok választása

— Az Egyesült Államok Davis Cup csapata 5:0 arányban verte Mexikót. Az USA—Mexikó zónadöntő Davis Cup mérkőzés utolsó napján *Shields* Rolgant 6:2, 6:1, 6:1 arányban, *Wood Tapiat* 6:4, 9:7, 6:0 arányban győzte le. Győzelmükkel Amerika 5:0 arányban verte meg Mexikót.

— Fegyverkeznek a pennsylvániai acélvállalatok munkásaik ellen. *Washingtonból* jelentik, hogy Pennsylvania állam kormányzója ma jelentette *Roosevelt* elnöknek, hogy *a nagy acélvállalatok erősen fegyverkeznek, mert a fenyegető acélsztrájk közeli kitörésétől tartanak.*

Ne utazzon esőköpeny nélkül!

Dús raktár, közismert jó minőségek, olcsó árak!

Wimpassing—Reithoffer, Budapest, VI., Andrássy út 8.

— **Mennyi monoklit fogyaszt Budapest,** ezt a kérdést veti fel a *Pesti Napló* mai gazdag és változatos tartalmú *Iparos és Kereskedő Naplója* azzal kapcsolatban, hogy még mindig nem készült el a városi vámok sokszor sürgetett reformja. Az iparosokért és kereskedőkért harcoló páratlan népszerűségű melléklet érdekes tervet közöl az *érdekképviseletek napirenden lévő fúziójáról.* Egy konkrét eset kapcsán ismerteti az *Iparos és Kereskedő Napló* a bíróság döntését, amelynek értelmében *Budapesten olcsó tejet árusítani: kihágás.* A női kalapkészítő iparosok helyzetéről, az asztalosok új, a balesetbiztosítási teher megkönnyítéséről szóló akciójáról tudósít még az *Iparos és Kereskedő Napló,* amely ebben a számában is *közérdekű kérdések egész sorára világít rá.* A mai szám tartalmából ki kell még emelni a gyárak detailversenyének megakadályozására vonatkozó akcióról és a minden kereskedőt és iparost egyformán érdeklő *tisztességtelen versenyről* szóló közleményeket. A *Pesti Napló Iparos és Kereskedő* melléklete mai száma is nélkülözhetetlen minden kereskedőnek és iparosnak.

— **Kinevezés a dohánytermelési tanfolyamhoz.** A földmívelésügyi miniszter dr. *Czvetkovits* Ferenc miniszteri tanácsost a dohánytermelési tanfolyam vizsgálóbizottságának elnökévé, *Valenta* Gábor pénzügyi főtanácsost és *Csiki* László gazdasági akadémiai tanárt a vizsgálóbizottság tagjaivá nevezte ki.

— **Új kormányfőtanácsos.** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. *Hirschler* Henrik budapesti ügyvédnek közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

— **Mécs László előadóestje.** *Mécs* László, a kiváló felvidéki papköltő, aki a könyvhét alkalmával néhány napra Budapestre érkezett, június hó 5-én d. u. 5 óra 30 perckor a Budai Katolikus Kör helyiségében költeményeiből szaval a Jeruzsálemitelep nyomorgók javára.

— **Június 13-ikán indítja Az Est-lapok utazási irodája pozsony—bécsi kirándulóhajóját, amely 19-ikén tér vissza Budapestre. Részvételi díj 12.80 pengő.** Az »*Erzsébet királyné*« termesgőzös viszi fel kirándulóinkat Bécsbe és tovább folytatja **hétnapos útját a Felsődunán.** A Wachau csodaszép völgyén visz fel útunk **Passauig,** ahonnan 19-ikén este érkezünk vissza. A hajó a legnagyobb kényelmet és a legkülönbözőbb szórakozásokat nyujtja utasainknak. **Részvételi díj 61 pengőtől.** Jelentkezés *Az Est-lapok* utazási irodájában, Erzsébet körút 18—20.

— **Halálozás.** *Pécsről* jelentik: *Pap* Kálmán ny. altábornagy-hadbíró 81 éves korában meghalt. A tábornok ifjúkorában három kötet költeményt adott ki és számos szatirát írt az Üstökösbe és a Borsszem Jankóba. Több Béranger-költeményt is lefordított. Szerdán délután temetik.

Debrecenből jelentik: Debrecen néhai nagy püspökének, *Hegymegi Kiss* Árounak egyetlen lánya, özvegy *Osváth* Pálné, *Hegymegi Kiss* Erzsébet, Nyiregyházán elhúnyt. Az elhúnyt úriasszonyban *Osváth* László belügyminiszteri osztálytanácsos anyját, *Hegymegi Kiss* Pál országgyűlési képviselő nővérét gyászolja.

— **Edelstein főrabbi tragikus halála.** Vasárnap délelőtt hirtelen meghalt dr. *Edelstein* Bertalan, a budai izraelita hitközség 58 éves főrabbija. A Lánchíd uccában ment a kereskedelmi minisztérium előtt, amikor hirtelen eszméletlenül összeesett. Kihívták a mentőket, akik kocsira tették és a marosuccai kórház felé indultak vele. Mire a kórházhoz értek, a főrabbi halott volt. A köztiszteletben álló, nagytudású pap tragikus halála általános, mély részvétet keltett.

— **Az Imperial vegyészeti gyár telepén történt halálos szerencsétlenség ügye a bíróság előtt.** A törvényszék *Szemák*-tanácsa hétfőn folytatta az Imperial vegyészeti gyár telepén 1932 őszén történt halálos szerencsétlenség ügyének tárgyalását. A gyártelepen ugyanis gázömlés következtében három munkás: *Baranyai* Sándor, *Hirschler* Pál és *Groszelb* Károly *a gáztól elkábulva több méter mély kazánba zuhant és szörnyethalt.* A baleset miatt az ügyészség *Komlós* Hugó mérnök. és *Józsa* Imre művezető ellen háromrendbeli, gondatlanságból okozott emberölés miatt vádat emelt. A vádlottak tagadták bűnösségüket és hangoztatták, hogy a szerencsétlenség azért következett be, mert utasításaikat nem tartották be. A bíróság dr. *Kassai* Béla és dr. *Léval* Tibor védők indítványára több tanut hallgatott ki, akik a halálos baleset körülményeiről vallottak. *Salgó* Imre igazgató elmondta, hogy vizsgálatot indítottak a baleset okának megállapítására és ha megállapították volna, hogy a vádlottak felelősek, akkor elbocsátották volna őket. A tanukihallgatásokat pénteken folytatják, amikor ítélethozatalra is sor kerül.

= **Csak Bad Luhacovice-n,** Csehszlovákia legpompásabb üdülőhelyén gyógyulhat olcsón és elsőrendüen. Felvilágosítások: Magyar-Cseh Iparbank (Budapest, V., Nádor ucca 6) vagy a fürdőigazgatóság útján.

40 éve a világot uraló eredeti angol
THE CHAMPION
és **Láng kerékpárokat** havi 16 és 20 pengős részletre. **Kerékpáralkatrészeket** nagybani árban, külső gumi 5.80, belső 1.50, pedál párja 2.80, sárvédők 1.50. **Láng Jakab és Fia** kerékpárnagykereskedés, Budapest, József körút 41

Képes árjegyzék ingyen.

Walter Rózsi hétfőn délután súlyos operáción esett át

Walter Rózsit, az *Operaház* kiváló énekesnőjét hétfőn délután megoperálták. A művésznő már hosszabb idő óta nagy fájdalmakról panaszkodott, négy héttel ezelőtt kisebb jelentőségű operáción esett keresztül, állapota azonban nem javult. A beteg művésznő továbbra is bejárt az Operaházba, résztvett a *Józseflegenda* és a *Giuditta* előadásain s noha fájdalmai egyre erősebbek lettek, egyetlen fellépését sem mondta le. Hétfőn délben már annyira elviselhetetlenekké váltak fájdalmai, hogy megvizsgáltatta magát dr. *Feldmann* Henrikkel, a *Lorántffy Zsuzsánna*-kórház nőgyógyász főorvosával, aki *Walter* Rózsit azonnal a *Pajor-szanatóriumba* vitette. A szanatóriumban dr. *Feldmann Walter* Rózsit rögtön megoperálta.

Walter Rózsi

Az operáció *súlyos* volt. *Walter* Rózsi most már valamivel könnyebben érzi magát, de *olyan nagy kiméletre szorul, hogy 8—10 napig látogatót nem fogadhat.*

— **Politikai gyülések.** *Simon* András képviselő vasárnap beszámolót tartott Lovasberényben. A gyülésen felszólalt *Sztranyavszky* Sándor, a nemzeti egység pártjának elnöke is.

— A nemzeti egység megteremtésének — mondta — két ellensége van. Egyik a *felekezeti kérdés.* Bűnös ember az, aki még ma is felekezetek szerint akarja tagolni az ország társadalmát. A másik kérdés, mely a magyart a magyarral szembeállítja, a *királykérdés.* Vajjon a mai időkben szükség van-e erre? Föltevések nem dönthetik el ezt a kérdést, csak tények. Ha a magyar érdek a magyar királyt teszi szükségessé, jöjjön a király, de *a korona csak annak fejére kerülhet, akié a magyar jövő.*

Az egységes párt szombathelyi gyülésén *Kornis* Gyula nyugalmazott kultuszállamtitkár a revízióhoz való jogunkról beszélt és kijelentette, hogy szomszédaink gazdaságilag térdre akarnak bennünket kényszeríteni, a kormánynak azonban sikerült megvédenie a nemzeti álláspontot. Dr. *Antal* István miniszterelnökségi sajtófőnök a külpolitikai helyzetről beszélt. Kijelentette, hogy *nem hisz az új háborúban,* mert az az európai civilizáció teljes összeomlásához vezetne. Ismertette a kisantant középeurópai törekvéseit és kijelentette, hogy a nemzet pillanatnyi gazdasági előnyök tál lencséjéért nem áldozhatja fel történelmi multjából fakadó európai hivatását.

Fülöpszálláson *Váry* Albert országgyülési képviselő tartott beszámológyülést, melyen *Lázár* Andor igazságügyminiszter is felszólalt és a nemzeti összefogás szükségét hirdette.

— **Orvosi hír.** Szentlőrinczi *Liebermann* Leó szemorvostanár, az Ujságírók Szanatórium-Egyesületének szakorvosa közli, hogy délutáni rendelését június elsejétől kezdve a nyári hónapokban csak hétfőn, szerdán, pénteken tartja 3 órától fél 5 óráig (Veres Pálné ucca 34.).

= **Makacs székrekedés, vastagbélkatarrus, puffadás,** vértorlódás, anyagcserezavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes »Ferenc József« keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses háziszer.

LÓSPORT

Reális versenyek Megyeren

Vasárnapi eredmények

Az esős idő dacára meglepő sokan jöttek el a *Pestvidéki Versenyegylet* vasárnapi versenyeire. A program valóban igen jó is volt és ami ennél is fontosabb: az első esélyek győztek, vagy futottak be legalább is második helyre. Igy körülbelül minden versenyben *a mi jelöltjeink végeztek elől.* Néha még kitünő osztalékot is fizettek, igy *San Stefano* (10:63) és *Sweetheart* (10:81). Az esős talaj ezúttal nem rontott a sanszokon.

Részletes eredmény:

I. futam. 1. *Csoda* (8/10 Hauser). 2. Csendőr (12 Szentgyörgyi). F. m.: Tücsök, Maibach, Csengőd. Tot.: 10:16, 13, 28. Befutó: 61.50.

II. futam. 1. *San Remo* (2½ Singer). 2. Bokros (7/10 Dósai). F. m.: Splendid és Leila. Tot.: 10:30. Befutó: 27.50.

III. futam. 1. *Allegra* (pari Benárd). 2. Bonnetable (4 Koltay). F. m.: Bakter, Brassó, Tiny és Algir. Tot.: 10:22, 15, 20.

IV. futam. 1. *San Stefano* (4 Varga). 2. Ecossais (6 Homoki). 3. Maestra (1¼ Fetting A.). F. m.: Siegfried, Pirto, Giralba, Sorella és Készpénz. Tot.: 10:63, 18, 17, 15.

V. futam. 1. *Pose* (4 Varga). 2. Valaha (2 Horák). F. m.: Alattomos, Limanova, Hóvirág és Domino. Tot.: 10:52, 27, 27.

VI. futam. 1. *Baksis* (3 Vrabel). 2. Tuzok (2 Tamási). 3. Retyezát (5 Rózsa). F. m.: Tiro, Martinsberg, Repris Sóskifli, Africanus, Politikus, Domsello és Dánia. Tot.: 10:31, 13, 13, 16.

VII. futam. 1. *Sweetheart* (6 Vrabel). 2. Favorina (Szentgyörgyi). 3. Biri (Volbert). F. m.: Legyes, Kellemes, Simla, Héreg, Sylvia, Léva, Bona, Atropos, Bártfa, Napi gond, Poprád-Felka, Haramia, Rubint, Ulster Prinz és Tapló. Tot.: 10:81, 29, 63, 29.

SZINHÁZ

A Király-színház beszüntette az Ördöglovas előadásait a Budai Színkörben

Az elmult héten átköltözött a *Király-színház* társulata a *Budai Színkörbe,* ahol csütörtökön este már az *Ördöglovas* került színre. A Budai Színkörben vendégszereplő színészek ezúttal játszották el *ötvenedszer* Kálmán Imre minden okkal nagy sikert aratott legújabb operettjét. Pénteken, szombaton és vasárnap került színre még az *Ördöglovas* a Budai Színkörben. A pénteki és szombati előadást *gyengén* látogatta a közönség, vasárnap délután és este *nagyon jó* ház előtt folyt az előadás. Hétfőn délelőtt elhatározta a *Király-színház* igazgatósága, hogy *az Ördöglovas hétfő esti előadását már nem tartja meg a Budai Színkörben.*

A *Király-színház* igazgatóságának ez a váratlan elhatározása azért következett be, mert megállapitották, hogy az esetleges szombati és vasárnapi jobb házak jövedelme nem egészitheti ki megfelelően azt a jövedelmet, amelyet a *hétköznapoktól* várhat a színház. Az a körülmény azonban, hogy hétfőn este már nem tartották meg az Ördöglovas előadását a Budai Színkörben, még nem jelenti okvetlenül azt, hogy az operett előadásait *végképpen* beszüntették Budán. Egyelőre az a terv, hogy az Ördöglovas *szombati és vasárnapi* előadásait még megtartja a *Király-színház.*

(*) **Zongoraest.** Évzáró hangversenyeinek keretében a *Fodor-zeneiskola* esztendőnként egy-egy legkiválóbb művésznövendékének önálló hangversenyt rendez. Ezidén *Bernhardt* Istvánra került a sor, aki hétfői hangversenyén a Zeneakadémiában bebizonyította, hogy mindenképpen rászolgált erre a kitüntetésre. Ez a fiatal *Szatmári*-növendék elsőrendüen képzett pianista; hatalmas technikai tudása, kellemes természetes tónussal, egészséges muzikalitással, szolíd, komoly ízléssel társul. Nagyszabású müsora próbára tette volna a leghíresebb bravúrjátékost is, ő azonban erővel és idegekkel egyaránt bámulatosan győzte a nehezebbnél nehezebb pianisztikus feladatokat, sőt tudása legjavát a koncert második felében adta. *Bach* g-moll orgonafantázia- és fúgájának Liszt-féle átírása alapos, fegyelmezett, de egyúttal folyamatos, spontán zeneiség jegyében nyitotta meg a müsort. Ez a komoly muzikális kultúra átsegítette művészünket az *Appassionata* problémáin is, bár Beethoven remekének szabad, elementáris pátoszával már nehezebben birkózik meg a nagy művészegyéniségek diadalmas erejét nélkülöző alázat és odaadás. A müsor első felét lezáró *Schumann*-toccatában már sokkal inkább elemében érezhette magát művészünk és pompás ízelítőt adhatott abból a ragyogó virtuozitásból, mely azután teljes kidolgozottságában és fölényes sokoldalúságában bontakozott ki a koncert következő számánál, *Balakirev* hirhedten nehéz »Yslamey«-fantáziájának interpretálásánál. Kifogástalan stílusismerettel, plasztikusan és meggyőző átéléssel szólaltatta meg művészünk *Kodály* »Székely nóta«-ját és *Bartók* »Allegro barbaro«-ját is; művészlelke ezekkel a művekkel találta meg talán a legintenzívebb érzelmi kontaktust. A müsort *Liszt* spanyol rapszódiája és *Hába* Schumann-variációi egészitették ki. Az utóbbi kompozíciót most hallottuk először. Erősen spekulatív muzsika, Brahms és Reger tradícióinak nehézkes modernizálása; de éppen nehézkességében van valami rokonszenves becsületesség és naivitás, mely a jónevü cseh zeneszerzőnek lelke mélyén lappangó parasztosan egyszerü, németes érzésvilágról jólesően oszlatja el a zenei nyelvújítás ambícióinak mesterséges ködét. Bernhardt Istvánt a közönség lelkes tapsokkal ünnepelte és ezek a tapsok nem kisrészben a fiatal művész kitünő tanárának is szóltak, valamint magának a Fodor-zeneiskolának, mely büszke lehet erre a tehetséges, kiváló növendékére. *(T—th)*

(—) **Hatféle gyermeklap 8 P. Kis Pál, Király u. 51.**

Az idei nyár legnagyobb színházi eseménye
CSAK AZÉRT IS!
Harmath-Márkus operettszenzáció a
ROYAL ORFEUM-ban
Premier: szombaton, 9-én este 1/4 9 órakor
Vezényel:
Gróf Zichy Tivadar
Főszereplők:
Somogyi Nusi, Szokolay Olly, Tolnay Edith
3 Latabár
Delly Ferenc, Kőváry Gyula, Boros Géza
Keleti László, Fenyő Emil, Ujvári Lajos
Pártos Gusztáv, Rubinyi Tibor
Heltai, Déri Szőke Kató, Jalovetzky, Bondy
36 csodaszép görl
Díszletek: **Pán József** Táncok: **Gonda László**
Vasárnap délután 4 órakor is
CSAK AZÉRT IS!
Jegypénztár-telefon: 42-1-66

A herendi porcellángyár újabb készítményei. — Die Erzeugnisse der Porzellanfabrik in Herend. — Porcelains from the Porcelain Manufactory, Herend. — Porcelaines de Herend. — Porcellane di Herend.

GLASS Tamás főmérnök M.D .K.

A lakótelep tervezője

Két és fél ezer lakás épül a pesti Árpád-hidnál

Magyar Nemzet 1962. november 23. 7.l.

GLASSER ÁDÁM, cipészmester

A Helytartótanács 1805-ben a pécsi céhtől is cipőket kért a katonaság számára. A pécsiek 888 pár bocskor készítését vállalták 4 ft.30-kr-ért. Az erről szóló német iratot Nikisch József főcéhmester, Luttner Mátyás alcéhmester és Glasser Ádám irnok irták alá. 172.old. 28.jegyz

KOPASZ GÁBOR: Régi pécsi kézműves mesterségek 167.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. 1971.
Pécs, 1972

Glassyus, Mellichardt, pozsonyi ötvösle-
gény V. 113.

Mus és Kot-Ert

Glasz Adolf

Glasz Adolf

A Haladás szabad-
könnyes ráholgtól 100 ft

Értimisk 1897/98.

38. l.

M. KIR. KÖZPONTI TÁVIRDHIVATAL · BUDAPEST · 35 FEB. 22 · R

Nyitra V. 226.

Ø Glasz Ferenc

butortervező

1927 – 28.

Éimisk 1930.

83. l.

~~Fibula vasból, hallstatt kori VI. 18.~~

Bury Pravotinszky

Lajos

Jerő

sajtóhadiszállás Eiull

1918

A herendi porcellángyár újabb készítményei. — Die Erzeugnisse der Porzellanfabrik in Herend. — Porcelains from the Porcelain Manufactory, Herend. — Porcelaines de Herend. — Porcellane di Herend.

Glasz Gyula: Szent Imre vadászata. Biszkvit. — Jagd des hl. Emerich, Keramik. — Hunting of Saint Emerich. Ceramic. — Figurine en biscuit. — La caccia di Sant'Emerico. Porcellana.

Magyar Iparművészet
1930. 7-8. 17

Szabadlábra helyezte a budapesti vizsgálóbíró Glass festőművészt,

akit azért tartóztattak le a cseh hatóságok, mert 50.000 dollárért állitólag ócskavasat adott el fegyverek helyett egy kínai tábornoknak

(A Reggel tudósítójától.) Komáromnál a cseh hatóságok áttették a határon Glass Miksa festőművészt, aki hónapokig ült a chrudimi tartományi törvényszék fogházában. A vád, amelynek alapján letartóztatták és fogvatartották, igen különös volt:

tíz évvel ezelőtt használhatatlan fegyvereket adott el Ly kínai tábornoknak.

A festőművészt a detektívek a Markó uccai törvényszék fogházába szállították, ahol *Antalffy* Manó soros vizsgálóbíró hallgatta ki. *Glass* elmondta, hogy jómódú kereskedőcsaládból származik, gazdagon nősült és pályáját mint *műszaki rajzoló* kezdte meg. A háború alatt egy cseh ezredben szolgált és fogságba került, ahonnan *hihetetlen kalandok között szökött meg. Hosszas vándorlás után Charbinba jutott, itt portréfestéssel és jóslással foglalkozott.*

Megtörtént az is, hogy oly arcokat festett vászonra, amelyekben ismerősei régebben elhalt hozzátartozóikra ismertek rá, akiket Glass sohasem látott. Igy lassanként

a jövőbe- és multbalátás varázsa övezte Glasst,

aki miután Charbin számos előkelőségét lefestette, pénzzel bőven ellátva Sanghaiba utazott. Itt már mint *Mr. Seidler* szerepelt. Előbb *festőiskolát* nyitott, majd *angolnyelvű illusztrált hetilapot adott ki.* Az ujságvállalkozás *kitünően jövedelmezett* és *Glass 1920-ban mint gazdag ember jött haza.* Néhány hónap előtt *Pozsonyban* akadt üzleti dolga. Egyszerre csak két detektív jelent meg nála és

a chrudimi törvényszék elfogatóparancsára hivatkozva fogházba szállitották.

Amikor a cseh vizsgálóbíró elé került, megtudta a letartóztatás okát.

— *Önt a kínai hatóságok keresik,* — mondotta a vizsgálóbíró — *jobban mondva keresik azt az ötvenezer dollárt, amelyet önnek használhatatlan ócskavasért fizettek ki...*

A magyar festő *elámulva hallgatta a vádat* és a vizsgálóbíró folytatta:

— *Ön ugyanis 1923-ban fegyvereket szállított Ly kínai tábornoknak, de a fegyverek használhatatlanak voltak és ócskavasként kellett őket eladni.*

— Kérem, — válaszolta *Glass* — én,

amidőn ez a csalás történt, már nem is voltam Kínában. Valaki visszaélt a nevemmel...

A cseh bíróság azonban *nem fogadta el ezt a védekezést és fentartotta Glass fogságát.* Most úgy került haza, hogy a magyar kormány *kiadatását kérte Csehszlovákiától, mert egy hamis vád miatt indult eljárás során szükségessé vált a festőművész kihallgatása.* Glasst ugyanis *Oleschák-Ófalvi Romuág János gyógyszerész feljelentette amiatt, mert a festő a gyógyszerészt állampolgárságára és valutaügyekre vonatkozólag különböző vádakkal illette.*

Ez a feljelentés lehetővé tette, hogy a magyar festő kiszabaduljon a cseh fogságból

és a kiadatási eljárás gyors lebonyolítása érdekében dr. *Feldmann* Ernő, *Glass* ügyvédje *Prágában is eljárt.* Érdekes egyébként, hogy *Glass* chrudimi fogsága alatt nemcsak a bíróság tagjait, hanem *Masaryk elnök portréját is megfestette* és ez a kép most ott lóg a törvényszék dísztermében. *Antalffy vizsgálóbíró egyébként elrendelte Glass Miksa szabadlábra helyezését, erre azonban még nem került sor, mert az ügyészség a végzést felfolyamodta.*

Elfogtak egy körgalléros „cserkészt", aki nappal vaskereskedő volt, éjjel pedig a legelőkelőbb rózsadombi és svábhegyi villákat fosztogatta

(A Reggel tudósítójától.) A *svábhegyi és rózsadombi villákat* hónapok óta fosztogatta egy ismeretlen betörő, akinek a rendőrség *nem tudott a nyomára akadni.* Még a tavasz elején feljelentést tett *Aschner* Lipót, az Egyesült Izzó vezérigazgatója, akinek apostoluccai villájából *szőnyegeket, függönyöket, porcellánokat és mintegy*

harminc kilogram súlyú ezüstneműt loptak el.

Ugyancsak alaposan megdézsmálták *Lampel* Géza, a *Fővárosi Elektromosművek* műszaki igazgatójának, dr. *Knopp* Sándor a GyOSz titkárának, valamint *Jatzkó* Mária magánzónőnek és másoknak lakását. Végül vasárnap a főkapitányság detektívjei hosszu ideig tartó megfigyelés után

elfogták Rakusán Ottó 26 éves rovottmultú szijgyártót, akinek jelenleg az Országbíró uccában vaskereskedése van.

Rakusánt éppen akkor csípték el, amikor a *legutolsó betörésből származó holmiknak egy részét kiszállította pestszentlőrinci lakásába. Rakusán* valósággal *kettős életet élt: nappal országbíró-uccai üzletében dolgozott, éjszaka pedig*

cserkészruhába öltözve járt betörőkörútjára.

Betöréseit rendszerint úgy követte el, hogy *a villa tetejéről a vakudvaron keresztül ereszkedett le és igy hatolt be a szobákba.* A cserkészruhás, nagy körgallért viselő férfi *igy nem igen keltett feltűnést* éjnek idején a Rózsadomb villasoraiban és a rendőrőrszemek sem láthatták, hogy

lopott holmit rejteget a cserkészgallér alatt.

Vallatása során *húsz betörést ismert be Rakusán,* aki a rablott holmi nagy részét *orgazdáknak adta el és csak kisebb részét vitte zálogházakba.* A *Jatzkó* Máriánál elkövetett betörés után egy *rendőr üldözőbe vette, Rakusán azonban egy nyitott udvaron biciklit talált, amelyre felpattant és elmenekült.* A rendőrség Rakusánt *letartóztatta és megkezdte öt orgazdájának kihallgatását.*

Ciklon rombolt Marseille környékén

Párizs, június 3.

(A Reggel tudósítójától.) Szombatra virradó éjjel Marseille környékén *heves ciklon sokmillió frank kárt okozott. A felhőszakadások több vasútvonalat megrongáltak.* Valreas környékén (Vaucluse megye) a megáradt folyók évszázados hidakat sodortak el.

M. N. B. 15. sz. eng.

Csodás nyári körutazások

az **„OCEANIA"** 20.000 tonnás egységesosztályú legmodernebb amerikai luxushajóval

Július 6—24
OLASZORSZÁG—SPANYOLORSZÁG—PORTUGALIA P 333.—

Július 31—augusztus 14
SZICILIA—TUNIS—TRIPOLIS—RHODOS—ATHÉN P 397.—tól

Augusztus 14—28
SZICILIA—RHODOS—STAMBUL—ATHÉN—DALMÁCIA P 397.—tól

Augusztus 29—szeptember 12
GÖRÖGORSZÁG—TÖRÖKORSZAG—OROSZORSZAG P 397.—tól

Minden részvételi díj Budapesttől—Budapestig értendő. **Az „OCEANIA" thermotankos szellőzőkészüléke a legtökéletesebb.**

Felvilágositást nyujt és prospektust küld
Thököly út 2 **COSULICH LINE** Váci ucca 17

MEGNYITÁS

HÉTFŐN, JÚNIUS HÓ 4-ÉN

A Del-Ka vevőszolgálatának legkorszerűbb formája!

LÁBÁPOLÁS:
1. Lábfürdő.
2. Bőrkeményedés eltávolítása.
3. Körömvágás.
4. Benőtt körmök kezelése.
5. Tyúkszemek eltávolítása.
6. Lábmassage.

50 FILLÉR

Tekintse meg egyszer kötelezettség nélkül azt, amit mi nagy szeretettel, izléssel, időt és pénzt nem kímélve **az Ön kényelmére lábainak egészsége érdekében** teremtettünk!

Engedje meg önmagának 50 fillérért azt az élvezetet, melyet a Del-Ka lábápoló osztályaiban (VII, Rákóczi út 6, VII, Erzsébet körut 28) való lábápolás nyujt.

A Magyar Fürdőalkalmazottak és Uszómesterek Országos Egyesületének állandó felügyelete alatt.

Elsőrendü vizsgázott lábápolók!

Egészséges láb: jó közérzés!

Del-Ka Magyarország legnagyobb cipő- és harisnyaáruháza

„KASTÉLY ÉTTEREM KÁVÉHÁZBAN
Szántó Gyula énekel!
Goitein és Spiro zenekara. Délután és este tánc. II., Marcibányi tér 6. Tel. 505-99. 9 és 12 autobusz végállomásától 3 perc, 4-es villamos Széna tértől 3 perc.

NE HIGGYETEK A HÁBORUS USZÍTÁSNAK

ÍRTA: LÁZÁR MIKLÓS

Soha mélyebbre nem süllyedt az európai emberiség és az európai sajtó nagy része, mint napjainkban. Európa homlokán ez a reklámtranszparens ragyog: vixerunt. Tomboló hossz a fegyverkezési ipar részvényeiben, éjjel-nappali munka a nagy motor- és repülőgépgyárakban: ez a diplomáciai helyzet tükörképe. A hadiipar, mint Gullivert a törpék, már kezdi megzsinegelni Európa közvéleményét: sajtóorgánumai milliárd ólombetűvel mocskolják be az emberiség lelkiismeretét...

Európa azon az úton van, hogy Kínává váljék. Lao-cse és Confucius tökéletes pozitivizmusa kezd úrrá lenni a lelkeken. Egy vallás Isten nélkül, a föld vallása ég nélkül. Ennek a krisztustalan új vallásnak nincs titka, nincs elmélyedése, nincs vágya más, jobb világ után: az ég számára nem a kezdet és a vég, hanem folytatása a földnek... Németország mutatja a példát: az ember kaviárszem, amelyet összepréselnek egy kaviárdobozban. Az átlag, a középszerűség, — a conglomerated mediocrity — legyűri, megfojtja, megsemmisíti az egyéniséget, a szellemet és kioltja a haladás örökmécsesét.

Az emberiség elszakad Istentől.

A francia külügyminiszter genfi beszédére elfeledett a világ. A háború esélye Barthou beszéde után sem lett nagyobb, mint volt három hónappal ezelőtt, de megnőtt annak a hallatlan, mindenhová elágazó szervezetnek a farkasétvágya, amelynek ez az európai feszültség percenként milliókat jelent.

Mi vezetett a világháború kitöréséhez? A történelem tanusága szerint az angol liberális kormány habozása, bizonytalansága és ingadozása! Ma már kétségtelen, hogy egyetlen kormány se mert volna mozgósítani, ha 1914 júliusában Sir Edward Grey világosan és érthetően kijelenti Lichnowsky hercegnek, II. Vilmos londoni nagykövetének, hogy Angliát katonai szövetség köti Franciaországhoz s Anglia nyomban mozgósít, mihelyt porosz ulánusok ügetnek a La Manche partjain. A helyzet ma ugyanaz, a földrajz nem változott, akármilyen kormány vezeti is az ügyeket Párizsban, Londonban vagy Berlinben. A német repülőflotta viharos gyarapodása nemcsak Franciaországot, hanem Angliát is fenyegeti, az angol kormány nem a francia köztársaság elleni védelmül építi ki új és mindenkinél hatalmasabb repülőrajáit s Anglia számára ma is casus bellit jelent, ha Göring horogkeresztes új flottája partraszáll a flandriai síkon. Anglia ma közvetít, Anglia ma sértődve vonul vissza, ha a száraz igazságot diplomatáinak szemébe vágják, de az angol közvélemény, élén a konzervatív kormánypárt túlnyomó többségével, illuziók nélkül szemléli a helyzetet s tudja jól, hogy új európai konflagrációban az angol haderő nem a franciaellenes tábort fogja támogatni.

Nekünk aztán semmi okunk sincs arra, hogy a francia trikolór győzelméért sóhajtozzunk, bár a francia közvélemény hangja és érzelmei Magyarország irányában két-három év óta megváltoztak és megenyhültek. Ma már a francia közélet fiatalabb korosztályai más húrokat pengetnek, mint Clemenceau és Poincaré Franciaországa. Eckhardt Tibornak mondotta meggyőző előadása után, a magyar probléma megoldására célozva, a nálunk járt egyik tekintélyes francia képviselő: tojásból lehet rántottát csinálni, de magyarázza meg Monsieur Eckhardt, hogyan lehet rántottából tojást csinálni?...

Más az érzelem és más az érdek. Franciaországot még mindig széttéphetetlennek látszó érdekszálak fűzik azokhoz a kis- és középhatalmakhoz, amelyek ellen mi békés, tiszta és nemes fegyverekkel küzdünk másfél évtizede. Oroszország felvonulásával pedig úgy megsűrűsödött Franciaországnak és szövetségeseinek frontja, hogy hosszú időnek kell eltelnie, amíg bármely európai hatalmi szövetség a hadisiker reményével állhatna velük szembe. A francia politikától mi, magyarok, egyelőre engedményt, vagy biztatást aligha várhatunk.

Barthou francia külügyminiszter leseperte a genfi asztalról Briand nagy életének főművét: Locarno és Thorry a megváltozott idők guillotinejának fűrészporos kosarába hullott. Mégis Barthou elhatározott kijelentései megtisztították a fülledt légkört, amelyet éppen a bizonytalanság, a habozás, a mellébeszélés, a végnélküli tárgyalások, alkudozások elavult, megunt, reménytelen módszerei tettek már elviselhetetlenné. Barthou élére állította a helyzetet és ezzel többet használt a béke százszor szent ügyének, mintha Franciaország és Németország a kibontakozást továbbra is rothadt és hazug kompromisszumok útján keresi. Franciaország az egész világ előtt feltárta hadállásait és ezzel egy időre véget is vetett a háborús hisztériának Európában. Nincs lehetőség arra, hogy emberi számítás szerint a legközelebbi években komoly háború kitörésétől kellene tartani.

Hiába keringnek tehát a dögkeselyük a hitét, szívét és eszét vesztett Európa fölött. A civilizált világ sorsát nem ágyuk, nem repülőgépek, nem gázok, nem ekrazit, nem nitroglicerin dönti el. Ha a fehér emberiség nem arra gondol, hogy mi lesz egy új világháborúban, hanem arra, hogy mi lesz egy új világháború után, megszabadulunk a háború lidércnyomásától.

Gondolkozzatok, olvasóim, s a borzadály fut végig rajtatok...

— A páratlan gyógyerő, ami az »Igmándi«-ban rejlik, évezredek óta föld gyomrában érik!
— Amint a svájci iskolaegyüttes tanácsadóhelyéről értesülünk (Budapest, IV., Bécsi utca 5. I. 1/a. Tel. 82—4—68, fogadóórák délután 2—7), már csak a francia »Institut Pour Jeunes Filles«, Chexbres, s. Vevey a Genfi-tó fölötti leányintézetben és a »Dr. Schmidt« Szt. Gallen fiúnevelőintézetben lehet egynéhány nyaraló növendéket elhelyezni. Pengőfizetés a Nemzeti Bank engedélyével. Úti kiséret oda, vissza.

Tízezer látogató a TIKÁV-on
Debrecenben június 2-án megnyílt a Tiszántúli Ipari Kiállítás és Árumintavásár
Mindenki jöjjön Debrecenbe
Ötvenszázalékos menetdíjkedvezmény!

Nyári ujdonságok!
Nyakkendő
Speciál-minőség P 2.—. Nehéz tisztaselyem P 4.—
Sport-ing
higiénikus, izzadásmentes ..... P 4.80 és 7.80
Szalmakalap
Panamafonású ..... P 6.50
SEBŐK TEREZ KÖRÚT 48

Az „Imperial" olajpanama ügyében készül a vádirat

(A Reggel tudósítójától.) Másfél évi megfeszített munka után szombaton fejezte be *Bary* Zoltán ügyész a nyomozást az *Imperial olajpanamája ügyében*. Bary ügyész hétfőn már hozzákezd a vádirat megszerkesztéséhez. Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint az ügyészség *Salgó* Imre vezérigazgatón, *Komlós* Hugó főmérnökön, *Dorner* Ernő MÁV főfelügyelőn és a gyár két előmunkásán kívül

az ügyben eddig még nem szerepelt más személyek ellen is vádat fog emelni.

Érdekes egyébként, hogy az Imperial, amely tudvalevőleg hitelezőivel kényszeregyességet kötött,

május 25-én esedékessé vált első részletet megfizetni nem tudta.

A hitelezők *haladékot* adtak, az egyesség *azonban még a törvényszék jóváhagyására szorul.*

Visszatér a politikai életbe Huszár Károly, az OTI távozó elnöke

(A Reggel tudósítójától.) A főpolgármesterkérdés megoldása után *vasárnapra elintéződött az OTI-elnöki válság is. Huszár Aladár* átadta helyét az új főpolgármesternek, *Borvendég* Ferencnek és háromnapos gondolkodási idő letelte után úgy döntött, hogy

elfogadja a miniszterelnök részéről neki felajánlott OTI-elnökséget.

Huszár Károly ezt megelőzően beadta lemondását, *felmentése az OTI elnöki tisztsége alól és Huszár Aladár elnöki kinevezése még e hét elején megjelenik a hivatalos lapban. A Reggel* értesülése szerint

Huszár Károly most újból visszatér a politikai életbe.

de egy árva szó sem igaz abból a hírből, hogy *ennek megkönnyítése céljából Huszár Mihály, a kereszténypárt sárvári képviselője, lemond mandátumáról* és így teszi lehetővé, hogy Huszár Károly újból helyet kapjon a képviselőházban. *Huszár Mihály lemondatásának terve föl sem merült és így Huszár Károly csak valamelyik más választókerület mandátumának megüresedése esetén lép fel képviselőnek.*

— **A vasárnap rendőri krónikája.** A *Néprajzi Múzeum* előtt egy padon a vasárnapra virradó éjszakán Frommer-pisztollyal szívenlőtte magát egy *iparoskülsejű fiatalember*. Mellette egy cédula feküdt, rajta a következő írás: »*Kár volt ezért húsz évet élni.*« — Az Ajtósi Dürer-sor és Hermina út sarkán vasárnap délben a B. O. 530. jelzésű taxi *nekiszaladt a villamosnak és összetört. Hegedüs Géza sofőrt súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították.* — *Konkoly-Thege* Máté, 20 éves főiskolai h.llgató vasárnap éjszaka *megcsúszott* a Németvölgyi út 66. számú házban levő borbélyüzlet előtt és *belezuhant a kirakatba. Súlyos sérülésekkel* az Új Szent János-kórházba szállították.

— **Zalusky György gróf** sütőporgyáros annak közlésére kéri A Reggel-t, hogy ő nem tűnt el, még kevésbé bujdosott el — állandóan Budapesten tartózkodik. Ellene bűnvádi eljárás nem volt és jelenleg sincs folyamatban.

A könyv és kép ikertestvérek A három könyvnapon és pedig június 4, 5 és 6-án 10 pengőért vásárolhat a Solymosi Képszalón-ban, IV., Károly körút 26 sz. alatt, kiállító művészektől származó olyan ízlésesen keretezett festményeket, melyek máskor nálam — aki egyébként is olcsó János vagyok — 20, 30, 40, 50, 60 pengőbe, szóval a mostani árnak a sokszorosába kerültek

Glasz Gyula

keramikus

1931. képesítő oklevelet nyert jó-elégs

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 48. l.

Orbán Tanítvány

tit Smre: Ipm Társ. díja

tit Smre vadásztate porcellán

Mély tisztelettel

Dr. Szentiványi Gyula

a Müemlékek Országos Bizottsága
főtitkára

Glasz Gyula

szobrász

lásd

Orsz. Ösztöndijtanács

1933-34. évi jelentése

28. P

Glasz Gyula

War von 1924–1929 Schüler der Kunstgewerbeschule in Budapest.

Eg nüve emlitve.

Hu Pomagyérem 241. l.

Hadsereg.

Vierset gyalogos.

Egész alak, balra fordul,
felemelt puskájával tiszteleg.

Infanterie Regi

ez után jobbra: Der Stab liegt
a kép alatt két sorban:
Entstand 1763 unter M. Ther
v. Vierset. Der starb (+) 1
jelzése fölül a sarkokban: 74.

Szines rm., mér. a rl. 15.7

Sz.n. 35-
72-904-1

Glasz Gyula

Keramikus

1924–29

Éimisk 1930. 83. l.

.....szám.

.....

.....

Hivatalból

műemléki ügyben.

MDK

Glasz Gyula szobr.

Halászok, szobormü

Müvész-Élet 1933. ápr. 15.

2.1.

Glasz Gyula MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

MDK

Glasz Gyula szobrász

Szent László és a Kunvitéz

Szent Imre, O.M.Iparmüv.Társ. diját nyerte

Szende Ferenc operaénekes

V.: Fiatal müvészek. Müvész Élet 1933. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glosz Gyula szobrász

Tanulmányfej, repr.

V.: Fiatal művészek. Művész Élet 1953. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glasz Gyula szobrász

Yustice for Hungary

Utolsó itélet

V.: Fiatal müvészek. Müvész Elet 1933. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glasz Gyula szobrász

Balatoni halászok

Ahasvér

Bolond

V.: Fiatal művészek. Művész Élet 1935. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glasz Gyula szobrász

Nénike

Fekete Madonna

Vadászó ősember

V.: Fiatal müvészek. Müvész Élet 1933. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glasz Gyula szobrász

Apám

Gabika

Öregember

V.: Fiatal müvészek. Müvész Élet 1933. ápr. 15. 22.l.

MDK

Glasz Gyula

Tanulmányfej, gipsz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

2o 1.

MDK

Glasz Gyula, szobrász.

Tanulmányfej. Gipsz.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz. Képzőműv.kiáll. /Rend.M.Kir.Val. és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 20.l.

Glasz Gyula ifj

Szobrász

Egy férfi fej és 2 kompozíció repr.

Magyarország (Hongrie–Hungary) II–III. 45 f.

Metamorfózis

A tavasz a rügyfakadás, az induló, örökké ismétlődő isteni élet ünnepe:

a feltámadás emlékezete.

Igazsága: a mi igazságunk.

Igéje: a végső cél, a tökéletes boldogság ígérete. Harci eszköze: a szeretet, megértés, megbocsátás.

Az ő, köztünk eltöltött utolsó tavaszától — kétezer tavaszon át — az ő igazságát áhítozza, az igét egyre jobban megértő: ember.

A metamorfozis emlékeztető ünnepét, eddig soha nem látott megdöbbent milliók veszik körül...

...Az eszmélő, sírva-mosolygó ember vég-érzetében, az egyre fényesebben ragyogó csillagot, az ige útjelző csillagát keresi....

*
**

A metamorfózis nem fejeződött be:

de a megsuhintott ostor kétezer év óta büntet és a cél felé terel.

Az igazi kultúra felé. A tökéletes emberi élet felé...

*
**

Elérjük! A kétkedők mosolya elfagy a tömegesen porba hulló cinikus kúfárok lát-

* Barsy Emmy rézkarca.

tán. A megtévelyedettek fölött suhog az ostor.

Ki suhintja?

Az örök igazság!

Recseg, ropog a világ.

Ne féljünk! Nem a mi világunk omlik össze.

A metamorfózis: a mi világunkat alakítja. Az új világot, amelyben kevesebb lesz a szenvedés és az ember egy felesleges görbe után: ismét ember lesz.

*
**

Tavasz van.

Rügyfakadó, gyönyörű tavasz.

A napsugár gyógyító foltokat perzsel a fagyott utakra.

Higyjünk a napnak!

Higyjünk az életnek, amely előttünk fakad.

Higyjünk az elhivatottságban, a küldetésben!

Higyjünk a tavasz törvényeiben!

Higyjünk a metamorfózis törvényszerű erejében!

Süt a nap! Biztat! Erősít!

Higyjünk!

Folkmann Ferenc.

Értékelés a művészetben

Irta Glatz Oszkár II.

A közönség hozzá nem értésén kívül az elsősorban tárgyalt világnézet változásra is alapítja a műkereskedelem egyik-másik eddig többé-kevésbé elhanyagolt régi mesternek újra kiásását és diadalra juttatását. Az ilyenek ára — dacára néha nagy kvalitásaiknak — aránylag minimális. A jó műkereskedő finom szimatja megérzi, hogy ebből a jelen hangulatban, világnézeteltolódás idejében, lehetne valamit csinálni. Összevásárolja ami kapható. aztán megveri a nagy dobot. Jellemző példa erre Greco esete, kinek az impresszionista és az azt követő expresszionista világnézet egyaránt kedvezett.

A legkiválóbb művészi alkotás is, ha szerzője ismeretlen — a műpiac szempontjából majdnem értéktelen — azért az ilyen képek tulajdonosai zsíros árakat fizetnek szakértőknek, hogy apát adjanak a képnek, egy lehetőleg jónevű apát, vagy hogy legalább egy ilyen jónevűnek iskolájába sorozzák. Münchenben egy műtörténésznek állásába kerültek az ilyen túl bőkezűen osztott születési bizonyítványok. Egy kép, mely előkelő gyűjteménybe kerül, természetesen hatalmasan emelkedik értékben és lezuhan a minimumra egy zugkereskedő kirakatában. Innen a gyűjtők számára oly izgató felfedezések lehetősége. Mesés története van etekintetben egyik-másik mesterműnek!

Ha egy jó művész élete vége felé elgiccseli magát, azaz gyárilag produkál, úgy az visszahat régi jó műveinek értékelésére is, ugyancsak a közönség ítélethiányának tulajdonítható, hogy egy egész seregét ismerjük a multban nagy szerepet játszott művészeknek, akik ma végleg a feledés homályába merültek — hiszen még a magas kulturájú renaisszanceban is megtörténhetett, hogy egy Bandinelli, kinek létezéséről bizonyára kevesen tudnak ma, vetélytárs számba jöhetett egy Michelangelo mellett.

Eddig egyrészt az általános művészi felfogásból, másrészt a közönség hozzá nem értéséből folyó értékelési differenciákról volt szó, — most végre áttérek az utolsó értékelési alapra — az egyéni, a személyes értékelés labilitására.

Ez aztán néha tiszta komédia! Ha én haza hozom képeimet faluról, úgy azokat a legteljesebb megadással, bűnösségem teljes tudatában reménytelenül terítem ki feleségem szemei elé, akár a halálos ítéletet váró. Feleségem kitűnő művésznő, elismerem felsőbbségét a mesterségünkben, de heves és szélsőséges temperamentumú, ítéletében egyoldalú, kegyetlen kritikus. Rendesen szörnyű ítéletet mond, csak a hibákról beszél. Megállapításainak lesujtó hatását csak kevéssé tudja enyhíteni ugyancsak finomérzésű festő fiamnak enyhébb és művészettel is foglalkozó filosopter fiamnak legenyhébb, néha pláne elismerő kritikája. A szúrások összege mindig nagyobb a gyógyító ír erejénél. Önbizalmam felfrissítésére megmutatom munkáimat festő és műértő barátaimnak, őszinte barátaimnak. Itt is a legnagyobb differenciák! Megmondják véleményüket külön külön, sokkal kegyesebbek, de bár el kell ismernem, hogy vannak képeim, melyek általános tetszést aratnak, vannak mások, amelyekről az ítéletek homlokegyenest ellenkeznek. Néha szinte nevetnem kell. Én magam egy kép befejezése után sohasem tudom megítélni, jól vagy roszszul dolgoztam-e; csak évek után, ha sokáig nem láttam és egy ismerősnél, vagy műkereskedőnél újra felbukkan — akkor vagyok csak objektiv vele szemben. Sok, főleg sötétebb képet firniszeletlenül, keret nélkül szinte lehetetlen helyesen megítélni és nagyjából helye-

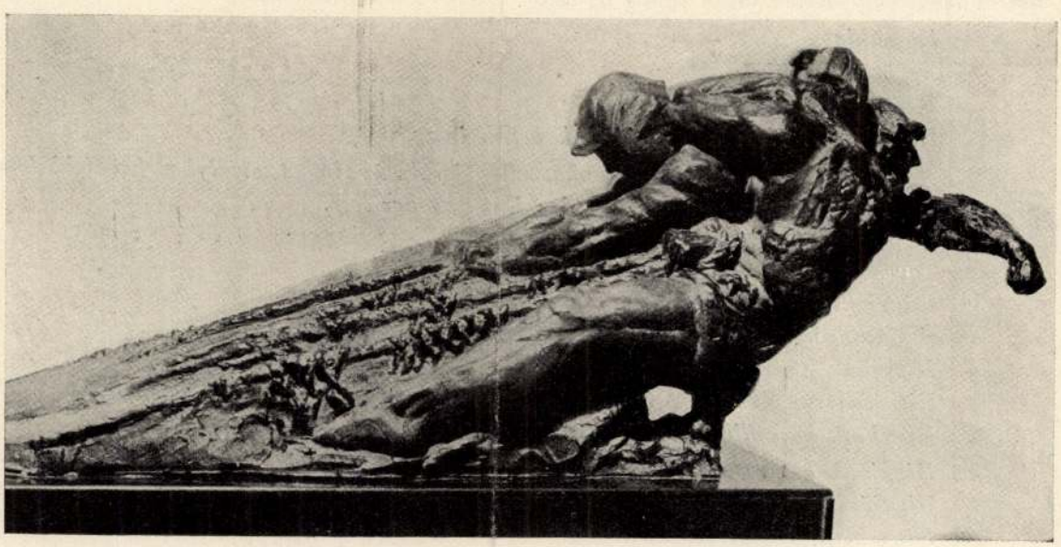

Glasz Gyula: „Halászok"

Művész-Élet 1933. ápr. 15. 2. é
lap

Glasz (Glos) János

kárlyaforto

Pest 1822–27

l.

Kolbkártyaf

s haditengerészet:/ kötelékébe tar-
keléshez tartozóktól elkülönitve

junius hó 24.
rendeletéből:

tanácsos.

ának

BUDAPEST.

Glass János

kártyafestő Pest

1822 – 1827

lásd

Tanulmányok Bpest I.

139. l.

Glas és Glos-nak

is írva.

T. 2021.

lnál ülő fiatal-ember, kinek fejébe
koczint a ~~xxxx~~ toborzó huszárral,
ra álló leány sirva fakad. Felirata:

nek mér. 12.3 : 18.1 cm.

Glos János

kártyafestő

láid

Glasz János alatt

nyugta

ne koronáról, mely összeget,
benyujtott uti számláim-
nélkül felvettem.

1915 julius 16án

Nagrand Mihály

Glaín József fafaragó
'96. aug 10. 24 óra

GLÁSZ J.

Szőlősgazdák a környei Les-hegyen

Szent Orbán – fába faragva

Összefogott 52 környe-leshegyi gazda, hogy szőlőjük védelmében, megóvandó a fagytól, felállítják II. Orbán pápa, a „fagyosszentek" egyikének fába vésett alakját. A néphit azt tartja, hogy ha Orbán vigyáz és nem fagyasztja le a fürtkezdeményeket májusban, jó bora lesz a gazdáknak.

– *Szántó László* barátom ötlete volt, de mind az ötvenketten egyetértettünk, és neki is fogtunk a kivitelezésnek – tájékoztat Környe híres fafaragója, *Glász József*, miközben a felállítandó alkotás megtekintésére indulunk.

A Les-hegyen van a legtöbb szőlő, úgy gondoltuk, szép dísze is lesz a környéknek. Az első lépést *Erl János* tette meg, ő szerzett egy hatalmas tölgyfát Körtvélyespuszta tájáról, az erdőgazdaság vezetőinek segítségével. Egész alakos faszobrot akartam készíteni, de a 3 mázsás tömb nem adta ki a teljes anatómiai lehetőséget, ezért „ágyba faragtam", fölé tetőt készítettünk, s nagyon impozánsnak ígérkezik.

Megtudjuk még, hogy nagy aktivitással segítettek a gazdák. Volt aki kinagyolta, gyalulta, állványt, tetőt, lábazatot készített, ki mihez értett, hogy előkészítse a fafaragó keze alá a rönköt.

– A kilenc közül az én mintázatom „alanya" II. Orbán pápa, aki 1222–1230-ig ült a pápai trónon. Rengeteg tanulmányt végeztem, korhű ruhában ábrázoltam – s hagyatkozva a képekre – formáztam ki az arcot is. Örülök annak, hogy a millecentenáriumra lesz felállítva, de hozzáteszem, hogy Árpád szobrát, amelyet a tóparton 20-án ünnepélyesen avatnak fel, szintén én készítettem, de azt kőből faragtam. Szépen illik az emlékpark környezetébe.

A mester az utolsó simításokat is elvégezte már, mire ez az írás megjelenik, s nagyon készül – nem csak az 52 szőlősgazda – de az egész falu is az óriási domboralak felállítására, ünnepélyes „beiktatására". A gazdák legnagyobb örömére és reményére, hogy egész évi munkájukat a szent igyekszik megmenteni legalább a fagytól. **(Ádám)**

Munkában a fafaragó szőlősgazda, Glász József

A whiskyt olcsóbban adták, mint a vizet, abba fojtotta

Ponyvából voltak a stad

A Tatai Edzőtábor igazgatójának atlantai é

Lassan egy hete, hogy kialudt az olimpiai láng, eljött az élménybeszámolók ideje. Ezzel a szándékkal kerestük fel Reining Istvánt, a Tatai Edzőtábor igazgatóját, aki 11 napot töltött Atlantában, a hivatalos delegáció tagjaként. Életében először vett részt sportvezetőként az ötkarikás játékokon, ami az ő esetében – saját bevallása szerint – egyértelmű elismerésnek, kitüntetésnek számított a Magyar Olimpiai Bizottság részéről. Úgy fogalmazott, hogy örült az útnak, de neki ennyi elég is volt Amerikából, mert az olyan világ, ami távol áll tőle.

Ennél a szobornál sokan készítettek emlékfotót

– Kérem, meséljen!

– Mi a városban laktunk, úgy 60 kilométerre a versenyek helyszínétől, amit 45–50 perc alatt tudtunk megközelíteni metróval. Meglepett, hogy az olimpiai falun és az uszodán kívül egyetlen új létesítményt sem építettek, inkább csak átalakították a meglévőket. Olyannyira a leendő egyetemvárosra koncenrtráltak, hogy sok helyen csak alkalmi lelátókat építettek, mondván, hogy azokra a jövőben nem lesz szükség. Még az úszóstadion fala is ponyvából volt, amit el sem hiszek, ha nem a saját szememmel látom.

– Mit látott még?

– A megnyitón a távoli kakasülőre kerültünk 211 dolláros jegyünkkel, de azért nem maradtunk le semmiről. Megdöbbentett, hogy a nyitányon a sportolók voltak a legkevésbé fontosak, hiszen sokan csak hajnali négykor kerültek ágyba, pedig reggel nyolckor már mérlegelniük kellett. Szerencsére sok versenyre eljuthattam. Láttam *Kovács Antal* ötödik helyért vívott küzdelmét, az amerikai kosárlabdásokat, akik közelről nem is tűntek igazi álomcsapatnak. A női párbajtőrdöntőt a francia olimpiai bajnok szüleivel együtt izgultam végig, de talán a legnagyobb élmény kézilabdás lányaink Kína elleni mér-

...ttkép a magyar sportvezetőkről. Balra, a sapk...

Hena Laszloova

Od: "Viera Plávková" <plavkova@pamiatky.sk>
Komu: <zazova.hena@pamiatky.sk>
Odoslané: 14. jún 2007 11:20
Predmet: Fw: Glasz

> Viliam Glasz sa narodil 28.Januára 1882 v Segedina, na Barka ut. 17, v
> rodine murarskeho majstra. Otec - Jozef Glasz, matka - Anna terazia
> Schindlerova. Otec pochadza z Temesvaru, matka sa narodila v Cechach.
> Neskor rodina byva v Budapesti. - Budafok, gellert ut. 4 Kalvariaberg ut.
> 22. Viliam tu studuje architekturu na Kralovskej stavebnej skole. Praxuje
> v Ibbse a Vilachu.
> O pobyte v Presove vieme tolko: V adresare Presova z r. 1931 je uvedene :
> Glass Vilém - epitesz, Dolna Okruzna č. 35. Glaszovou manzelkou bola
> Gisela Anna Domanszka, narodena 29.10. 1887 v Slovenskom Novom meste.
> Zomrela v Presove 12. X. 1918 na zapal obliciek.. 23.8.1910 sa im
> narodila dcera Helena.
> Glasz sa znovu ozenil 23.9.1919. Manzelka Maria Kotorova, narodena
> 25.4.1900 je z Presova. V r. 1952 manzelka vazne ochorela. Glasz sa
> stahuje k dcere do Kosic. Byvali na Kovacskej ul. c. 63. V r. 1954
> zomrela 2. manzelka. Glasz zomrel 17.6. 1957. Bol spomolneny v
> krematoriu v Brne. (Kniha umrti MNV Kosice zv. 58, str. 13, porad c. 445).
> V Presove postavil a vyprojektoval: Bosakova banka, Kino Tatra (alebo
> Olympia) , potom v socializme sa volalokino Mier, , Budova korčuliarskeho
> spolku na Okruznej ulici, Vilka kde byval na ul. Stefanikovej 20. neskor v
> nej byval slovensky pedagog Jozef Koren. V pozostalosti Glasza sa
> zachovali plany Verejneho kryteho kupaliska v Presove. mal podiel na
> vystavbe vodarenskej veze v Presove. Glasz je autorom baptistickeho
> kostolika v Kezmarku. V kezmarskom archive je o budove uvedene: Cirkevny
> objekt 1255, popisne c. 21, rok vystavby 1928. Glasz projektoval bansku
> zeleznicu do Markusoviec.
> Udaje su z diplomovej prace Jana Sajka - VILIAM GLASZ osobnost
> architektta a jeho posobenie na vychodnom Slovensku . r. 1982.

Glasz Vilmos építeszrol
kertek tolunk egy rovid
lexikonszocikket.
Szegeden szuletett, de Kassan
halt meg 1946-ban. A
Slovensky Biograficky
Slovnik szerint 1945-ig
Eperjesen tevekenykedett.
Csak arrol a ket
eperjesi epuleterol tudok,
ami ott is emlitve van. A
Bosak Bankrol
talaltam a felujitassal es
dijazassal kapcsolatos
irasokat.
A korcsolyapavilonra, amely a
Svermovan (ma Okruzna?) all 20, ladom
(t?), 1910-ben
kassai epiteszkent nyerte meg
a palyazatot. Azt szeretnem
megtudni, hogy
ezt me'g ma is fonnallo
epuletkent vagy ma'r mult
idoben kell-e
emliteni. Egy regi fotot
tudok mellekelni rola.

Ha volna valami hir arrol,
hogy valaki publikalt volna
leveltari
adatokat Viliam Glaszrol,
vagy kozoltek volna valahol
irast errol
(esetleg ujabban azonositott
epuleteirol), az is nagyon jo
lenne.

sa našli aj v *Kežmarku* a *Markušovciach.* Dielo, ktoré zanechal, je mnohotvárne. Je autorom verejných a priemyselných stavieb, ako aj mnohých súkromných viliek. Jednoznačne najvýznamnejšou jeho prácou v Prešove je objekt *Bosákovej banky,* zrealizovaný firmou *Patzelt* v rokoch 1923-24.

Ďalšou stavbou postavenou v Prešove v secesnom duchu bolo kino *„Tatra".* Žiaľ, pôvodný secesný charakter budovy dnes už pripomína len tvar strechy. Ani svojmu pôvodnému účelu už neslúži. O bohatosti výzdoby tejto budovy svedčí len dobová fotografia. Objekt bývalého mestského kľziska s nízkym reliéfom v secesnom duchu môžeme ešte vidieť aj dnes. V pozostalosti sa zachovala fotografia z času ukončenia stavby.

Jednou z prvých stavieb, ktorú realizoval architekt Glasz po príchode do Prešova, je Vodárenská veža. V súčasnosti táto pôvodne priemyselná stavba je prestavaná a slúži ako reštauračné zariadenie.

Z mnohých ďalších stavieb zrealizovaných v Prešove vyniká secesná vilka s motívmi pávov postavená na *Štefánikovej ulici.* Je to prejav vrcholnej secesie. Motív páva sa opakuje aj na plote. V tejto vilke žil a tvoril vynikajúci slovenský pedagóg a verejný pracovník pán ***Jozef Koreň***. Od roku 1919 bol riaditeľom *Evanjelického kolegiálneho učiteľského ústavu v Prešove.* Po vzniku ČSR je jedným z prvých autorov nových školských učebníc slovenčiny, zemepisu a dejepisu. Istý čas (1931-38) redigoval aj Učiteľský pedagogický zborník.

Z verejných účelových stavieb je dielom architekta Glasza aj mestské kryté kúpalisko, ktoré už neslúži svojmu účelu a veľmi chýba obyvateľom mesta. Mimo Prešova V. Glasz sa podieľal na projektovaní banskej železnice v *Markušovciach.* Z pamiatok, ktoré ešte dnes možno vidieť, je zaujímavý aj *Baptistický kostolík v Kežmarku.*

Ján Sajko

Zatvoriť Okno

Životná dráha: Segedín - Budapešť - Prešov V. Glasz - osobnosť architekta

Viliam Glasz je osobnosťou, ktorá vo svojej dobe výrazne ovplyvnila stavebný ruch v *Prešove.* Väčšiu časť svojho života prežil práve v tomto meste. Nie je pravidlom, že v mieste pobytu tvorivého človeka sa zachová najviac z jeho tvorby, ale o V. Glaszovi to platí. Pokúsime sa nazrieť do jeho života a tvorby. Jeho život a tvorba doposiaľ nebola nikde publikovaná a nasledujúce riadky sú výsledkom výskumu pozostalosti významného architekta - autora *Bosákovej banky v Prešove.*
V. Glasz sa narodil 28. januára 1882 v *Segedíne* na ulici Bárka 17, v rodine murárskeho majstra. Otcom bol ***Jozef Glasz*** a matkou ***Terézia Schindlerová***. Otec pochádzal z *Temešváru* a zaujímavosťou je, že matka sa narodila v *Čechách* (Drevohostec). Jeho starými rodičmi boli z otcovej strany ***János Glasz*** a ***Amália Klugová***, po matke ***F. Schindler*** a ***Turner***.
Spočiatku rodičia V. Glasza bývali v *Budapešti* na ulici Váczi 37. Pravdepodobne za prácou sa manželia presťahovali do Segedínu, kde bolo potrebné stavať po predchádzajúcich ničivých záplavách. Táto situácia sľubovala možnosť dobrých zárobkov práve pre stavbárov. Tam sa im narodil syn Viliam. Neskôr sa rodina sťahuje späť do Budapešti. Usadia sa v *Budafoku,* na Gellért út 4, Kalvariaberg 22. Viliam študuje v Budapešti architektúru. V pozostalosti sa zachovali aj originálne skicáre z čias jeho štúdia. Najstaršie sú z rokov 1895/96. Môžeme sledovať, že mladý Viliam sa sústredil na štúdium kresby. Pozoruhodná je práve úroveň týchto kresieb, keď vezmeme do úvahy, že sú to práce 13 - 14-ročného chlapca.
O jeho ďalšom štúdiu na Kráľovskej stavebnej škole v Budapešti svedčí aj kniha, ktorú ako 19-ročný študent v 3. ročníku dostal za dobré študijné výsledky, ako aj zachované skicáky. O ďalšom živote V. Glasza môžeme písať len v domnienkach. Pravdepodobne praxuje a pôsobí najviac v *Ibbse* a *Vilachu.* Svedčia o tom záznamy v jeho *„vojenskej karte"*, ako aj korešpondencia z tohto obdobia. Existuje záznam, podľa ktorého v novembri 1904 bol zo zdravotných dôvodov oslobodený od povinnej vojenskej služby. V nasledujúcich rokoch cestuje po celom území Rakusko-Uhorska, ako aj po zahraničí. Sú to študijné cesty? Zachovala sa korešpondencia z tohto obdobia (1901 - 1908) - *Ibbs, Linz, Vilach, Mníchov, Ulm, Lusinpicollo, Venezia, Insbruck* a podobne. Z tohto obdobia sa zachovali aj skice architektúry.
O pobyte v Prešove, kde sa usadil so svojou manželkou, svedčí záznam z publikácie *Adresár mesta Prešova* a *Prešovského okresu.* V roku 1931 je uvedená adresa v *Prešove* - Dolná okružná 35. Glaszovou manželkou bola ***Gisela Anna Domanszká***, ktorá sa narodila 29. 10. 1887 v *Slovenskom Novom Meste.* Zomrela v Prešove 12. 10. 1918 na zastaralý zápal obličiek. Z tohto manželstva sa V. Glaszovi 23. 8. 1910 narodila dcéra ***Helena***.
V. Glasz sa žení opäť. Tentoraz si berie za ženu Prešovčanku ***Máriu Kotorovú***, narodenú 25. 4. 1900. V roku 1952 druhá manželka architekta vážne ochorela a bola liečená a operovaná v *Košiciach.* Vtedy už 70-ročný Glasz ju nemohol opatrovať a preto sa sťahuje k dcére z prvého manželstva do Košíc. Tam bývali na Kováčskej ulici č. 63. V roku 1954 mu zomiera aj druhá manželka. Starý pán žije aj naďalej u dcéry Heleny v Košiciach. Tam aj zomiera 17. 6. 1957. Pohreb bol vykonaný 21. 6. 1957, keď bol spopolnený v krematóriu v *Brne.*
V. Glasz evidentne prispel k rozvoju mesta Prešov. Je autorom mnohých stavieb na území mesta, postavených v rokoch 1910 -1950. Pravdaže, jeho činnosť sa nezameriavala len na Prešov. Dôkazy

Glasa Viliam, Vilnos

EUROSOFA-sedacie súpravy
Velikánska predajňa nábytku-1 300m2 Viac ako 1 000 modelov sedačiek
Reklamy Google

Témy

- AKTUÁLNE
- PROJEKTY
- REALIZÁCIE
- STAVBY A BUDOVY
- ANALÝZA
- PROFILY
- NADČASOVÁ ARCHITEKTÚRA
- VÝHRY A PREHRY ARCHITEKTÚRY
- DIZAJN
- KONŠTRUKCIE A PRVKY
- DETAIL
- SOFTVÉR
- TECHNICKÁ TÉMA
- PARTNERI NA ČÍSLE
- Editorial plan in English language

Vyhľadávanie

Aktuálne číslo ASB 03/2007

Do banky sa vrátila banka

PhDr. Darina Petranská
ASB 05/2003

Na Slovensku nie je doposiaľ veľa takých realizácií pamiatkových obnov, ktoré by boli ocenené prestížnou cenou mimovládnej organizácie Europa Nostra, ktorej sídlo je v Bruseli. V tomto roku do jej elitného klubu pribudli dve významné slovenské pamiatky. Okrem rekonštrukcie a prezentácie Rybárskej brány v Bratislave si ocenenie odniesli aj architekti prešovského A-typu, s.r.o., a to za pamiatkovú obnovu jedinečného bankového domu – Bosákovej banky v Prešove. Medailu a diplom ocenenia Europa Nostra Awards 2002 za zachovanie pamiatkových hodnôt uvedenej kultúrnej pamiatky prevzali z rúk výkonného prezidenta komisie Europa Nostra Otta von der Gablentza, členky Európskej komisie Viviene Reding a predsedu poroty Wynforda Evansa dňa 9. mája 2003 v bruselskom Palais dÉgmont. Slávnostného aktu odovzdávania ceny sa zúčastnil aj belgický princ Lorenz.

Keď v roku 1923 americký bankár slovenského pôvodu Michal Bosák zakladal v Prešove pobočku Americko-slovenskej banky, netušil, že to bude na také krátke obdobie. Krach na newyorskej burze neznamenal totiž iba rozvrátenie svetového hospodárstva. V Prešove spôsobil zánik jednej bankovej inštitúcie, našťastie, nie samotnej budovy. Túto osud čiastočne ušetril, lebo ju odkúpila Elektrárenská účastinná spoločnosť, ktorá okrem svojho riaditeľstva umiestnila v luxusnom bankovom dome aj výrobné funkcie. Štýlový, ale nepotrebný mobiliár postupne budovu opustil, a keď sa v polovici 90. rokov 20. storočia zmenil vlastník, z budovy zmizli aj posledné cenné zariaďovacie predmety (lustre, ozdobné kryty vykurovacích telies a pod.).

V roku 1991 sa začalo blýskať na lepšie časy, lebo Bosákovu banku – tak sa totiž budova volá – odkúpila IR banka, a. s., a začala chystať jej komplexnú obnovu. Neprajný čas, špecifický užívateľský spôsob aj pokrivkávajúca údržba totiž urobili svoje a bolo to potrebné napraviť.

Bosákovu banku postavili v rokoch 1923 – 1924 podľa projektov miestneho architekta Viliama Glasza, absolventa Kráľovskej stavebnej školy v Budapešti. Autor, ovplyvnený silnou vlnou secesie v meste, kde študoval, k viacerým realizáciám v tomto duchu (kino Olympia v Prešove, baptistický kostol v Kežmarku atď.) pridal aj novú budovu banky v Prešove. Uplatnil tu svojský rukopis v štýle modifikovanej secesie, premiešanej s eklekticky splynutými novoslohmi. A tak jeho secesia je veľmi netypická, inšpirovaná skôr geometrizujúcimi líniami, vykompenzovanými na druhej strane mäkkými tvarmi niektorých architektonických detailov a výtvarnej výzdoby. Materiálová a tvarová pestrosť neznamenajú však v konečnom dôsledku chaos a rozpačitosť, práve naopak, dávajú tejto architektúre punc noblesy a istej výnimočnosti tak, ako sa na banku patrí.

Už situovanie banky na hlavnej mestskej križovatke, severne od historického jadra, je výnimočné. Táto poloha ju totiž obracia exteriérom až do troch svetových strán a troch rôznych ulíc. Nepravidelná dispozícia s vnútorným átriom pripomína písmeno D. Banková hala, umiestnená v príťažlivých priestoroch severovýchodného nárožia budovy, je rozohraná na klinovom pôdoryse so zaoblenou nástupnou časťou. Vzdušný priestor cez dve podlažia má oproti vstupu vloženú galériu, vypointovanú fontánkou s bustou imperátora, ktorý stelesňuje pevnosť a istotu bankového domu.

Vonkajší plášť stavby dynamizujú a akcentujú dve nárožné kupoly, ale aj arkiere, niky s plastikami, kanelúrované stĺpy, balustrované parapety. To všetko, doplnené o bohaté girlandy kvetov, rôzne reliéfy a ozdobné vázy, vypovedá o majestátnosti, bohatosti a dôstojnosti inštitúcie, ktorú architektonické dielo zosobňovalo.

Popasovať sa s rekonštrukciou historickej budovy nie je pre väčšinu architektov prioritou. Určite uprednostnia vytvorenie novej súdobej architektúry, lebo dáva väčší priestor na uplatnenie kreativity, fantázie, dôvtipu a odvahy byť sám sebou. Jednoducho, nová tvorba natoľko nepristrihuje krídla a neobmedzuje tak ako dom, ktorý už stojí, a navyše je kultúrnou pamiatkou. Vstúpiť na takúto pôdu znamená pre architekta zmobilizovať v sebe pokoru, stíšiť sa a započúvať do tajomných šifier stavby, ktoré nie každému sú čitateľné a zrozumiteľné. Toto sa od tvorcu očakáva, ak výsledné dielo má byť vydarené a nie paškvil s falošnými tónmi. Očakávalo sa to aj od architektov ateliéru ATYP, s. r. o., Prešov, ktorí uspeli vo výberovom konaní. Obnovu banky od začiatku chápali ako výzvu „zapojiť ju späť do života", vrátiť jej pôvodnú funkciu, lesk, výraz, ale aj noblesu. Rozmenené na drobné to znamenalo najprv odstrániť všetky nevhodné zásahy z minulosti, všetky úpravy, ktoré sa nie najšťastnejším spôsobom vykonali dodatočne, po vzniku stavby. A potom bolo nutné navrhnúť a následne vykonať všetko to, čo malo bankovú prevádzku posunúť do štandardu dnešných dní a vytvoriť nadštandardné prostredie na komfortné služby.

Zo stavebného hľadiska sa najpodstatnejšie zásahy vykonali v podzemí budovy, kde vzniklo trezorové hospodárstvo s bezpečnostným vjazdom. Sprístupnenie podzemnej garáže si vynútilo korekciu pôvodného otvoru na západnej fasáde. Bolo nutné ho zväčšiť, ale to bol jediný väčší vstup architektov do pôvodného výrazu exteriéru budovy.

Na bezbarierový prístup do jednotlivých podlaží v budove, blízko pôvodného schodiska, zriadili osobný výťah. Snahou architektov bolo situovať ho tak, aby sa pri dodržaní prevádzkovej logiky v minimálnej miere porušila dispozičná čistota budovy.

Všetky strojovne technologického zariadenia sa umiestnili buď do suterénu, alebo podkrovia. Technologické rozvody ÚVK, ELI a VZT sa situovali tak, aby čo najmenej porušili autentické hmoty a výraz priestorov – využili sa dvojité stropy, nefunkčné komíny, rôzne dutiny.

Metodika pamiatkovej obnovy stanovila princíp zachovania všetkého hodnotného, čo v priestoroch budovy aj na fasádach zostalo, s citlivým doplnením chýbajúcich prvkov i nových predmetov súvisiacich s funkciou objektu. Určité pnutie pri formulovaní názoru na výraz nového mobiliáru medzi pamiatkarmi a tvorcami projektu ukončili architekti jednoznačným uprednostnením súčasných materiálov a tvarov. Zvlášť v pôvodnej bankovej hale bola šanca zrekonštruovať na základe dobových fotografií stropný luster, svietidlá na stenách aj stojanové lucerny. Architekti však usúdili, že k modernému pracovnému pultu z leštenej žuly v kombinácii s drevom k dlažbe v štruktúre diagonálnych leštených platní aj k skleneným vežovitým kasám na spôsob zalomených paravánov sa lepšie hodí moderný dizajn. A tak centrálny luster v antikorovo-sklenej kombinácii roznáša na viacerých ramenách rotujúce minisvetielka, na stenách trsy skrútených medených hadíkov ukončujú pohľadové žiarovky. Namiesto historických lucerien pri schodoch na galériu sú jednoduché antikorové stĺpy so skleneným tanierom svietidla. Všetko sú to typové záležitosti kvalitného súdobého dizajnu. Treba priznať, že takto bipolárne riešený priestor má svoju vnútornú logiku a výraznú estetickú kvalitu. Staré sa snúbi s novým, aby vznikol hodnotný dialóg, v ktorom niet porazeného. Nové prvky a detaily pôsobia vo svojej výrazovej čistote sebavedomo, ale nie na úkor tých, ktorých pamiatkovú hodnotu bolo treba chrániť. Či už išlo o kazetový štukový strop, kameninové parapety a stĺpy galérie, alebo aj honosné vstupné dvere so zabrúsenými sklenými výplňami.

Najviac pôvodného zostalo v priestore riaditeľne vedľa historickej bankovej haly, kde okrem podlahy a lustra nebolo treba nič meniť. Menší obdĺžnikový priestor s dreveným kazetovým stropom a dreveným obkladom sokla s intarziou a rezbou dotvára kozub z červeného mramoru, s pôvodnou dekoratívnou výplňou. Tento priestor je skutočne štýlový, lebo uchováva pôvodnú atmosféru.

Secesia na nás dýcha aj z priestoru chodby vedúcej do átria, kde bolo potrebné doplniť časť chýbajúcich glazovaných kachlíc obkladu sokla a vytvoriť zasklené zádverie vstupu. Z tejto chodby je prístupná nová banková hala, vytvorená ako pendant pôvodnej na opačnej strane dispozície. Moderný interiér na báze lešteného kameňa, antikoru a skla akcentuje príťažlivý výtvarný prvok hladkej kamennej steny so stekajúcou vodou. Tu sídli Národná banka Slovenska.

Pred novou bankovou halou je vytvorený aj komunikačný uzol s nástupom na schodisko do horných podlaží a s výťahovou šachtou. Poschodia budovy slúžia totiž okrem interných kancelárií aj ako oddelenia na priamy kontakt s klientom.

Okrem architektov už spomínaného ateliéru ATYP, s. r. o., Prešov – Ing.

arch. R. Biceka, Ing. arch. V. Kačalu, Ing. arch. M. Oravca a Ing. arch. M. Rešovského, ktorí sú autormi jednotlivých stupňov projektovej dokumentácie. Počnúc štúdiou až po projekt interiéru, sa o výsledné dielo pričinili aj reštaurátori – Mgr. art. Miroslav Kollár a Mgr. art. Ľubomír Kuc, ktorí zreštaurovali výtvarné a umeleckoremeselné detaily stavby. Umelý kameň, z ktorého sa vytvorili plastiky alegorických postáv priečelia – na nároží starej bankovej haly označené ako Pokoj a Láska, Hojnosť, Sporivosť a Veda a na novej bankovej hale Jar, Leto, Jeseň a Zima – bol atmosferickými vplyvmi, absenciou údržby a nevhodným „reštaurátorským" vstupom v minulosti už v pokročilom stave rozpadu a tak bol najvyšší čas podať plastikám pomocnú ruku. Reštaurátori sa však okrem záchrany celého exteriéru museli popasovať aj s obnovou štukových stropov v bankovej hale a nad hlavným schodiskom. Venovali sa všetkým artefaktom z umelého kameňa. Život potrebovala vrátiť aj busta imperátora, secesné kachlice, dekoratívne prvky z dreva, historické dvere a mnoho ďalších detailov.
Tortúra obnovy tohto nevšedného architektonického diela sa zavŕšila koncom roka 2000. Výsledok možno hodnotiť veľmi pozitívne, treba to však jednoducho vidieť. Začal sa formovať imidž modernej bankovej ustanovizne, ozvláštnenej silou atmosféry historickej architektúry, ktorá je síce z iného sveta, ale, chvalabohu, naďalej pre tento svet.
Realizácia obnovy Bosákovej banky v Prešove je navrhnutá na ocenenie EUROPA NOSTRA 2002.

Objednať si toto číslo
Objednať si predplatné
Archív čísiel
Odborné knihy ASB
Upozorniť na článok emailom

Iné články z tohto čísla
Iné články z tejto rubriky

ASB 05/2003

EUROSOFA sedacie súpravy
Akcia -50%, -44%, -40%, -35%, -30% Zadarmo - doprava vrámci SR
www.eurosofa.sk

Uprat. technika Hermély
technika na istenie, hyg. servis Z ava 5% pri objednávke z webu!
www.hermely.cz

Panelové radiátory
dovozca radiátorov VOGEL & NOOT rakúska kvalita - slovenská cena
www.granitpresov.sk

anový olej-zdroj omega 3
1g x 60 kapsuliek len za 270,-Sk dovoz z USA od firmy Young Again
www.youngagain.sk

Reklamy Google

Glaz, Viliam, Vilnos

1934
12.17.

Villamosplakát

Glass Géza terve

Szent László könyvnyomda (Hazslinszky és társa Budapest, VIII. Rökk Szilárd ucca 28.) nyomása

REKLÁMÉLET

Villamosplakát

Berény — Bortnyik terve

Klösz György és Fia nyomása

Glass Géza

posta

1937. telefonja Budapesten

Glasz Vilmos, hassai épitesz

M.D.K.

első díjat nyert az eperjesi korcsolyacsarnok pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jun. 22. sz. 12. old.

GLASZ Vilmos építész [Szeged ?- ?]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **55.p. ill**

Glaser Antal

üvegesm.

1793.

l. Sáüvegesipar

207. l.

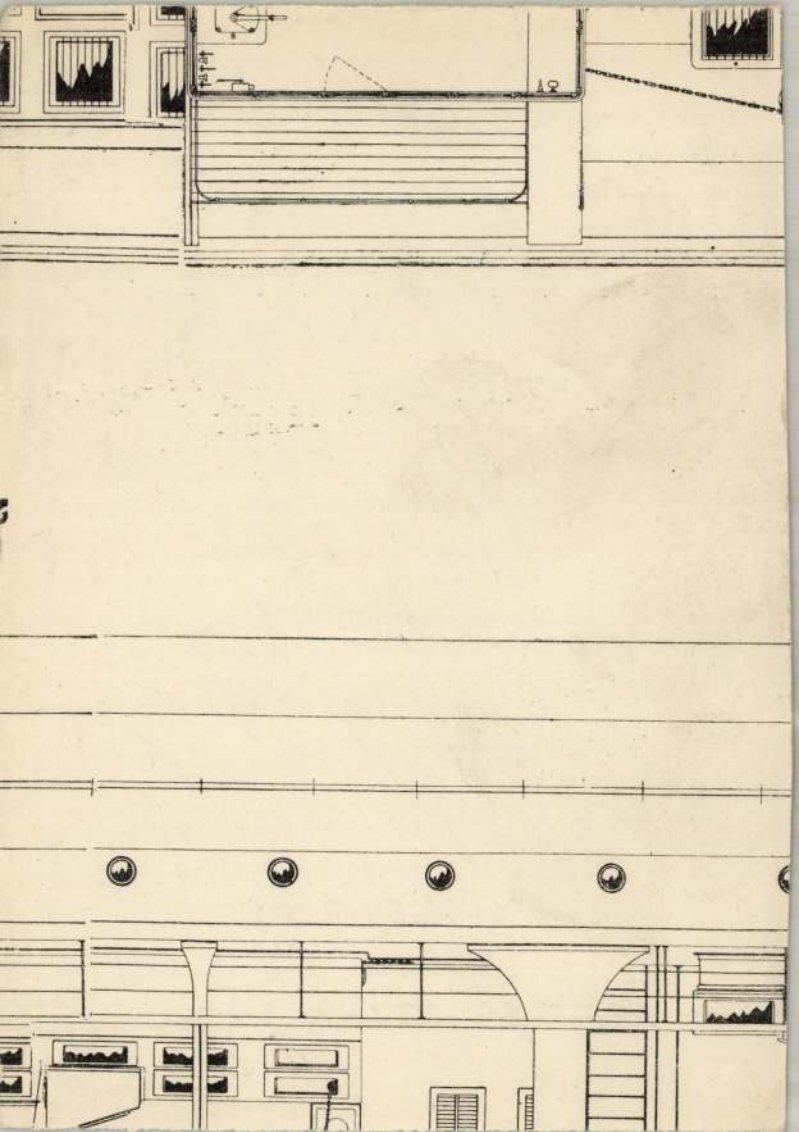

MDK.

Dr.Glatt Imréné

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.6.

GLATT Karl, festö Pozsonyban

K. G. Mahler † 32 éves korában, [illegible] Pozsony,
1809 dec. 23. (1810, 77 l)

Preszburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Glatt Károly, festő

1810-ben halt meg Pozsonyban, 32 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között
Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf. 1. sz. 22. old.

M.D.K.

Glatt Péter, gyermekrajzoló

MDK

Pécsi születésű. Díjnyertes bélyege szerepel a Gyermekrajz- bélyegsorban.

— : bélyeggyűjtés

10.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 20.

MDK

Glatt Péter, ajándékozó

A 12 éves kézi tanuló a 60
filléres bélyeg rajzát készítette.

Bélyeg: Rajz

—: bélyeggyűjtés

10.

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 21.

Glatt Péter

12 éves fiú rajza került a K.M.P. megalakulásának 50. évfordulójára kiadott bélyegsorozat 60 fillérés bélyegére. (A bélyegkeretet Zombori Éva grafikus tervezte)

Filatélia

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 18. 12. l.

MDK

Glatt Péter, gyermekrajzoló

12 éves tanuló. Az ú Hörő

bélyegtervpályázaton II. díjat

nyert.

– : bélyeggyűjtés 10.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 11

Glatt Péter ált. iskolai tanuló

A Kommunisták Magyarországi Pártja 50. évforduló tiszteletére kiadott sorozat egyik adata: a gyermekbélyegrajz-pályázati sorozatból a 60 fillérés bélyeg rajzát készítette, melyet az Állami Nyomdában készítének. (említve)

Péntek Gyula: Bélyeggyűjtőknek.
Magyar Nemzet, 1968. dec. 7.

MDK.

Glatter Ármin Jutó

„Vöi fej"
„Rémlet Budáról" c. képei KT-nál 1887.
(Tárlaton?)

MDK-A-I-1/2126.

Glatter A.

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Glatter Árminc MDK

Konyha, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

GLATTER Ármin festő

91 3 62

Új Művészet

Új Művészet

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Glatter Ármin,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr-Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. nagy.képzőművészet keresztmetszete.388 mü,180 művész Glatter egy művel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve,1967.Pécs,1968

Glatter Ármin, festöm. MDK

134. Arczkép. Olf.

KMT 1898/99. téli kiáll. Kat. 27.1.

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Glatter Armin

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiall
Falusi udvar,
Balatoni táj, of

Glatter Ármin

Nemzeti Szalon

1900. téli kiáll

A kútnál;
Arcképtanulmány
Vasaló leány, of.

MDK

Glatter Ármin, festöm.

Arczkép. Olf.

KMTárs. 1899-1900. Téli kiállitás. Kat. 28.1.

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

G latter Ármin MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Glatter Ármin

Merengés, olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900.téli kiáll.tárgym.43.l.

GLATTER ÁRMIN

439. Arczkép. Olajf.

KépzőmTárs.1899-19oo.téli kiáll.kat. 42.oldal

MDK

Glatter Ármin

Tájkép, of.

Tájkép, of.

Nemzeti Szalon nemzetközi kiáll. /grafikai/. 1900. 35.l.

MDK

Glatter Ármin

Leányfej, paszt.

N.Szal. nemzetk. graf. kiáll. 1900.

MDK

Glatter Átmin, festö

Tájkép. Olajv.

Tájkép. Olajv.

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi graf. kiáll. Kat.

35. l.

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: Szobaleány, olajf. — Arczkép, olajf. — Arczkép, olajf. — Pihenés, olajf.

1909. tavaszi kiáll.: Arczkép, olajf. — Akt, olajf.

1909—10. téli kiáll.: Arczkép, olajf. — Arczkép, olajf. — Arczkép, olajf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: Leselkedő, olajf. — Arczkép, olajf.

1912—13. téli kiáll.: Zsuzsi, olajf.

1913. tavaszi kiáll.: Női arczkép, olajf. — Tanácskozás, olajf. — Női arczkép, olajf.

Kiáll. tárgymutatók. — *Műcsarnok.* 1899. 382. l. — *Művészet.* 1912. 186. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 168. l.

Glatter Armin

GLATTER ÁRMIN. A budapesti művésztársadalom kedvelt és tevékeny tagot vesztett *Glatter* Árminban, aki október 29-én hunyt el Budapesten. Mint művész szerényen megvonult ama keretek körében, amelyeket tehetsége kiszabott, mint a művésztársadalom tagja önzetlenül munkálkodott közre a Nemzeti Szalón, később a Fészek művészklub alapításában. Egyben szorgalmas kiállítója is volt tárlatainknak, amelyeken táj- és arcképekkel jelent meg, közbe-közbe kiállítva valamely kisebb méretű életképet is, amely a kor ízlése szerint anekdotikusan kiélezve mutatott be egy „Leselkedőt", egy szobalányt, egy cigarettázó hölgyet s más effélét.

Glatter Ármin Szepsiben (Abauj m.) született (saját adatai szerint, s nem Kassán vagy Kecskeméten, mint ahogy a legtöbb életrajzában olvasható), 1861. április 24-én. A miskolci gimnázium elvégzése után jogot tanult előbb Bécsben, majd Kassán. 1882-ben elhatározta, hogy festő lesz, ekkor beiratkozott a Mintarajziskolába, 1883-ban *Lotz*hoz került, 1886-ban pedig Münchenbe, *Hackl* osztályába. Azután rövid időn át Budapesten festett s 1888-tól fogva itt ki is állítgatott. Egy évvel utóbb Párizsba telepedett s ott dolgozott egy esztendőn át. Közben utazott is. Budapesten megtelepedve, 1897-ben festőiskolát nyitott, amelyet főkép hölgyek látogattak. Csöndes visszavonultságban dolgozgatott s öröme most már inkább abban telt, hogy láthatta nagytehetségű Gyula fiának híres festővé fejlődését. Annál súlyosabb csapást mért rá fia öngyilkossága. Az utóbbi időben súlyos májbaj gyötörte s az ezzel kapcsolatos szívgyöngeség vetett véget életének.

Magyar Művészet
1931. 488. l.

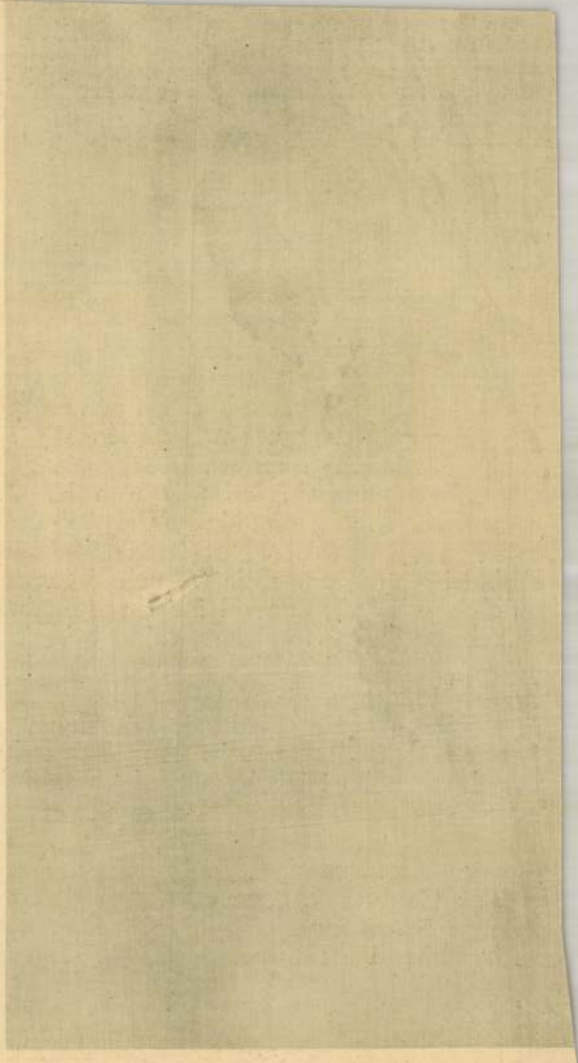

Glatter Arnim

szül. 1861 ápr. 24. Szepsi-
ben (Abaujtorma-m).
Atyja Sz. Mór kereskedő Kas-
sán Gimn. érettsi. Miskolcon.
1882/83. I. I. szakosztály
1882/83 II. " " "

Hobbema, tájképfestő VII. 200

Glatter Arm

1884/85. I - vendéglat -

1884/85 II " "

Hamisítványok gyűjteménye IV. 170

Glatter Armin

mil. Szepsiben 1861 apr. 24

1883/84. I. Lotz fele ferténeti ordinarius

1883/84 II. n. o.

Konfoglalási kori lovas sír II. 144.

GLATTER 1. *Armin*, festő. * Szepsi (Abaúj-Torna vm.) 1861 ápr. 24. † Budapest 1931 okt. 29. Budapesten és Münchenben tanult, azután a magyar fővárosban telepedett le, hol főleg arc- és genreképeket festett.

R. G. I. 390 l

Halovi kepe

A ravatalon f
s bajusza ösz. Feje a
bátjának gallérja p

Rézkarcz, mér
nak 8.5 : 13.5 c/m.

Ltsza 8

III. 291. Glatter Ármin, 25 éves, izr., szül. Kassán, Magyarországon, atyja foglalkozása nincs bejegyezve, Hackl élő modelles osztálya, 1886 okt. 18.

Som 186. l.

GLATTER Ármin fertő

OMIKE 1909-1944

138
139
140

70. GLATTER ÁRMIN: A kútnál (olajf.) Ára 350 frt.

71. „ „ Arcképtanulmány (olajf.) Ára 200 frt.

72. „ „ Vasaló leány (olajf.) Ára 70 frt.

Nemzeti Szalon
1900. évi kiáll.

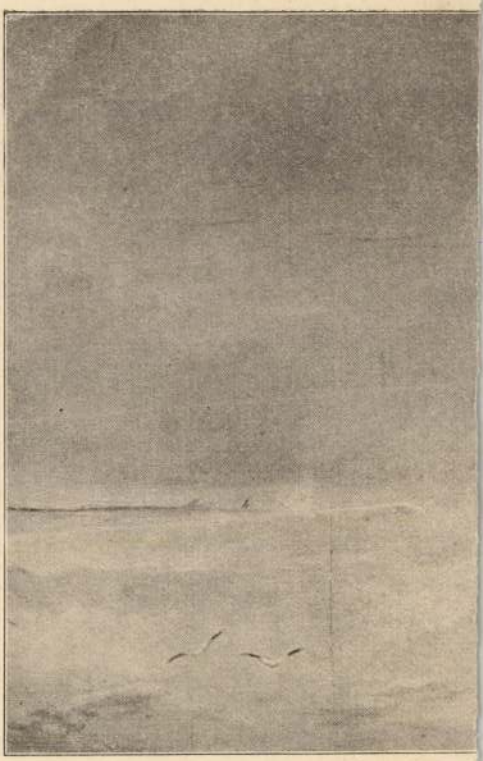

Szikszay F.: *Kü*

Glatter Armin

festő

Falusi udvar, olaj
200 K.

Balatoni táj 160 K.

Nemzeti Szalon
1900 tav. kiáll.

Glatter Ármin, festö.

319. Leányfej Pasztell.

Nemzeti Szalon.1900. Nemzetközi gyaf.kiállitás.
K at. 43.l.

Glatter Ármin

Nemzeti Szalon

1901. őszi kiall

Imádkozó zsidó,

Of.

Glatter A. MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Glatter A.

Férfi arckép, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.1.

Glatter Ármin MDK

Gyermekarckép, olf.

Női arckép I-II. olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Glatter Ármin MDK

Férfiarckép, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Glatter Ármin

Férfi-arckép, of.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Glatter Ármin

Női arckép, of.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Glatter Ármin

Arckép, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 47.l.

Glatter Ármin

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Glatter Ármin

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat. 31.l.

MDK

Glatter Ármin

Konyha, of.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat. 31.l.

Glatter Árminc

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Glatter Ármin

MDK

Konyha, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Glatter Ármin

Konyha. Olajfm.
Arckép. " Mgt.

Műcsarnok, 1908.tav.kiáll. 31.1.

Glatter Ármin

MDK

Szobaleány, olf.

Arckép I-II, olf.

Pihenés, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Glatter Armin, festöm.

154.	Szobaleány.	Olf.
155.	Arckép.	Olf.
156.	Arckép.	Olf.
157.	Pihenés.	Olf.

Műcsarnok. 1908/9. téli nemzetk.kiáll. Kat. 41.1.

MDK

Glatter Ármin

Arckép, of.

Pihenés, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

Glatter Ármin

Szobaleány, of.

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 41.l.

Glatter Ármin

Arckép, olf.

Nyolcasarnok 1909. tavaszi kiáll.

Glatter Árminc

MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiállitás

Glatter Ármin

MDK

Akt, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Glatter Armin

Arckép.c.műve. Repr.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiáll.kat.

MDK

Glatter Armin

Akt. olajf.

Képzőm. Tars. 1909. tav. kiall. kat. 30. l.

MDK

Glatter Ármin

Akt, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 30.l.

MDK

Glatter Armin, festő

609. Arckép. Of.
624. Arckép "
625. Arckép "

Képnő m. Társ. 1909/10 téli kiáll. Kat. 59. l.

Offerte Herrn Frade

Bf.

ESP Hrcfer
ESH Hrcfer
ESS Hrcfer

Telefon Jena 1909/10 Bank Konto Blatt 37 I

Glatter Ármin MDK

Leselkedő, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Glatter Armin

Leselkedő. Olajf.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll.

Glatter Ármin

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Glatter Ármin

Arckép, of.

Műcsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.1.

MDK

Glatter Ármin

Zsuzsi, of.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. kst. 41.l.

MDK

Glatter Ármin, festőm.

6c. Zsuzsi. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 41.l.

Glattner Ármin 1861-1931

Álló női akt, olaj

Tájkép, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

35 l.

Glatter Árminé

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Glatter Ármin MDK

Tanácskozás, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Glatter Ármin

Női arckép, of.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 4o.l.

MCM

Oletter Armin

Mit ersuche, or.

Kepzsm. Tere. 1915. tav. Kiall. Kat. 40.1.

MDK

Glatter Armin

Tanácskozás.Olajf.
Női arckép.Olajf.Magánt.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiáll.kat. 50.l.

GLATTER ÁRMIN

186. Tanácskozás. Olajf.
187. Női arckép. Olajf. Magánt.

KMT 1913.tav.kiáll.ka t. ~~49~~ 50.oldal

MDK

Glatter Ármin

Arckép, of.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 11. l.

Glatter Ármin

Teleki-téri vásár,
olaj.
600 K

Nemzeti Szalon
1913. jún. téli kiáll.

Glatter Ármin
Falusi asszony, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 6 l.

Balassagyarmat /Bojár/ 3

Rákóczi fejedelem-utja 4

Egy emelete. XVI
Később klasszicizáló hom
rüen előreugrik. A földs
kőkeretes kapu. Kazettál
befelé forduló, fekvő or
romzat. Az emeleten 2 +

Kapualjának ki

Rákóczi fejedelem-utja é

Volt Balassa-s
épületből átalakitva. Eg
számmal, a bejárat is ot
szerint itt lakott Pető
julius 4-én.

A földszinten
zek között a Rákóczi-uti

MDK

Glatter Ármin, festö

Falusi asszony. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 6.l.
Szépm.Muz.

Glatter Ármin MDK

Takaritás közben, olf.

Miesarnok 1915. tavaszi tárlat

Glatter Ármin MDK

Reggeli hangulat, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Glatter Ármin

68. Dunai hajón, olajf. — — — — — 250.—
69. Harisnyajavitás „ — — — — — 300.—
70. Fővámtéri részlet, olajf. — — — — 350.—

Nemzeti Szalon

1915. szept.
őszi kiáll.

Glatter Ármin MDK

Siesta, olf.

Harisnyát javitó nő, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Glatter Ármin MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Glatter Armin

Siesta, olajf.
Harisnyát javitó nő, olajf.

KMT. 1915/16. téli kiáll. 52.1.

Glatter Ármin MDK

Reggeli hangulat, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Glatter Ármin

Reggeli hangulat

Művészet 1916. 1. 11.1.

Glatter Ármin festőművész
Fekvő nő.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

A kiadvány hiteléül:

irodavezető.

rekpenztár Popenztára útján azonnal

46.évi május hó 31-én.

A miniszter rendeletéből:

dr. Pogány Károly sk.

miniszteri tanácsos.

teléül:

Glatter Ármin MDK

Pihenés, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Glatter Ármin

98 Arrkép olajf.

Nemzeti Szalon

1917. tav. tárl
máj.

M. 917. raktári szám.

Glatter Ármin MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1917. tavaszi tárlat

MDK

Glatter Ármin

Arckép, c. műve.

Művészet, 1917. 5.1.

Glatter Ármin MDK

Cigarettázó nő, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Glatter Ármin

Cigarettázó nő, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. lo 1.

NOK

Glatter Ármin, festő.

„Kész a frizura" c. festm.

Lyka Károly: Régi képeimek.

U. J. 1943 jun. 19. 722. l.

Glatter Ármin MDK

Cigarettázó nő, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Glatter Ármin
Arckép, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 1o 1.

Glatter Ármin
Kató, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 1o 1.

Glatter Ármin MDK

Kató, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Glatter Ármin MDK

Kató, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Glatter Ármin

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Glatter Ármin MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Glatter Ármin MDK

Terefere, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Glatter Ármin

Háztartási leány, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 15.1.

MDK

Glatter Ármin, festöm.

értékelik a szépség szentimentális kifejezésében.

Magyar Müvészet. 1925. 389-396.l.

MMDK

Glatter Ámin, festőm.

Knopp Imre Bihari Sándorral együtt női festőiskolát nyit, amely első ilyen magániskola volt. Bihari halálával 7 évi működés után felhagyott vele Knopp Imre. Itt Glatter Ámin is foglalatoskodott a korrigálásban.

Chroniqueur: Knopp Imre.
Művészet. 1913. MMK 99.1.

Glatter Arnim

Erod

Szabó Géza dr.

Körséta művészeink
műtermében –
Mult és Jövő
1921. jan. – febr.
43 l –

MDK

Glatter Armin, festöm.

Terefere. olf.

Mücs.-OMKT.1921. Tavaszi kiáll. Kat.12.1.

Glatter Ármin

Ülő nő, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943.

aug. 1 l.

MDK

Glatter Ármin, festő.

Ulő nő. Of.

Alk.-Művészház.-XVI. Kiáll.-1943 aug.-Magy. Mesterek.

Jegyz.

MDK

Glatter Ármin

Öreg asszony

100 év festészete. Szalmássy Gal. 1948. jan. Hall.

Glatter Árnim

XXVI. aukció
A Gyűjtő. 1916. 27.
Döbrentei tér,
13 x 22 200.-

Izsák, ref

80,276,

MDK

Glatter Ármin, sz. 1861.

Idénypiac a Dunaparton, of.

Piac a Szénatéren, of.

Keserves munka, of.

M. Studio 2. sulc. 1921. 11 l.

MDK

Glatter Ármib, sz. 1861.

Beszélgető modellek.

Ernst Muz. 15. aukc. 1921. 16 l.

Clarkex Armib, ex. 1961.

Unregistered models.

Ernst Mus. 15. aukc. 1921. 16 l.

mDK

Glatter Ármin, festőm.

540. Cigarattező nő. J.l.j. Olt.

541. Kézijunkázó nő. J.l.j. Olt.

Árverési Közlöny. 1929. április 3. rk. sz. 28.l.

Glatter Ármin, sz. 1861
Cigarettázó nő, olaj

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. IV. kiáll. 1923. 8 l.

Glatter Ármin

MDK

Cigarettázó nő. olf.

Magy. Nemz. Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 9-10. o.

Glatter Ármin, sz. 1861.

Cigarettázó nő, olaj

Magy. Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója,
Bp. 1923. 9 l.

MDK

Glatter Ármin, festőm.

Ülő nő. Olf. 15x15 J.l.j.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 2c.l.

MDK

Glatter Aumin, festöm.

245. Ülö nö. Olf. 70x48. J.l.j.

Árv. Közl. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 20.l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Stoppoló nő, festm.

Ernst Mus. 51. aук. 1935. márc.

9 l.

MDK

Glatter Ármin, festö.
/1861-1931/.

Ha risnyajavitás.	Fa.
Egyedül. J elezve.	"
A parkba n.	Of.

Ernst Muzeum a ukciói. 52. sz. II. réaz.
1935 nov. -Képek. K at. 9.1.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Női képmás, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 21 l.

MDK

Glatter Ármin, festőm.
1861-1931

Álló női akt. Olf. -
Tájkép. " Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 35.l.

UDK

Glatter Árimin, festő; 1861-1931

A varrónő. Vákon

Jelezve.

Ernst Muz. antic. 54. k. - Kiáll. 1936 nov. 22-29.

Jegyz. 10. k.

MDK

Glatter Ármin, festö
1861-1931

Két nö.	Jelzett.	Olf.
Tájkép.	"	"

Árverési Közlöny. Festm.majzok. 1936 okt.4. [illegible] sz. 30.1.

MDK

Glatter Ármin, festöm.
1861-1931

Cigarettázó nö. Olf. Jelz.

Árv. Csarn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl.ik.sz./ 22.l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

A varrónő, festm.

Ernst Muz. aukc. 55. 1937. ápr. 14 1.

Chester Arthur, 1861-1931.

A warrior, Death.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931

Tájkép, of.

Két nő, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
23 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Cigarettázó nő, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

19 1.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Manikürözö nő, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

19 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Cigarettázó nő, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 26 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Kézimunkázó nő, of.

Árverési Kőzl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

19 1.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Pihenő, of.

Szobaleány, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

19 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931?

Pihenő, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

2o 1.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Női alak, szin.rajz.

Árverési Közl. 194o. dec. 7.rk.sz. 96.auk.
36 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931

Női képmás tanulm., of.

Zöldruhás nő, of.

Árv.Csarn. 194o. jun. 94.sz.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Olvasó nő, pf.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

21 l.

MDK

Glatter Ámmin, festöm.
1861-1931.

Nöi képmástanulmány. Olf. Jelz.

Árv.Közl.1940.1.rk.sz. 21.1.

MD K

Glatter Ármin, festő.
1861-1931.

161. Olvasó nő. Olf. 70x50. Jelzett.
162. Női alak. Szines rajz. 16x8 Jelzett.
163. Takaritás. Olf. 60x48. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. - 97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. sz. Kat. 23.1.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Pongyolában, festm.
Öreg parasztasszony,"

Almássy Teleki VIII. 1942.
13-14 l.

MDK

Glatter Ármin, 1861-1931.

Pongyolában, festm.

Öreg parasztasszony

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
13-14 l.

Glatter Árium

163, Vöröskendős
lány kézimunka kosárral,
olaff. 100 x 80

164. Lány seprűvel,
44 x 33

Almásy-Telki XII. 1943

KUT

Kiáll. tása.

Nemzeti Szalon

1934. ápr.

Fov. képt.

Glatter Árnum

1861 – 1931.

Almásy Teleki XIII. 1944.

114. Levéltogalmazás

vlapp -

800/36
800/1
800/1

Glatter Ármin

1882/83, 1883/84

Ferképzomfoiskàvk

86. 0.

...gyhitőleg hatott.
legű, a Trónoló Madonna, Giovanni II. Bentivoglio és családja képmásaival (1488, Bologna, S. Giacomo Maggiore), továbbá a trónoló Madonna szent férfiakkal (1492, Bologna, S. Petronio). Az umbriai befolyás szelíd lágysága érvényesül későbbi munkáin: Királyok imádása (1499, Brera), S. Petronius trónon Szt. Ferenc és Domokossal (1502, Bolognai Múz.), Trónoló Madonna angyalokkal és szent férfiakkal (1505, London, National Gall.). Perugio és Francia hatása még erősebb a Sta Cecilia (Bologna) két freskójának finom, érzésteljes alakjaiban és gyengéd tájképi hátterében (Szt. Orbán megtéríti Valériánust, Szt. Valériánus megajándékozza a szegényeket) Mária megkoronázása (1505, oltárkép: S. Giovanni in Monte, Bologna), Mária esküvője (Bolognai Múz.). 1507-ben a Gonzagák meghívására Mantuába költözött, mint Mantegna utódja. E korszakából való az umbriai hatások mellett Mantegna befolyását mutató Isabella d'Este a Múzsák Udvarában (Louvre). Képei még Krisztus siratása (1503, Berlin), Venus és Szent Család (Budapest, Szépm. Múz.). *Fónagy.*

C., 2. *Pietro*, olasz szobrász. * Génua 1849, † Róma 1901. Torinóban élt. Főmunkái II. Viktor Emánuel szobra (1878, Róma, Consiglio Provinciale ülésterme), Mazzini szobra (Génua), Lavalle tábornok szobra (Buenos-Aires). Az 1879-i torinói pályázaton díjat nyert II. Viktor Emánuel szobrán húsz évig dolgozott, de be nem fejezhette.

COSWAY (ejtsd: *koszvé*). *Richard*, angol festő. * Tiverton 1740, † 1821. Hudson tanítványa. Nemcsak korának legünnepeltebb angol miniatürfestője, hanem az angolok szemében általában a művészet ez ágának legkiválóbb képviselője, aki rendkívül behízelgően örökítette meg a korabeli angol nők szentimentális szépségeit. — Felesége, *Maria-Cecilia-Louisa C.* (1745—1824 után) korának kedvelt festőnője

Glatter Ármin

"Élénk szinezetü kis képeit" kiemeli Romhányi Sándor: "Mükiállitások" c. beszámolójában, a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

MDK

Glatter Ármin

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 2o. 16. sz. 145. l.

MDK

Glatter Armin, festöm. /?/

a kultuszminiszterhez benyujtott tiltakozó ivet ő is aláirta, mely képviv. reformkodása ellen müvészeti kérdésekben.

Ujváry Ignác: Válasz az "Okiratos válaszra."
Mücsarnok. 1898.nov. 27. 155.l.

Glatter Árpád

Merengés c.
képe repr.

Magyar Géniusz
1899. márc. 12

Lampi.

-én. † Wienben 1837-ben.

pe.

kissé balrafordult és szembe
nd csillagja diszíti. Balról
emöldöke szőke, szeme kék,
öltözete: ing álló gallérral,
ndő, mellény, kettős elejű
ny piros béléssel. Mögötte
szlop és félrevont zöld füg-
áttér égboltja könnyen fel-

— Lelt. sz. 3920. — Értéke
afft Anna hagyománya 1909
Átvétetett 1910 január 30-án
márczius 18-án (504–911).

III.
550 (3920).
624 (283).

550

Lamp

Glatter Ármin

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215. l.

MDK

Glatter Ármin

Uj női festőiskolák. Mucsarnok, 1899. 24.sz. 1.

382

MDK

Glatter Ármin

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Glatter Armin

Merengés c. képe

repr.

Művészet (Szabó-féle)

1900. 820. lapon.

AZ EST KÖN

BUDAPEST, VII. ER
Telefon

E heti olcs

Magyar Anonymus Béla király jegyz
cselekedeteiről J
ellátta Paizs D.
Condini: Michelangelo élete, 118
Burgio: Mohács Magyarországa, 164
Fioretti: Assisi Szent Ferenc kis
Hekler: Leonardo da Vinci élete é
mümelléklettel
Szegfü Gyula: Történetpolitikai t

(Az itt következő könyvek szép an

Balla: A Rothschildok karriére és
Hires zenészek élete és munkásagai
Cholnoky Jenő: Nagy tudósok életei
H.M Stanley a nagy afrika kutató
kötve

Glatter Armin

irod Kutnál c. Eéjé
repr. (829. l)

Vas. Ujs. 1900, 828. l.

(Kéjek a Nemzeti
Szalonból.)

Glatter Ármin MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktől a Magyar Müvásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

Magyar Müvásárlók Alkalmi Egyesülete.
Mücsarnok. 1901.14.sz. 202.l.

Glatter Armin XIX

Anok között a műveletek sorrendje szigorú, amikből a Tanyer Ügyvédek Alkalmi Egyesületre
gyűjtőben művelet végezhető.

Tanyer Ügyvédek Alkalmi Egyesülete.
Miscarnok. Tgol.14.ga. 202.j.

Glatter Ármin

"Manicure"-je értékes miniatür" állapitja meg a lap "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, felsorolva a tárlaton szereplő müvészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Glatter Ármin festő MDK

1896 telén Pesten Bihari Sándor rol festő iskolája volt. 117 old

Szelesi Zoltán: Részletek Bihari Sándor leveleiből. 103.o.

A móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged, 1956. Szegedi Nyomda Váll. Szeged. 1956

MDK

Glatter Ármin, festőm.

a kontinensen ezidőtájt tán egyedülálló -1903 aug.1.-
én rendeltetésének átadott Kálenhegyi-uti müteremház
elő lakói közé tartozik./KMTárs vette a telket s a
terveket Kann Gyula müépitész készitette./

Hazai Krónika.
Müvészet. 1903. 424.l.

M.D.K.

Glatter

"A fiatal müvész néhány jó fejtanulmánya dicséretet érdemel" -irja Déry Béla: A Nemzeti Szalon tárlata" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok Bp. 19o4. okt. 16.
26. évf. 42. sz. 762. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MNK

Glatter Armin

Eredeti művészi levelezőlap (2 szines rajz.)

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat. Nemzeti Szalon. 1911. febr. 12.1.

Glatter Ármin

Vaszary János, Szinyei-Merse Pál, Szenes Fülöp, Perlrott Csaba Vilmos, Pentelei Molnár János, Mednyánszky László, Mányai József, Kernstock Károly, Kandó László, S. Kalivoda Kata, Jávor Pál, Iványi Grunwald Béla, W. Gyenes Gitta, Glatter Ármin, Rákosiné Geönczi Ilona, Falus Elek, Benczur Gyula, Bednár János, Basch Gyula, szerepelnek a „Tavaszi kiállitás"-on a Műcsarnokban. Margitay Ernő kritikájában -szinte kivétel nélkül- a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a felsorolt művészekről.

Glatter Ármin: "boszorkányos technikája mellett" némi hiányosságot lát müveiben Margitay Ernő.

ÉLET, Bp. 1912. május 5. IV.évf. 18. sz. 566-567. lap.

Glatter Ármin

Kövér Gyula, Kovács József, Knopp Imre, Kiss Rezső, Kézdi Kovács László, Kacziány Ödön, Juszkó Béla, Poll Hugó, Pentelei Molnár János, Pap Emil, Matkovics Béla, Madarász Viktor, Halmi Artur, Gyügyei Nagy Zsiga, Glatter Armin, Gergely Imre, Ferenczy Valér, Basch Gyula, Rottmann Mozart, K.Spányi Béla, Teleki Antal, Tölgyessy Artur, Wellmann Róbert, Wittlich Eperjesi Károly, Zoltai-Zeihrer, Aggházy Gyula művészek vettek részt műveikkel a Műcsarnok jubiláris téli tárlatán.

Glatter Ármin: "Violaszinü kendős arcképe világit." A sokféle tüzes szint az opál ragyogásához hasonlitja Orbán Dezső kritikájában.

ÉLET, Bp. 1912. jan. 7. IV. évf. 1.sz. 25-27. lap.

Glatter Ármin festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
94-100.
"Knopp Imre"

MDK

Glatter Ármin

Glatter Ármin Knopp Imre festőiskolájában

Knopp Imre. Művészet XII.évf. 1913. 94-loo.

MDK

Glatter Ármin

A Nemzeti Szalon tav.tárlata.A Lakás 1914.5.sz.
99.l.

MDK

Glatter Armin

A Műcsarnok háborus kiállitasán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Glatter Armin

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest.1916. 21.l.

Glatter Ármin

A Szalon "törzsökös" művészei közé sorolja Endrey Sándor és Glatter Ármin festőket /utóbbi Glatter Gyula atyja/ a Művészet c. rovat beszámolója, "A Nemzeti Szalon Tavaszi Kiállitása" cimmel.

A HÉT, Bp. 1917. május 13.
XXVIII. évf. 19. sz. 302. lap.

MDK

Glatter

Felvinczi Takács Zoltán: Hollósy Simonról.
Szá évk. I. köt. Bp. 1918. 151-177. l.

MDK

Glatter Ármin

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiáll. Művészet 1918. 49.l.

MDK

Glatter Ármin

Dr. Szabó Géza: Körséta művészeink műtermében.

Mult és Jövő, 1921. Jan.-Febr. 43. lap

M.D.K.

Glatter Ármin

A tavaszi nagy tárlaton a Mücsarnok kiállitásán szerepel müve a kiállitott 443 kép és szobor között.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni 26.-juli.2.
X. évf. 26. sz. 21. lap.

M.D.K.

Glatter Ármin

A kritika kiemeli a müvésznek a Solymosi Képszalonban bemutatott müveit.

Szinház és Divat, Bp. 1922. ápr. 13. VII. évf. 16. sz. 23. lap

Glatter Armin

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 292
~~1931. 488~~

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokons
Budapest, IV. Bástya-utca

Igen tisztelt Szakosz

Kedves B

A Baross szövetség 197. sz. viselő tályének emelése céljából a nemzetközi bíró s itt Budapesten (Gödöllőn) augus Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszon miért is tagjaink szives áldozatkészségét ke

Tekintettel erre a nemes célra, a gyen szives a mellékelt csekk-lap felhaszn tehetségének megfelelő kegyes adományát

Midőn még szives áldozatkészségé Baross testvéri üdvözlettel hive:

Budapest, 1933. junius 15.

a

Flatter, festőművész

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

33. l.

Szoboszlay Béla: A magyar festőművészet

Glatter Ármin

Magar Müvinet

1927. 292

Debreceni Városi Múzeum T. 166.

Glatter Ármin,
Sztőműrész.

Glatter Gyula Sztőműrész ~~ep~~ édesapja.

Pesti Hírlap, 1927. jún. 4.

Glatter Ármin.

Festőművész.

A most öngyilkosságot követett Glatter Gyula festőművész édasapja volt, kivel együtt is lakott.

Magyarság. 1927. jún. 4-

GLATTER ÁRMIN MDK

festőművész –
karikaturája, rajzolta
Gellért Lajos

Gellért Lajos: Egy ujjal, egy kézből
(karikatúrák) Bp. 1924.

Glatter Ármin festőművész

halálról

8 Órai Ujság 1931. X. 31. 5.

Hír

Glatter Armin

MAGYAR MUVESZET

1931. 488.

Lyka Károly (?)

Nekrolog.

Carr, John	- Geheimniss am Saligny
Carr, Ray	- Der rote Tiger
Collison	- Mord im Porphyrhaus
"	- Der Mord im Regen
Crifts	- Tragödie von Starvel
Goodchild	- Das Lied des Hindus
"	- Schuss im Nebel
Jepson, Edgar	- Gelbe Augen
Le Queux	- Haus des Unheils
"	- S.O.S.

Jeder Band statt P

V E R S I E G E L T E

Campbell	- Schlangennest
Christie	- Der Blaue Express
Connington	- Der Mann ohner Antlitz
Rufus King	- Mord nach der Uhr
Macdonald	- Das Haus am Fluss

Jeder Band statt P 4

U L L S T E I N's U.N

Frondaie	- Mann mit dem 100 P.S.
Höcker P.O.	- Der Preisgekrönte
Hollander	- Zehn Jahre, zehn Tage
-	- Auf der Suche

Jeder Band statt P 4.

MDK

Glatter

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.1.

1.

Glatter Ármin

meghalt 1931 okt. 29.
Budapesten 71 éves korában

Pesti napló 1931.
okt. 31. (Gyászjelentés.)

U. 3125

Glatter Ármin

Gentlem Istvan közlése.

GLATTER ÁRMIN festő, született 1861-ben Kecskeméten Oroszországban, Párisban és Olaszországban és Németországban tanult. Nürnbergben kitüntetést kapott. Résztvett a Teszek művészklub megalapitásában. Jőképp ercképfestéssel foglalkozik.

Tátlak . . . . . .

Sono pure del trecento le prime tavole (~~Bar~~ Madonna di Bariazell, dittico di Bát, Mus. Crist. di Esztergom) Nel quattrocento si sono diffusi ~~gli altari ala~~ i grandi altari ad ali, in ricca

Glatter Arnim

Jersó

† 1931. okt. 29.

71 éves korában

melkedő" hegy tetején látható ~~van a bazilika, mely~~ kevés-
épületet ~~[illegible]~~ korinthusi oszlopokon nyugvó
ögletű toronnyal és oszlopos kupolával. A felső pár-
szt. László, meg szt. Péter és szt. Pál apostolok nyertek elhelyezést, az oldal pár-
gelista szobrai szemlélhetők, míg középütt a
tűnik szemünkbe
port ~~látható~~. A templomon innen kétemeletes
elfoglaló hegyoldalon a papnövelde, nehány gunyo-
ház köti le figyelmünket, míg balról a hegy al-
ási palotával szemben lévő egyház felé. A hát
melyen hajóhid visz át Párkányra.

etei 25.2: 36.7 ym.

3 (színes nyomás).

57/94 № 44.

3 s.

Glatter 1. Ármin, festő, * 1861, Kecskeméten. Párosban, Gross-, Glass- és Németországban ~~tan~~ tanult. Főképen arcképeket fest.

G. 2. Gyula marad, l. 286. o.

Glatter Ármin

Műcsarnok

~~1915. tav.~~ kiáll. 297, 300

~~1915–16.~~ téli kiáll. 331. 332

~~1916. tav.~~ kiáll. 235

~~1916–17.~~ téli kiáll. 88.

~~1917. tav.~~ kiáll. 202

~~1918–19.~~ téli kiáll.

~~1919–20.~~ téli kiáll. 267.

~~1921. tav.~~ kiáll. 214

1921. őszi kiáll. – 283.

~~Alsórajk h. n. 4 – 290~~

Glatter Arum

Aesto

mod

Ujv M Ts L, 314-l.

MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSU
BUDAPEST,
VIII. CSEPREGHY-UTCA 4.

A
Műemlékek orsz. Bizottsága
tkz Elnökségének

Budapest

IX. Rákos-u. 10

Glatter Arnum

194. Beszélgető modellek
fa. 13·5 x 10·5

Ernst Muzeum aukcioi

XV

Glatter Ärmin

l.

Siepm. Mur.-Erh.

I. 163. l.

Csillagos U

125×208 cm

Usakteppic

125×208 cm.

X

Glatter

l.

Lykanomzromantika
202. l.

HÜTTNER ÖTÖLA
KÖNYV - PAPIRKERESKEDÉS
KÖNYVKÖTÉSZET
ÓGYALLA

Tek.

„Európa" lapterjesztő váll.

Budapest V.

Visegrádi-u. 36 IV. 1.

Glatter Ärmin

festö

nálam az van, hogy

Kassán született.

Nemzeti szalon alma-

nach szerint

Kecskeméten

mégis igaz?

Erő egy latszik Somogyi czikkeket vetten

Münchet 1912

irod

Krück I. 396. l.

utóbbi helyen is

Kecskemét,

de. mégis megtudandó.

Kovaszilánk VI. 16.

MDK

G. Glatter Etel, festő

Félakt

Omike - III. Képzőm. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

MDK

Glatter Ármin

Kötő nő, kép

Ernst Muz. auk. Pótlás a XI. katalóg.hoz

1 l.

Glatter Ármin

festő

** **Glatter Ármin meghalt.** Glatter Ármin festőművész csütörtökön este 8 órakor szívgyengeség következtében meghalt. Glatter Ármin édesapja volt néhai Glatter Gyulának, a néhány évvel ezelőtt tragikus véget ért arcképfestőnek. Ő maga tetszetős genreképeivel régebben sűrün szerepelt kiállításokon, de már évtizedek óta visszavonult minden ilyen szerepléstől. Kedélyes és vonzó bohém-lénye sok barátot szerzett neki életében. Azok most mély gyászba borulva búcsúznak majd tőle koporsója előtt.

Ujság
1931. nov. 3

62. Sematikus rajzban reprodukálva H
Román és Átmeneti stílű Műemléke
63. (Az antik emlékek ma a Székesfel
64. MAROSI ARNOLD: *Székesfehérvár*
1930. 395.
65. Székesfehérvári Szemle. 4. 1934. 91.
66. KUZSINSZKY BÁLINT: *Herculia*
I. kötet 895.
67. Székesfehérvári Szemle. 1934. 53—7(
68. GENTHON ISTVÁN barátomnak tar
figyelmeztetett.
69. V. ö. összeállításukat WALSE E.-nél
der Renaissance. Basel 1932. 229. l.
70. WALTER F. OTTO: *Dionysos, M*
V. ö. KERÉNYI KÁROLY behat
1935, 78. skk. l.
71. A magyarság levediai kultúrájáról sz
betekintés engedélyét e helyen is ö
72. Erre vonatkozólag lásd: R. EISLER
in der christlichen Antike. Vorträge d
73. KATZENELLENBOGEN, A.: *Die*
von den Anfängen bis zum XIII. Ja
4. skk. l.
74. BEZOLD, FR., v.: *Das fortleben der*
mus. Brün und Leipzig 1922. 8. l.
75. E kérdéssel jelenleg DR. PAULOV
említett analogiákat is köszönhetem.
76. BEZOLD, FR. v.: *Das fortleben der*
mus. Brün-Leipzig 1922, 31. l.
77. L. irodalmi hagyatékát Nr. LXVII.
tárában.
78. GERECZE PÉTER: *A somogyvári*
152. l.
79. DERCSÉNYI DEZSŐ: *A Somogyvá*
pest 1934. 34. l. 9. kép. DERCSÉNYI s
fényképfelvételt is.
80. MICHAELIS, ADOLF: *Ein Jahrh*
Leipzig 1908. 8. l.

Glatter Ármin

HIREK

IN MEMORIAM. *Glatter* Ármin festőművész, az évekkel azelőtt oly tragikus körülmények között elhunyt Glatter Gyula édesapja meghalt. Glatter Ármin zsánerfestő volt, aki ebben a műfajban a század elején nagy népszerűségnek örvendett. Piktúrája a müncheni iskolához igazodott.

Képzőművész

1931. 45. sz.

1172. ~~Ismeretlen művész.~~
A XIX. századból.

1172 Gr. Dessewffy Aurél.

Derékig, kissé balr
ábrázolva. ~~Haját~~ előrefésül
leberetvált. Magyar díszű a
zsinóros atillából és vállr
Felirata kettős körben vé

fölül: CZERNEKI ÉS T
alól középütt: T.

~~Karimája és hátlapja~~

Ezüstös rézérem mély
Becsértéke 40 K.-- Havas Em
907-128).

Glatter, Armin, Maler, geb. 1861 in Kecskemét, bildete sich in Russland, Frankreich, Italien und Deutschland aus und ist ein ständiger Aussteller der Künstlerhalle und des Nemzeti Szalon.

Krück I. 396

KIADÓHIVATALA
cím: Vilmos császár út 31.
telefon: 113-933.

Tek.

Európa Rt

Budapest
Visegrádi u.36

Glatter Ármin

Budapesti Hírlap
1931. dátum le-
okl 30 vágva

* **(Meghalt Glatter Ármin festőművész.)** Tegnap este 8 órakor 70 éves korában meghalt *Glatter* Ármin festőművész. 1861-ben született Kassán, művészeti tanulmányait a budapesti és a müncheni akadémiákon végezte, majd Olasz-, Francia- és Oroszországban működött. Később hazatérve, szorgalmas kiállítója volt a Műcsarnok tárlatainak, ahol arc-, táj- és zsánerképekkel szerepelt. Művészetében a közvetlen naturalizmust képviselte. Glatter korábban tevékenyen vett részt a művészek társadalmi életében és résztvett a Fészek alapításában is. Atyja volt Glatter Gyulának, a pár évvel ezelőtt tragikus körülmények közt elhunyt népszerű arcképfestőnek. Régóta májbaj gyötörte az agg művészt és most szívgyöngesége okozta halálát.

II.000/1916.
----------szám.
eln.

Folyó évi julius h
tésére értesitem a t. Orsz.
nök úrnak folyó évi augusztu
zám intézett átirata szerin
zimonyi ezredéves emlékmű h
lehetséges.

Felkérem ennélfog
banlevő munkálatok elvégzés

Glatter Ármin

37. Glatter Ármin: Arckép.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll.

283. Keményffi Jenő: Női arckép.

Glatter Ármin: Dunaparti részlet.

ÓL.

1. Behavazott automobil. — 2. Az uzsoki szorosban. — 3.

híd. — 6. A régi híd részére épít

int volt, mert mindig lealkudtak belőle egy
intot vagy másfelet. De most egy igazi har-
nczforintos kalap, no az hallatlan eset. És

Ez okmányt *Hentaller* Lajós országgyűlési kép-
ɪlő szabadságharczi gyűjteményéből közöljük. *Hen-
er* ezt a következő sorokkal adta át lapunknak:
Ez okmány még sehol sem volt közölve. Patthay
ván bátyámhoz szólt, a mikor Facseten, a világosi
yverletétel után még Bem folytatni akarta a har-
t, de Vécsey széteresztvén a sereget, ez nem sike-
. Ez a legutolsó, — legalább általam eddig
ert, — hivatalos rendelete; s talán az egyetlen, a
yet Bem a magyar hadsereg fővezérsége nevében

Glatter Armin
Vas. Ujs. 1900. 8291

GLATTER GYULA

Külföldi aukción:

Gyula Glatter: Bildnis Otto v. Habsburg
als Kind. - Öl auf Leiwand, 55x46 cm.
Sign. und dat. 1923 IV.

Wien, Dorotheum
472. Künstversteigerung 10-17 April
1984. - Katalogus 67.sz. kép: Taf. 42.

Glatter Etel

szül. Budapesten 1893 jun-
2. Izr. Glatter Ármin
festő leánya – 4 polgári,
4 iparrajzisk –
1910/11. I. első osztálybeli rendk-
művésznövendék a képz. főisk.
Deák Ebner L.
1910/11. II. első osztálybeli
rendkiv. Deák Ebnerné.

Mainardi, Sebastiano, fortè

VI. 212

Gárdonné Glatter

Etel

Pesto

XI. Kelenhegyi u. 12

MKSz 1947

Glatter Etel

1910/11, 1911/12 I.

Ferképzomfoiskàvk

86. l.

Glatter Edel

Glatter Edel

1 ipar.
női rajztanf.
Tanár Csirik Gyula
10 hónap, jó ered.
Iparrajziskola 1909

Glatter Etel

1911/12. I. másodontálybeli

Deák Ebner Lajosnál.

Lelet, erösdi VI. 174.

G. GLATTER Etel fertő
(Gárdonné)

OMIKE 1909-1944 299,301
563

M. D. K.

Glatter Etel

Gárdos Aladár szobrászművész felesége, akiről Herman Lipót: „Nem esik messze az alma a fájától" c. riportjában írja, hogy hiállításokon is nereplő pasztellfestő", Fényképét hozza a lap.

Szinházi Élet Bpest. 1936. május 31.-junius 6. XXVI. évf. 23. sz. 52-53. lap.

Glatter Frigyes, festöm. MDK
miniatür-festö

meztelen női alakja méltó az elismerésre.
Férfi arcképe a legjobbak közt érdemel említést.

K-n Ö-n:Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs.1909. 56.évf.15.sz.ápr.11. 286.l.

MDK

Glatter Gyula

Képeivel szerepelt a Nemzeti Szalon karacsonyi művasaran.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.1.

Glatter Gyula MDK

Wernhardt Pál altábornagy, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Glatter Gyula MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Glatter Gyula

MDK

Gr. Wernhardt altábornagy, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Glatter Gyula

MDK

gr. Csáky Albin, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Glatter Gyula

MDK

Stegerné urnő arcképe, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Glatter Gyula

Dömösi paraszt, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Glatter Gyula

MDK

Rust József arcképe, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

GLATTER GYULA

Csendélet. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiáll.kat. 36.oldal

Glatter Gyula MDK

~~Harkányi~~

Koessler János arcképe, olf.

br. Harkányi Jánosné arcképe, olf.

gr. Bethlen Istvánné arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi kárlat

Glatter Gyps

Kieselgur Thon Graphit, usf.

br. Bernhardyit Chromé Arsenkies, usf.

gr. Bethlehem Lutyhanit Arsenkies, usf.

Glatter Gyula

MDK

gr. Apponyi Albert arcképe

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Glatter Gyula, festőm.

427. Gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke. Olf.

KMT 1912. tav.kiáll. Kat.ÉK 62.l.

MDK

Glatter Gyula

Z.I.: Szolnok és a művésztelep. Magyar Iparművészet 1936. 70.l.

MDK

Glatter Gyula

Képzőművészet 1927. 3. sz. 15.l.

MDK

Glatter Gyula

Arckép.Olajfm.Mgt.

KMT 1911.tav.kiáll. 27.l.

MDK

Glatter Gyula

Rabinovszky M.: Kiállitások. M.Grafika. 1928.
11-12.sz.
319.1.

M.D.K.

Glatter Gyula

"A kitünő fiatal portréfestő Olaszországban van ...s készülődik hazafelé" -közli egy rövid hiradás s többek között megemliti, hogy a müvész merre járt Olaszországban.

Szinházi Élet. Bp. 1920. május 23-29. IX. évf. 21. sz. 22. lap.

Glatter Gyula MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Glatter Gyula MDK

gróf Mikes János szombathelyi püspök arcképe

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Glatter Gyula, festőm.

a pályázatra bocsátott díjak közül

a báró Harkányi Frigyes-féle díjat nyerte el.

A Tavaszi Tárlat díjai.

Művészet. OMKT hivatalos értesítője. 1908. okt. 15.
XII.évf. 2.sz. 4.l.

Glatter Gyula MDK

Öreg asszony, olf.
Délután a szegényházban, olf.
Szegényházban, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Glatter Gyula

MDK

Utcarészlet, olf.
Utcarészlet Velencében, olf.
Csendélet, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyíregyházi kiáll.

MDK

Glatter Gyula, festöm.

Öregasszony. Kepr.

Évk.KMT.1928.

MDK

Glatter Gyula

Arckép.Olajf.Magánt.
Br.Wernhardt Pál altábornagy, Budapest katonai parancsnoka, a német lovagrend komturjának egyenruhájában.Olajf.Magánt.

KMT.1912.tav.kiáll.35.1.

M.D.K.

Glatter Gyula

A művész fényképét munkaközben közli a lap amint dömösi villája előtt rajzolja dr. Jendrassik Ernőnét.

Szinházi Élet. Bp. 1926. szept 6-12.
XVI. évf. 36. sz. 61 lap.

MDK

Glatter Gyula, festöm.
1886-1927

Öregasszony. Tanulmányfej.	Olf.	Jelz.
Tükör elött.	"	"
Falusi táj.	"	"
Fürdözök a Balatonban.	"	-
Pihenö asszony.	"	"

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 35.1.

MDK

Glatter Gyula, festőm.
1886-1927

Falurészlet. Olt. Jelz.

Arv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 221.

MDK

Glatter Gyula

"Gróf Zichy Jánosné arcképe" c.festm.repr.
/A Mücsarnok téli kiállitásából/

Művészet,1915. 450.1.

Glatter Gyula MDK

Női akt, olf.

Mücsarnok 1925-26 Aktkiállitás

Glatter Gyula MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1925 tavaszi kiállitás

Glatter Gyula

MDK

br. Podmaniczky Attiláné, szobor

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Glatter Gyula MDK

Gr. Mikes János szombathelyi püspök arcképe

Műcsarnok 1925 tavaszi kiáll.

MDK

Glatter Gyula

Az 500 koronás arczkép-dij nyertese Glatter Gyula. A kitüntetést a Nemzeti Szalon 1911.évi kiállitására, illetve az egyesület 200-ik kiáll alkalmából kapta.

Cikk: A Nemzeti Szalon kitüntetései.

Az Ujság 1911.dec.22.

MDK

Glatter Gyula festő

Fiatal leány, festm. repr.

Xbl E: A belga kiáll. Évk. KMT 1928.
92 l. kép

MDK

Glatter Gyula

Öregasszony, festm. repr.

Évk. KMT 1928. 144 l. kép

MDK

Glatter Gyula, festöm.

46.l.

Gonda A.: Szolnok a művészetben. 4p. 1937.

M.D.K.

Glatter Gyula

"Olasz öregasszony" c. festményének repr.-
ját bemutatja a lap.

Solymosi bácsi szanálja a középosztály fala-
it c. Szinházi Élet. Bp. 1927. május 29-
junius 4. XVII. évf. 22. sz. 70-71. lap.

MDK

Glatter Gyula

A Műcsarnok háborus kiállitasán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Glatter Gyula, festöm.

fiatal festö munkája bizonyos részeiben figyelemreméltó: Bohémek.

Lyka Károly : Uj képek a Nemz. Szal.-ban.
Nemz. Szal. tavaszi kiáll.
Uj Idök. 1904-5. XI. 27.sz.

Glatter Gyula, festő

Művészek, tervezők akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola növendékei vol ak 1896 és 1919 közt
Glatter Gyula, festészet, díszitőfestészet szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Glatter Gyula, festő

L:Zádor István

Kaposvári Gyula:Emlékezések, találkozások 135-140

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1976. szept. XXII/3.

Glatter Gyula, festő,

Zádor István 1903-májusában Szolnakon dolgozott, a művésztelepen. Az azévi ösztöndíjasok: Glatter Gyula portréfestő, Halász Il. Hradil Elemér, -ég Kassán élő festő is ott valtak a művésztelepen.

Kaposvári Gyula: Zádor István művészi hagyatékából.
Jászkunság, 1946. 3. 136. old.

MDK

Glattner Gyula

Glattner Gyula műveiből rendeztek emlékkiállítást a Műcsarnokban. 1928-29 év dec.közepétől jan.végéig.

Cikk: A képzőművészeti év története.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre.
/képpel./ 80.l.

MDK

Glatter Gyula, festő.

Dömösi utcarészlet,	of.-
Női képmás,	"
Mosónők,	"

Árv. Közl. 1930 jun.3. rk.sz.- 54. aukc.- 2o.l.

Glatter Gyula MDK

gr. Zichy Jánosné arcképe, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Glatter Gyula MDK

Delelő tehenek, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Glatter Gyula MDK

Alcsuti Lilika arcképe, olf.

Mücsarnok 1916-16 téli tárlat

Glatter Gyula MDK

Br. Groedel Stefánia arcképe, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Glatter Gyula MTK

Br. Groedel Stefánia arckképe, olt.

Mikszáthok 1913-14 téli találkozás

Glatter Gyula MDK

Gompertz Miksáné arcképe, olf.

Gaede M. urnő arcképe, olf.

Leányakt, olf.

br. Dániel Ernő arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Dr. Daniel Bruö arcképe, olf.

Deade M. urnö arcképe, olf.

Semyeit, olf.

Gompertz Miksáné arcképe, olf.

Glatter Gyula

MDK

Vizhordók a Zagyván, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Glatter Gyula

MNK

Ruhahajtogatás, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Glatter Gyula MDK

Öregasszony, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Glatter Gyula

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest.1916. 21.1.

MDK

Glatter Gyula

Fiatal leány, repr.

Évk. KMT. 1928. 92.l.

Glatter Gyula

MDK

Lónyay Istvánné arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Glatter Gyula

Női torsó, paszt.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr. 9 l.

MDK

a Kamara uj tagja

MM és ÉE, 1934. Nov. 30. 149-150 l.

MDK

Glatter Gyula, festő.

Női arckép. 19o9. Kis áll. aranyérem.

Öreg asszony és fiatal leány. 19o8. br.Harkányi Fr.dij.

OMKT-Vánd.kiáll. 191o szept.8-dec.27-ig.

Kitünt. müv. lajstr.-Hornyánszky V.kny. 63. l.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Falurészlet, of.

Leánykaképmás, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

23 l.

MDK

Gletter Gyula, festöm.
1886-1927

208. Falurészlet. Olf. 34x42 J.l.j.

209. Tanulmányfej. Olaj. 42x32 J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.tk.sz. 68.aukció. 18.l.

Glatter Gyula.

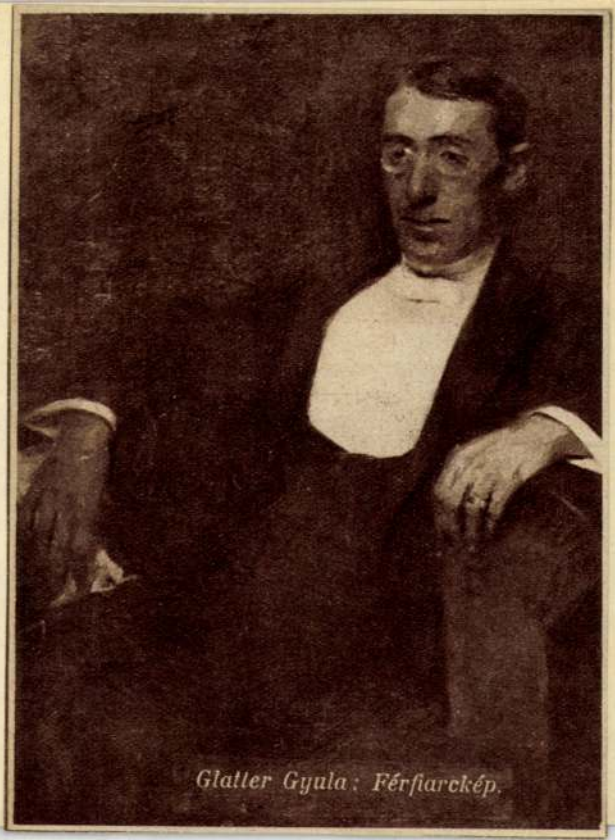

Glatter Gyula: Férfiarckép.

MDK

Glatter Gyula, festő; 1886 – 1927

Beszélgető parasztok Vákon.

Jelenoe

Ernst Anz. aukc 54. sz Kiáll. 1936 nov. 22-29.

Jegyz. 10. l.

MDK

ifj. Glatter Gyula, 1886-

Női tanulmány

Tanulmány

Ernst Muz. 18. aukc. 1921. dec.

14 l.

MDK

ifj.Glatter Gyula

Beöthy László. olaj

Hölleryl J: A 100 éves Nemzeti Színház emlékkiáll. leíró lajstr. Bp. 1937. 72 l.

MDK

Glattner Gyula ifj.

Kohner-féle ösztöndijat kapott.

Művészet, 1908. 271.l.

Glattner Gruda 1173.

Bohner-Tile Transmöglist Kl. 0ct.

Mayagner, 1908. 271.1.

MDK

Glatter Gyula, festöm.

1908. Bárón Harkányi Frigyes-féle dij: Öreg asszony és fiatal leány.
1909. Kis állami aranyérem: Női arckép.

OMKT- Vándorkiállitások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen Gyön-
Kat. 63.1. gyös.

MDK

Glatter Gyula, festöm.

Egy életerös, szinpompás plein-air képpel szerepel.

Farkas Zoltán: A Nemzeti Szalon téli tárlata.-kiáll.-a. Vas. Ujs. 50.sz.57.évf. 1910.dec.11. 1026,1.

MDK

Glatter Gyula

"Öregasszony"c.kép repr.

Képzőm.Társ. 1908/9. téli kiáll.kat.

M.D.K.

Glatter Gyula

A Képzőművészeti Szabadiskola munkájáról beszámoló cikk közli, hogy tarka képet nyujt az "Esti Akt", ahol „igen sok kész, sőt hires müvészt látunk vázolni." Ezek között emliti a müvész nevét.

Képzőművészeti Szabadiskola c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1921. szept. 25. - okt.1.
X. évf. 39. sz. 36. l.

MDK

Glatter Gyula

"Rérfi arckép" festm.repr.

Vasárnapi Ujság 1911. 58.évf. 51.sz. 1025.l.

Glatter Gyula

MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Glatter Gyula

MDK

Gomperz Miksáné arcképe, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

Női aktja, a Műcsarnok akt-kiáll.-an.

D.A.: A Műcsarnok akt-kiáll.

Magyarság, 1925.dec.6. 21.l.

Glatter Gyula MDK

Bánffy Miklós gr. arcképe, repr.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Glatter Gyula MDK

Bánffy Miklós arcképe, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Glatter Pyula MDK

Bánffy Miklós arcképe, olt.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Glatter Gyula festő

Arcképet állitott ki a Nemzeti Szalon 1912.év téli tárlatán.

Farkas Zoltán: Nemzeti Szalon.

Vas.Ujs. 1912. 52.sz. 1o5o.lap

MDK

Glatter Gyula

A Nemzeti Szalon jubiláris 200-ik kiall.-an az 500 K-ás arcképdij nyertese Glatter Gyula.

Művészet, 1912.38.1.

MDK

Glatter Gyula (szül.1885)

1909-ben "Női arckép" c. olajfm. állami kis aranyéremmel kitüntetve.

Szm KT 50-125.1.

MDK

Glatter Gyula

Gróf Zichy Jánosné, repr.

Művészet 1915. 450.l.

MDK

Glatter Gyula

Művészet 1915. 155.l.

MDK

Glatter Gyula

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 49.l.

MDK

Glatter Gyula festőm.

Farkas Z: Téli kiáll. a Műcs.-ban. Vas. Ujs.
1910. 47.sz. nov.20. 966 l.

Glatter Gyula MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

II.o. nagy aranyérmet kapott

M.művészek sikere Münchenben. Pesti Napló 1913. aug.6.

MDK

Glatter Gyula

II. Ottó, repr.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat.

MDK

Glatter Gyula

Férfiarckép, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 41.l.

NDK

Glatter Gyula

Tanulmányfej

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

Glatter Gyula

Művészet 1938. III. 22. sz. 150.l.

MDK

Glatter Gyula

Báró Harkányi Frigyes 1898-ban tett 10.000 korona alapitványából évi 450 korona dij a Társulat kiállitásán először résztvevő művészek egyikének kitüntetésére. 1908-ban Öreg asszony és fiatal leány, c. olajfm.

SzmKT 50-131.1.

Glatter Gyula MDK

H.M.-né arcképe, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

Pályázat. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. 3o4.l.

1. volt cisztercita rendház
. ev. templom
o. lakóház

ye/: Arany János u. 1. volt Vojnich kuria
Dózsa György ut 18. lakóház
Kölcsey u. 37. méntelep
Rókus-kápolna
Táncsics Mihály u.16. lakóház
Jókai u. 1o. /jegyzékben tévesen 6-8./

r 7.

(Dr. Trondmann Rezső)

Glatter Gyula MDK

Szvetenay Mariette bárónő arcképe, olf.

Műcsarnok 1908-19 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Simon Béláné arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 237.l.

M.D.K.

Glatter Gyula

Festménye Gombaszögi Frida szinművésznőről "A művésznő igazi arca" c. közl. illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22. - XIX. évf. 52. sz. 33-43. lap.

Glatter Gy8la MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Tanulmányfej, szobormü

Müc sarnok 1910/11. téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Glatter Gyula MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

A képzőművészeti év története. P.H. 1930 évi naptára. 8o.l.

Glatter Gyula

MDK

Tanulmányfej, bronz

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Glatter (Gyula) festőm. MDK

Ezen a kiállitáson még a régi biráló rendszer érvényesül, igy a moderneknek is van terük.
De mint Bécsben Párisban, itt is megszünik a kétféle biráló rendszer, az ujitók kivának a más kiállitásokon fogják művészetüket bemutatni s a Mücsarnok az elért nagy eredmények népszerüsitését fogja feladatául kitüzni.

G.Gy. portréi messze kimagaslanak. A pleinair festés uttöröjéből komoly,nyugodt ,éleslátó arckép-festö lett.

Farkas Zoltán: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1912. 59.évf.12.sz. 337.l.

MDK

Glatter Gyula, festőm.

Négy dijat tüzött ki a Képzöm.Társ. a Mücs. 1908.tavaszi tárlatán szereplö müvészek számára.

A 450 koronás báró Harkányi Frigyes-féle dijat G.Gy. kapta.

Dijnyertes müvének reprodukciója e füzetben.

A Mücs. tav.tárlatának pályanyertes müvészei. Müvészet. 1908. 201.l.

MDK

Glatter Gyula

Lónyay Istvánné arcképe, of,

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 7.l.

MDK

Glatter Gyula

Simon Béláné arcképe, of.

Bencsur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 6.1.

M.D.K.

Glatter Gyula

Busuló juhász. Repr. Lapméret: 43 X 53
Lemez " 23 X 29

A grafika magyar mesterei; Bp.
Kiadó: Rozsnyai Károly

Glatter Gjula
festő

M.D.K.

Herman Lipót kortársa volt.

Lengyel Géza: A nyolcvanéves Herman Lipótról
Művészet, 1964. junius – 21 lap

MDK

Glatter Gyula

Ruhahajtogatás. Olajf.

Képzóm.Társ. 1908/9. téli kiáll.kat.67.l.

Glatter Gyula

MDK

Alcsuti Lilike arcképe, repr.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Glatter Gyula

Szobormüve a Műcsarnok kiáll.-án.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Glatter Julius

MDK

Porträt dess Herrn Johann Kössler
Porträt des Herrn Josef Pécsi
Kinderporträt
Alter Bauer

Wien, Kunstlerhaus 1924 Mai-Juni

MDK

Glatter Gyula

Ittas halász, of.

Chioggiai halászleány, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok. 1921.nov. 5.l.

MDK

Glatter Gyula

Holtzer Aladárné arcképe, of.

Dömösi táj, of.

Novák Andrásné arcképe, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921.nov. 5.l.

MDK

Glatter Gyula

Erdei patak, of.

Sárkány Lajosné arcképe, of.

Öreg ember, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921.nov. 5.l.

MDK

Glatter Gyula

Női torzó, paszt.

Tanulmányfej, of.

Gombaszögi Frida arcképe, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921.nov. 5.l.

Glatter Gyula

MDK

H.m.né arcképe, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Fehér rózsák, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Glatter Gyula

MDK

Tanulmány, repr.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Glatter Gyula

MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Glatter Gyula

Művészet 1915. 276.l.

MDK

Glatter Gyula

Gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 62.l.

Glatter Gyula MDK

Öreg asszony és fiatal leány, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Glatter Gyula MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiállitás

Glatter Gyula MDK

Öreg asszonyok, olf.

Mücsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Glatter Gyula

Arckép, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Glatter Gyula MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Glatter Gyula MDK

Öregasszony, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Glatter Gyula

A Műcsarnok őszi tárlata rekord eredménnyel zárult.
Képzőművészet 1927. 5. sz. 13.l.

Glatter Ármin: *A kútnál.*

Nemzeti Szalon
1900. Téli kiáll

Glatter Ärium

Glatter Ármin, festő; szül. 1861-ben Kassán. 1882—84-ig az orsz. mintarajziskola és rajztanárképzőben, 1886-tól pedig a münchení képzőművészeti akadémián tanult. Azután Orosz-, Franczia- és Olaszországban képezte magát. Közben Nürnbergben kitüntetést is kapott. Tevékeny részt vett a Fészek művészeti egyesület megalapításában és választmányi és alapító tagja a Nemzeti Szalonnak.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveivel vett részt:

1888. őszi kiáll. II. sorozat: Tájkép, olajf., 100 frt.

1893—94. téli kiáll.: Kész a frizura, olajf., 100 frt.

1894—95. téli kiáll.: Konyha, olajf., 120 frt.

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: Arczkép, olajf.

1898—99. téli kiáll.: Arczkép, olajf.

1899—1900. téli kiáll.: Arczkép, olajf. — Arczkép, olajf. — Merengés, olajf., 200 frt.

1902—3. téli kiáll.: Férfi arczkép, olajf.

1903—4. téli kiáll.: Gyermek arczkép, olajf. — Női arczkép, olajf. — Női arczkép, olajf.

1904. tavaszi kiáll.: Férfi arczkép, olajf. — Női arczkép, olajf.

1906. tavaszi kiáll.: Arczkép, olajf. — Arczkép, olajf.

1906—7. téli nemzetk. kiáll.: Arczkép, olajf.

1907—8. téli kiáll.: Arczkép, olajf.

1908. tavaszi kiáll.: Konyha, olajf. — Arczkép, olajf.

† 1931 okt 29

ony, melyben magas feszült- tavas kert közepén a mindenható Alexejev
keresztül, megölve, ki hozzá palotája, homlokzatán hatalmas japáni hadi

Glatter Ármin: Arczkép.

RSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Ujs.
1908. 264. l.

a legpompásabb vázlatokkal, témákkal, egy darabskizzem már jóformán jelenetezve is van. Meglátod, mit fogok én produkálni.

Alig vártam, hogy hazajöjjenek s hogy végre meglássam, hogy hát mit is tud produkálni az iró úr a nagy jólétben. Ámbár az igazat megvallva, valami nagy reményekkel nem voltam eltelve, mert hiszen, ha valaki irni akar, irhat az egész szépen Nizzában is, Párisban is, meg Kukutyinban is! De hát csak vártam. Végre azután csakugyan hazajöttek. De, mint a rosz nyelvek beszélték, nem a maguk jószántából, hanem muszájból. Mert elfogyott a pénzük és Sándor úr kezdett már váltóra dolgozni. Sőt azt hallottam, hogy a körúti palota is elúszófélben van.

De ő azért még mindig adta az urat. És előttem, legbizalmasabb barátja előtt is titkolta a valóságot. Még mindig henczegett. Sőt talán jobban, mint azelőtt. (A mint hogy a gazember szokta legjobban emlegetni a becsületét.)

Hányszor elmondta, mikor ott üldögéltünk pompásan bútorozott szalonjában, melyet nem tudom miért csúfolt dolgozószobának, holott sohasem dolgozott benne, — hogy csak ott lehet dolgozni:

— Csak itt! Itt, a hol az otthon művészi kényelme vesz körül; itt, az antik szobrok között, a velenczei iróasztalon, szemben a Courtens meg a Richir képeivel és a Munkácsy-vázlatokkal, meg ezekkel a remek kis Mészöly dolgokkal; csak itt lehet dolgozni!

Bizony, ott lehetett volna! Csakhogy ő nem nagyon dolgozott. S ekkor már természetesnek is találtam. Mert a hitelezők meg az ügyvédek mindig a nyakára jártak. Minden ideje is kevés volt arra, hogy a váltói prolongáczióira pénzt kerítsen. S a hivatalos lapban is erősen kezdett a neve szerepelni, míg egy szép napon azután dobra került minden s Bendekék beköltöztek egy józsefvárosi kis kétszobás lakásba, valami csodálatos nevű utczába.

Meglátogattam őket. Bizony nagyon szegényesen laktak. Az asszonyka, bár a szeme most is piros volt a sirástól, mosolyogni próbált:

A felesége behozta a pörk
míg jóizűen elkezdett falat
hogy a felesége ne hallja:

— Az iró meghalt benne
fel soha. Ilyen nyomorúságba
lehet nagy alkotásokról . . .

LEVÉL PORT-AR

Az alábbiakban egy érd
alkalmunk közölni dr. *Boz*
kir. korvett-orvosnak, dr. Boz
váradi jogakadémiai igazgató
a ki az *I. Ferencz József* oszt
hajóval jár most a kelet-ázsi
vél, mely 26 napig jött Szibéri
Nagyváradig, nagyon élénk é
pét adja annak az állapotnal
és *Port-Artur* egykori oro
ma, csaknem három évvel a
háború után, japán kézben v
taoban postára adott levél ig

Az elmúlt héten láttam, azt
utazásomon a legérdekesebb
orosz *Dalny*-t (a mai japán *D*
Artur-t. Egy napi utazássa
reggeltől délután elérkeztün
egy az oroszok által 8—10
hatalmas arányú modern euró
a japánok közeledtére telje
lakossága s lehet mondani, e
kül jutott a japánok kezébe.
mas, szépen kiépült. Mindjár
hatalmas villamfejlesztő tele
tására, utczái rendkívül szél
csenek is még kövezve. Sug
nak, mint egy kerék küllői ö
zepén egy hatalmas köralal
utczák csupa villaszerű épüle
nyörű kis kertek közepette,
mindenütt remek chrysantl
nak. Különös benyomást tes
sok teljesen üresen álló ú
ablakai sok helyen deszkáva
gezve azon módon, a hogy
hagyta s a mai napig sem j

De ő látta ezt és mindkét irányban dolgozott. A túlmagas és túlfinom gondolatokat a törvény bilincseibe verte s a túlalacsonyakat filozófiával gyógyította. Filozófiai rendszere azonban oly mély és széleskörű, hogy néhány sorban szólni sem lehet róla. Filozófiai gondolatai „Likuté amarim" című művében, melyet ő maga írt, maradt fenn és fiának Dov Beer „Biuré Zohar" című könyvében, melyben az apjától hallott gondolatokat és zohar-magyarázatokat adja közre. Rendszeréről még szólunk, mutatóul közlök a Likuté amarimból néhány sort, melyek a szisztéma alapját képezik:

Valamint az összes földi teremtmények, melyek testből és lélekből állanak, eme lelkök Isteni lélek, ugyanazonképen minden, ami ezen a földön még a legkisebb porszem is lélekkel bír, melyet az Isteni kegyelem sugároz beléje és ez az ő élete. Amint az írás mondja: „És Te élteted valamenynyit". Ami úgy értendő, ha a Végtelen, áldott legyen neve, egy pillanatra ábrázatát elfordítaná és a porszemtől lelkét megvonná, az visszahullna a chaoszba és megszünne lenni. Mert a Végtelen mindenütt ott van, mindennek Ő a helye, és minden lelkeknek és minden testeknek Ő a lelke. Ő a lelkek Lelke, amint Elijahu mondja: Világok Ura, Te vagy a Minden, Te vagy az Egy, Te vagy lenn és Te vagy fenn, Te vagy kívül és Te vagy belül, Te vagy az Első és Te vagy az Utolsó, Te vagy az Örökkévaló, a Végtelen Egy.

Nevét kevesen tudják, mindenki csak úgy ismeri: a „Raw". És aki a legjobban ismeri, tudja talán legkevésbbé, hogy hívták. A zsidó psziche itt sem tagadja meg magát s a legcsekélyebbet is átszövi lelkével. A zsarnok zsidóakarat úrrá lesz minden lelkinyilvánulás fölött s képmásává alakítja át az egész világot. Az abstrakcióra való hajlam, az egységes látás, mely a monoteizmust szülte, legyűri a legerősebb zsidó érzést: az individiálizmust is. Az egyén eltünik, a nép nem látja, vagy talán behúnyja szemét és nem akarja látni, egy mély ösztönből esetleg, mely nem akar látni és meglátni? — s ezért csak egy fogalmat érez a tények helyett és a fogalomban — önönmagát. Nyilt kérdés marad: nem-e azért lát egy fogalmat, mert így mindig önönmagát látja? És talán ez adja meg az első mutatást, merre keressük a Raw lelkét: viszonya a néphez. Előtte és utána is voltak nagyok és nagyobbak, kik a magasságok magasságára és a mélységek mélységeibe szállottak s mégis ő lett a fogalom, a Raw, a „Nagy". Miért? Talán neki sikerült egyedül a „népet magához emelni", vagy máskép: ő mert leszállani a „néphez", nem félve, hogy „lenn" marad? Miért? Hogyan? Lelke talán rokon volt a néppel és ezért értették meg inkább egymást? Vagy talán oly messze volt tőlük, hogy veszély nélkül szállhatott le hozzájuk? Problémák, melyek meglátása a lelkek összjátékának a megtalálása volna, amihez pedig gyöngék vagyunk. Mi csak a tényeket láthatjuk s a tény az, hogy a miszticizmus egy kiváló képviselője oly fogalomként maradt meg a nép emlékezetében, mely a miszticizmussal — hacsak formailag is — ellentétes. Ebből következtethetünk: a nép még nem érett meg a miszticizmus nagy gondolatainak a befogadására, még nem fejlődött odáig, hogy képes legyen ne csak tetteket, hanem gondolatokat is élni. Ami végeredményében minden miszticizmus. Még nem érkezett el az a kor, amelyről a Zohar a következőket mondja: Ha eljövend a Messiás kora, melyről írva vagyon: „tudással lészen tele a föld" fölnyílnak e titkos bölcsességek forrásai és meríteni fognak belőlük az életreválasztottak. És ebbeli érdemökért megszünik a goluth és visszatér Izrael földjére, amint írva vagyon: „Szabadság adatik a földnek és mindenki visszatér a családjához, a törzséhez." Még nem érkezett el, de úton van. Jönni fog. Hogy mikor, előbb vagy utóbb? Mindegy. A mi népünk örökkévaló és mi egy-két évszázad az örökkévalóságban? Mi várhatunk. És várunk.

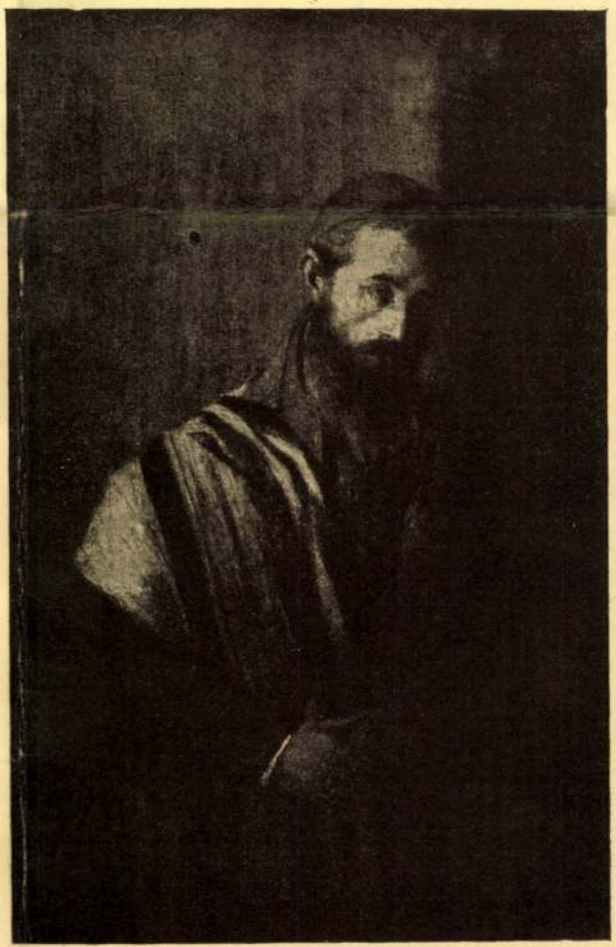

Armin Glatter: Andacht — Glatter Ármin: Ima
(Löwenstein Arnold ajándéka a Magyar Zsidó Múzeumnak)

Mult és Jövő
1916. Sept. 17.

LEITNER MIKSA: GALICIA

Galíciai harctér, 1916 július

A népek nagy csatája ezen a földön zajlott le. A szenvedés és bánat itt ülte orgiáit és amikor szétlőtt, rombadöntött falvak és városok mellett haladunk el, amikor a siránkozó kétségbeeséssel találkozunk, arra kell gondolnunk, hogy vajjon miért sujtott le az isteni kéz. És mégis, a romok felett már látjuk a készülő új életet. Ahol nemrég másodszor vették kezükbe a menekülők vándorbotját, a romboló veszély elmultával folytatják az épitést ott, ahol abbahagyták. Megállás nincs. Sianki, Turka romhalmazok és már emelkednek ki az ősi maradványok mellett az új nyomok: díszesebb hajlékok az eddigieknél. És ezekben az új hajlékokban új szabadságokat is várnak a galíciai zsidók, új életet, szabad fejlődéssel, egyenjogúsággal, a faji gyülölködés teljes kiküszöbölésével.

Talán egyetlen nép sem szenvedett annyit a háború alatt, mint a zsidók és senki olyan optimisztikusan nem fogta fel helyzetét mint éppen ők.

Lembergben, a nagy ragyogó városban egy megtört, beteg ember ül velem szembe, Lemberg város főrabbija: Babad. (Azóta elhunyt. *Szerk.*) Amikor beszél, csendesen, elnyujtottan: bizakodással van tele. Ő mindig tudta, hogy minden jóra fordul, hogy minden rendbe lesz. „Hadseregünkben bizhatunk és a zsidó hála elkiséri minden vállalkozásába. Amikor elhagytam a várost, tudtam, hogy vissza fogok térni diadalmasan és örömujjongás lesz osztályrészem." Galícia zsidósága nem tűr orosz zsarnokságot. Amikor az orosz hadak két év előtt átlépték a határt és könnyü lovasok Bródyban feltüntek és ablakomból, ahol most irok, kozák lovasokat lehetett látni, fogcsikorgó dühvel verődtek össze Bródy mellett a zsidó fiatalemberek, gyerekek és fegyvert követeltek. Nahar Benjamin vezette őket és a légiót meg is alakitották. Szinük a kék-fehér lett és ott küzdöttek a rendes sorkatonák mellett Uzsoknál, a Kárpátokban és most is lelkesedve rohannak a pergőtüz poklain át az oroszok ellen, hogy bosszúért lihegve: győzzenek. Az ukrajnai testvérekkel együtt küzdenek egy parancsnokság alatt, de külön szervezetben.

Die Goldhabergasse in Brody

A Goldhaber-utca Bródyban

Marktplatz in Brody

A bródy-i vásártér. (Leitner Miksa felvétele)

A zsidó lakosság lassacskán megnyugodva tér vissza hajlékába. Az osztrák kormány nagy akcióval arra iparkodik, hogy mindenkinek házát újra épitse és e célból igénybe veszi a hadtáp embereit, akik buzgalommal épitik újjá a szerencsétlen Galíciát. És ez az épités folyik most is a duló csaták mögött, jeléül a végső győzelemben vetett hitnek és bizalomnak.

Lembergben „Jüdisches Komitee" néven egy szervezetet alapitottak, amely feladatául tűzte ki, hogy az oroszok kegyetlenkedéseit összegyüjtsék és a mártiriumnak ezen aktáit a müvelt világ bámuló szemei elé terjesszék. Vaskos kötetekről lesz itt szó, amelynek kiadásában a kormány is részt fog venni, amennyiben támogatja a Komitee munkásságát. Günszberg dr. egy sereg munkatársával irányitja a munkálatokat. Ugy tervezik, hogy jövő év elején már megjelenik az első kötet. Dokumentumok, fényképek bőven fognak szerepelni. A mű tökéletes lesz: bemutatja Oroszország „kultúrháborúját".

Böhm-Ermolli, a nagy hadvezér mondotta egy alkalommal nekünk: „Nem csodálom, hogy zsidó tisztjeim, katonáim hősiességgel küzdenek. Ugyszólván személyes háborújuk ez az oroszokkal. Az orosz zsarnokság ellen küzdenek. Szeretem őket, mert lelkiismeretesek, mert hősök, mert szabadságszeretők és tudják, hogy miért küzdenek."

És ez a dicséret állandósul mindenhol, ahol a zsidó katonát megismerik. Egy példa: A 44. gyalogezred fiatal önkéntes örmestere volt Schönberg Sándor. Tele volt lelkesedéssel, vitézséggel, hittel, fiatalsággal. Szerénykedik, nem beszél magáról, de tiszttársai dicsőitik, hogy vitézségével milyen eredményeket volt képes elérni. Megkapta a kis ezüstöt, kadett lett, azután zászlós, megkapta a nagy ezüstöt és hadnagy lett. És ő szerényen csak az otthonról beszél, a kedvesről, akit meg-

MDK

Glatter Gyula, festőm.

Alcsuti Lilike arcképe. Repr.

Képzőm.Társ. 1916/17. Teli kiáll. Kat.

MDK.

Glatter Gyula: "Fehér ruhás fiatal nő" /festőmüv/
/:Mücsarnok tavaszi tárlat:/

Ország-Világ 1912. 527.l.

Glatter Gyula festőművész

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi Kiállitásán MDK.
vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészetm 1918. 1.1.

Glatter Gyula festőművész: MDK.

/A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt:/

Ország-Világ, 1912. 528. l.

MDK

Glatter Gyula

Az ember

Női arckép

A Mücsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1929. 16.-sz. 19, 2o, 22.1.

Glatter Gyula

„Női akt" i műve nagyon a
műszaknak akt kiállításán
(emlitve)

Napparsóg 1925 XII. 6.

Glatter Gyula
festőművész

Férak Művészek Klubja kiállítása - egy rendkívüre szerepel. –

Pesti Hirlap
1934 X. 13

MDK

Glatter Gyula

Windischgraetz hercegné, repr.

Fellner Alfrédné, repr.

Évk. KMT. 1929. 2o, 21. 1.

MDK

Glatter Gyula, festöm.

1886-1927

Csendélet. Olf. 66x54.
Tanulmányfej. Olf. 25x19. J.l.b.
Akttanulmány. " 36x3o. J.l.j.

Ár. Közl. 193o. 4.rk.sz.55.szám. 2o.l.

MDK

Glatter Gyula

"Tanulmány" c.kép repr.

Képzőm.Társ.1917/18. téli kiáll.kat.

MDK

Glatter Gyula

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 440.l.

M.D.K.

Glatter Gyula

Festményének repr.-ját közli a lap. A kép R. Lenkeffy Ica szinmüvésznőt ábrázolja.

Szinházi Élet. Bp. 1922. nov. 5-11. XI. évf. 46. sz. 17. lap.

.

M.D.K.

Glatter Gyula

"A tragikus körülmények között elhunyt Glatter Gyula, műtermének kertjében, modelljével" címmel kép a művészről.

Szinházi Élet. Bp. 1927. juni. 19-26.
XVII. évf. 25. sz. 20. lap.

M.D.K.

M.D.K.

Glatter Gyula

Frank Frigyes "A barátok" c. képének, illetve repr.-jának bemutatása mellett megjegyzi a lap, hogy a tavalyi tavaszi tárlaton Glatter Gyulát is érte az a kitüntetés, hogy a párisi Salon zsürije egyhangulag elfogadta egy festményét.

Színházi Élet. Bp. 1927. juni 11-18. XVII. évf. 24. sz. 37. lap.

M.D.K.

Glatter Gyula

MDK

Glatter Gyula

Női arckép, of.,repr.

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 133.l.

MDK

Glatter Gyula

Vázlat egy dömösi kisgazdáról, terr.

KMTárs. 1927. táj-ós életk. kiáll. kat.
15.l.

M.D.K.

Glatter Gyula

"Mányoki-ut 5. II. emelet" cimmel Gombaszögi Frida lakásáról mutat be a lap fényképfelvételeket és közli a lakásban szereplő müvészi alkotások készitőinek nevét.
Glatter Gyula portréja Gombaszögi Frida müvésznőről.

Szinházi Élet. Bp. 1930. január 12-18. XX. évf. 3. sz. 36-39. lap

Glatter Gyula MDK

Esti borulat, olf.

Tanulmányfej, olf.

Vázlat, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Fellner Alfrédné arcképe, olf.

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Terbócz Imréné arcképe, olf.

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Terbécs Imréné arcképe, oif.

Mócsarnok 1926 téli kiállítás

Glatter Gyula MDK

Vázlat egy dömösi kisgazdáról, terrakotta

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Glatter Gyula

MDK

A korcsma sarkában, olf.

Műcsarnok 1926 őszi tárlat

Glatter Gyula MDK

Róna József szobrászmüvész arcképe, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Glatter Gyula, festőm. MDK

A telep kiváló vendégtagja volt.

A legkeresettebb portré-festő volt. A telepnek egyik Kohner-ösztöndijasa. A művészetet még a mafa nagy sikereinek is fölébe helyezte. Tragikus véget ért.

dr.Lázár Béla: A törzstagok és a telep többi művésze. Szolnok a művészetben. c Emlékkönyv/ifj.Gonda Béla szerk./ a 25 éves jub.alkalmából. 1927.szept. 46.l.

MDK

Glatter Gyula

Női akt, of.

Akt kiáll. 1925. OMKT. Műcs. dec.

9. 1.

MDK

építész

Magánépítkezések. Z.I. 1910.jun.12. 251. l.

MDK

Glatter Gyula

Atelierben, of.

Tájkép, of.

Csendélet, of.

Szent György Czéh 1o. müv. aukc. 1912.febr.

7o l.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1926

Az asztalnál

Ernst Muz. 43. aukc. 1929. dec. 48.1.

Glatter Gyula MDK

gróf Apponyi Albert arcképe

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Glatter Gyula MDK

H.M. urnő arcképe, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Glatter Gyula

MDK

Róna József szobrászmüvész arcképe
A korcsma sarkában

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Glatter Gyula

MDK

Tanulmányfej

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

M.D.K.

Glatter Gyula: Lenkeffy Ica.

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1922.dec.3. 47.sz. 4.p.

MDK

Glatter Gyula

Tanulmány, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 8. l.

MDK

Glatter Gyula

Gr. Mikès János püspök arck. of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 8. l.

MDK

Glatter Gyula

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

Glatter Gyula

MDK

Szvetenay Marietta arcképe, olf.

Téli

Műcsarnok 1918-19. évi kiállitás

Glatter Gyula

MIMK

Simon Béláné arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Tanulmányfej, bronz

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

GLATTER GYULA

Arckép. Olajf.

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 36.oldal

GLATTER GYULA

Öreg asszony. Olajf. 57x76.

Szent György Céh XVII.aukc. 1914. márc. kat.
65.oldal

MDK

Glatter Gyula, festöm.
sz.1886

Férfi-tanulmányfej. J.alul jobbra: Glatter Gyula.
34 x 27 Vászon.

Magy. Nemz. Renaszánsz Társ. I.aukciója. Bp.1921.
Kat. 12.1.

MDK

Glatter Gyula

"Bohémek" c. képe a Nemzeti Szalon tav.kiall.-ár

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.kiall.-a.

Vasárnapi Ujság 1905. 52.évf. 14.sz. 216.o.

Glatter Gyula MDK

Tanulmányfej

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Glatter Gyula

"Windischgraetz Hercegné" c. müve. Repr.

Évk.KMT. 20.1. 1929.

Glatter Gyula

MDK

Nyári felhők, repr.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Glatter Gyula

Dr. Szabó Géza: Körséta művészeink műtermében.

Mult és Jövő, 1921. jan.-febr. 43. lap

MDK

Glatter Gyula

Fellner Alfrédné cimű műve. Repr.

Évk. KMT 1929. 21.lap

Glatter Gyula MDK

Ádám Lajosné Náko Erzsébet grófnő arcképe, olf.

Pécsi József arcképe, olf.

Károlyi Consuelo gr. olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Glatter Gyula MDK

Pogány Gyula arcképe, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Glatter Gyula

MDK

R. Lenkeffy Ica arcképe, olf.

Mucsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Dömösi utcarészlet, of.

Női arckép, paszt.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.sz. 88. aukc.

19 1.

H. D. K.

GLATTER Gyula festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Rébi Bk. 1954. 327. P.

Glatter Gyula
Rembrandt leánya, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti
ckiállitás. 1914. 2 1.

iusza alatt plasztikus és vésett le-
Egyszerü félgömbös csészével. Talp-

A N N A 1757

je: 9.3 cm, a hozzátartozó sima ara-
r átmérője: 9.8 cm. Magyar, XVIII. század.
vert, sima hengeres testtel, hullámos
tt lapos füllel, csuklós fedelén göm-
k:
789,
: 22 cm, talpátmérője 12.5 cm. Magyar,

gyik lába és fedele hiányzik, horpadt,
ónbélyeg, oldalán felirat:
1789
cm. Magyar, XVIII. század.

Glatter Gyula
Enyelgés, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 2 l.

összeépitve. Az Y szárai
patak szeli át.

R.kat.plébániatemplom. /M
Története: A régi templo
melyet 1895-ben lebontott
mer emliti, hogy kivül, a
diszitette, szürke, naran
zete is volt, valószinüen
nica Visitatio szerint to
szentélye akkor már romo
romladozott.

A mai templom neogot

Irodalom: Mocsáry I. 177
gyarországon. Bp. 1874. -

Ev. templom.

MDK

Glatter Gyula

Pécsi fényképész portréja, olaj

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 6 l.

MDK

Bálint A. cikke. Nyugat. 1921. jan. 16. 1.sz.

162 l.

MDK

Glatter Gyula

Öreg asszony, olaj

Szt.György Céh XVII. auk. 1914. márc.

65 l.

Glatter

Binzben a Kurhaus kiállí-
tásán neve szerepelt.

M-930. VIII. 12.

Glatter.

A Szolnoki Művészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a művésztelepen kiállítást rendez, melyen munkái szerepelnek, a kolónia régi mestereinek művei között.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Glatter Gyula

„Felhős tój" c. festménye nagyszerű a „magyar tój és életkép" kiállításon a Műcsarnokban (emlitve)

Nemzeti Ujság 1927 I. 14

Glatter Gyula

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

NU 1926. X. 24.

Glatter Gyula

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

Glatter Gyula

A póstatakarékpénztár febr.-i aukcióján néhány műre ize-repel.

Az Est, 1928. febr. 12.

KUKÁN GÉZA : IV. KÁROLY KIRÁLY ARCKÉPE

Glatter Gyula

GLATTER GYULA: II. OTTÓ

KMTatsz. 1928/29. évi kiáll.

Glatter Gyula

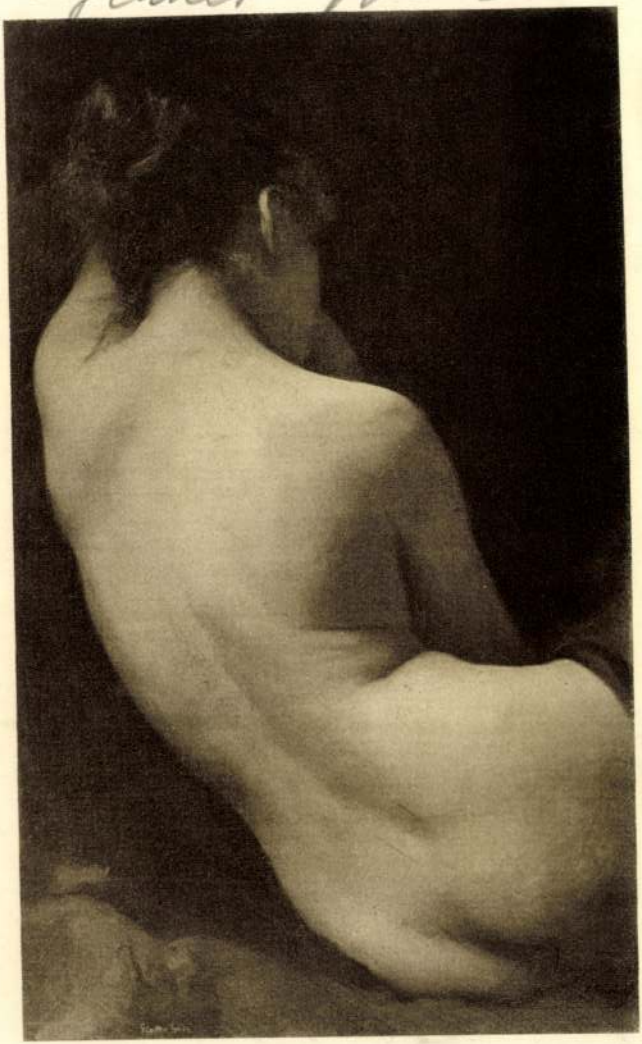

GLATTER GYULA: FÉLAKT

KMTais 1928/29. téli évad

MARÓTHI MAJOR JENŐ: REGGELI HANGULAT

Glatter Gula

Mucsonok

~~1914 tav~~. kiáll. 30

~~1915. tav~~. kiáll. 174, 180.

~~1915–16~~ téli kiáll. 199

~~1916–17~~. téli kiáll. 26, 80

~~1917–18. téli~~ kiáll 338, 388

~~1918. tav~~. kiáll. 16, 53

~~1918–19~~ téli kiáll

~~1919–20~~. téli kiáll. 79

1921. őszi kiáll. 41–51.

~~1922. őszi~~ kiáll. 61, 62, 63, 67

~~1923. tav~~ kiáll. 75–81, 100.

~~1924~~ tav kiáll. 13.

~~1924. őszi~~ kiáll. 114.

~~1925. tav~~ kiáll. 78, 82

~~1925–26~~. akt kiáll. 33

~~1926~~ őszi kiáll. 8, 12, 54

~~1926~~. téli kiáll 9, 11. 13, 17
18, 19

~~1927~~ magyar táj. 245, 606,
623, 631, 634

Szentgály Károly VI. 171

A SZŐNYEGEK ÖZV. GUNST LAJOSNÉ
KELETI SZŐNYEGEK ÉS HÍMZÉSEK
RAKTÁRÁBÓL VALÓK
(KOSSUTH LAJOS-UTCZA 19. SZ. I. EM.)

TÁRGYMUTATÓ.

Terra-sigillata edények VI. 131.

Glatter Gyula

1906. nagybányai iskola

Nagybányai kiáll. kat. 1912

1924 Dés

1926 San Francisco

Glatter Gyula

Magyar Studio

II. ankete

1921. 11. l.

128 – 136. szám

Glatter Gyula

195. 196, 197. 198 sz

l.

Ernst Muzeum aukcioi

XV

895
920

Glatter Gyula

Glatter Gyula (Julius) (1886—1927).

175. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): „Glatter Gyula." Vászon (Leinwand). 41×24 cm.

Glatter Gyula (Julius) (1886—1927).

176. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): „Glatter Gyula." Vászon (Leinwand). 61×45 cm.

Glatter Gyula (Julius) (1886—1927).

177. PIROS FŐKÖTŐBEN (In roter Haube). Jelezve (Bezeichnet): „Glatter Gyula." Vászon (Leinwand). 38×32 cm.

Ernst Múzeum aukciói 38.-a.
Budapest, 1928.

Glatter Gyula

1886–1926.

528. Öreg kapucinus, vászon 40×31.

529. Öreg paraszt fa 42×33

Ernst Múzeum aukció

41.7.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Glatter Gyula

1886-1926.

160. Tájkép szénabog-
lyákkal, vászon
18×32

Ernst Muzeum aukció

41. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Glatter Gyula

A forrás c. képe
(női akt) repr.

Árvereési Csarnok
aukció kat. 35. sz.
1926. dec.

Glatter Gyula

168. Öreg parasztanzony, olaff.
26×20
P 150.–

Almásy-Teleki X. 1942

FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:

HUBAY ANDOR

PÉNZTÁROS:

LEHEL BÉLA

FŐTITKÁR:

KÉZDI-KOVÁCS ELEMÉR

Glatter Gyula

2860. Kerti vendéglő
olaj · 40 × 54 cm

Almásy - Teleki X. 1942

ROMBAUER JÁNOS

Férfi arckép.

Glatter Gyula

165. Napernyős hölgy
olaj. 32 x 24.

Almásy Tellki XII. 1943

Modern Művészeti
Egyesületek Szindikátusa
KUT és UME

kiáll-
Nemzeti Salon
1932. nov.
Fő. képt-

Glatter Gyula

Almásy-Teleki XIII. 1944.

pótkatalogus

1824. Jelenet egy hollandi utcában, olajf.

Glatter Gyula

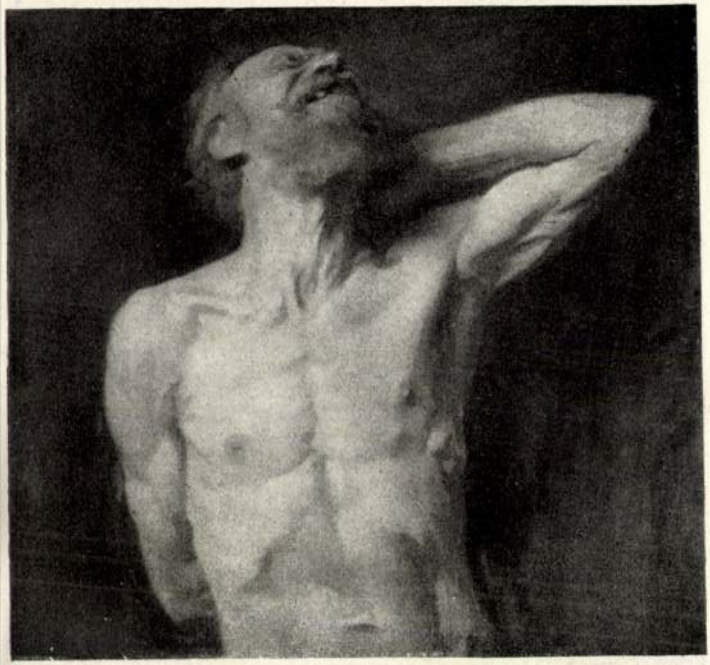

388 Glatter Gyula: Tanulmány.

Műcsarnok 1917/18. téli tárlat

20 Rippl-Rónai József: Leányfej (Zorka).

Glatter Gyula

17. Glatter Gyula: Öreg asszony és fiatal leány.

Képrom. Tanó. 1908. kar.

65. Góth Móric: Vajdahunyadi oláhasszony.

Glatter Gyula

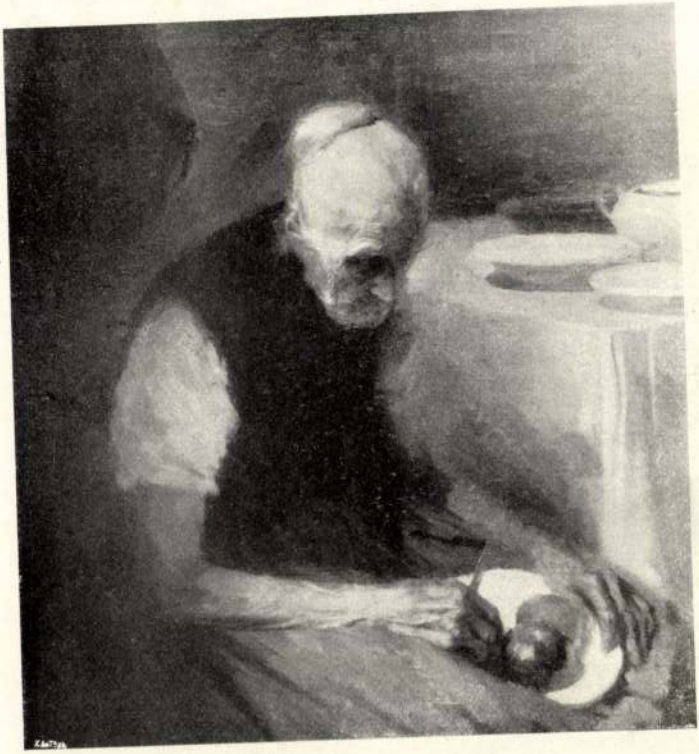

203. Glatter Gyula: Öregasszony.

Műcsarnok 1908/9 tél
nemzeti. kiáll.

739. Peske Géza: Valami megcsipett!

Glatter Gyula

18 Glatter Gyula: Női arckép.

Coulin Arthur

367 Coulin Arthur: Risorgimento.

KMT 1910/11. Téli Iráh

Glatter Gyula

18 Glatter Gyula: Női arckép.

Képrőm Tass, 1910/11. téli
kiállt. Gat.

367 Coulin Arthur: Risorgimento.

Glatter Gyula

6 Glatter Gyula: Arckép.

KMT 1911. kav. kiáll

172 Papp Bertalan: Tóth Mariska úrhölgy arcképe.

Glatter Gyula

11 Glatter Gyula: Gr. Wernhardt altábornagy.

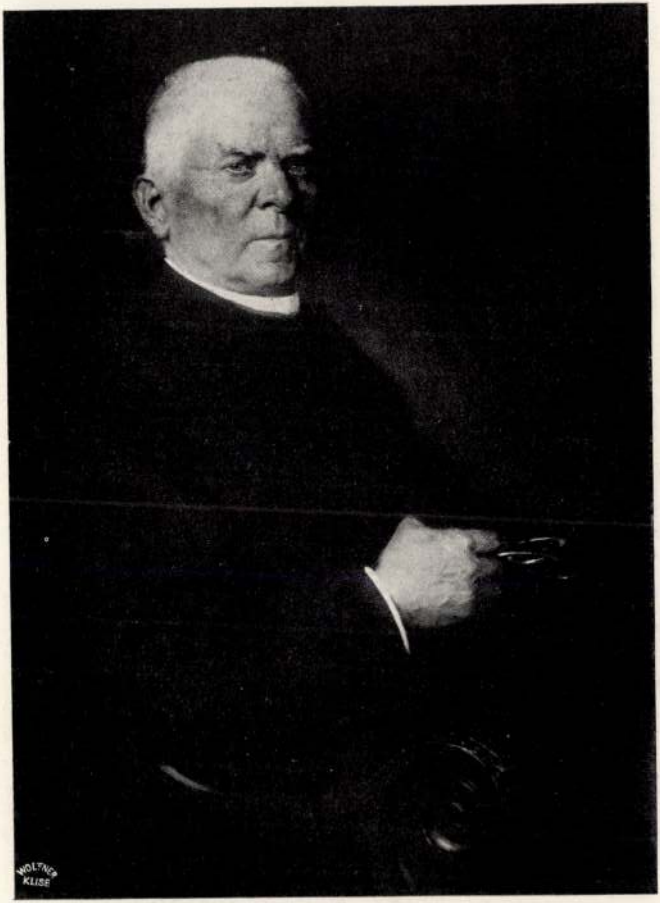

369 Éder Gyula: R. Gy. kanonok arcképe.

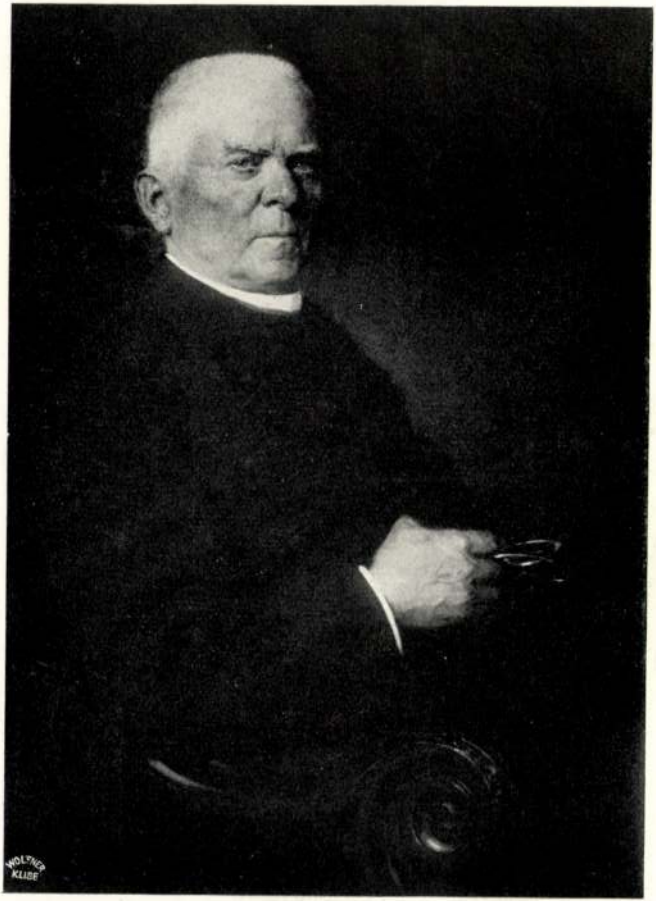

369 Éder Gyula: R. Gy. kanonok arcképe.

Glatter Gyula

11 Glatter Gyula: Gr. Wernhardt altábornagy.

KMT 1912. tav. Kiáll

Glatter Gyula

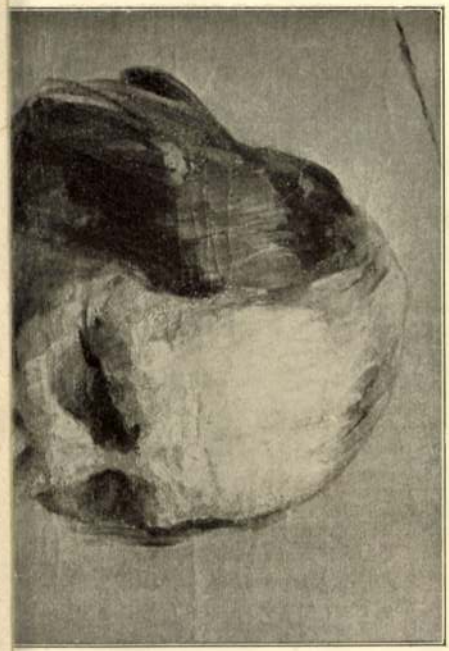

Képrom. Társ. 1913/14 - Felv.
Kváll. Ezl.

A TÁRSULATI TAGOK JAVÁRA TARTANDÓ SORSJÁTÉK SZABÁLYZATA

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat alapszabályainak 4. §. *c)* pontja értelmében, tagjai javára kisorsolás céljából, évenkint nyeremény-műtárgyakat vásárol a tavaszi, illetőleg a téli kiállításokon levő, magyar művészektől való műtárgyak közül, az évi előirányzatba e célra felvett összeg erejéig, a következő feltételek mellett:

1. A művásárlásra fordítható összeg a tagsági díjakból eredő bevétel arányában állapítandó meg.

2. A társulat a tavaszi kiállítás előtt vagy alatt, de az évi rendes közgyűlés után a művásárlásra szánt összeg erejéig tagjai javára sorsjátékot rendez, melyben a pártfogók 15, az alapítók 3, s a rendes tagok *tagságuk első három évében 1 számmal, tagságuk minden további három éve alatt pedig eggyel több számmal vesznek részt.* Az alapítót, vagy alapítóvá lett rendes (egyes) tagot e jog belépése idejétől számítva szintén megilleti, hozzáadva az alapítói minőségben őt megillető három számot. Testület mint alapító mindenkor három számmal játszik. Az a lajstrom, a melyben fel van tüntetve, hogy ki milyen számokkal vesz részt a sorsolásban, egy héttel a sorsolás előtt a titkári hivatalban közszemlére teendő ki, és az érdekeltek által megtekinthető.

Glatter Gyula

199. Glatter Gyula: Gróf Zichy Jánosné arcképe.

Műcsarnok 1915/16. tél
Kiáll

83. Bednár János: Princesse.

Glatter Gyula

26 Glatter Gyula: Alcsuti Lilike arcképe.

KMT 1916/17. téli Gall

22 Burghardt Rezsõ : Spanyol nõ.

Glatter Gyula

53 Glatter Gyula: Arcképvázlat.

Képrom. Tan. 1918. Tav
Kiáll. Sat

34 Bednáry Bednár János: Lia.

Glatter Gyula

GLATTER GYULA: NYÁRI FELHŐK

~~Czencz János~~

CZENCZ JÁNOS: MENYECSKE

KMTárs. Magyar – táj és élet
kiáll. 1927.

Glatter Gula

l.,

Árv. Csárnok 104. aukc. Eat

" " 109. " "

" " 110. " "

" " 111. " "

Breznay-Karczos: Egri képes könyv

Glatter Gyula

Árverési Csarnok aukciós kat-

35. sz. 1926. dec.
36. sz. 1927 márc
38 sz. 1927 máj
39 sz. 1927. okt.
40 sz. 1927. dec.
41. sz - 1928. febr

Szent István király IV. 185.

Glatter Gyula

festő

irod

z

Ybl Ervin: Az

arckép válsága

Budapesti Hirlap

dátum levágva.

A cikk fenti ön-

gyilkossága alkal-

mából irodott

s részben vele

foglalkozik

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

427/1934

K I M U

a müemléki célokra szolgáló költségv

Az 1933-34.évi állami költségve
a "Müvészeti célok támogatása" cim 7.rov
müemléki célokra megszavaztatott.....

Ebből a pénzügyminisztérium a ha
teligénylések során rendelkezésünkre boc
1933.jul.-1934.jan.hónapokra összesen...

1934.febr.-jun.hónapokra igényel
tehát még a pénzügyminisztériumtól .....

Az 1933.jul.-1934.jan.hónapokra
kezésünkre bocsájtott .....
eddig felhasználtatott:

/ A gyüjteménytár katalogizálási költs..
Magyar müvészettörténetre I.részlet...
Döbrőközi Verbőczy várromra.....
Visegrádi toronyőr dijára.....
Segélyezésre.....
Visegrádi munkások OTI dija .....

Gaál Ferenc 30

Gachal József 30

Germány Elemér 48

Glattar Gyula 48
Gótta Mária 48

Gulyás József 30

Gulas Lajló 28

Glatter Gyula

Alcsúti Lilike
archeje, repr.

Vas. Ujs. 1916. 744 l.

Kéva I. 55.

700/1905 sz. jul. 29.

Stivatalbit: felterjesztés a máramarosszigeti eo. ref. főisk. könyvtára és a Sopron m. és Sopron város régiségi múzeuma részére javaslatba hozott f. évi gyarapitási tegélyek kiutalványozása tárgyában. (Feladatott postán. VIII. 4.)

Glatter Gyula

51. szám. 1911. 58. évfolyam.

Vas. Ug. 1911. 1025?

Glatter Gyula: Férfi arczkép.

OKLÁSA.

RENCZ.

egebb
mikor
hir-
at és
. Be-
rt, de
deres,
úzott
szo-
olt az
n ér-
inom
jutott
Látha
tta a
tónak
tola-
nelye-
rezte,
a ma-
entén-
l lát-
o vo-

hogy kivörösödtek szemhéjjai és meghajolt a büszke termete. A szónok visszadugta kétrét hajtott papirosát, lehullott a lepel és már egy másik szónok czövekelődött az asszony elé, hogy folytassa a halott dicsőítését. Az özvegy rápillantott a síremlék tetején magasodó fejre s ez a viszontlátás olyan tömegben szabadította föl az emlékeit, hogy megcsuklott a kemény térde és hangos zokogásra fakadt.

Megértette ebben a pillanatban, hogy csaló ábránd, hiú álom mindaz, a mit az özvegyről gondolt, megértette, hogy annak szerelme örökre hozzátapad a sírokon túlra költözött emlékéhez. A második szónoknak már minden szava elevenre talált. Minden kijelentés után zokogásra fakadt az özvegy és könnyező szemét megtörten, keserűen szögezte férje arczára. Szekeres csak most látta, milyen szép, milyen férfias az özvegy egykori férje és gyűlölettel nézett végig a maga kezén, a maga lábán, a maga termetén. Megvertnek, tönkresilányitottnak érezte magát és most már kínozta, sőt utálattal töltötte el minden dicsérő szó, a mit elmondott az ünnepi szónok. «Nem igaz,

Glatter Gyula

festő

Lásd

Egy Mts L.

314. l.

Budapest IX.,
~~Rákoc u.lo.~~

Glatter Gyula

Biró Bonch
219. l.

2.

Dr. MIHAILICH GYŐZŐ

1942/43. TANÉVI RECTOR MAGNIFICUS

SZÉKFOGLALÓ BESZÉDE

Glatter Gyula

Gróf Bánffy Miklós
ny. külügyminiszter
arch. Vászon, olajf.
Jelzése „Glatter Gyula"
1909-ből

Bánffy-palota
Bpest.

Biró Bonch

205. l.

Glatter Gyula

l.

Csókonai

12. l.

BARA LAJOS
Trafik és ujság
KOVÁSZNA

Europa
Film-Könyv Zsp terjesztő

Budapest
V Rothermere ut. 12.

Glatter Gyula

cród

Budapesti Hirlap

1927. jun. 4.
(Glatter Gyula
festőművész öngyil-
kos lett.)

325 szám.
1906.

Érkezett: július hán.

Glatter Gyula

irod

Ed Dict II 119. l.

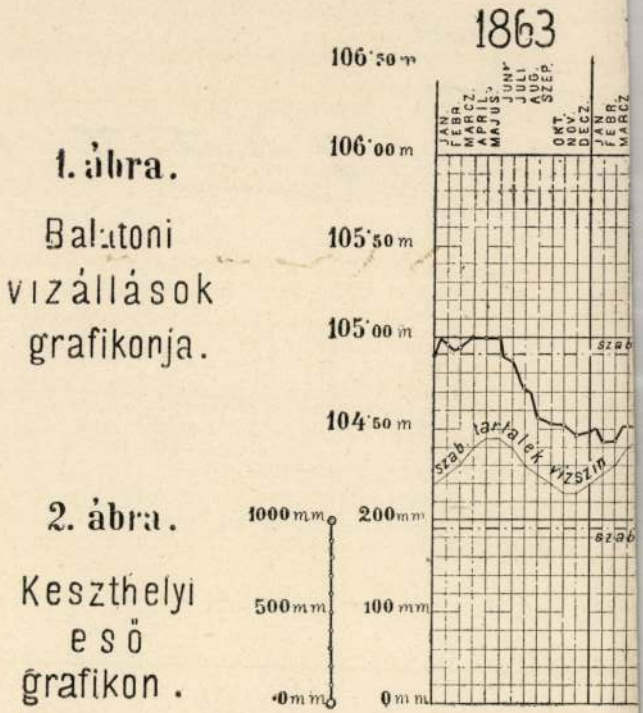

1. ábra.

Balatoni vízállások grafikonja.

2. ábra.

Keszthelyi eső grafikon.

9. ábra. A Balaton vizgyüjtő

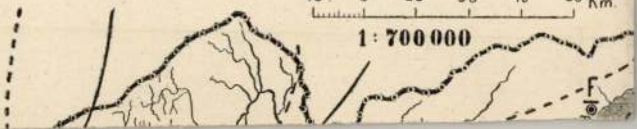

Glatter Gyula

iród
2

Elek Artur:
A Műcsarnok téli
kiállítása. III. A festők

Az Ujság
1913. dec. 4.

66

O előtt. Urbinóban 1494 augusztus 1-jén.
kel és két szenttel.

rel diszitett faragott trónuson ül Mária
n előtt térdelő alexandriai szent Ka-
ter vértanu áll fejébe ékelt nagy kés-
sszetett kézzel köszlök szent
-törő készülék van, koronával, Péter
gből. Az oszlopcsarnok padloja kocz-
ék. Az ábrázoltak fejét dicsfény veszi kö-
ö M és A betük közt keresztek diszlenek,
. MEI és a trón alján A·D·III DE LVGLIO

L 12

ől 1895: VII. 4-én 9000 lirán (4077 frt.)
II. 31-én (246/95.)
. az 54347/95 min. számot.
J., Zala Gy., Schickedanz A. és Lotz K.

eszeveszett táncot, úgy, mint valamikor régen. De a feje szédült egy kissé.

Nézte a táncoló asszonyokat, melyiket ölelje meg. Melyiket kérje táncra? De akármerre nézett, mindenütt a leányainak lángvörös hajához tapadt a szeme. Az ő lányai emelkedtek ki a tömegből, az ő lányai mellett megsemmisült minden szépség, őket nézte mindenki, az ő szemük járását, az ő mozdulataikat, az ő táncukat, az ő vörös hajukat. Tar János elfelejtette, hogy táncolni akart. Már azon sem bosszankodott, hogy fejébe ment a bor, csak nézte félig mámorosan a lányait. A vörös hajuk olyan volt, mint az olvasztott arany, sötéten izzó, lángoló hullámokkal. Délceg termetük azzal a csodálatos rezgéssel rezgett, ahogyan csak kiválasztottak tudnak táncolni. A szemükben pedig ott égett a tombolni vágyásnak az a pokoli tüze, amelyet az apjuktól örököltek és amellyel, úgy látszott, minden férfit fölgyújtottak itt.

Tar János egy percig haragosan nézett feléjük. Bosszantotta, hogy egyik mellett sincs ott a férje, hogy mindegyiknek a szeme más férfi szemébe lobog, hogy mindegyik mással ölelteti magát. De mámoros fejében egyszerre más gondolat támadt.

— Ez az én vérem, — mondotta csendesen.

Kifeszítette a mellét. Soha nem érzett büszkeség, a teremtőnek, az alkotónak isteni büszkesége emelte a fejét. Szeretett volna leborulni a lányai előtt, hogy hódolattal csókolja meg a szoknyájuk szélét és szerette volna odakiáltani az egész nagy társaságnak:

— Az én leányaim ezek, akikért bolondultok. Akikért őrjöngtök, ha ők akarják. Akik tipornak rajtatok, ha úgy akarják. Akik uralkodnak fölöttetek. Az én leányaim: vér az én véremből.

Nézegette a lányait és büszke szeretettel egyenkint megsimogatta őket a szemével:

— Emma... Aranka... Irén... Polin...

Ez négy. Az ötödik lányát kereste, a legfiatalabbat. Nem találta ott a táncolók között.

— Hol van Klára? — kérdezte magától türelmetlenül. Haragos lett. Úgy tetszett neki, hogy a lánya kötelességet mulaszt el, hogy meghazudtolja őt, az apját, Tar Jánost, akinek száz szeretője volt. Elindult keresni a leányát, Klárát, a legfiatalabbat, aki két éve asszony már. Befordult a kertbe, mert az jutott eszébe, hogy hátha elvonult valakivel a leánya. Egy kicsit ingadozva ment végig a kert homokos utain. Hol van Klára?

A holdfényben egy férfit és egy nőt látott meg egy padon. Azok nem vették észre őt és ő lassan, reszkető óvatossággal ment előre, megnézni, kik azok. A lányát hamar megismerte. Csodálatosan hasonlított a többire. Ugyanaz a termet, ugyanaz a csodálatos vörös haj, amit az anyjuktól örököltek; csak éppen a szeme volt kék. Lágy nézésű, gömbölyű kék szem. A többi lányé fekete, villogó: az ő szeme.

Csak a férfira volt még kíváncsi. Még néhány lépést tett előre és azután megdöbbenve állott meg. A lánya, Klára, a legfiatalabb, a férjével ült ott összeölelkezve és szerelmesen, a holdfényben csendesen álmadozva.

Izzadtság lepte el a homlokát és egy hirtelen támadt szorongás fojtogatta. Agyát egyre jobban megzavarta a sok pezsgő és amint összevissza szökdöstek a gondolatai, így szólt magában:

— Ez nem az én vérem.

Dühbe jött. Haragosan és konokul ismételgette:

— Ez nem az én vérem.

Mámoros agyával úgy tetszett, a távolból annak a szilaj tüzes vérnek a csattogását hallja, amely az ő lányainak az ereiben folyik. Ennek az ereiben, aki holdfényben a férje mellett tud üldögélni, nincs egy csöppnyi sem az ő fekete, lángoló véréből.

Megdöbbent. Első percben nem is értette tisztán, mit jelent az, amit kimondott és csak azután kezdett gondolkozni rajta.

— Ez nem az én lányom! Kié hát?

Az udvarról feléje hallatszott a pattogó zene, és ő egyre biztosabban, egyre határozottabban, egyre határozottabban mondogatta:

— Ez nem az én vérem.

A Műcsarnok tavaszi kiállításából.

Glatter Gyula: Lónyay Istvánné arcképe

Uj Idők 1914. XX. 32. sz.

Az angol királyi pár Párisban. Az angol király és Poincaré, a francia köztársaság elnöke

Az angol királyné és Poincaré asszony, a francia köztársaság elnökének felesége

Soha egyetlenegy pillanatig nem gondolt arra, hogy valaha megcsalhatta a felesége, de amint ekkor kutatva, töprengve nézett vissza a multba, eszébe jutott két olyan lágy nézésű, gömbölyű kék szem, mint amilyen ezé az asszonyé, akit ő nem tart a lányának.

Huszonhárom évvel ezelőtt... Valami jelentéktelen, halvány szőke gyerek, egy húsz éves tacskó járt ide hozzájuk. Ő észre sem vette, nemhogy a feleségét féltette volna tőle. De eszébe jutott, hogy akkor nagyon, nagyon elhanyagolta a feleségét. Valahányszor hazajött, mindig itt találta azt a kékszemű fickót. És egyre élesebben látta a részleteket; és egyre tisztább volt előtte, hogy a felesége egyszer megfeledkezett magáról. Csak egyszer; mert azután soha többé nem látta azt a szőke gyereket. A napra is emlékezett. Valami céda asszonnyal mulatott ő akkor két nap és két éjszaka, és mindenki látta, mikor a kocsiján végigrobogott vele az utcán.

Elmondták, természetesen elmondták a feleségének... És akkor történt. Elvitázhatatlanul, kétségtelenül, tökéletes bizonyossággal tudta már, hogy ez a kékszemű asszony, aki a férjével ül itt a holdfényben, nem az ő lánya.

Eszeveszett harag gyulladt ki a lelkében. A harminc évi gőgös bizalom után most egyszerre szakadt rá a megaláztatás, a megcsalattatás és a szerelemféltés szörnyű kínja. Ezt az egész életet úgy élte keresztül: büszkén, diadalmasan, sokszor megalázva, letiporva másokat, de soha meg nem aláztatva; sokszor csalva, de soha nem érezve megcsalattatást; szégyen és nevetség nélkül; és most rázuhan ezzel a fölfedezéssel a megaláztatás, a gyalázat, a szégyen, a nevetségesség egész pokla. És éppen ezen a napon, amely diadalünnepe kellett volna hogy legyen az ő örökkétartó diadalmas erejének.

Szörnyű bágyadtság lepte meg. Egy pillanatra azt hitte, összeroskad. De azután újra lüktetett erőszakos vére és vérének minden cseppjében düh lángolt. Megfordult és félig öntudatlanul rohant a terem felé. Bent már csönd volt. Kártyáztak a férfiak, a nők pedig körülülték Tar János feleségét és fecsegtek. Tar János mámoros fejjel, vérbeborult szemmel lépett be. Nem tudott gondolkozni, nem fontolgatta, mit tesz. A vére lüktetett a halántékán. Odalépett az asszonyok közé és megragadta a felesége karját. Az asszony ijedten pillantott rá. Régesrégen elfelejtette azt az egyetlen botlást...

És Tar János kiszáradt torokkal, rekedten, ott az asszonyok között odakiáltotta a feleségének ezt a tragikus banalitást:

— Megcsaltál, nyomorult!

Egy levél

A magláji csata után pár hétre
Nagy pecsétes levél jött a községbe.
Az volt benne: Itt adatik
Lesnyek falu tudtára,
Hogy Vig Pista, a közhuszár
Elesett a csatába . . .

Mikor Pista, szegény árva bevonult
Sok lesnyeki lány szemére könny borult;
De hogy kinek vérzett szíve
A legjobban utána:
Most tudta meg csak a falu,
Nagykésőre, sokára.

Észrevétlen, mint harmat a virágról,
Tünt el aznap Terka, Kis Pál házából.
Anyja, apja egész falu
Megsiratta, kereste...
Harmadnapra fehér testét
A Maros kivetette...

Sz. Tóth Sándor

III. TEREM.

GLATTER GYULA.

1886—1927.

Született 1886-ban Münchenben. Művészi tehetségét édesatyjától, Glatter Ármintól örökölte, aki ismert festő Budapesten. Művészi tehetsége már serdülő ifjúkorában jelentkezett és már 19 éves korában az Országos Mintarajztanodába lépett be, amelynek elvégzése után Münchenbe ment tanulmányai folytatására. Hazatérve 1907-ben Benczur Gyula tanítványává lett, aki különös figyelemmel irányította művészi előhaladását. A Műcsarnok kiállításain 1908-ban jelent meg először «Fekvő akt öregasszonnyal» című művével, amelyre a tehetséges fiatal kezdők számára alapított báró Harkányi-díjat nyerte el. Benczur Gyula mellett folytatott munkássága alatt feltünő előhaladásról tett tanubizonyságot és 1909-ben «Férfiarckép» című művére a Műcsarnokban elnyerte a kis állami aranyérmet. Ezen sikere arra buzdította, hogy főleg az arcképfestéssel foglalkozzék, amelyre különös hivatást érzett. Nagyobb tanulmányútra indult tehát Párisba és Londonba, hogy közvetlenül tanulmányozhassa a francia, és az angol arcképfestő mestereket. Ezek közül különösen Gainsborough és főleg az akkor már ünnepelt Sergent kötötte le figyelmét, akiket követendő példa gyanánt állított művészi törekvéseiben maga elé. Ezután következő művészi alkotásain a nagy angol mesterek jótékony befolyása érezhetővé válik a nélkül, hogy egyéni tulajdonságait fel áldozta volna. Művei közül több szerepelt a párizsi Salon-ban és ezek közül Hubay Jenő arcképére ugyanott 1927-ben «Medaille Anterieurement»-t kapott. Változatosság kedvéért magyar néptípusok és tájak festésével is foglalkozik, mely célból hosszabb ideig Szolnokon telepszik meg. Legfőbb művészi célja mégis az arcképfestés marad, amelyben előkelőségre, egyöntetű megoldásra és

KMTársz. 1928/29. Téli kiáll.

klasszikus színharmóniára törekszik. Pár év alatt Budapest társadalmi életének egyik legkeresettebb arcképfestője lett és a Műcsarnok tárlatain egymásután vonulnak fel a főúri világ, a kapitalizmus és a társadalmi élet kiválóságait ábrázoló arcképei, amelyeknek teljes egybegyűjtésére a Műcsarnok termei is szűkek volnának. Hátrahagyott művészi munkásságával nevét legjobb mestereink közé írta be és váratlan tragikus halála, mely folyton emelkedőben levő művészi pályafutását kettészakította, érzékenyen sújtotta a magyar képzőművészetet. Itt egybegyűjtött művei művészi fejlődésének különböző korszakait egyesítik.

MŰVEI:

Olajfestmények, magántulajdonok. Nem eladók.

94. Pedlow kapitány.
95. Dr. Baracs Marcell. A Lipótvárosi Kaszinó tulajdona.
96. Női arckép. Hercz Lajosné tulajdona.
97. Windischgraetz hercegnő. Gróf Széchenyi Bertalanné tulajdona.
98 Báró Harkányi Jánosné arcképe.
99. Férfi arckép. Özvegy Rechnitz Béláné tulajdona.
100. Női arckép. Fleissig Sándor tulajdona.
101. Női arckép. Brüll Zsófia tulajdona.
102. Női akt. Simon Béla tulajdona.
103. Férfi arckép. A Magyar Általános Hitelbank tulajdona.
104. Női arckép. Fleischl Sándor tulajdona.
105. Férfi arckép. Pécsi József tulajdona.
106. Női arckép. Dr. Mandel Andor tulajdona.
107. Róna József. A művész tulajdona.
108. Férfi arckép. Klein Gyula tulajdona.
109. Báró Dániel Ernő. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár tulajdona.
110. Akttanulmány. Kovács Sándor tulajdona. A báró Harkányi-díj nyertese.
111. Férfi arckép. Hamburger Mór tulajdona.

112. Fehér rózsák. Kálmán Henrik tulajdona.
113. Női arckép. Benedek Henrikné tulajdona.
114. II. Ottó. A Nemzeti Összetartás Társaskőre tulajdona.
115. Férfi arckép. A Magyar Jelzálog Hitelbank tulajdona.
116. Férfi arcmás. Szobormű. Magántulajdon.
117. Női arckép. Dr. Ádám Lajos egyetemi tanár tulajdona.
118. Női arckép. Győző Dezsőné tulajdona.
119. Női fej. Eisner Gyula tulajdona.
120. ruszti Ruszt József. A Lipótvárosi Kaszinó tulajdona.
121. Női arckép. Özv. Gomperz Miksáné tulajdona.
122. Parasztasszony-fej. Dr. Pollatschek Alfréd tulajdona.
123. Dr. Hubay Jenő arcképe. A méd. anter. nyertese Párisban.
124. Női arckép. Simon Béla tulajdona.
125. Női arckép. Tibor Róbertné tulajdona.
126. Női arckép. Kálmán Henrik tulajdona.
127. Női arckép. Hamburger Mór tulajdona.
128. Férfi arckép. Kovács Sándor tulajdona. A kis állami aranyérem nyertese.
129. Női arckép. Fellner Alfréd tulajdona.
130. Női arckép. Báró Ullmann György tulajdona.
131. Női arckép. Báró Holzer Aladár tulajdona.
132. Férfi arckép. Dr. Balassa József tulajdona.

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN.

Született 1881-ben, Begaszentgyörgyön. Művészi hajlamai már kora ifjúságában jelentkeztek. 1894-ben a szegedi fa- és fémipari szakiskolába került, ahol a faszobrászatot tanulta. Ennek elvégzése után Svájcba megy, ahol megismerkedik a kő művészi megmunkálásával. Egy év mulva az Iparművészeti Iskolára kerül állami ösztöndíjjal, ahol Mátrai Lajos a mestere. Több arcmást készit, majd 1905-ben Bruxellesbe megy, ahol Van der Stappennél tanul. Itt főleg a bronzzal foglalkozik, mely tanulmánya alatt érmekkel, díjakkal és elismerésekkel tüntetik ki. Bruxellesben mintázza «Panasz» című életnagyságú ismert szobrát, mellyel 1908-ban

tűnik fel első ízben a Műcsarnok tárlatán és amely művére megkapja a 2000 K-ás Rökk Szilárd-díjat. E művét az állam a Szépművészeti Múzeum számára megvásárolta. Ezután két évre visszatér Brüsszelbe, ahonnan állandóan küld a hazai tárlatokra kisebb bronzokat, melyek közül a «Tenniszező» feltűnést keltett. 1910-ben végleg hazatér és magával hozza a «Kígyóbűvölő» című bronzszobrát, mellyel a bruxellesi nemzetközi világkiállításon bronzérmet, itthon pedig a Lipótvárosi Kaszinó díját nyeri el. E műve azóta szintén a Szépművészeti Múzeum tulajdona. A Műcsarnok kiállításain és a pályázatokon állandóan szerepel. 1912-ben a nagyváradi Tisza Kálmán szoborpályázaton I. díjat nyer, 1913-ban a szükebbkörű szoborpályázaton pedig őt bízzák meg a kivitelezéssel. Ugyanezen évben az Erzsébet szoborpályázaton a II. díjjal tüntetik ki. 1914-ben hadba vonul, majd 1916-ban szabadságolják az akkori Erzsébet szoborpályázatra, amelyen I. díjat nyer. A Műcsarnok 1919 évi téli tárlatán egy mellszobrára megkapja a kis állami aranyérmet. A következő években egy kútszobrára elnyeri az Erzsébetvárosi Kaszinó díját, «Bigéző fiú» című művére a Szinnyei-díjat és Budapest Székesfőváros díját, «Bölcselkedés és bölcseség» című csoportjával a Céhbeliek aranyérmét, «Mécses» című szobrára az akt-kiállítás egyik I. díját. A szolnoki hősiemlék szűkebbkörű pályázatán megkapja a kivitelt. A soroksári hősiemlék elkészítésével is őt bízzák meg. Több munkája van külföldi magánosok és muzeumok tulajdonában. Így «Bigéző» című bronz szobrát legutóbb a római Modern Múzeum számára vették meg.

MŰVEI:

Szoborművek. Magántulajdonok. (Az eladó művek árai a terem jobb sarkában vannak kifüggesztve.)

133. Tisza Kálmán. A berettyóújfalusi szobor részlete.
134. Fekete Tamás.
135. Lord Rothermere. Dombormű.

Glatter Gyula

vad

Ferencz V.

Ferencz Károly

18. I.

—

3156—1947. szám.

TÁRGY: Tanító(nő)képző-intézet IV. osztályába a gimnázium VII. és gazdasági középiskola III. osztályából való átlépés.

A közép- és középfokú iskolák igazgatóságaihoz.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 131,469—1947. V. 2. szám alatt a budapesti tankerületi Főigazgató úrhoz intézett rendeletének másolatát tudomásulvétel céljából közlöm:

„Értesítem Főigazgató urat, hogy a gimnázium VII. és a gazdasági középiskolák III. osztályából a tanító(nő)képző-intézetek IV. osztályába a 135,456—1939. IX. (H. K. 16. sz.) illetőleg a 115,200—1942. (H. K. 19,431. sz.) VKM. számú rendeletekben előírt sikeres különbözeti és a tanítóképzői rendtartás 15-16. §-aiban megjelölt alkalmassági vizsgálat után a tanulók a továbbiak során átléphetnek.

A különbözeti vizsgálat rendjére nézve a líceumi rendtartás 107. §-ában foglaltak az irányadók. Az engedélyt az itézetek igazgatói adják.

Az V. évfolyamba ezután is csak az érvényben levő rendeletekben előírt feltételek mellett lehet átlépni."

Debrecen, 1947 október 23.

—

Glatter Gyula

festő

1900.

Címisk 1930.83.L

Glatter Gyula

írod

Herman Lipót:

Glatter Gyula. Pesti Napló. 1927. jún. 4.

XXIIEME EXPOSITION BIENNA

1940 * I

NOT

om et nom :	.....
sse :	.....
et lieu de naissance :	.....

Titre de l' oeuvre

Glatter Gyula

A főiskolai Diákszalnál 1911-ben 1000 Korona alapítványt tett.

Evkönyv, Képzőművészeti Főiskola 1910-11.
41. l.

A K. M. EGYETEMI NYOMDA
KÖNYVESBOLTJÁBAN
(BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-U. 18.)

a legjobb és legszebb könyvekből dús választék áll rende

KÉRJEN TÁJÉKOZTATÓT!

Glatter Gyula

írod

Lestyán Sándor:

Szomorú portré Glatter Gyuláról, a népszerű magyar portréfestőről.

Ujság. 1927 jun. 4.

LA BIENNALE DI VENEZIA

XXIIEME EXPOSITION BIENNA

1940 * M

NOT

om et nom :	.....
sse :	.....
et lieu de naissance :	.....

Titre de l'oeuvre

Glatter Gyula

neke. Lyka Károly

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 292.

ny vol-
ezzel
berhez.
képein,
itáson
n natura-
alista

fontos
német
ani for-
en látotta-
ü és ez
t szem-
gy milyen
snak a
rd kesen
lengyel
Itt is
v és
lőadott
bisták
y meghó-
,ahol a

Glatter Gyula

l.

Lykaaktkiáll

55. l –

I. Lipót:

A fehér keresztes rav
fejedelem összekulcsolt keze
lábainál lévő bojtos párnán

Pergamen, méretei 7.4

Szn. 141-9
1368-906-

Glatter. Lyska

l.

Lyka fest 1896-1914

107. l.

Glatter Gyula

MAGYAR MÜVÉSZET

1925. 388
1926. 304
1927. 292–3.
1931. 488.
1933. 379

T. 3960.

en és városon innen egy lovas török
en kivont kardot tartva; a háttérben
es jobbra a KERES FL.három-kerekü mal-
ondatszalagon, mely fölött mértani

atibus, oder Aufgebungen, insonder-
ek Erste Aufgab-ja olvasható.

7.4 : 11.5 cm.

.

Glatter Gyula

Magyarország képes múlt
1928 dec. 16

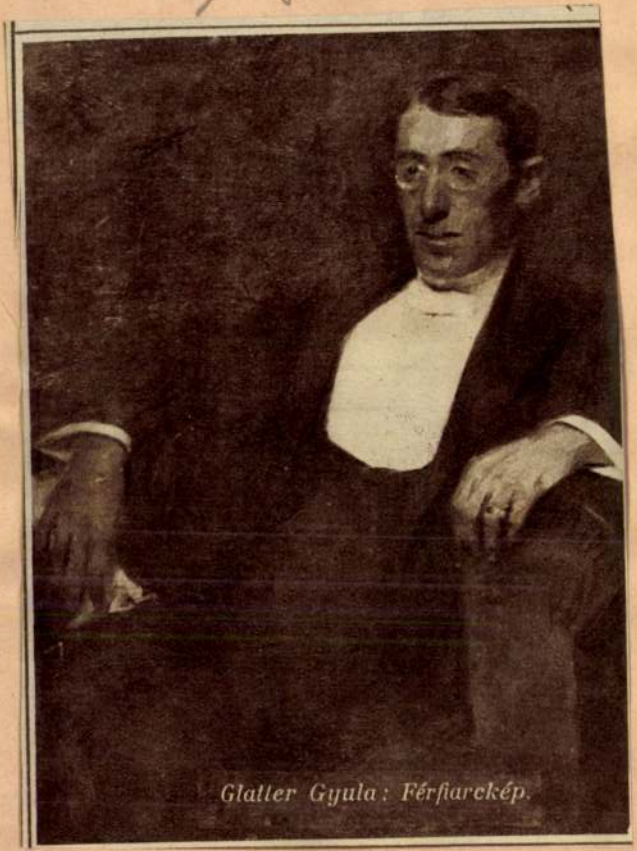

Glatter Gyula: Férfiarckép.

Glatter Gyula

Öreg anzony és fia-
tal leány, c. olajf.
mely a Nincsarnok
tavaszi tárlatán
a Harkányi-díjat
nyerte, repr.

Művészet 1908. 193. l.

Mécses bronzból, római VIII. 228.

Glatter Gyula

Glatter Gyula a Harkányi-díjat kapta, amely csak a társulati kiállításokon első ízben szereplő művészeknek jut ki. Tehát egészen fiatal ember. 1886-ban született Münchenben. Előbb a mintarajziskolába járt s három év mulva Löfftzhöz ment Münchenbe, akinél két esztendőt töltött. Most a a Benczúr-féle festészeti mesteriskola növendéke.

Művészet 1908. 201. l.
(A Műcsarnok tavaszi tárlatának pályanyertes művészei)

ruhát

festést. Nagyobb mennyiségű ruháért
után házhoz szállitom.
a Szécsi gőzmosódában 15 évig voltam
gy teljes szakképzettséggel birok.
nden igyekezetemmel törekedni fogok nb.
ni, kérem Nagyságos Asszonyom szives

kiváló tisztelettel

GREFF ANNA.

da, Budapest.

Glatter Gyula

Csendélet c. olajfestmenyét megvették a király budai palotája részére.

Művészet 1915. 186. l.

Itália nélkül ma a humanisztikus Eur
"Legfőbb Jó"-nk sorsa is reménytelen
látszanék".

A munkát vonzóvá teszi könnyed,
letes, bár olykor, talán szándékosan
lésekbe bocsátkozó, mondhatni latino
világos és nemes stilusa.

Glatter Gyula

BR. ULLMANN ADOLF
(GLATTER GYULA FESTMÉNYE)

Pesti Napló, A 80-evs
— ajandek-albuma —
1850-1930.

Vasárnap **14** Kat. Nagy Vazul	JÚNIUS 30 NAP	Prot. Vazul
Hétfő **15** Kat. Jolán		Prot. Vid
Kedd **16** Kat. R. Ferenc		Prot. Jusztin
Szerda **17**		Prot. Laura

Glatter Gyula

festő

Reiai XX. 302. l.

Glatter Gyula

Revai XXI. 387. l

Glatter Gyula

írod

Szabó Géza dr.

Körséta művészeink
műtermében
Múlt és Jövő

1921. jan. – febr.

43. l.

Glatter Gyula

festő

L.

Szendrey - Szentiványi

576. l.

Római bronzdénár V. 257.

Glatter Gyula

GLATTER GYULA: NYÁRI FELHŐK

AMTárs. 1927. táj- és
élek. kiáll

CZENCZ JÁNOS: MENYECSKE

Glatter Gyula

Nyári felhők c.
kepe repr.

KMTárs 1927. táj- és
élesk. kiáll. Eat.

Glatter Gyula

Erod
Benczur Kiáll. 27. 1.

1921. Benczúr Kiáll.

Simon Béláné archépe,
olaff.

Lónyay Istvánné archépe
olaff.

Feliratos kő, római IV. 128.

Glatter Gyula

írod

Benczur kiáll.

27. l.

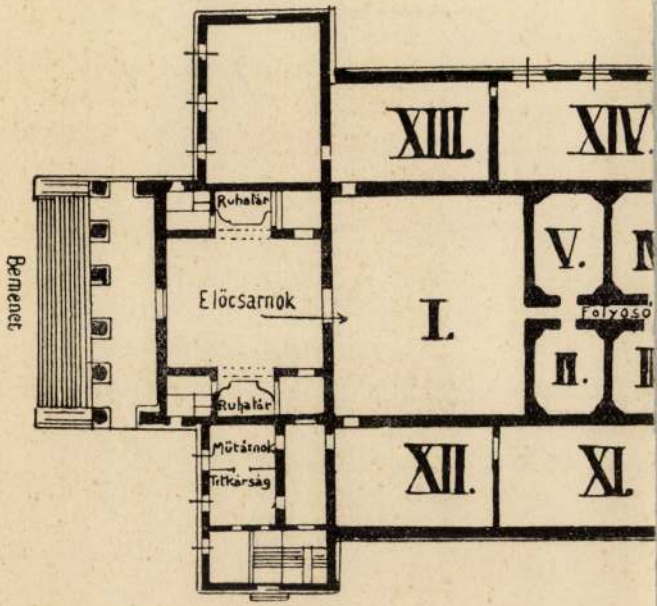
XIII.
XIV.
Ruhatár
Előcsarnok
I.
V.
Folyosó
II.
Ruhatár
Műtárnok
Titkárság
XII.
XI.
Bemenet

lyeket két főmesterétől, Löfftztől és Benczúrtól tanult. Valamivel temperáltabb volt amazoknál, táj- és életképeiben pedig egészen elütött tőlük. Stílusának e változatai hagyatéki kiállításán lesznek tanulmányozhatók.

Mint ember egyike volt a legszeretetreméltóbbaknak. Szép vonás — s ezt helyesnek tartjuk fölemlíteni —, hogy első nagy sikere után jelentékeny összeget adományozott a Képzőművészeti Főiskola diák-menzájának, hogy szegény fiatal pályatársainak nehéz sorsán könnyítsen. Mint agglegény halt meg, életét mégis családi körben töltötte, öreg szüleivel, egyik-másik testvérével. Vonzó, szerény, jólelkű ember volt, akit őszintén megsirattak pályatársai és barátai. *LK.*

MAGYAR FESTŐK MŰVEI A KISMARTONI MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁSON.

Kismarton, az elszakított nyugati határszél új „tartományi fővárosa" 1926-ban művészettörténeti kiállítás keretében mutatta be magángyüjteményeinek helyi vonatkozású kincseit. A városka több mint 300 év óta élvén a magyar kultúra gyujtópontjában, természetesen retrospektív kiállításával gazdag adatsort nyujtott a magyar művészettörténet számára.

1622-ben kerül zálogjogon Kismarton az Esterházyak kezére, addig néha évszázados bizonytalanságban cseréli magyar és osztrák gazdáit. Zsigmond király magyar korszakának köszönheti négytornyos várkastélyát, a következő osztrák korszaknak a gotikus templomot. Vagy 50 évvel az Esterházyak előtt Ernő főherceg kedvéért a várat fényesen átalakítják, de az első Esterházy alatt már itt is, ott is rést üt a pompa alatt az épület testén az enyészet.[1]

Valamelyes művészeti központ színezetét csak kőfaragói adják Kismartonnak a középkorban. A környék tele van kőbányával s a közeli császárváros a nyersanyaggal együtt igénybe vette a mestereket is. A Szent Istvándóm építése körül két kismartoni kőfaragó serénykedik.[2]

Az első Esterházy, Miklós gróf, a nádor, életprogrammjában a művészet nem áll a vezető helyen. Kismarton mellett kis udvarházban lakik legszívesebben, építkezéseit a szükség diktálja; de a későbbi utódok működéséből *előre veti a fényét a kert szeretete; a nádor saját maga ültet virágoskertet kismartoni kastélya mellé.*[3]

És van udvari festője is, aki egyelőre szerény feladatokkal tölti idejét.[1]

Az utód Pál herceg (1635—71), a címerfestő nem hiányzik az ő udvartartásából sem, de őt már nagyobb feladatok hevítik. A kismartoni váracsot a bécsi *Carlone* művészcsalád tagjaival épitteti át s Szűz Mária tiszteletére kálváriával egybekapcsolt óriás templomot tervez, melyből azonban csak egy részlet készült el.[2] Pál herceg nagy birtokán sok templomot emel, számos szobormű hirdeti bőkezűségét; nem csoda, hogy a vár árnyékában nagyszámmal telepedtek le kőfaragók, bár céhük megalakulása csak 1770 körül történt.

Közülük egyik-másik nagy hírnévre tett szert: így *Ungleich* Fülöp s *Hörger* Mátyás,[3] a budavári Szentháromság-szobor alkotói, viszont a kismartoni tanács-jegyzőkönyvek kutak s más kisebbrangú munkákkal kapcsolatban következő neveket említik: *Firlinger* Pál (1726), *Mader* Bernát (1717—18), *Ernst* Pál (1718), *Ham* (Hamb, Häm) Jakab (felvétele polgárnak 1744-ben), *Holzbauer* Mátyás (1744). A kismartoni városházán őrzött s 1767-ben kezdődő céhiratok a következő kőfaragó-mesterek nevét tartották fenn: *Regenstorffer* János, *Mayr* Ignác, két *Mayr* József és *Bauer* Ádám (1826-ban lett mester, a század elejéig virágzott kőfaragócsalád elseje).[4]

A névsorral szemben áll a művészi sírköveknek hosszú sora, melyek közül a zsidó temetőéit *Wolf* Sándor adta ki testes kötetben; sajnos, nem lehet őket mesternevekhez kötni. A hosszú listából az egy *Ham* Jakab az, aki nagyobbszabású művel emelkedik ki. Ez a bécsi születésű szobrász faragta a számadáskönyvek szerint a főoltárt szegélyező két szentet fából. Ezek a szobrok 1921-ben eladásra kerültek s a pesti műkereskedelemben nyomuk veszett.

Ugyanez a *Ham* a híres kálvárián is restaurálgatott 1776-ban, míg egy dátumnélküli okmány *Hadl* Ágoston kismartoni szobrász restaurálásáról számol be.[5]

A XVIII. század úgyszólván az utolsó évtizedekig Kismartonban kevés változást hoz; a hercegek külföldön élnek, illetőleg a bőkezűségéről híres Fényes Miklós Esterházát építi fel magának nyári szállásul, Kismarton egyideig homályban marad s főleg a meglévő emlékek megóvása s kiépítése szerepel csak az alkotások során. Az udvari képíró ekkor *Köpp* Keresztély, aki fiával, Farkassal (Wolfgang) néhány hónap alatt becsülettel kifesti az óriás templom önálló életre kelt szen-

[1] 1627-ben írja naplójában Révai László, a nádor udvarában apródoskodó nemes ifjú: „21 aug. éjjel 10 órakor valami tüzet akarván látni, a kismartoni vár fokárul doboló folyosóval heten szakadánk alá." Tört. tár III. 250.

[2] Műbarát. 1923/50. Siklóssy László.

[3] „Én, édes hugomasszony, írja 1624-ben nejének, noha még akkor nem tudtam, kinek csinálom, de igen szép kertet készítettem . . . kiben igen nyílnak a rózsák és egyéb virágok." Esterházy Miklós levelezése. Közli Merényi Gábor. Tört. tár. 1901.

[1] „A rossz képíró mért nem festi az orsófákat, ha egyéb dolog nincs" — kérdi a nádor nejétől 1627 VII. 6. Esterházy Miklós levelezése nejével. Tört. tár 1901.

[2] Merényi-Bubics: Herceg Esterházy Pál nádor. 193 old.

[3] Schoen: A budavári Szentháromság-emlék.

[4] Orsz. levéltár. Acta Francisc. Fasc. 11. Ez okmányokban említik meg a következő kismartoni (?) kőfaragókat: Megele Gáspár (1766), Wachl Mihály és Küstis Ferenc (1765) és Mader Kelemen (1733).

[5] Szerződésük, nyugtáik az Orsz. levéltárban.

hevederek lapos kupolával, a hajó fölött dongaboltozással. E rendszerben Hefele elméleti tanulmányainak gyümölcse jelentkezik Palladio művészetének kétségtelen hatásával. A szombathelyi székesegyház belső fölépítésének egyik távolabbi mintaképe a velencei S. Giorgio Maggiore belseje.

Ezzel egy félszázados művészi fejlődés lezárult s Hefele művészetében a XVIII. század utolsó tizedeinek barokk-klasszicizmusa teljes megnyilatkozásra talált. Ez a klasszicizmus még nem új művészet, benne még ott élnek a barokk fokozatosan lehiggadt hagyományai a fölépítés formai elemeiben, a téralkotás szellemében: ez a művészet csupán a barokk építészet egész folyamán lappangó klasszicisztikus elemek teljes kibontakozása. Ezért nevezi a művészettudomány is barokk-klasszicizmusnak. Merőben újat a barokk egészével szemben föllépő végletes elvi állásfoglalással csak a XIX. század eleje hoz: az elméleti meggondolásokból s az antik művészet közvetlen tanulmányozásából születő romantikus klasszicizmust.

KAPOSSY JÁNOS

MŰVÉSZETI ÉLET ÉS IRODALOM

GLATTER GYULA. Június 3-ikán önkezével vetett véget életének Budapest egyik legkeresettebb festője, Glatter Gyula. A szomorú hír szinte hihetetlenül hangzott, mert a még fiatal művészt mindenki a sors különös kegyeltjének tartotta. Korán tűnt fel, küzdelmek nélkül jutott jelentékeny kitüntetésekhez, nagyszámú arcképmegrendelése révén gyorsan meggazdagodott, kedve szerint rendezte be életét, kitüntetett kedvence lett a felső tízezernek. S bár így szinte minden kívánsága teljesedettnek látszott, mégis meghasonlott magával s az élettel és budafoki-úti pompás műtermében egy revolvergolyóval erőszakosan vetett véget pályájának. Meghasonlásának okát senki sem ismeri. Legjobb barátai sem igazodtak el a szomorú problémában, vajjon emberi vagy művészeti motívumokban keressék-e a dráma nyitját. A rákoskeresztúri temető friss sírja, ahova nagyszámú tisztelője és barátja kísérte utolsó útjára, alighanem örökre magában rejti az érthetetlen dráma titkát is.

Glatter Gyula, Glatter Ármin festőművész fia, Münchenben született 1886-ban. S részben atyja műtermében, részben a müncheni akadémián, ahol egyebek közt Löfftznek volt jeles tanítványa, végezte tanulmányait. Végső kiképzését itthon kapta. 1906 óta tagja volt a nagybányai művésztelepnek s ugyancsak tagja Benczúr mesteriskolájának. Korán tűnt fel. Már a mesteriskola falai közül küldött képeket a Műcsarnokba, ahol 1908-ban „Öreg asszony és fiatal leány" c. festményére megkapta a báró Harkányi Frigyes-díjat. A Műcsarnokban ez év téli tárlatán még egy „Ruhahajtogatást" is állított ki és szolnoki emlék gyanánt a „Vízhordó a Zagyván" c. festményét.

Ekkor még tétovázni látszott, vajjon inkább az arckép esik-e a keze ügyébe, vagy a kor ízlése szerint való realisztikus életkép. A következő, 1909—10-es kiállításon már négy arcképpel szerepelt, amelyek egyikére a még csak 23 éves ifjú művész megkapta a kis állami aranyérmet s ezzel azután megindult fényes arcképfestő-pályafutása. E friss sikerrel indult egy olaszországi tanulmányútra s — még mindig tagja lévén a mesteriskolának — Firenzében Tiziano egyik képét másolta.

Elhagyva a mesteriskolát külön műtermet nyitott, amelyet szaporán kerestek a társasélet ismert repraesentánsai, arcképmegrendelés céljából. Az 1910—11. kiállításokon újra arcképeket állított ki, de úgy látszik, más problémák is foglalkoztatták, mert ugyanekkor egy csendéletképen kívül ismerősei meglepetésére szoborművel is szerepelt, tanulmányfejjel, annak jeléül, hogy már ekkor sem elégítette ki teljesen a képmásfestés. Később is mintázgatott s 1918-ban egy bronztanulmányfejet állított ki, 1924-ben báró Podmaniczky Attiláné plasztikai képmását, ez évben pedig egy terrakottát (Vázlat egy dömösi kisgazdáról).

Mindazonáltal mégis az arcképfestés foglalkoztatta legszaporábban élete végéig. 1912-ben négy arcképpel szerepelt, köztük gróf Csáky Albinéval, a következő évben gróf Apponyi Albertéval. Ez az utóbbi esztendő meghozta neki Münchenben a II. osztályú érmet is. Arcképmegrendeléseinek száma nőttön nőtt s úri kényelmet, nagy külföldi utazásokat tett számára lehetővé. Kétségkívül legkeresettebb portrait-művésze lett Budapestnek. Azonban újra s újra tanujelét adta annak, hogy más becsvágyak is vezérlik. Mert 1921-ben egy sor képmáson kívül két tájképet is állított ki, az „Erdei patakot" és a „Dömösi táiat", amelynek motívumait szép dömösi nyaralója környékéről hozta. Sőt festett egy életképet is, az „Ittas halászt". 1925-ben egy szorgalmasan megfestett női akttal vonta magára a figyelmet. Látnivaló, hogy többfelé keresett megoldani való problémát. De mintha csak mellékesen lett volna érkezése e tisztán festői feladatokkal foglalkozni, mert a következő kiállításokon újra az arcképek egész sora szerepel, köztük gróf Mikes János szombathelyi püspöké (1925), Róna Józsefé (1926) és egy sereg társaságbeli asszonyé. Közben elutazott Lequeitióba, ahol lefestette Károly király árváját, Ottó királyfit. Emellett mintha bizonyságot akart volna tenni arról, hogy nemcsak a pesti szalónok kedvenc képmásfestője, hanem egyéb is érdekli ezen a világon, egyre szaporábban vitte a közönség elé másfajtájú képeit. Festett kocsma-interieurt (1926), „Nyári felhőket", „Esti borulatot", „Homokbányát", „Munkásembert" (1926—27), a Műcsarnok népéletkép-kiállításán pedig feltűnt egy parasztlegénnyel. Barátai azt mondják, hogy efajta képei mintegy menekülést jelentettek számára a szalonhangú arcképek tömegéből a festői problémákkal teljes életbe. S hogy sohasem érezte azt, mintha tehetsége éppen arra való lett volna, amire fényes megrendelései csábították. E kérdést nem tudjuk eldönteni. Utolsó művei is képmások voltak: Anna kir. hercegasszonynak, József Ferenc kir. herceg ifjú feleségének arcképe és gróf Csáky Károly honvédelmi miniszteré.

Lelkiismeretes, nagy gondosságú, igen szorgalmas művész volt. Egészen távol állott az újabb művészeti törekvésektől, sőt a vele egykorú hazai impresszionizmustól is, amelyeknek kifejezési módját nem használhatta repraesentativ élű képmásaihoz. Az utóbbiak stílusába teljesen beledolgozta magát s egyesíteni tudott bennük sok olyan elemet, ame-

Lyka Károly cikke. Befejezését l. a Komplett példányban

Magyar Művészet

1927.

Glatter Gyula

Művészeti lexikon
2861.

Függő diszitési tárgy bronzból,

római VI. 275.

Glatter Gyula

Pesti

írod

? Pesti Napló. 1927.

jún. 4. (Glatter Gyula

tragédiája; arcképpel

és 1 képpel.)

XXIIEME EXPOSITION BIENNA

1940 * N

NOT

om et nom :	.....
sse :	.....
et lieu de naissance :	.....

Titre de l' oeuvre

Glatter Gyula

Br. Ullmann Adolf.
c. képe. nyr.
A Magyar Ált. Hitel-
bank tulajdona

Alkuma. A nyolcvanas —
nes Pesti Napló ajándéka —.
1850 - 1920. 140. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Glatter Gyula

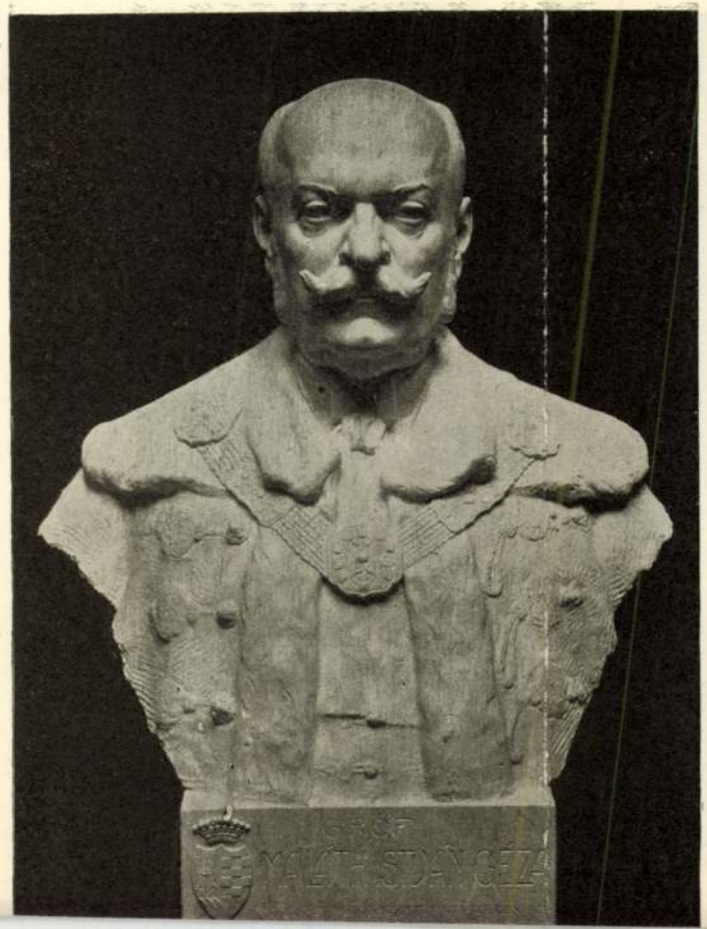

adta ki s az összeállítás azóta is becses adattár gyanánt szolgál, amit legjobban bizonyít az, hogy sűrűn és sokfelé idézik. Egyéb művészeti vonatkozású cikkei a «Művészet»-ben és a «Magyar Figyelő»-ben jelentek meg, ezek részben müncheni kiállítások kritikai ismertetései, részben programmatikus cikkek voltak az előbbiek kiváló szakavatottságáról, az utóbbiak lelkes művészetszeretetétől tanuskodtak. Igy tehát nagy a kár, amely korai halála révén reánk hárult. Szeretettel őrizzük meg e fiatal és lelkes munkatársunk emlékét.

CSÁKY LÁSZLÓ, a fiatal festőnemzedék tagja, október 31-én halt meg Abonyban. Csáky tehetséges, figyelemre méltó képességű művész volt, mindössze huszonnyolc éves. Isaszegen született 1890-ben, szülei jómódú gazdálkodók. Festészeti tanúlmányokkal rendszeresen mint Balló Ede tanítványa kezdett foglalkozni, majd egy darabig Kecskeméten dolgozott Iványi Béla mellett. El-

GLATTER GYULA ARCKÉP

Művészet 1918 83. l.

Műcs	Glatter A'	Glatter E	Műcs
1915 Tav	Takarétás (egy ben) Reggeli hangulat of	Csendélet (of Bánffy Miklós gr arch	1915 Tav
1915-16 Téli	Siesta (of Harisyát javító nő	gr Ticky Jánosné arch, of	
1916 Tav	Reggeli hangulat of	—	
1916-17	Pihenés, of	Delebő Sekenek Alosuti Lilike arch	
1917 Tav	Férfi arckép	—	
1917-18	—	Fehér rózsák / Tanulmány	of
1918 Tav	—	Fr Fleischl Sámuelné arch Arckép vázlat	

Glatter Gyula

Frück I. 396. l

Glatter, Julius, Maler, geb. 1886 in München als Sohn des Obigen, der ihn auch in die Elemente der Malkunst einführte. Seine weiteren Studien legte G. in Budapest und München zurück. Er ist besonders als Portraitmaler geschätzt.

Glatter Gyula

Jestö

iród

Kruck. I. 396. l.

Kozidori határ Dunapentelén

VI. 16.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain következő műveit állította ki:

1908. tavaszi kiáll.: Öreg asszony és fiatal leány, olajf. — Arczkép, olajf. — Öreg asszonyok, olajf. — Csendélet, olajf.

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: Arczkép, olajf. — Öreg asszony, olajf. — Vízhordók a Zagyván, olajf. — Ruhahajtogatás, olajf.

1909—10. téli kiáll.: Férfi arczkép, olajf. — Mezei Erzsébet arczképe, olajf. — Keményfi Jenőné arczképe, olajf. — Rechnitz Béláné arczképe, olajf.

1910—11. téli kiáll.: Női arczkép, olajf. — Csendélet, olajf. — Férfi arczkép, olajf. — Tanulmányfej, szobormű.

1911. tavaszi kiáll.: Arczkép, olajf.

1912. tavaszi kiáll.: Arczkép, olajf. — Wernhardt Pál báró altábornagy, Budapest katonai parancsnoka, a német lovagrend komturjának egyenruhájában, olajf. — Stegerné arczképe, olajf. — Csáky Albin gróf, a főrendiház elnökének arczképe, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Báró Groedel Stefánia arczképe, olajf. — Gompertz Miksáné arczképe, olajf. — Gaede M. úrnő arczképe, olajf. — Leányakt, olajf. — Dániel Ernő báró v. b. t. t. arczképe, olajf.

1914. tavaszi kiáll.: Lónyay Istvánné arczképe, olajf.

Glatter Gyula

Női arckép és
Lónyai Istvánné
arcképe
Repr.
Rátz Str 156. l.

BUDAPEST
19 XI 30 10
1862

Glatter Gyula.

gróf Bethlen István miniszterelnök arcképe.

A miniszterelnök tulajdona. Állami kölcsön a minisztertanácsi palotában 1925. III. 26.

Glatter Gyula festő, szül.
1886. III. 27. München. ~~H~~ Ugyanitt
és Budapesten ~~[illegible]~~ a Benczúr
mesteriskolában tanult. 1909.
Nőt archépet a Műcsarnokban
állami kisarányérmel tüntették
ki. Budapesten él s egyike a
legkeresettebb archépfestőknek.
Ottó kiváltit termszet utani festette
Lequeitioban.

Trieph. 1927 VI. 6.

Glatter Gmila

dijai

Harkanji dij

kis aranyéron

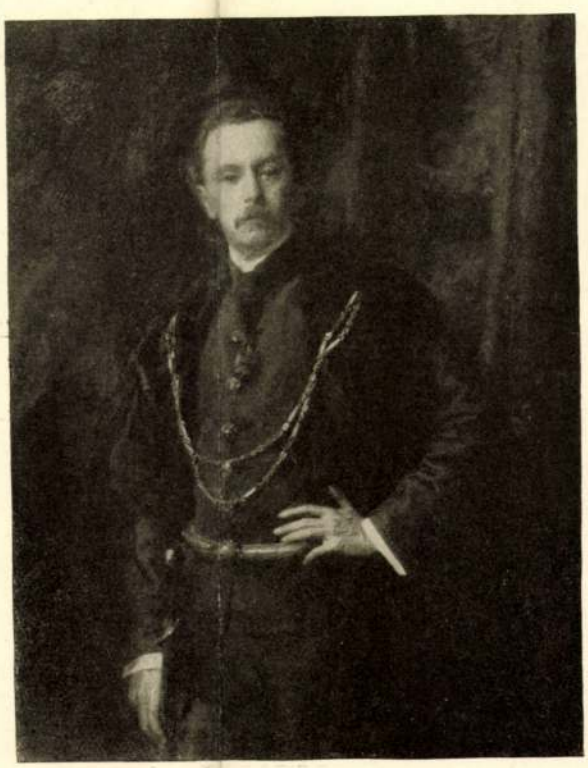

BÁNFFY MIKLÓS GRÓF
ARCKÉPE
GLATTER GYULA
FESTMÉNYE

A MÜCSARNOK
TAVASZI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Művészet. 1915
148. l.

Glatter Gyula

1914—15.
BENCZUR GYULA
FESTMÉNYE

A KÖNYVES KÁLMÁN JOGOSÍTÁSÁVAL

A MŰCSARNOK
TAVASZI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

Glatter

G. 2. *Gyula*, festő, G. 1. fia, * München 1886 márc. 27, † Budapest 1927 jún. 3. Budapesten, Nagybányán, Szolnokon és Münchenben tanult s 1908 óta állít ki a Műcsarokban kivált arcképeket amelyek főkép szalón-elegánciájuk és virtuóz megfestésük révén lettek népszerűekké. Mind itthon, mind külföldön számos kitüntetésben részesült. 1908. Öreg asszony és fiatal leány c. képével a Harkányi-díjat nyerte, 1909. Női arcképét az állami kis aranyéremmel tüntették ki. 1911. a Nemzeti Szalón arcképdíját, 1921. az állami figurális díjat nyerte. 1927. a párizsi szalónban Medaille Anterieurement-t kapott. Legutóbbi művei közül említendő Ottó királyfinak Lequeitóban készített arcképe. 1928. művei egy részéből a Műcsarnok emlékkiállítást rendezett.

Le. Gy. I. 390

Mellig, hétnyolczad jobbr
mes kucsmáját toll díszíti,
nyának hat s mentéjének n
Acélmetszet, nagysága

Glatter Gyula

Képzőművészet
1929. 16. 7.

TÁRLATOK

A MŰCSARNOK TÉLI TÁRLATA

A Műcsarnok téli kiállítása ezúttal két oknál fogva is reprezentativ. Az egyik tényező művészeti, a másik anyagi jellegű. A művészeti reprezentáció a magasnivójú gyűjteményes kiállítások mellett a beérkezett anyag szigorú megrostálásában nyilvánult. A másik tényező a kiállítás anyagi sikerét reprezentálja, amit főleg herceg *Esterházy* Pál dr. 13000 pengős vásárlása és a Komáromi Kacz Endre Beethoven képének 16000 pengős megrendelése jelent. Örömmel kell regisztrálnunk azt is, hogy az *Országos Képzőművészeti Társulat* az idén először lépett fel vásárlóként hosszú évek hallgatása után a Műcsarnok tárlatán. Ezúttal a Társulat vásárlása kerek számban 20000 pengő összeget tesz ki és így csupán az Esterházy herceg és a Társulat révén 50000 pengő kerül a Műcsarnok művészeihez. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a Tárlat bezárása napjáig a magánosok vásárlásai is el fogják érni az állam és a főváros vételeit is hozzászámítva a 30000 pengőt, megállapíthatjuk, hogy a Műcsarnok téli tárlatának 80000 pengős, azaz egy milliárdos eladása az utolsó évek legnagyobb tárlatsikere az anyagiakban. A Téli Tárlat művészeti jelentőségéről alábbi cikkeink adnak beszámolót.

FERENCZY KÁROLY: Mária és Magdolna

br. Kohner Adolf gyűjteményéből

I.
GLATTER GYULA

Írta: Szentgyörgyvári Szenes Lajos

A harmadik nagyterem Glatter Gyuláé, ki a magyar arcképfestők galeriájában a legelsők között is kimagasló egyéniség, *ki 23 éves korában a kis állami aranyérem tulajdonosa.* Egy hihetetlenül magasba törő egyéniség mestermunkája előtt ma elmerengve, egy kifürkészhetetlen sors-

tragédia után teljes nagyságban bontakozik ki előttünk a »kis Gattler« zseniálitása, mely minden esztendő tárlatain meghozta számunkra azt a meglepetést, melyet vártunk mi művészek, de vártak a tárlatlátogatók egyaránt.

Rendre, a falakon fölvonulnak a »kis Glatter« fényesebbnél fenyesebb »tárlati névjegyei«, melyekre boldogan emlékezünk vissza s azok a képei, melyek a hagyatéki kiállításon nem szerepelnek, emlékezetünkben élnek annyi évek után is.

Glatter Gyulát nem lehet, de nem is szabad összehasonlítani egyetlen magyar, nagy portré festővel sem. Társtalanul állott, a maga útját járta, világított, utat mutatott azon az úton, melyen fölfelé ívelő pályája vezette őt a világnagyságok pantheonja felé, melybe ő is beérkezett előbb mint ő gondolta s fényesebb »*adjusztirunggal*« mint hitte ő maga.

Vérbeli művész volt, nem alkudott meg soha a konvenciók követelte »portrésablonokkal«, nem hódolt be a divatos áramlatok nagyhangú »bombasztjainak«, nem vette le a lábáról a sokat kereső piktorok *ösbetegsége;* a konvencionális piktura semmitmondó *vásári üressége.* Glatterben a *poetát* nem tudta lebirni a *finánc,* pedig ha az utóbbi vezeti csak néha-néha is az ecsetjét, bizonyára ma is közöttünk van. Nála *egy-egy portré,* a lélek s embertanulmány együttesén át, egy leszűrt izlésű, briliáns színskálán mozgó idealizált *etherikus képpé nemesült,* hol minden a »Lart-pour Lart« elvén fölmagasztosulva vált alkotása egységességévé, legyen az szín, vonal, vagy folttömeg, melynek a művészeti ideál szabja meg a meg nem másítható örök törvényeit.

Mesterien komponál; »*Az ember*« közvetlensége nála, szinte az ellesett egyéni karakter egy-egy pillanatra sürített összkarakter megrögzítése csupán, hol élet van az élettelennek látszó rapériákban csak úgy, mint az életet kimondottan kifejező fej, kéz vagy a testmozgást kifejező megjelenítésben.

FÉNYES ADOLF: Csendélet

br. Kohner Adolf gyüjteményéből

A mai realitást hangsúlyozó korszak Glatter etherikusan finom szürkeségeit s a nála, az egyénben rejlő puhaságot, mint a képein szimfolizálódó diszkrét eleganciát művészete »tehertétele«-ként szereti hangoztatni, mely hovatovább letünő divattal, erejét veszített, üres lövedék rozsdás repeszei máris egy nagy művész robosztus tudása ellen fölvonuló kritikáknak.

Glatternél a forma megszépülve, az eszményi »szépség« jegyében bontja ki magát a színek szivárványában, legyen az bármi, ami a képhez tartozik. Mesterségbeli tudása hihetetlen fölkészültségü, s ha a színharmonizálása megköveteli a formának a tónusokban való lefokozását színben, erős rajzi tudása stabillá teszi azt a formát mindig, mely egyébként az erős kont-

A cikk folytatása Mendlik Oszkár csomagjában.

rasztok hangsúlyozását mellőzni szerető festő alkotásaival néha labilisnak tetszik.

Az aranyéremmel kitüntetett férfiarckép a biztos kezű, markáns rajzu Glattert mutatja be, ki széles felfogásban kezelt képén mindent nyujt, amit a »ma« divatja a portréfestőinktől megkíván. Itt van az a fundamentum, melyre Glatter nem egy gránitból összehordott *sasfészket épített fel,* de válogatott drágakövekből egy *tündérpalotát rakott össze,* melynek romantikus szépsége hozzá, az álmok lovagjához közelebb állott, mint a harcokban edzett, a harcot kivánó lovagok

II.
MENDLIK OSZKÁR ÉS POLL HUGÓ

Két teremre való gyüjteménnyel szerepel *Mendlik* Oszkár, Hollandiában élő festőművészünk. Két terem, csupa tenger festmény. Tenger! Ez a szó a mi földi életünk egyik olyan mistikuma, amely előttünk van, látjuk, tapintjuk, észleljük életének, mozgásának tüneteit, de mégsem foghatjuk át lényét. Tudósok megmérik hosszát, szélességét, mélységét, búvárok átkutatják bensejét, a tudósok mindent tudnak róla s

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Atyám és öcsém

br. Kohner Adolf gyüjteményéből — Az Ernst Muzeum kiállításáról

mentalítása, kik egyformán dekorált hősei a művészet küzdelmeinek.

Glatter művészete egy későn elrobbant planeta ragyogása tán, ki a XIV—XV. Lajosok korában élte a maga romantikáját abban a fejedelmi várban, melynek alapját a »*ma*« rakta le, de erre az alapra a *barok*, a *rokokó* romantikája hordta össze azt a sok-sok drágakövet, melyben a Fejedelem a »*kis Glatter*« élte meg nem alkuvó életét s szórta pazar kézzel kincseit közénk, kik hangtalan megilletődéssel nézünk föl arra a tündér palotára, melyet a palota gazdája oly korán üresen hagyott.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

nekünk mégis sejtelmes, rejtelmes, mérhetetlen. Ha sima, nem értjük, mi az az erő, amely most pihen, ha hullámzik, értelmetlenül állunk a mérhetetlen erő megnyilatkozása előtt. Látjuk tornyosulni, tarajosodni, örvényleni, fehér habokra összemorzsolódni a vizrengeteget, halljuk félelmes zúgásának, csattogásának hangját, látjuk néha üvegridegségű, néha folyékony fémszerű, néha forró lávaszerű vagy fagyos, jégszerű anyagát, elcsodálkozunk, ha zöld, ha fekete, ha kék színben játszik ez a rettenetes nagy viztömeg s még tudósok is vagyunk, ha ilyesmiket meg tudunk különböztetni, pedig ez még csak morzsája annak a változat végtelennek, amit a tenger nyújt.

Glatter Gyula

III. figurális díj 1922

Nemzeti Szalon

MAFE 10. kiáll. 1923 nov.

A MAGYAR AQUARELLISTÁK
ÉS
PASTELLFESTŐK EGYESÜLETÉNEK

V-IK KIÁLLITÁSA

Glatter Gyula

MAPFE tárlatán 1922
állami alakrajz díj.

605.

Fennitzer Georg

Conrad Feuerlein arcképe. Mezzotinto.

97 m. 88½.

K. 5.

Glatter Gyula

állami figurális díj 1921.

Ciniaemo II. 104.

272

1907. június 7.

A pozsonyi városi közkönyvtár igazgatóságának: a római lateráni káptalan levéltárából eltűnt Palestrina kézirat nyomozása tárgyában (354/1907.)

Glatter Gruba

- Mücsarnok

1928/29 téli kiáll. 94-132

emlékkiállítás. életrajz.

szül 1886. Münchenben. Alperti szintarajzskolában, Münchenben s végül Athon Benczurnál tanult. 1908. Fekvő akt öregasszonnyal c. képével a báró Harkányi díjat nyerte. 1909. Férfi arcképét a kis állami aranyéremmel jutalmazták. Ezután Párisban és Londonban Gainsborough és Sergent művét tanulmagolta. Hubay Jenő arcképére, 1927. a párizsi szalonban Medaille Antérieurement-t kapott. Főleg, arcképeket s pihenőül magyar néptipusokat és tájképeket is festett.

Előkelőségre, egyöntetű megoldásra és klasszikus szintarmoniára törekedett arcképein. 1928-ban művei egy részéből a Mücsarnok emlékkiállítást rendezett.

Kereszt bronzból, népvándorlás-kori

VIII. 151.

Glatter Gyula

szül. Münchenben 1886

márc. 27. Izr.

1909/10 I. harmadosztály-

beli I. fest. mesteriskolai

művésznőv. 4 tanfolyamát

mintarajziskola

végezte

Tanára Benczúr Gyula.

Glatter Arum fia.

1909/10. II. félév. 3 osztály-

Benczúr Gyulánál.

1910/11. I. negyedik osztály-

Benczúr Gyulánál.

Kempelen Farkas, rézmetsző.

18. sz.

III. 343.

IV. 138.

Glatter Gyula

Művészet 1914. 170
– 1915. 148

Magyar Művészet
1925. 388
– 1926. 304
– 1927. 292–3

Inota h.n. VIII.186.

Glatter Gyula

Nagybányai kiáll. kat. 1912

82

nápvandorlaikori

Csontvár, III ~~IV~~ 103, 104, 105, 107, 108, 109

110,

Glatter Gyula után

Kühle Péter

gróf Apponyi Albert

arcképe. olaj.

Tm Bp. 1932.

4047. Frans Fr

Sz. Antwerpenben 1607-ben. †

A napkeleti bölcsek (Máté

Egy istállóban, a hol a pad
tottak, az előtérben balról látj
Madonnát, ki a csikos takaróval
bölcsőben álló gyermek Jézust
ajándékokkal megjelent és jobbró
legidősebbje, Gáspár térdel, a ki f
át, a mely után a Megváltó job
prémes palástját két apród tart
szoborral ékesített kehelylyel és b
tőle egy fiú vesz el és Boldizsá
gyermekek, vértbe öltözött katoná
vesznek körül. Mária mögött eg
fekszik a földön. Legelől a ketrec
bottal, míg hátul jobbról a szab
hol az égbolt felhőzött.

Fa, méretei 52 : 71 cm. — L
1911 november 6-iki megbízás (17
27-iki felterjesztés (1906–911) és
147391 sz. felhatalmazás (2134–9
10-én Rudolph Lepkénél a Gerhard
9876·29 K-án. — Kifizettetett 1911
és 1911 deczember 23-án (2134–9
deczember 8-án (2055–911) és 19
— Az elszámolásra nézve lásd a 1
előadmányt.

III

Vét. 1911

Glattner Gyula

Gróf Mikes János szombathelyi püspök arcképe, olaj

Almák, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 8 l.

Gláttfelder Gyula

festő

lásd

Ybl Ervin:

Mesterek és művek. Bp. 1938.

245–250. l.

Bizottság !

gyelő a Huszárvár épitkezéssel kap-
zámolását julius és augusztus hónapok-

ámolást felterjeszteni, azzal a meg-
9. tételekről külön bélyeges nyugtát,
talos nyugtát pótlólag bekértem, hogy
satolhatók legyenek.

Kis Tárca

Tuttlingen

Tuttlingen nem valamely versenyboxolónak, vagy rekordrepülőnek a neve, hanem egy csöppnyi német városkáé, amely nem valami szenzáció kapcsán, hanem egy kék füzetke révén keveredik e sorokba. A véletlen keze e napokban helyezte ezt a füzetet az íróasztalomra.

Mikorra végére jutottam, a kis füzet hatalmas monumentummá dagadt, amelyre mély tisztelettel tekintettem fel. Mert semmiféle emlékjel sem tudna ékesebben beszélni arról a rajongó szeretetről, amelylyel a városka polgárai a maguk kis pátriája iránt viseltetnek, mint ez a hatvannégy oldal. Ami ugyanis e folyóiratkának ebben a füzetében található, arra csak a legmelegebb szeretet képes. Pedig csak egy pár értekezés az egész. Valaki kibogarászta, hogy a napoleoni időkben hogyan és miképpen gyüjtöttek Tuttlingenben salétromot a Napoleon ellen szükséges puskaporhoz. Egy más valaki összegyüjtötte hangyát elsáppasztó szorgalommal, hogy a városkában a középkortól kezdve miféle versikékkel jelentették a bakterek az éjszaka óráit. Egy harmadik valaki kiböngészte egy rég elpusztult odavaló papírmalom együgyű kis történetének minden parányi adatát. A dolgok teteje azonban egy másik cikk. Történt ugyanis, hogy a városka végében száz év előtt becsapott a villám egy házba. Szegényes kis ház volt, két család lakott benne s a villám négy embert agyonvert közülük. Ez milliószor megtörtént már. Azonban az esetből vers keletkezett s e vers most kioknyomoztatott. A nyomozás odáig ment, hogy a szerző évek munkájával összeállította a két család származásfáját is, ami nem lehetett könnyű dolog, mert hiszen az egyik szimpla napszámosfamilia volt, amilyenről nem szoktak sokat zengeni a krónikák. (Nota bene kisül az is, hogy az egyik családtag Pestre költözött). Végezetül egy helyi botanikus összegyüjtötte egy kritikus növényfaj ott termő változatait és kitünő részletességgel dolgozza fel.

Mindez Tuttlingenben, ami nem a világ közepe s mindez csak azért, mert pont Tuttlingent érinti. Akkora a hő szeretet a szülő-pátria iránt, hogy nincs az a kicsiny kicsiség, ami a tuttlingeni polgár szemében ne válna rögtön fontossá, csak azért, mert az ő pátriájára vonatkozik.

Amit itt röviden pedzettem, az nemcsak ennek az egy városkának dolga, hanem egész Németországé. Mert az egész birodalmat behálózza egy nagy szervezet, amelynek feladata a leghelyibb „Denkmal- und Heimatpflege". Jól ösmerem sok helyről, ámde nevét nem tudom lefordítani. Mert nálunk ez annyira idegen, hogy még betűket sem tudunk számára faragni, nemhogy mi is csinálnók. Nem műemlék-védelem, ami nálunk is van s ami egészen más valami. A Heimat sem nem haza, sem nem szülőföld, sem nem lakóhely abban az értelemben, amelyben a németek használják. Szűk kis keret, amely oly szűk, hogy kutatni sem lehet benne nagy dolgok után, csupán kicsiny, mikrometrikus érdekességek lelhetők határai közt. De mert mindez helyi ügy: a legforróbb szeretettel végzik, extenziv módszer helyett intenziv módszerrel. A hangyamunka oly tömege gyűlik így össze, hogy nemsokára együtt lesz Németország minden atómjának leltára s a nagy tudomány hozzáfoghat a lepárolás, ötvözés, szintézis munkájához.

Mi nagyra vagyunk historizáló hajlandóságunkkal. De legfőképpen a nagyvonalú história irányában lelkesedünk. Nem adjuk királyokon alul. Pedig olykor többet lát meg az ember a mult igazi életéből egy bakternóta révén, amelyet kihalásztunk a mult helyi temetőjéből. Ilyesmi azonban nem „elegáns" tudomány.

Abból a fanatikus pátria-szeretetből is szeretnénk valamit látni, ami a tuttlingeni kék füzetkéket szülte e világra.

Krónikás

A Műcsarnokból.
Windischgrätz hercegnő. Gatter Gyula festménye

Uj Idők 1929. jún. 6. 2.

ma csakugyan betoppant, hogy szokott energiájával lendítsen egyet a flörtjükön, amely újabban — bizonyára nem a Lulu hibájából — mintha kátyuba akart volna rekedni.

— Anni átöltözik, — jelentette most az asszony. — Megint a rémes vászonkabátja volt rajta.

A vendég az imént munka közben lepte meg a házikisasszonyt. Az ugyanis műipari kompozíciókkal foglalkozott. Hihetetlen szorgalmat és lelkiismeretességet pazarolt a lámpaernyőire és könyvtábláira, olykor egy-egy kiállításon a nyilvánosság elé is vitte őket, de szóra érdemes sikert még nem ért el velük. Egyébként ő maga sem vette túlkomolyan a foglalkozását, dehát: valamit csak muszáj csinálnia az embernek!

De már jött is Anni. Mikor megpillantotta a katonát, inkább a szemével, mint a szájával mosolygott. Valami nagy, némiképpen tudatosan stilizált egyszerűség és nyugalom volt rajta. Az arcbőre sápadt, de a sápadtsága meleg, mint a régi elefántcsonté. A domború homloka szinte világít. Jóval kisebb Lulunál és kislánykora óta hibás tartása van, amennyiben meghajolva jár, mint a gótikus idők angyalai. Gál Janiban mindig a melegség, a szelidség és az édesség fogalmait keltette fel, Budapesten azonban, ahol most a fiúsan agresszív és izgágavérű nők vezetnek, nem voltak úgynevezett sikerei. A fiatalok azt mondták, hogy professzoros modora van.

Közben kitünt, hogy a nappali mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy ott társalogjanak, a szomszéd szobából fülsiketítő és falrengető kopácsolás hallatszott át. Ott készült a *gót kápolna,* amelynek ötletébe egy Prokóp nevű, titokzatos eredetű kőfaragóművész ugratta be a házigazdát.

Prokóp fél lángész, fél szélhámos és egész naplopó volt. Tervének alapja a canterburyi kathedrális egy önkényesen kimetszett zuga volt, amelynek dekoratív vonalait addig kurtította, míg az egész belefért az alacsony varjasi szobába.

A szoba sarkában hosszában hasított pillérköteg negyedrésze áll, a köteg alsó folytatása eltünik a padlóban, a felső a mennyezetben; a sarokba futó két falon a grációzus kőfaragások álomszerűen buja kászkádjai szökelnek fel, amelyeknek szárnyaló lendületét elvágja a mennyezet. A mester nem nyomorította el és nem is egyszerűsítette a vonalakat. Az egész úgy hat, mintha az ember szűk ablakrésen át egy darabkát látna a gigantikus székesegyházból. A kép azonban logikus és megdöbbentően érdekes.

Ha majd elkészül a kápolna, akkor lebontják a téglafalat, amely a nappalitól elválasztja és csiszolt üvegfalat tesznek a helyébe. A kápolna különben nem a vallás, hanem a művészet „szentélye" lesz; Gál ott tartja majd a régi olasz képeit és a szép selyembrokátjait.

A modernek azt állították, ez olyan ritka *gicces* ötlet, amilyenből kettő sem terem meg száz esztendőben. Gót stilusban, szerintük, egyáltalában csak olyan úriembernek van joga építkezni, aki vas páncélinget visel, boszorkányokat éget és nem ismeri még a fürdőszoba intézményét. A kápolna volt az oka, hogy még azok is, akiktől képeket vásárolt Gál Sándor, kicsinylő hangon beszéltek róla.

Sándor egyébként már százszor is megbánta, hogy egyáltalában szóba állott Prokóppal. Az építkezés méregdrága volt, a mester felbőszítő lassúsággal dolgozott és a legnemesebb anyagot használta.

Prokóp tüntetően kerülte az embereket. Az irigyei, — mert voltak ilyenek a fonóban — azt mondták: mert katonaszökevény! (Ő csakugyan katonanadrágot és csavart bokavédőt viselt a civilkabátjához.) Ha nem aludt, akkor a kert bozótjai közt lappangott. Ha azonban idegen látogatók érkeztek, akkor bezárkózott a kápolnájába és bőszülten kalapált. Mint ebben az órában is.

Bár rendesen a legalkalmatlanabb időben lármázott, a házigazda nem hallgattatta el, inkább örült, hogy egyáltalában csinál valamit. Folytatjuk

---

Lehetek gyermek

A Mindenséget megkerülve,
A próba-pályát megfutottam;
Mögöttem a nagy kört legyűrve
Gyermek énemhez eljutottam.

Életem hát teljes; a görbe
Visszatért, hol indulva kezdtem.
Lehetek gyermek mindörökre,
S e pályabért már el se vesztem.

Homlokomon királyi ékem,
A győzelmesek koronája:
Mosolygni, hinni tudni mélyen,
Mindent-átfogón, mitse fájva.

Tudás, okosság: balga emlék.
Nincs más, csak kacagás szívemben.
Fák, madarak, a végtelenség,
Anyák nyelve ért már csak engem.

Az Ember Fiát: visszanyertem
Magamban őt, ki itt van, érez,
S a földön túl él, kötve nincsen
Kis földi dolgok ösztökéhez.

Boross Sándor

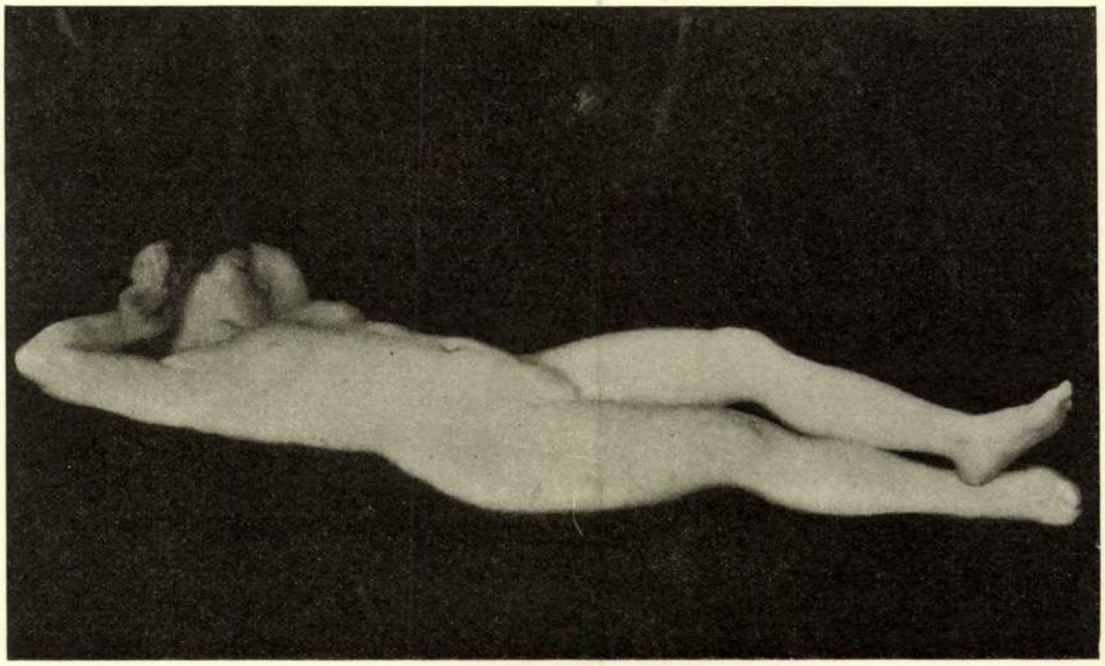

A MŰCSARNOK
TAVASZI TÁRLATÁBÓL

NŐI AKT
FERENCZY KÁROLY FESTMÉNYE

c) a hangulat egysége, d) mi okozza a hangulatot, e) rokonszenves-e? stb. 2. Nem esztétikai szempontok: a) drága-e, b) ritka-e, c) alkalmas-e a szoba diszítésére, d) tanulságos-e, e) mi a tanulság? 3. A művész egyénisége és tehetsége: a) régi vagy modern festő festette-e? b) tehetséges volt-e? c) miből tünik ez ki? 4. A művész szándékai. 5. A tárgy felfogása. 6. A tárgy visszaadásának módja és jósága. 7. A visszaadás eszközei. 8. A művész technikája. 9 A kompozició: a) jó-e az elrendezés? b) üres foltok vannak-e? c) jobb lenne-e, ha nagyobb lenne az alak? d) hiányozhatnék-e pl. a fa? e) van-e egységes központja?

Ugyancsak Müller több felnőtt tanult és tanulatlan egyénnel végzett kisérleteket annak eldöntése végett, hogy van-e lényeges különbség köztük és a gyermek között a művészi felfogóképesség dolgában. Ebből kitünt, hogy a gyermeki itélet korántsem azonos a tanulatlanokéval. Azt sem lehet mondani, hogy a gyermek itélete csak a tartalmon mulik, mintha a forma nem számítana. A gyermeknek is meg vannak a maga szépeszményei és ami ezeknek nem felel meg, az bármily művészi, neki nem tetszik.

A szín egyik főtényező az itéletben. Müllernél 240 gyermek közül 88 hivatkozik rá, mint tetszésének vagy nem tetszésének okára. Kevesebb figyelemben részesül a gyermekek részéről a rajz, a technika és a kompozició. Igen érdekes a fiuk és a leányok itéletei közti különbség. A hangulat pl. a leányoknál sokkal nagyobb szerepet játszik, mint a fiuknál.

Müller kisérletei eredményeképp a művészi nevelésre vonatkozólag a következő javaslatot teszi: 1. A rajztanításra nagyobb súlyt kell vetni. 2. A szemléltető módszernek nagyobb teret kell adni. 3. Az esztétikai tanítást a középiskolában, már az alsóbb fokon meg kell kezdeni és következetesen, tervszerűen kell fejlesztei az esztétikai itéletet a gyermek lelkében. Művészi nevelésünknek ezen követelményeire a gyermek tanulmányozása irányítja a figyelmet. Ezen az alapon állapítható meg a művészi nevelés egész pedagógiája.

Müllerrel sok tekintetben egyező eredményről számol be Hasserodt, aki beszélgetés és utánrajzolás utján kísérelte meg a gyermekeket bevezetni a kép művészi megértésébe. Legfontosabb megállapításai a következők: 1. A kép

A MŰCSARNOK TAVASZI TÁRLATÁBÓL

LÓNYAI ISTVÁNNÉ ARCKÉPE GLATTER GYULA FESTMÉNYE

művészi megitélése nagyon alacsony fokon áll, majdnem teljesen esztétikátlan. A gyermekek csak a tárgy iránt érdeklődnek. 2. Egyes képelemek észrevétlenül hagyása és helytelen felfogása gyakori. 3. A művészi forma iránti érdeklődés az érettebb gyermekeknél felkelthető és nevelhető. Ez történhetik a) a kép megbeszélésével, elemezésével és b) utánrajzolással, A legértékesebb szolgálatot teljesíti a rajzoktatás, amelynek a képzőművészettel állandó vonatkozásban kell lennie. A kisérleti lélektan és esztétika feladata lesz, hogy megvilágítsa a kép iránti művészi értelem keletkezését, törvényeit.

Dehning Gusztáv kisérletileg igazolta a művészi kritériumok megtanulhatóságának, a művészi itéletre való eredményes szellemi befolyásnak lehetőségét. Ezen célból egy képtanítási tanfolyamot rendezett, amely alatt az esztétikai itéletnek három fokozatát állapithatta meg : 1. Izoláló, meghatározó. 2. Izoláló, jellemző. 3. Összehasonlító itélet. Dehning a tanitás anyagát a következőkre terjesztette ki : Néhány fontos művészeti és teknikai kifejezés ; mire szolgálnak a képek ; mi teszi a képet széppé ; hogyan emeli ki a művész a főalakot ; a fényhatás megfigyelése ; a vonalak esztétikai hatása ; a színezés fontossága ; a kontraszt művészi céljai ; a dimenziók feltüntetésének eszközei ; a kép hangulata ; a művészi birálat.

Mindez kezdete lehet a művészetnevelési programmnak, amikor a gyermek esztétikai érdeklődésére vetődik fény. Hazánkban a Gyermektanulmányi Társaság ezen célból országos adatgyűjtést indított, Sajnos, az adatok feldolgozása késik, azonban a gyermeki érdeklődés lélektanának egy kiváló kutatója, Nagy László, a szép iránti érdeklődést is megvilágítani igyekszik.[1])

A legfontosabb kérdés marad, mint tárgyaltassanak a művészet alkotásai az iskolában. A kérdés megoldása a tanító képességeihez van kötve. Valóban ma jogosan akadna sok művész, aki műveinek a «magyarázása» ellen tiltakoznék. Maguk a pedagógusok sem értenek egyet a követendő eljárásra nézve. Szerintünk azonban minden tanító meg fogja találni módszerét, mint egyéb tárgyaknál történik, ha tárgyát érti. Erre kell tehát vetni a fősúlyt. A művészetnek nagy érdeke fűződik ehhez, mert a mai művészet iránt teljesen közömbös nevelési iránynál is nagyobb károkat okozna, ha vakkal vezettetnénk világtalanokat.

GYULAI ALADÁR

[1]) A gyermek érdeklődésének lélektana. (Die Psychologie des kindlichen Interesses. Leipzig. 1912. Nemnich kiadása.)

Művészet 1914.

Glatter Gyula, festő; szül. 1886-ban Münchenben. G. Ármin (l. o.) fia. 1901—1904-ig az orsz. mintarajziskola és rajztanárképzőben Balló Ede vezetése alatt tanult. Ezután Münchenbe ment és két évig Löfftz tanítványa volt. Visszatérve Budapestre, 1907-ben a Benczúr mesteriskola tagja lett, melyben 1910-ig dolgozott. A Műcsarnokban 1908-ban állított ki először s ez alkalommal Öreg asszony és fiatal leány cz. képével elnyerte a báró Harkányi-féle díjat. 1908 tavaszán egy Kohner-féle ösztöndíjat kapott, mellyel az év végéig Szolnokon folytatott tanulmányokat. 1909-ben Női arczkép cz. művét az állami kis aranyéremmel tüntették ki. 1911-ben külföldre ment és Német-, Franczia- és Olaszországban járt. Ugyanez évben a Nemzeti Szalon 200-ik jubiláris kiállításán az arczképdíj nyertese lett. G. nehány arczképét Velenczében és Münchenben is kiállította, ahol azok általános elismerésben részesültek.

Glatter Gyula

(1886–1927) /

irod.

Farkas Kolnok

Szépmüvèszet

1942. 230. l.

Glatter Gyula

ivr. mil. 1886 München

1907/8 – 1909/10

a. Benczúr mesterskola

tagja

MÁRCIUS

29

A Műcsarnok téli tárlatából. Glatter Gyula: Női arckép

lomlépcső, a harangzúgás, s odabent minden egyes breton szent. Áldott lélek: halottvirrasztó s élőt vígasztaló, mindig szívesen vállalta ő a mások bűnét s mások helyett (pár frankért) a zarándok tisztét. Mindig istenes volt, mások fogadalmából így sok-sok Boldogasszonyhoz elgyalogolt. Járt szegény, amíg a lába bírta... — Ah, most hát beteg? — Dehogy is, megvan ő, csak épp a rossz lába fölött kesereg; bizony, béna szegény, székben ül, nem mozoghat. Ám ez sebaj, a napi kis kenyérért így is imádkozhat... — Ejnye, mi hát a baj, ki beteg ott? tán a férje? — A férje? Ő csak volt beteg, már meggyógyult, — ott van fönt... vagyis a föld alatt mélyen lent... — Ah, akkor tán más beteg, a gyereke? van-e? — Van. A leánya férjhez ment. — S a fia, — az is van bizonyosan... — Csitt az istenért, ne olyan hangosan! — Értem, így hát a fiú beteg. És mi lelte, miféle nyavalya? — Jaj, ne kérdje senki, hogy annak mi baja! — De miért? Oly súlyos a kór? Csak

Uj Idők 1913. II. 584.

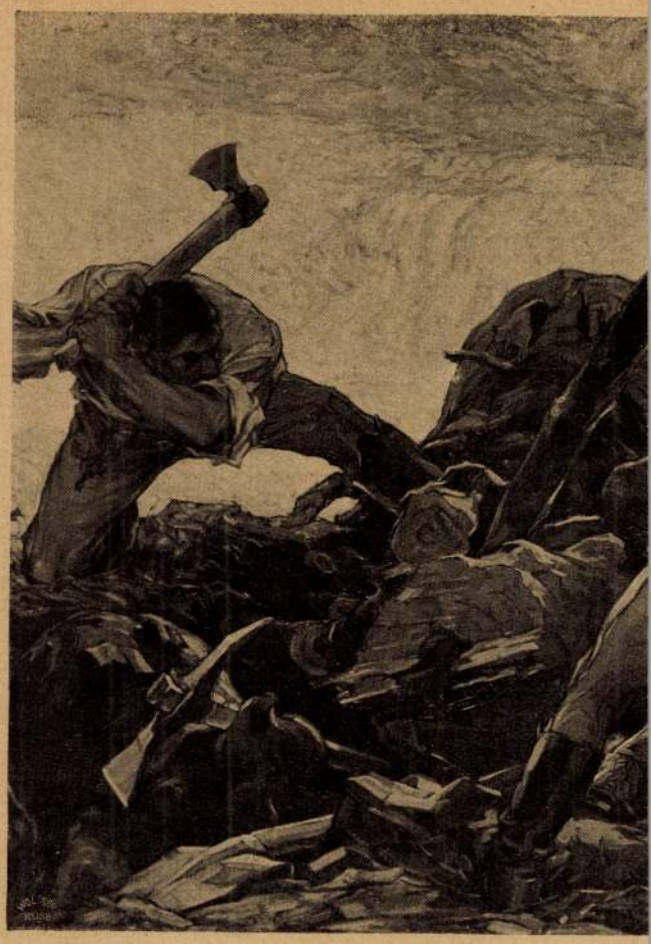

A Műcsarnok téli tárlatából. Márton

— No, nagyon jó. Egyetlen föltételem van: az, hogy a munkádat holnap . . . nem! — már ma meg kell kezdened. Hm . . . oda be sem mehetsz többé . . . Ott egyébként gondoskodnak is a pótlásodról . . .

A Monostory révedező agyán egy-egy kósza gondolat suhan át. Miért már ma? Miért ne mehetnék be? Ah, féltenek a kocsmától? Ezt a nőkkel együtt gondolták ki? Országgal együtt beszélték így meg? Nevetséges. Föl akarna lázadni, de a gondolatai kúszák és bágyadtak. És az egész olyan álomszerű, hogy neki nem is kell semmit sem cselekednie. Magától történik minden.

— Oda be sem mégy. Innen talán együtt bemegyünk a hivatalomba. Három-négy francia és angol levelet leszel olyan kegyes írni. Hm . . . helyes lesz, ha a régi lakásodat is elhagyod. Az intézet közelében lesz a legjobb laknod. Van nekem az intézetben egy kitünő öreg szolgám, az még ma talál neked lakást. Estére minden holmidat át is szállítja az új lakásodra. A fizetésed természetesen odabent már az íróasztalodon vár. És talán egy nagyobb előleg is, amelyet azután a pénztár havi részletekben von le. Szükséged lehet egyre-másra . . .

Monostory szótlanul és révedezve ül.

— Eddig van. Azt hiszem, mindent megbeszéltünk. Mindent? Igen. Ez tehát, úgy-e, rendben van?

Monostory a Loli tündöklő, mély és könnytől nedves szemét nézi.

— Ez tehát rendben van?

— Rendben van.

— Jó, akkor gyerünk vissza az asszonyokhoz.

Fölálltak és visszamentek. Loli lángoló és mámoros arccal ugrott föl a helyéről és visszaült a régi helyére. A szeme tündöklött, az arca sugárzott és az ajka boldogan nevetett. Monostory csodálkozva és elmerülve nézett rá egyszer-kétszer.

A Műcsarnok téli tárlatából. Glatter Gyula: Női arckép

lomlépcső, a harangzúgás, s odabent minden egyes breton szent. Áldott lélek: halottvirrasztó s élőt vigasztaló, mindig szívesen vállalta ő a mások bűnét s mások helyett (pár frankért) a zarándok tisztét. Mindig istenes volt, mások fogadalmából így sok-sok Boldogasszonyhoz elgyalogolt. Járt szegény, amíg a lába bírta... — Ah, most hát beteg? — Dehogy is, megvan ő, csak épp a rossz lába fölött kesereg; bizony, béna szegény, székben ül, nem mozoghat. Ám ez sebaj, a napi kis kenyérért így is imádkozhat... — Ejnye, mi hát a baj, ki beteg ott? tán a férje? — A férje? Ő csak volt beteg, már meggyógyult, — ott van fönt... vagyis a föld alatt mélyen lent... — Ah, akkor tán más beteg, a gyereke? van-e? — Van. A leánya férjhez ment. — S a fia, — az is van bizonyosan... — Csitt az istenért, ne olyan hangosan! — Értem, így hát a fiú beteg. És mi lelte, miféle nyavalya? — Jaj, ne kérdje senki, hogy annak mi baja! — De miért? Oly súlyos a kór? Csak

Uj Idők 1913-14. XX.
1027.

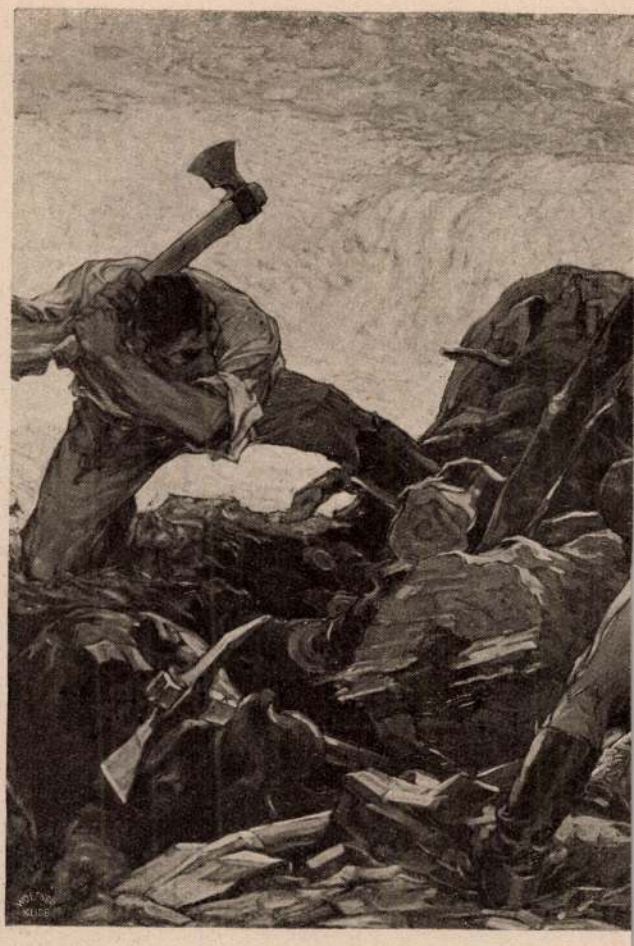

A Műcsarnok téli tárlatából. Márt

— No, nagyon jó. Egyetlen föltételem van: az, hogy a munkádat holnap . . . nem! — már ma meg kell kezdened. Hm . . . oda be sem mehetsz többé . . . Ott egyébként gondoskodnak is a pótlásodról . . .

A Monostory révedező agyán egy-egy kósza gondolat suhan át. Miért már ma? Miért ne mehetnék be? Ah, féltenek a kocsmától? Ezt a nőkkel együtt gondolták ki? Országgal együtt beszélték így meg? Nevetséges. Föl akarna lázadni, de a gondolatai kúszák és bágyadtak. És az egész olyan álomszerü, hogy neki nem is kell semmit sem cselekednie. Magától történik minden.

— Oda be sem mégy. Innen talán együtt bemegyünk a hivatalomba. Három-négy francia és angol levelet leszel olyan kegyes írni. Hm . . . helyes lesz, ha a régi lakásodat is elhagyod. Az intézet közelében lesz a legjobb laknod. Van nekem az intézetben egy kitünő öreg szolgám, az még ma talál neked lakást. Estére minden holmidat át is szállítja az új lakásodra. A fizetésed természetesen odabent már az íróasztalodon vár. És talán egy nagyobb előleg is, amelyet azután a pénztár havi részletekben von le. Szükséged lehet egyre-másra . . .

Monostory szótlanul és révedezve ül.

— Eddig van. Azt hiszem, mindent megbeszéltünk. Mindent? Igen. Ez tehát, úgy-e, rendben van?

Monostory a Loli tündöklő, mély és könnytől nedves szemét nézi.

— Ez tehát rendben van?

— Rendben van.

— Jó, akkor gyerünk vissza az asszonyokhoz.

Fölálltak és visszamentek. Loli lángoló és mámoros arccal ugrott föl a helyéről és visszaült a régi helyére. A szeme tündöklött, az arca sugárzott és az ajka boldogan nevetett. Monostory csodálkozva és elmerülve nézett rá egyszer-kétszer.

Reszketve emelkedett fel és elindult lefelé.

Alig ért tíz lépésnyire a kis csoporttól, hirtelen autórobogás zúgott végig az országúton. Nagy rendőrségi kocsi volt; pillanatok alatt fegyveresek szállottak ki belőle, körülvették a társaságot.

— Nem láttak erre egy kalapnélküli, sovány és magas, szürkeruhás embert?

Lucienne futópillantást vetett a bokrok felé, mélyet sóhajtott, mintha lidércnyomástól szabadulna.

— Nem! — mondta aztán a többiek helyett is határozottan.

— Pedig itt kell lennie... itt bujkál — és gyorsan kiadta a rendelkezéseket: — Kettő fel a dombra! Átkutatni a cserjést! Jean Charles, ti a tulsó csalitot, kettő maradjon az országúton!

A rendőrök szétszéledtek. Az a kettő, kik a dombtető bokrai felé irányodtak, oldalt kezdték el, a szélén, hogy könnyebben végigportyázhassák. Ezalatt a két férfi, a hölgyek két kisérője, érdeklődött a parancsnoknál:

— Csak nem a déli merénylő?

— De az, vakmerő bandita, vérszomjas, börtönből szökött. Mindenkit leterít ilyenkor, aki az útjába kerül. Ismerjük már...

— Mindenkit? — kérdezte Lucienne.

— Három embert sebesített meg, az ékszerészt megölte, ma délben...

Ebben a pillanatban fenn a dombon élesen felordított az egyik rendőr:

— Ide! Ide! Itt van, itt fekszik... Csavard ki a kezéből! Kötözd meg!

Dulakodás, nehéz ütések zaja... de mindenből csak a bokorágak vad csapkodása látszott és a fojtott zihálás, szaggatott kiáltások hatottak el a tisztáson lévő csoportig, amint a két fegyveres dulakodott a meglepett gonosztevővel.

A parancsnok odakiáltotta:

— Nos, megvan?

— Megvan, őrmester úr! Már nem volt ideje a lövésre. Jules elkapta a torkát...

Kibújtak a sűrűségből. A fogoly csuklóin bilincs csillogott már, aláhorgasztott feijel, bicegve sántikált lefelé a dombon a két rendőr között.

Az őrmester cigarettát sodort, aztán sipolt társainak.

— Na, ez jó fogás volt... Csak azt nem értem, mi ütött bele, hiszen rejtekhelyen volt, lepuffogtathatott volna bennünket egyenként.

— Mi ütött beléd, hé? — faggatta a rabot is. — Aludtál, vagy hová bámészkodtál el?

A megvasalt ember nem felelt. Sötét szeme a pirosajkú hölgyet kereste. Hosszú, végtelen hosszú, mély szomorúsággal nézte.

— Na, lódulj! — lökték be az autóba, amely csakhamar elrobogott velük.

— És te, ott a padon... mit láttál ott? Lucienne... Istenem, őt láttad?

— Igen, — felelt elgondolkozva.

— Hogy történt, beszélj! — vették körül.

De a leány csak állt és azt a kis szürke felleget nézte, amely az elrobogó autó nyomában kelt az országút fölött. Végül is ennyit mondott:

— Szegény... hogy sajnálom... sötét és szomorú szeme volt...

— Eredj már, mit sajnálsz rajta, hiszen gyilkos, — mondták neki.

— Tudom... megölhetett volna... hatalmában voltam..

— Ezért?...

— Igen, ezért! — csattant fel a leány hangja és szinte sóvárogva, mámorosan tette hozzá: — Mert férfi! Mert igazi férfi... Mert mégsem bántott!

Kis Tárca

Cuki bubifrizurát kap

Gárdonyi mester, az Uj Idők egyik fotoriportere, letett az asztalunkra egy fényképet, amelyen látható, hogy Cuki, ime, bubifrizurát kap. Ő Cukisága most már félelmetes oroszlánnak hatna, ha nem volna olyan zsebredughatóan kicsiny. Nem történt vele sem több, sem kevesebb, mint dr. Címkór Béla Elekkel, aki rányomatja névjegyére, hogy tibeti főkonzul, vagy pedig azzal a derék és kedves háziasszonnyal, aki démonná festi ki ábrázatát. Mind a hárman félelmetes, rejtélyes ábrázattal járják a világot, holott sem ebből, sem abból nincs bennök semmi sem. Mert Cuki az első valódi kutya láttára szűkölve húzza be a farkát; női démonokban már a legzöldebb gimnazista sem hisz; egy diplomáciai estélyen pedig láttam, hogy a valódi diplomaták milyen ábrázattal nézték azt a kakadút, aki tibeti rendjeleit csörgetve ugrált jobbra-balra, lázasan keresve a semmit.

Azonban, úgy látszik, ilyesmi is élvezet, hát akinek kedve van hozzá, ám csinálja. Mindazonáltal kivételt kell tennem Cukival s meg kell állapítanom az állat nagy fölényét az emberrel szemben. Ő Cukisága nem tehet róla, hogy egy kutya-kozmetikai műintézet ollói az ő beleegyezésének kikérése nélkül alakították át őt núbiai fenevaddá. Azt hiszem, vígasztalhatatlan volna, ha valaki kutya-nyelven elmondaná neki, hogy ezentúl ő lesz a sivatag királya s rögtön lemondana trónról és koronáról. Tibeti barátunk ellenben s démoni barátnőnk maguk csinálták magukból azt, amit róluk senki sem hisz el, kivéve önmagukat. Ők csak emberek, ennélfogva meg vannak fosztva attól a megbecsülhetetlen előnytől, hogy egyenesen és természetesen tudjanak gondolkodni és cselekedni. Az állat ebben megközelíthetetlen mester: a világ összes rókái nem szimulálnak annyit, mint egyetlenegy társadalmi oszlop. Mert a róka, ha alakoskodik: ellenségét akarja becsapni. A kultúrember e célra önönmagát választja ki. S valóban ő maga az egyetlenegy ezen a világon, akit sikerül is becsapnia.

Tisztelet és becsület tehát az összes Cukiknak, akik, vagy amelyek pórázra fogva szaglálják végig Pest aszfaltját, rájuk kényszerített fantasztikus külső mezben, de hű kutya-lélekkel. Ők tovább kutyáskodnak, mert csak a külsejük változott. A kultúrember azonban a lelkét változtatta meg. *Krónikás*

saság lehetett, a hölgyek finom modoráról és a két fiatalember választékos öltözetéről, a magánautóról ezt lehetett következtetni.

Alighanem két menyasszony-vőlegény pár, vagy fiatal házasok lehettek, akik szeretik a rövid autótúrákat, a csendes, városon-túli, elhagyatott erdősarkokat és az önfeledt csevegést a zöld pázsiton, lombok árnyékában.

— Te, Henri, — mondta most az egyik hölgy, — mi lenne, ha most... itten találkoznánk vele?

— Kivel?

— A megszökött rablóval... Aki délben kirabolta az ékszerüzletet, sok embert megsebesített és valamelyik erdőbe vette be magát.

— Eh, csacsiság, — legyintettek a férfiak, — oly nagyok az erdők és oly kicsiny az ember...

— Azután meg, végre is itt vagyunk mi! — düllesztette ki a mellét a másik.

— Csak nem félnek? — mosolygott Henri is.

— Dehogy, dehogy, éppen csak mondom...

— Pedig érdekes volna! — kacagott fel a másik leány, akinek fekete, erős szemöldökei és égő, vérpiros ajkai voltak.

Lassan másfelé fordult a beszélgetés.

— Gyerekek, a kövér Poirettené, ha, ha, ha,... láttátok a longchampi versenyen?

Nagyokat nevetve csevegtek, beszélgettek tovább. A két férfi hátonfekve szivarozott a fűben, oldalt, a lanka gerincén, a bokrok sűrűjében kőpad fehérlett.

Most hirtelen ágak reccsenése, lombsuhogás, zaj hallatszott a pad irányából. De csak pár pillanatig, azután csend lett megint...

— Hej,... ez biztosan a zsivány! — kiáltott fel a pirosajkú.

— Valami állat, — dünnyögött az egyik férfi, a másik néma maradt és aludni látszott a fűben.

— Várjatok, majd megnézem, — ugrott fel az előbbi hölgy és már futott is az elhagyott kőlóca, a zaj irányába.

— Maradj, Lucienne!... Hallod-e, maradj! — szóltak utána, de a leány már fölért a bokorhoz és gyöngén, egészen halkan elsikoltotta magát.

— Mi az? — ütötték fel a fejüket odalenn hárman és nézték a leányt, aki mozdulatlan, megdermedt testtel állt ott.

— Hallod, Lucienne! Szólj hát!...

— Semmi... éppenséggel... csak egy... gyík... igen egy gyík...

— Gvere le!

— Mindjárt.

Még mindig mozdulatlanul állott a kőpad előtt. Szemét mintha mereven a sűrűségre szegezte volna.

...És a sűrűségben a mahóni-galyak közül, mint valami mérges kígyó feje, csillogó, hideg csövével szegeződött a leányra a revolver.

Az ember alig látszott, csak kinyujtott, erős csuklója, karja, két villogó, fekete szeme.

A szürkeruhás volt.

Fojtott hangon, hogy amazok odalenn meg ne hallhassák, sziszegte:

— Ha megmoccan, keresztüllövöm!... Mutasson vidámságot... Ismételje, hogy gyík, jaj, de szép kicsiny gyík...

— Jaj, de szép, kicsiny gyík...

A rémült hang hirtelen kelt csodálkozásnak tűnt a többieknek ott a lejtő aljában...

— Bocsássa le a karját!... Üljön le a padra! — vezényelt a zsivány.

— Oh...

— Üljön le, ha mondom!... Ha elárul, halálfia!

A leány egész testében remegve ereszkedett le a

A magyar igazságszolgáltatás nagy halottja. Csathó Ferenc v. b. t. t., stb., a budapesti ítélőtábla ny. elnöke. Glatter festménye.

kőre, háttal a fegyver csövének. Amazok már nem is gyanakodtak, Ninette kacagva szólt fel:

— Elfogtad a gyíkot?

Csend.

— Ejnye, de elábrándoztál odafenn...

És most Ninette is felkerekedett a fehér terítő mellől, futott fölfelé. Amíg szaladt, Lucienne a rabló hangját hallotta:

— Most én elrejtezem a sűrűben... de azért... Vigyázzon!

Ninette leült társnője mellé.

— Oh, de szép itt, — mondta, — ellátni egész a charentoni gyárakig. Az ott a Szajna... nem?

Nem kapott választ.

— Mi van veled?... Sápadt vagy..

— Semmi...

— Rosszul érzed magad? Mondd?

— Gvertek már le! — hívták őket alulról.

— Beszélj hát!

— Eredj csak le... mindjárt, majd én is... de eredj már, az Isten szerelmére...

— De Lucienne...

— Semmit nekik. Ne szólj... Később mindent megmagyarázok...

— Szent Isten... — és már kiáltásra nyitotta az ajkát, hogy hívja a férfiakat, de torkában megállott a levegő, amint Lucienne halálravált arcát megpillantotta. Az alélt, reszkető ajkak ezt suttogták:

— Édes, jó Ninette... mondom, hogy eredj... és tettesd vidámnak magad... és ne engedd ide őket.

Elborzadva engedelmeskedett. Leballagott a lejtőn, kisvártatva felhangzott a kacagása a férfiak mellett.

— Most maga is menjen, — szólt megint a betyár, — hívja le őket a völgybe... én itt elsütöm majd a revolvert. Na, induljon!

Uj Idők 1928. XXXIV. 17.

ma csakugyan betoppant, hogy szokott energiájával lendítsen egyet a flörtjükön, amely újabban — bizonyára nem a Lulu hibájából — mintha kátyuba akart volna rekedni.

— Anni átöltözik, — jelentette most az asszony. — Megint a rémes vászonkabátja volt rajta.

A vendég az imént munka közben lepte meg a házikisasszonyt. Az ugyanis műipari kompozíciókkal foglalkozott. Hihetetlen szorgalmat és lelkiismeretességet pazarolt a lámpaernyőire és könyvtábláira, olykor egy-egy kiállításon a nyilvánosság elé is vitte őket, de szóra érdemes sikert még nem ért el velük. Egyébként ő maga sem vette túlkomolyan a foglalkozását, dehát: valamit csak muszáj csinálnia az embernek!

De már jött is Anni. Mikor megpillantotta a katonát, inkább a szemével, mint a szájával mosolygott. Valami nagy, némiképpen tudatosan stilizált egyszerűség és nyugalom volt rajta. Az arcbőre sápadt, de a sápadtsága meleg, mint a régi elefántcsonté. A domború homloka szinte világít. Jóval kisebb Lulunál és kislánykora óta hibás tartása van, amennyiben meghajolva jár, mint a gótikus idők angyalai. Gál Janiban mindig a melegség, a szelidség és az édesség fogalmait keltette fel, Budapesten azonban, ahol most a fiúsan agressziv és izgágavérű nők vezetnek, nem voltak úgynevezett sikerei. A fiatalok azt mondták, hogy professzoros modora van.

Közben kitünt, hogy a nappali mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy ott társalogjanak, a szomszéd szobából fülsiketítő és falrengető kopácsolás hallatszott át. Ott készült a *gót kápolna*, amelynek ötletébe egy Prokóp nevű, titokzatos eredetű kőfaragóművész ugratta be a házigazdát.

Prokóp fél lángész, fél szélhámos és egész naplopó volt. Tervének alapja a canterburyi kathedrális egy önkényesen kimetszett zuga volt, amelynek dekoratív vonalait addig kurtította, míg az egész belefért az alacsony varjasi szobába.

A szoba sarkában hosszában hasított pillérköteg negyedrésze áll, a köteg alsó folytatása eltünik a padlóban, a felső a mennyezetben; a sarokba futó két falon a grációzus kőfaragások álomszerűen buja kászkádjai szökelnek fel, amelyeknek szárnyaló lendületét elvágja a mennyezet. A mester nem nyomorította el és nem is egyszerűsítette a vonalakat. Az egész úgy hat, mintha az ember szűk ablakrésen át egy darabkát látna a gigantikus székesegyházból. A kép azonban logikus és megdöbbentően érdekes.

Ha majd elkészül a kápolna, akkor lebontják a téglafalat, amely a nappalitól elválasztja és csiszolt üvegfalat tesznek a helyébe. A kápolna különben nem a vallás, hanem a művészet „szentélye" lesz; Gál ott tartja majd a régi olasz képeit és a szép selyembrokátjait.

A modernek azt állították, ez olyan ritka *gicces* ötlet, amilyenből kettő sem terem meg száz esztendőben. Gót stilusban, szerintük, egyáltalában csak olyan úriembernek van joga építkezni, aki vas páncélinget visel, boszorkányokat éget és nem ismeri még a fürdőszoba intézményét. A kápolna volt az oka, hogy még azok is, akiktől képeket vásárolt Gál Sándor, kicsinylő hangon beszéltek róla.

Sándor egyébként már százszor is megbánta, hogy egyáltalában szóba állott Prokóppal. Az építkezés méregdrága volt, a mester felbőszítő lassúsággal dolgozott és a legnemesebb anyagot használta.

Prokóp tüntetően kerülte az embereket. Az irigyei, — mert voltak ilyenek a fonóban — azt mondták: mert katonaszökevény! (Ő csakugyan katonanadrágot és csavart bokavédőt viselt a civilkabátjához.) Ha nem aludt, akkor a kert bozótjai közt lappangott. Ha azonban idegen látogatók érkeztek, akkor bezárkózott a kápolnájába és bőszülten kalapált. Mint ebben az órában is.

Bár rendesen a legalkalmatlanabb időben lármázott, a házigazda nem hallgattatta el, inkább örült, hogy egyáltalában csinál valamit. Folytatjuk

---

Lehetek gyermek

A Mindenséget megkerülve,
A próba-pályát megfutottam;
Mögöttem a nagy kört legyűrve
Gyermek énemhez eljutottam.

Életem hát teljes; a görbe
Visszatért, hol indulva kezdtem.
Lehetek gyermek mindörökre,
S e pályabért már el se vesztem.

Homlokomon királyi ékem,
A győzelmesek koronája:
Mosolygni, hinni tudni mélyen,
Mindent-átfogón, mitse fájva.

Tudás, okosság: balga emlék.
Nincs más, csak kacagás szívemben.
Fák, madarak, a végtelenség,
Anyák nyelve ért már csak engem.

Az Ember Fiát: visszanyertem
Magamban őt, ki itt van, érez,
S a földön túl él, kötve nincsen
Kis földi dolgok ösztökéhez.

Boross Sándor

Kis Tárca

Tuttlingen

Tuttlingen nem valamely versenyboxolónak, vagy rekordrepülőnek a neve, hanem egy csöppnyi német városkáé, amely nem valami szenzáció kapcsán, hanem egy kék füzetke révén keveredik e sorokba. A véletlen keze e napokban helyezte ezt a füzetet az íróasztalomra.

Mikorra végére jutottam, a kis füzet hatalmas monumentummá dagadt, amelyre mély tisztelettel tekintettem fel. Mert semmiféle emlékjel sem tudna ékesebben beszélni arról a rajongó szeretetről, amelylyel a városka polgárai a maguk kis pátriája iránt viseltetnek, mint ez a hatvannégy oldal. Ami ugyanis e folyóiratkának ebben a füzetében található, arra csak a legmelegebb szeretet képes. Pedig csak egy pár értekezés az egész. Valaki kibogarászta, hogy a napoleoni időkben hogyan és miképpen gyüjtöttek Tuttlingenben salétromot a Napoleon ellen szükséges puskaporhoz. Egy más valaki összegyüjtötte hangyát elsáppasztó szorgalommal, hogy a városkában a középkortól kezdve miféle versikékkel jelentették a bakterek az éjszaka óráit. Egy harmadik valaki kiböngészte egy rég elpusztult odavaló papírmalom együgyű kis történetének minden parányi adatát. A dolgok teteje azonban egy másik cikk. Történt ugyanis, hogy a városka végében száz év előtt becsapott a villám egy házba. Szegényes kis ház volt, két család lakott benne s a villám négy embert agyonvert közülük. Ez milliószor megtörtént már. Azonban az esetből vers keletkezett s e vers most kioknyomoztatott. A nyomozás odáig ment, hogy a szerző évek munkájával összeállította a két család származásfáját is, ami nem lehetett könnyű dolog, mert hiszen az egyik szimpla napszámosfamilia volt, amilyenről nem szoktak sokat zengeni a krónikák. (Nota bene kisül az is, hogy az egyik családtag Pestre költözött). Végezetül egy helyi botanikus összegyüjtötte egy kritikus növényfaj ott termő változatait és kitünő részletességgel dolgozza fel.

Mindez Tuttlingenben, ami nem a világ közepe s mindez csak azért, mert pont Tuttlingent érinti. Akkora a hő szeretet a szülő-pátria iránt, hogy nincs az a kicsiny kicsiség, ami a tuttlingeni polgár szemében ne válna rögtön fontossá, csak azért, mert az ő pátriájára vonatkozik.

Amit itt röviden pedzettem, az nemcsak ennek az egy városkának dolga, hanem egész Németországé. Mert az egész birodalmat behálózza egy nagy szervezet, amelynek feladata a leghelyibb „Denkmal- und Heimatpflege". Jól ösmerem sok helyről, ámde nevét nem tudom lefordítani. Mert nálunk ez annyira idegen, hogy még betüket sem tudunk számára faragni, nemhogy mi is csinálnók. Nem műemlék-védelem, ami nálunk is van s ami egészen más valami. A Heimat sem nem haza, sem nem szülőföld, sem nem lakóhely abban az értelemben, amelyben a németek használják. Szűk kis keret, amely oly szűk, hogy kutatni sem lehet benne nagy dolgok után, csupán kicsiny, mikrometrikus érdekességek lelhetők határai közt. De mert mindez helyi ügy: a legforróbb szeretettel végzik, extenziv módszer helyett intenziv módszerrel. A hangyamunka oly tömege gyűlik így össze, hogy nemsokára együtt lesz Németország minden atómjának leltára s a nagy tudomány hozzáfoghat a lepárolás, ötvözés, szintézis munkájához.

Mi nagyra vagyunk historizáló hajlandóságunkkal. De legfőképpen a nagyvonalú história irányában lelkesedünk. Nem adjuk királyokon alul. Pedig olykor többet lát meg az ember a mult igazi életéből egy bakternóta révén, amelyet kihalásztunk a mult helyi temetőjéből. Ilyesmi azonban nem „elegáns" tudomány.

Abból a fanatikus pátria-szeretetből is szeretnénk valamit látni, ami a tuttlingeni kék füzetkéket szülte e világra.

Krónikás

A Műcsarnokból.
Windischgrätz hercegnő. Glatter Gyula festménye

Uj Idők 1929. XXXV. 2-17.

Glatter Gyula

1901/2 — 1904/5 I. és 1907/8 — 1910/11 I. a Zeneakadémia tanítóiskola növendéke

Ferkèpzomfoiskèvk

86. l.

Vörösstengerben, 1482). Legjobb idejében (1500—1511) csaknem XVI. sz.-beli művész benyomását kelti: Pásztorok

Glatter Gyula

l.

Végvári Szolnok

58. l.

The 15th Oct.
1948.

I.

Travelling.

(Translation.)

Nowadays travelling is not so simple, as it was before the war. I should like to travel to England, therefore I went to an inquiry office. There I got the following information. At first you

III. TEREM.

GLATTER GYULA.

1886—1927.

Született 1886-ban Münchenben. Művészi tehetségét édesatyjától, Glatter Ármintól örökölte, aki ismert festő Budapesten. Művészi tehetsége már serdülő ifjúkorában jelentkezett és már 19 éves korában az Országos Mintarajztanodába lépett be, amelynek elvégzése után Münchenbe ment tanulmányai folytatására. Hazatérve 1907-ben Benczur Gyula tanítványává lett, aki különös figyelemmel irányította művészi előhaladását. A Műcsarnok kiállításain 1908-ban jelent meg először «Fekvő akt öregasszonnyal» című művével, amelyre a tehetséges fiatal kezdők számára alapított báró Harkányi-díjat nyerte el. Benczur Gyula mellett folytatott munkássága alatt feltűnő előhaladásról tett tanubizonyságot és 1909-ben «Férfiarckép» című művére a Műcsarnokban elnyerte a kis állami aranyérmet. Ezen sikere arra buzdította, hogy főleg az arcképfestéssel foglalkozzék, amelyre különös hivatást érzett. Nagyobb tanulmányútra indult tehát Párisba és Londonba, hogy közvetlenül tanulmányozhassa a francia, és az angol arcképfestő mestereket. Ezek közül különösen Gainsborough és főleg az akkor már ünnepelt Sergent kötötte le figyelmét, akiket követendő példa gyanánt állított művészi törekvéseiben maga elé. Ezután következő művészi alkotásain a nagy angol mesterek jótékony befolyása érezhetővé válik a nélkül, hogy egyéni tulajdonságait fel áldozta volna. Művei közül több szerepelt a párizsi Salon-ban és ezek közül Hubay Jenő arcképére ugyanott 1927-ben «Medaille Anterieurement»-t kapott. Változatosság kedvéért magyar néptípusok és tájak festésével is foglalkozik, mely célból hosszabb ideig Szolnokon telepszik meg. Legfőbb művészi célja mégis az arcképfestés marad, amelyben elökelőségre, egyöntetű megoldásra és

klasszikus szinharmóniára törekszik. Pár év alatt Budapest társadalmi életének egyik legkeresettebb arcképfestője lett és a Műcsarnok tárlatain egymásután vonulnak fel a főúri világ, a kapitalizmus és a társadalmi élet kiválóságait ábrázoló arcképei, amelyeknek teljes egybegyüjtésére a Műcsarnok termei is szűkek volnának. Hátrahagyott művészi munkásságával nevét legjobb mestereink közé irta be és váratlan tragikus halála, mely folyton emelkedőben levő művészi pályafutását kettészakította, érzékenyen sújtotta a magyar képzőművészetet. Itt egybegyüjtött művei művészi fejlődésének különböző korszakait egyesitik.

MŰVEI:

Olajfestmények, magántulajdonok. Nem eladók.

94. Pedlow kapitány.
95. Dr. Baracs Marcell. A Lipótvárosi Kaszinó tulajdona.
96. Női arckép. Hercz Lajosné tulajdona.
97. Windischgraetz hercegnő. Gróf Széchenyi Bertalanné tulajdona
98 Báró Harkányi Jánosné arcképe.
99. Férfi arckép. Özvegy Rechnitz Béláné tulajdona.
100. Női arckép. Fleissig Sándor tulajdona.
101. Női arckép. Brüll Zsófia tulajdona.
102. Női akt. Simon Béla tulajdona.
103. Férfi arckép. A Magyar Általános Hitelbank tulajdona.
104. Női arckép. Fleischl Sándor tulajdona.
105. Férfi arckép. Pécsi József tulajdona.
106. Női arckép. Dr. Mandel Andor tulajdona.
107. Róna József. A művész tulajdona.
108. Férfi arckép. Klein Gyula tulajdona.
109. Báró Dániel Ernő. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár tulajdona.
110. Akttanulmány. Kovács Sándor tulajdona. A báró Harkányi-díj nyertese.
111. Férfi arckép. Hamburger Mór tulajdona.

Glatter Gula

1917. Delelő tehenek
c. Kapet IV. Károly
kiszáj vette meg

Savoyai Eugén [illegible] arcképe Kupetzkytől

VI. 301.

Glatter Lyuka

irod

Lyka Károly:

Glatter Lyuka:

II. Ötö.

Esti Kurir.

1924. márc. 2.

NŐI ARCKÉP
GLATTER GYULA FESTMÉRYE
A KIS ÁLLAMI ARANYÉREM NYERTESE

történeti tájfestő a hazai várakat, várromokat s nagy panorámát mutató motivumokat festett előszeretettel. A Magyar Tudományos Akadémia üléstermében négy nagy tájképe legjobban jellemzi ez időben kifejtett munkásságát. Ligeti mellett Brodszky Sándor, Molnár József s Keleti Gusztáv szerepeltek mint ismert nevű tájképfestők.

Ligeti 1867-ben, Kiss Bálint halálával a Nemzeti Múzeum képtárőre lett. E minőségben bő alkalma nyílt fiatal tehetségeket megismerni s pártjukat fogni, köztük elsősorban Munkácsy Mihályt s Mészöly Gézát.

1864-ben a képzőművészeti irodalom terén is történt valami.

Az akkori viszonyok közt ritka és szokatlan dolog. „Képzőművész" címmel szaklap indult meg. Maszák Hugó festész, kőrajzoló s a „Pesti Napló" kritikusa szerkesztette s adta ki e lapot. Munkatársai közt szerepeltek Keleti Gusztáv, orlai Petrich Soma, és Spanyolországból írt leveleivel Kovács Mihály, az ismert nevű művészek közül. A lap első száma a híres Markó Károly arcképét s életrajzát hozta. Gazdag tartalom, érdekes, jó cikkek s gondos szerkesztés jellemezték a lapot. Sajnos, alig félévi pályafutás után az előfizetők csekély száma miatt be kellett szüntetni.

Már a hatvanas évek elején felmerült a terv, hogy gróf Széchenyi Istvánnak szobrot kell állítani a fővárosban az Akadémia palotája előtt.

1866-ban a porosz-osztrák háború kitörése előtt kiállították a beérkezett pályaterveket az Akadémia földszinti helyiségeiben közszemlére. Pályáztak Izsó Miklós, Engel József, Dunaiszky, Marsalko, Kugler, Szandház, báró Vay Miklós s a bizottság elnökének személyes ismerőseként egy igen jelentéktelen

Művészet, 1910.

kép

angol szobrász. A művészek többsége s a Pesti Napló kritikusa, Maszák Hugó, Izsó Miklós pályatervét tartotta alkalmasnak. A főúri műértők s bizottsági tagok s néhány művész Engel József érdekében foglaltak állást.

Nagy hirlapi vita indult meg, melyben Keleti Gusztáv is Izsót pártolva vett részt. A bizottság Engel javára döntött s őt bízták meg a kivitellel. Engel annyira járatlan volt a nagyarányú szobrok készítésében, hogy még becsületes vasszerkezetet sem tudott készíttetni.

A nemzeti lovardában berendezett műtermében, mikor az agyagtömeget teljesen felrakta, a rossz szerkezet összeesett a nagy súly alatt s a kis Engelt, ha idejekorán ki nem fut, a ledűlő agyag-szobor agyonütötte volna. A sors ez intése mit sem használt, a szobor mégis elkészült.

A legelső szobor, melyet a fővárosban lelepleztek, az öreg József nádor szobra volt, a József-téren, 1867 tavaszán a király és királyné s az egész udvar jelenlétében nagy ünnepségek keretében.

A szobrot a főváros még az ötvenes évek közepén készíttette Halbig müncheni tanárral.

Egy bizottság, melynek az akkori polgármester vezetése mellett Barabás is tagja volt, Münchenbe utazott a szobor átvétele végett. Jó tíz évig hevert a kész szobor a régi városházánál beraktározva, míg végre a hatvanhetes idők fordulata átadhatta a nyilvánosságnak.

Már a koronázást megelőzőleg úgy a politikai, mint a társadalmi életben nagy mozgás, sürgés-forgás támadt.

Természetes, hogy ennek a művészet terén s a művészi életben is volt némi nyoma. A megyék és városok több jeles hazafi arcképét rendelték meg üléstermeik számára s néhány külföldön élő jeles művész hazánkfia költözött haza a távol idegenből.

E jeleseink közt elsősorban Kovách Mihályt s Madarász Viktort kell emliteni. Kovács pár évet töltött Spanyolországban, a hol művészek s a spanyol udvar körében kitüntető fogadtatásra talált. A királyné udvari festőnek nevezte ki, s arcképei s a Prado múzeumában készített másolatai a legteljesebb elismeréssel s dicsérettel találkoztak.

Nejével, ki szintén jónevű festőnő volt s előkelő spanyol családból származott, még a koronázás előtti időben hazatért. Arcképek, részben kisebb oltárképek gyors egymásutánban kerültek ki ecsetje alól, hogy számos megrendelőit kielégítse.

A koronázás idejére a Képzőművészeti Társulat is kitett magáért s majdnem kétszáz műtárgyból álló kiállítást rendezett. S megtörtént az a hallatlan eset, hogy egyszerre harmincz-negyven látogató is tartózkodott a termekben. E kiállításon az összes fővárosi s részben vidéki művészek résztvettek, valamint néhányan a Münchenben élők közül. A hatvanhetediki párisi kiállítás képzőművészeti anyagából, egy fölötte érdekes s igen válogatott gyűjteményt szedett össze, hogy a fővárosban kiállítsa Henszelmann Imre építész, akadémiai tag s a magyar kormány párizsi megbizottja.

E gyűjtemény, melyben Cabanel, Gérome, Jules Breton, Hebert, Henner, Coque Cezár, Ziem s több igen kiváló francia festő szerepelt, szintén a Képzőművészeti Társulat helyiségeiben került kiállításra. Néhány igen kiváló német festő is részt vett a francziákkal egyetemben. Mint a gyűjtemény egyik kimagasló alkotása, Adam Ferenc Solferinója osztatlan elismerésben részesült.

Mint fönnebb említém, Madarász Viktor, a kiváló történeti festő is elhagyta Párizst s kecsegtetve néhány nagyobb megrendeléssel, hazatért.

A Magyar Tudományos Akadémia készséggel bocsájtott egy kisebb termet rendelkezésére, melyben megkezdhette működését. Nemsokára a városligeti fasorban telket vásárolt a művész s kényelmes műtermet s villát építtetett. E műterem volt az első, melyet a főváros területén építettek. E műteremben festette az „Ónodi országgyűlés“-t, a „Koronázást“, „Izabellát és Szolimánt“ s számos arcképet s vázlatait későbbre tervezett képeinek.

Ez időtájt Zichy Mihály is hazatért rövid látogatásra Pétervárról. Mint a hírneves s a francia kritika által elösmert művész, tüntető szívélyességgel fogadták. A könyv- és képkereskedések kirakataiban műveinek sok-

GLATTER GYULA: DR. HUBAY JENŐ.

Évk KMT 1929 13 l.

A Társulat művészhalottjai sorában említjük még *Basch* Gyula festőművészt, aki Badenben húnyt el 77 éves korában s aki 43 éven át volt a Társulat művész- és igazgatósági tagja s több éven a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke. *Erdőssy* Béla festőművész Budapesten 57 éves korában, *Faragó* Géza festő 51 éves korában halt meg. Amaz a Képzőművészeti Iskola tanára is volt, ez egyúttal plakát- és színházi jelmezfestő. *Tornai* Gyula, a kiváló magyar orientalista 67 évet élt s itthon halt meg. Bejárta északi Afrikát, Indiát, Japánt s gazdag művészi anyagát két ízben is kollektíve mutatta be a Műcsarnokban. Igen értékes tehetséget vesztettünk *Vágó* Pálban, a Jászság festőjében, akit 75 éves korában Budapesten ragadott el a halál. Erős történelmi tehetségét az 1900-i párizsi világkiállítás magyar csarnokának híres huszár-képe és szegedi nagy árvízképe híven demonstrálja; mint magyar genre-festő is a legelsők közé tartozott.

Föl kell itt említenünk két nagybecsű alapítványt is, mellyel Társulatunkat kitüntették. Egyik az 1924-ben elhúnyt *Krutsay* Ferenc művésztagunk adománya, aki felesége, *Ráder* Irma zenetanárnővel együtt Társulatunknak ajándékozta Dömösön épült szép villáját oly célzattal, hogy abban a természet szépségeiért rajongó művészek természet utáni tanulmányokat festhessenek. Melegszívű, önzetlen művészpár megható adománya ez. A másik adományt *Jellinek* Lajos és felesége, *Bródy* Lilla tette

Glatter Gyula

Az Ujság 1924

** **Ottó királyfi arcképe.** Fia-vernissage-t rendezett ma az Ernst-muzeum egyetlen festmény kedvéért. Igaz, hogy a kép Ottó királyfit ábrázolja, de az is igaz, hogy fejedelmi szépségéhez és méltóságához nem éppen méltó módon. Glatter Gyula a kép művésze, a divatos szalonfestő, akinek már a természetében van, hogy mindent megédesitsen, amihez hozzányul. Édeskés munka lett Ottó királyfit ábrázoló arcképe is, erőnek hiján való, ellágyitott ábrázolat. Ha szinei édeskések, a rajza, különösen a jobb váll és a jobb karé bizonytalan és ugyanolyan a csipőjére tett balkeze is. *(e. a.)*

Érkezett 1905 febr. 10.

119/1905 sz. (Kassa. 1905 febr. 9 37. sz. a.)

A kassai múzeum min. biztosa jelentése „Az ember öskoráról" szóló s három estéről tervezett előadásának megkezdéséről. (Tudomásul szolgál. II. 23.)

Kiáll. tárgymutatók. — *Magyar Nemzet.* 1913 jún. 10. (A magyar művészet sikere Münchenben.) — *Mintarajziskolai értesítők.* — *Művészet.* 1908. 193 (képpel), 201, 204, 271. l. — 1910. 17 (képpel), 45. l. — 1911. 126, 131. l. — 1912. 38. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 128, 169. l. — *Pesti Hírlap.* 1908 máj. 12. — 1909 decz. 22. (Állami aranyéremmel kitüntetett művészek.) — 1911 jan. 5. (Külföldre távozó művész.) — *Vulpes:* Műkritika. Levél Glatter Gyulához. *Az Ujság.* 1913 decz. 6.

Glatter Gyule

A Postatakarékpénztér aukciójának decemberi kiállításán szerepel, az állami árverési sarnokban.

N. U. 1926. XII. 4. (Nemzeti Ujság)

MDK

Glatter Gyula

Női akt, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Műcs.

MDK

Glatter Gyula

Öregasszony

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

Dömösi paraszt, festm.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

Nyári felhők

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

A korcsma sarkában, festm.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

Vázl. egy dömösi kisgazdáról, terr.

M.táj- és életkékiáll. 19-2o. sz. Mücs.
1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

Munkásember

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Mücs. 1927. jan.

MDK

Glatter Gyula

Simon Béláné arcképe, olaj

Nelvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai,kiáll. Képes katal. 1921. 62 l.

MDK

Glatter Gyula

Lónyay Istvánné arcképe, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

63 l.

[illegible]

Glatter Gyula, 1886-1927

Házi hangverseny, olaj
Parkrészlet, olaj

Árverési Könyv, 1939. 3.rk.
2o 1.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Poharazó munkások, festm.

Ernst Mus. 51. aukt. 1935. márc.
9 1.

MDK

Glatter Gyula: ezüstérem

Magyar művészet a san-franciscoi kiállításon.
Az Ujság, 1916, okt. 27. 14 l.

Glatter Gyula festő M. D. U.

mül 1886

Leány virágokkal Jelenve, vánon

98 x 74 cm.

Enyedy Lukács és neje hagyatéka. Ar Ernst

Mus. Aukciói XXII. Bp 1923, 15

M. D. K.

Glatter Gyula

leánya Glatter Etel, Gárdos Aladár nobrászművész feleségéről írja Herman Lipót: – „Nem esik messze az alma a fájától" c. riportjában – hogy kiállításokon is szereplő pasztellfestő. Fényképét bemutatja a lap.

Szinházi Élet Bpest. 1936. május 31.-junius 6. XXVI. évf. 23. sz. 52-53. lap.

MDK

Glatter Gyula

Báró Groedel Stefánia arcképe. Olajfm. Mgt.

Képzőm. Társ. 1913/14. téli kiáll. 30.l.

MDK

Glatter Gyula, Jestő

A Vigszínház előcsarnokában van kiállítva Gombaszögi Fridáról készült olajképe.

(sebes): Mütterem ben nem lehet Lear...

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. okt. 19.

Glatter Gyula MDK

Nyári felhők, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Glatter Gyula MDK

Öregasszony

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Glatter Gyula MDK

Dömösi paraszt

A korcsma sarkában

Műcsarnok 1927 táj és életképkiállitás

Glatter Gyula MDK

Munkásember

Műcsarnok 1927 táj és életképkiállitás

Glatter Gyula

MDK

állami rajzdijat nyert 1922

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj. 5 l.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Családi körben, of.

Árverési közl. 1938, 3.rk.sz.

29 l.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Házi hangverseny, of.

Parkrészlet, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

19 1.

Glatter Gyula, 1886-1927

Olasz munkás, kép

Beszélgető parasztok, kép

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 14 l.

Walter Gyula, 1886-1927

Class number, key

Assigned personal, key

Brust Mus. auto. 53.ea. 1936. méj. [illegible] 14 1.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Dömösi utcarészlet, of.

Családi körben, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

17 l.

Glatter Cyula, 1886-1927.

Dömösi Gyárfás, cf.

Csalódi Károly, cf.

Irodalmi Szemle. 1928. 4.sz. 88.-89.

17 l.

Glatter Gyula portréfestő

Zádor István-nal, -ugyancsak mint Kohner-ösztöndíjas került le Szolnokra, a tragikusan elhunyt művész.

Zádor István kéziratos feljegyzéseiből: Emlékezése a Szolnoki lüvésztelepről.

Jászkunság, Szolnok, 1973. márc. 35. old.

Glatter Gyula

Az arcképfestők között a legjobbak Karlovszky Bertalan, Hosszu Márton és Sándor Béla. Inkább külsőségekkel hat: Glatter Gyula és Kiss Rezső. Gyönge müvekkel szerepel Márk Lajos. Igen komoly mü Mihalovits Miklós: "Krisztus sirbatétele" c. alkotása. Kövesdy Géza: szépen halad, de szinei még nem elég átlátszóak. Zombory Lajos és Juszkó Béla: kiváló állatdestők. Bosznay István: igazi, magyaros, aranyfényü napsütései kiválóak. Orbán Antal és Damkó József: elsőrendü portré szobrászok. Berán Lajos: finom érzésü plakett tervező. A felsorolt müvészek a Mücsarnok Tavaszi Tárlatán szerepelnek, müveiket Mátrai Vilmos méltatja. A részletes beszámolót és az abban feltüntetett teljes müvésznévsort lásd: Barabás Miklós nevénél.

Élet, Bp. 1923. május 6. XIV. évf. 9. sz. 213-214. lap.

Glatter Gyula

A következő müvészek a Képzőmüvészeti Társulat őszi tárlatán a Mücsarnokban mutatták be müveiket.
Glatter Gyula: női arcképe "a régi routinier jó munkája"
Bosznay István: a magyar tájképeknek finom érzésü mestere,
Udvary Pál: "atyjának, Gézának széles, összefoglaló modorát még jobban egyszerüsiti, de fiatalos hevében még sokszor tulzásba esik."
Poll Hugó: a pasztellnek gyakorlott munkása, "Őszi táj"-a mesterségbelileg tökéletes,-irja fenti cimü kritikájában Mátrai Vilmos.
A kiállitást ismertető beszámolóban szereplő teljes müvésznévsort lásd: Knopp Imre nevénél.

Élet, Bp. 1922. nov. 12. XIII. évf. 23. sz. 557-558. lap.

Glatter Gyula

Friss, artisztikus festményekkel jelentkezett a tárlaton Gergely Imre és az idősebb Glatter Gyula, -irja kritikájában Margitay Ernő: "Három kiállitás, I." cimmel. A tárlatot ismertető beszámolóban felsorolt művésznevek Dudits Andor nevénél találhatók

Élet, Bp. 1915. febr. 28. VII. évf. 9. sz. 210-211. lap.

Glatter Gyula

A Téli tárlatról a lap bemutatja következő müveket:

Glatter Gyula: "Arckép"-e fiatal nőt ábrázol. Két női arcképpel szerepel a kiállitáson.

Moldvai Krajna János: "A csárda romjai." c. vászna meglepetés, erős, komoly, magyar munka.

Repr.-ók.

Élet, Bp. 1919. jan 26. XI. évf. 4. sz. 83, 87, lap.

Glatter Gyula

Vidovszky Béla, Baróthy Major Jenő, Zádor István, Vastagh Géza, Nádler Róbert, Berkes Antal, Glatter Gyula, Pentelei Molnár János, ifj. Kampis János, Rottmann Mozart, Stetka Gyula, Marton Ferenc, Leidenfrost Sándor, Hende Vince, Gulyás János, Germány Elemér, Benczur Gyula, Bosznay István, Ferenczy Károly, Katona Nándor, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Kléh János, Karlovszky Bertalan, Várady Gyula, Barkász Lajos, Vesztróczy Manó, Moldován Béla, Kimm Frigyes, Zombory Lajos, Mednyánszky László, Barta Ernő, Gulácsy Lajos, Szlányi Lajos, Kandó László, Körmendi-Frim Jenő, Jakab Zoltán, Burghardt Rezső, Páldy István, Dobrovic Péter, Bánsághy Vince, Klammer Mariska, Lechner Ödön, Kozma Lajos, Reményi József, Beszédes J. László, Ligeti Miklós müvészek a Mücsarnok tavaszi tárlatán szerepelnek müveikkel.

ÉLET, Bp. 1914. ápr.12. VI.évf. 15.sz. 469, 474-475. lap.

Glatter

A fiatal müvészek között emliti meg Frecskay és Góth müvésztársaival együtt Tövis: "Grafika a Nemzeti Szalonban" c. kritikájában, s megjegyzi, hogy ezek a müvészek inkább képet adnak, vagy studiumot grafika helyett.

A HÉT, Bp. 1908. május lo. XIX. évf.
19. sz. 3lo. lap.

Glatter Gyula

A bájos női modellekről festett szép csendéleteit emliti meg Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat II." c. kritikájában, melyet a lap Müvészet c. rovata közöl.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 2.
XXX. évf. 5. sz. 74-75. lap.

Glatter Gyula

A Müvészet c. rovatban Tövis: "A téli tárlat" cimmel ir a kiállitáson résztvevő müvészekről. A többség müvészetét egy mondattal, néhányukat kissé bővebben jellemzi: Csók István fürdőjeleneteit, Rippl Rónai arcképeit, Halmi Arthur ujabb müveit dicséri. Glatter Gyuláról mondja, hogy László Fülöp örökébe lépett.- Burghardt Rezső, Glatz Oszkár, Frank Frigyes, Barta Ernő és Podvinecz Erzsébet küldött be jó arcképeket.

A HÉT, Bp. 1916. nov. 19.
XXVII. évf. 47. sz. 674. lap.

Glatter Gyula

"Portré a portréfestőről" cimmel részletes beszámoló a művész öngyilkosságáról, sikeres portréfestészetéről.
/Üres, semmitmondó cikk, főleg azt emeli ki hogy művésznek milyen sikerei voltak a nőknél./

A HÉT, Bp. 1927. juni. lo.
III. évf. 24. sz. 3. lap.

Glatter Gyula

"Pompás arcképvázlatát" emliti meg Kázmér Ernő: "A Mücsarnok Tavaszi Tárlata" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1918. március 31.
XXIX. évf. 13. sz. 2o1-2o2. lap.

/a Mücsarnok kiállitásáról.

Glatter Gyula

Két arcképéről tesz emlitést Gerő Ödön: "A Téli Tárlat képei" c.kritikájában./Mindkettőt "mélységes viccelődés" jellemzi. A müvész az elmélyedéssel kacérkodik és a technikával komolykodik,-irja, majd megkérdezi a fiatal müvészt, hogy önmagával alkudozike, melyik fontosabb az arcképfestésben,az emberi, avagy a festői probléma? Végül megállapitja, hogy még igy, -önmagával alkudozva is- mind a kettőt jobban oldotta meg, mint a kiállitás többi arcképfestője.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 20. XXI. évf. 47. sz. 758-759. lap.

Glatter Gyula

Szlányi Lajos, Vidovszky Béla, Glatter Gyula és Pörge Gergely művészek mind a négyen „a maguk szolid és kiváló mesterségbeli tudásával most is kifogástalan minőségű művekkel szerepelnek"-mint Tövis megállapitja kritikájában a Műcsarnokban szereplő alkotásaikról. Glatter Gyula pompás arcképét, melyet Bánffy Miklós grófról festett, a kritika külön kiemeli.

A HÉT, Bp. ~~1914~~ 1915. márc. 14.
XXVI. évf. 11. sz. 130. lap.

Glatter Gyula

„A Műcsarnok kiállitása" címmel Tövis azokat a művészeket sorolja föl, akik "az átmeneti generációt" képezik a kritika szerint az ismertebb nevek és a fiatalok között: Boruth ANDor, Kenényffy Jenő, Vesztróczy M. Gulácsy Lajos, Czigány / Dezső, Burghardt Rezső, Glatter Gyula, Rudnay Gyula és br. Hatvany Ferenc

A HÉT. Bp. 1915. nov. 21.
XXVI. évf. 47. sz. 675-676. lap.

Glatter Gyula

"Tavaszi kiállitás" cimmel a Mücsarnokban szereplő müveket, s alkotóikat ismerteti Jean Preux a Müvészet c. rovatban közölt kritikájában: "egy csomó nagyképü, elfajult ur megállapitotta a jó képekről, hogy rosszak, a rosszakról, hogy jók...igy a jó képeket visszacipelték, a rossz képek ellenben a falra kerültek." Közéjük sorolja a müvész munkáit is, akiről csak annyi mond: "még mindig László Fülöp a mellényzsebben."

A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 278-279. lap.

Glatter Gyula

Biedemeier képével méltán kelt feltünést Kallós Árpád,
"Csendélet"-e "olyan bravuros, olyan finom," hogy mindenkivel versenyre kelhet Glatter Gyula, aki arcképet is bemutatott.
"Fehér edények", "Régi idők emléke" c. festményei kiválóak és minden elismerést megérdemel Pentelei Molnár János, mint Margitay Ernő irja a "Három kiállitás. II" c. beszámolójának folytatásában a Képzőmüvészeti Társulat kiállitásán szereplő müvekről, melyek a Szépmüvészeti Muzeumban kerültek bemutatásra.
Fenti tárlaton szereplő müvészek felsorolását lásd:Istók János nevénél.

Élet, Bp. 1915. márc. 28. VII. évf. 13. sz. 307. lap.

Glatter Gyula

A fiatal müvésznek van a legnagyobb sikere, aki "máris többet tud, mint amennyit az ő korában szabadna"- irja kritikájában Tövis: "A téli kiállitás" cimmel a Müvészet c. rovatban, a Mücsarnokban rendezett tárlaton bemutatott munkáiról.
A tárlat szellemét egyébként a kritika élesen birálja. Kifogásolja a jelenlegi müvészeti politikát, mely utjába áll mindennek, ami ujszerü, haladó, fejlődésképes, s ennek tudható be a mostani megszokottság, az egyformaság, az unalom.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Glatter Gyula

"A Mücsarnok kiállitása" cimmel Margitay Ernő ir a Képzőmüvészeti Társulat által rendezett "Téli tárlat"-ról, s ismerteti az itt felsorolt müvészek munkáját:
Glatter Gyula, Nyilassy Sándor, Horthy Béla, Mednyánszky László, Pentelei Molnár János, Hegedüs László, Herrer Cézár, Kacziány Ödön, Boemm Ritta, Tull Ödön, Skuteczky Döme, Góth Móric, Boruth Andor, Pörge Gergely.

Glatter Gyula: A kritika birálja müveit és kifogásolja, hogy „protekcióval parádés helyet kapott az első teremben.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 21. I. évf. 48. sz. 670-672. lap.

Glatter Gyula

Glatter Gyula: nagy portréját a kritika igen kvalitásos munkának találja.

Pentelei Molnár János: néhány igen sikerült és finom csendélettel mutatkozott be.

Berkes Antal: Kellemes interiörje jólesően hat.

Nádler Róbert: disztingvált modoru tájképe dicséretre méltó.

Cyrano véleménye a "Tavasz tárlaton bemutatott müvekről.A kiállitást a Mücsarnokban rendezték.
A tárlaton szereplő többi művész nevét lásd: Mednyánszky László nevénél az alanti jelzettel és dátummal ellátott cédulán.
ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI.évf. 15.sz. 469,474, 475. lap.

Glatter Gyula.

m
VI/8

Glatter Gyulát, aki tragikus módon maga ment a halálba, vasárnap délelőtt temették el az uj köztemetőben. A halotti gyászszertartást *Hevesi* Simon főrabbi végezte. Utána *Nádler* Róbert a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke és *Aldor* János mondott bucsuztatót.

Magyarság, 1927. június 2

Glatter Gyula festö.

Mibarát. 1921. I. 343-344. l.

Glatter Gyula festő

Pesti Hirlap. 1924. márc. 2. 12

az Ernst-muzeum felmórvégén...

Glatter Gyula festő

Pesti Hirlap. 1925. dec. 8. 8

Kiadi: Ecsmes László: akt-Eiälhtás
a Müasamok összes termeiben

Szlatter Gyula festőművén.

8 órai Ujság.

1928. XII., 16., 7.

(: Kritika. :)

Stalter Sonka
testó
8 órai. ligyág
1925 ám. 5. 9 l.

Stalter Sprula Testö"

8 órai hiszág

1925 máj. 16.

Glatter Gyula festő

Magyar Művészet, 1927

292-293.o.

LK: Glatter Gyula.

Glatter Gyula.
festőművész

— **Glatter Gyula festőművész temetése.** *Glatter* Gyulát, aki tragikus módon maga ment a halálba, vasárnap délelőtt temették el az uj köztemetőben. A halotti gyászszertartást *Hevesi* Simon főrabbi végezte, aki megható beszéddel bucsuztatta a halottat. Utána *Nádler* Róbert, a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke, az egyesület nevében mondott bucsuztatót és méltatta az elhunytnak muvészi pályáját. Ezután *Dudits* Andor a Fészek és a Benczur-Társaság nevében beszélt. Utána *Áldor* János a barátok és ismerősök nevében bucsuzott el. A temetésen a családtagok és a rokonságon kivül jelen voltak a művészvilágból: Palló Ede, Barta Károly, Bardócz Árpád, Csánky Dezső, Gárdos Aladár, Hermann Lipót, Gergely Imre, Knopp Imre, Kukán Géza, Lányi Dezső, Márk Lajos, Róna József, Rubovits Márk, Szüle Péter, Tolnay Ákos, Udvary Géza és Vajda Zsigmond.

Ujság, 1924. Jun. 8.

3

Glatter Gyula festőművész

— **Pünkösd vasárnapján temetik Glatter Gyula festőművészt.** Glatter Gyula, az európai hírnevü portréfestő tragikus öngyilkosságának hire mély megdöbbenést keltett a főváros müvészvilágában és az előkelő társaságban egyaránt. Az öngyilkosság ügyében megindult rendőri nyomozás tisztázta a tragikus eset körülményeit, megállapitván, hogy a festőművész idegrendszere a tulfeszitett munka következtében felmondta a szolgálatot, Glatter Gyula elveszitette önbizalmát, nem hitt többé tehetségében és ez az önkételkedés adta kezébe a halálthozó fegyvert. A rendőri nyomozás adatai szerint a tragédiának semmiféle rejtélyes szerelmi háttere nem volt. Ma délelőttt Glatter Gyula családja az a kérés terjesztette elő a főkapitányságon, hogy a hatóság mellőzze a holttest felboncolását, miután az öngyilkosság oka és körülményei tisztázást nyertek. *Risztits* Lázár dr. rendőrtanácsos teljesitette a kérést, a rendőrség eltekintett a boncolástól és a holttestet már ki is adták a családnak. A tragikus sorsu festőművész földi maradványait vasárnap temetik a Kerepesi temető halottasházából, a müvészvilág és az előkelő társadalom osztatlan, mély részvéte közepette.

Magyarság, 1927. jún. 5.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927.

Női arckép, paszt.

Dömösi utcarészlet, of.

Planétás leány, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

18-19 l.

Blatter Gyula

MDK

br. Harkányi Jánosné arcképe, olf.

Férfiarckép I-I-V., olf.

Női arckép I-V., olf.

Női akt, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Női arckép, olf. I-XI.

II. Ottó, olf.

Férfiarckép, olf. I-IV.

Ruszt József, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

Parasztasszonyfej, olf.

Hubay Jenő arcképe, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Glatter Gyula MDK

Pedlow kapitány, olf.

Dr. Baracs Marcell, olf.

Női arckép, olf.

Windischgraetz hercegnő, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

br. Harkányi Jánosné

Glatter Gyula MDK

Félakt, vepr.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Glatter Gyula MDK

II. Ottó, repr.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

Dr. Hubay Jenő, repr.

Évk. KMT. 1929.

MDK

Glatter Gyula

Dr. Hubay Jenő, repr.

Lvk. KME. 1929.

MDK

Glatter Gyula

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 27.l.

Glatter Gyula

(a tragédia végű művész alkotása és szerepel ezen a kiállitáson.

D.A.: Kiállitások. - Ernst museum. Hagyatéki kiáll.

Magyarság 930. XI. 30.

MDK

Glatter Gyula. sz. 1886.

Domboldal

Ernst Muz. 34. aukc. 1927.

16. 1.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1978

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 7. 1.

MDK

Glatter Gyula, sz. 1886.

Reggeli álom, of.

A szép halászleány, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 11 l.

MDK

Glatter Gyula, sz. 1886.

Öreg ember, of. mellkép

Öreg ember, " tanulm.fej

Öregség, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 11 l.

MDK

Glatter Gyula, sz. 1886.

Féjdalmas öregség, of.

Kalapos férfi, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 11 l.

MDK

Glatter Gyula, sz. 1886.

Aggastyán, tanulm.fej. of.

A váróteremben, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 11 l.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1926

Az asztalnál

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 48 l.

MDK

Glatter Gyula

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914. 14.sz.
269-71 l. képpel

Glatter Gyula, festö

Koessler János arcképe.	Olf.
Báró Harkányi Jánosné arcképe.	"
Gróf Bethlen Istvánné arcképe.	"
Ádám Lajosné Nákó Erzsébet grófnö arcképe.	Olf.
Pécsi József arcképe.	"
Károlyi Consuelo grófnö arcképe.	"
Pogány Gyula arcképe.	"

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücsarnok. Kat. lo.1

Glatter Gyula MDK

Róna József, olf.

br. Dániel Ernő, olf.

Akttanulmány, olf.

Fehér rózsák, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Glatter Gyula

Táj

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Glatter Gyula

Falusi menyecske

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Glatter Gyula, 1886--

Mulató férfiak

Ernst Muz. 30. aukc. 1926. 17. 1.

MDK

Glatter Gyula, 1886-1927

Öregasszony tanulmányfej, of.

Fürdőzők a Balatonban, ~~xxxx~~ of.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 13. 1.

MDK

Glatter Gyula, festö

Gróf Mikes János, szombathelyi püspök arcképe. Of.

Tanulmány. Of.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. Kiáll. 1925 máj.-junius.

Kat. 8.1.

MDK

Glatter Gyula, festö
1886-1927

Falurészlet. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.majzok. 1936 okt.4. rk.sz.
30.1.

MDK

Glatter Gyula, sz. 1886.

Öreg asszony

Ülő férfi

Férfi tanulmány

Pipázó paraszt

Ernst Muz. 15. aukc. 1921. 16 l.

16 I.

Glatter Gyula festő

kezepel a műcsarnok tél.

tárlatán

Az Est 1926 II. 28

Glatter Gyula

„Mikes püspök arcképe"
nevezet a Kéz. mův. Társulat
tavani tárlatán a Műcsarnok-
ban (emlitve)

Magyarság 1925 v. 16

Glatter Gyula

Tájképekkel nevezel a
műszaznak tél. tárlatán

Magyarság 1926 II. 27

Glatter Gyula

Várlata vezeprel a műsarnok tén. tárlatáu

Ujság 1926 II. 28

Glatter Gyula

Portréval nekrepel a
hűvsarnok tavaszi tárlatán

Az Est 1925 V. 16.

Glatter Gyula

„Női akt" i. műve nekem el.
a hűnarnok akt kiállításán
(emlitve)

Nemzeti Lyság 1925 XII. 8

Festészet — XX. sz. — Önálló Táblakép

Glatter Gyula „Csendélet"

Revue de Hongrie, 1908.

I. ann. 367-373. l.

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban.

Festészet – XX. sz. – Önálló táblakép

Glatter Gyula „Öregasszony – fiatal lány"

Revue de Hongrie, 1908.

I. ann. 367-373. l.

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban.

Glatter Gyula

H.M. urnő arcképe, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 7 1.

tábla.

. tette közzé: Az esztergomi "szép
lagyarország müemlékei I.k.Bp.1906.
en megmaradt: K[ARISSI]MI-VIGILATE
[]A·ADV[ER]SARI[VS] V[ESTE]R·DIABOL[V]S
VIT·QVERENS Q[VEM]·DEVORET. Széless
athes, aki pedig látta a töredéket,
K./ és elmondja, hogy 1822-ben talál-
ással adja./Id.m.37.1./
telő Szent János irattekercse, mely
E AGNVS·DEI [E]CCE·Q[VI] TOL[LIT]
Sz Széless és Mathes olvasásával

ő és Szüz Mária feliratának töredéke:
SACRORVM SV[M]MI MET-ADA[L]BERTVS SICUT
egyezők.
képzett lábazatát Arles-el hozta kap-
6. .1./ Az oroszlánhoz más sok analó-
rt.XLVI.1932-3.114.1./ Antellami

Glatter Gyula
Simon Béláné arcképe, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 7 l.

MDK

Glatter Gyula, sz. München 1866.

Női arczkép, paszt.

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények
és rajzok jegyzéke. 35 l.

MDK

Glatter Gyula festő

Női akt. Repr: 55.

A magyar aktkiállítás albuma. Önmeáll.
Lyka-Majorszky-Pettorics. Bp. 1926. 55, 160

Glatter Gyula
Női arckép, repr.

Képzőművészeti élet 1926-ban. Pesti Hirlap 1927 évi nagy naptára. 133 l.

Glatter Gyula

Tanulmáyn, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 8 l.

Glatter Gyula 1886-1927

Öregasszony,tanulm.fej. olaj

Tükör előtt, olaj

Falusi táj, olaj

Fürdőzők a Balatonban, olaj

Pihenő asszony, olaj

Árverési Közlöny. 1936. márc. 2. rendk.sz.

35 l.

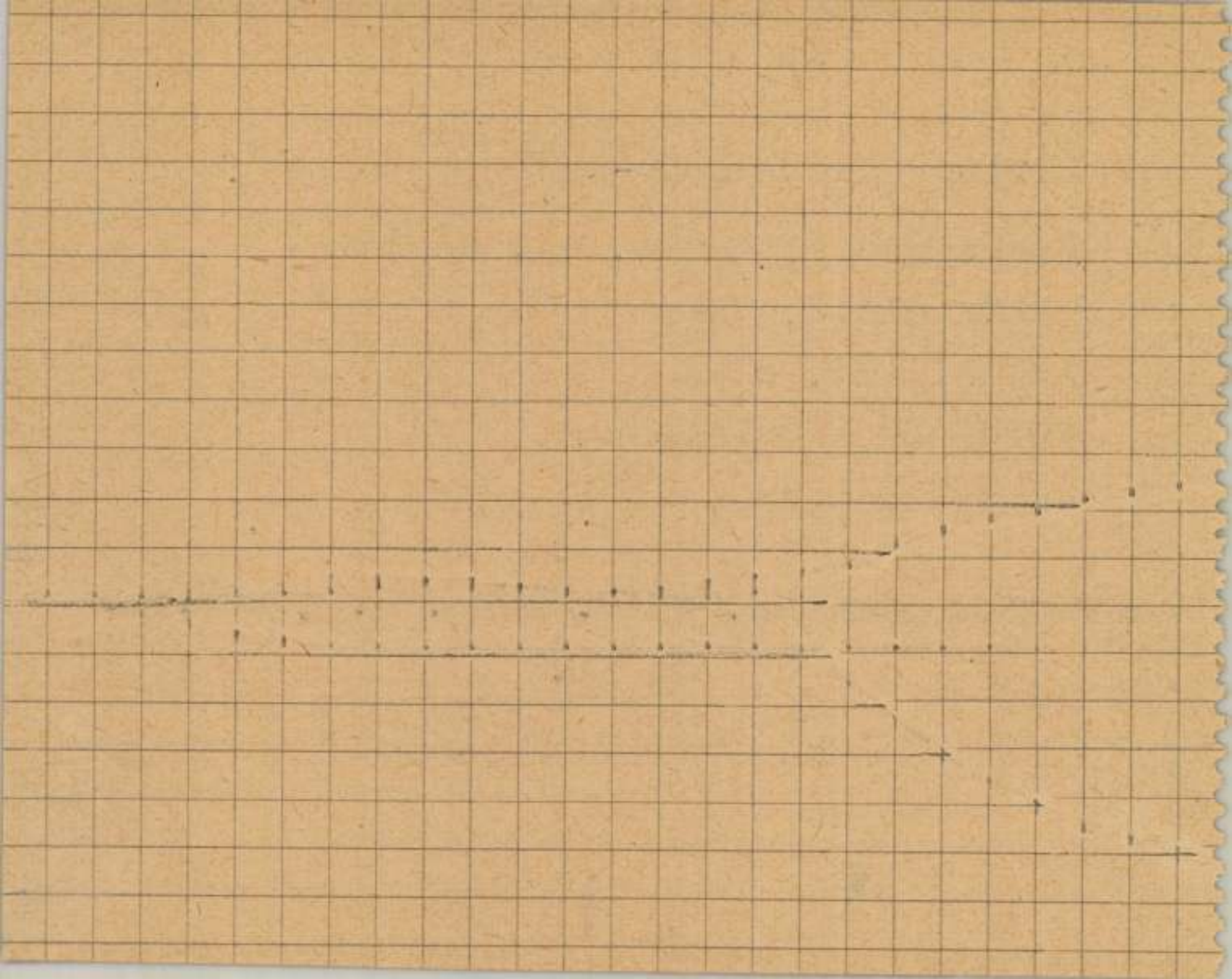

Glatter Gyula

R. Lenkeffy Ica arcképe, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 6 l.

Glatter Gyula

Dömösi paraszt, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 6 l.

Glatter Gyula

Rust József arcképe, olaj

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 6 l.

Glatter Gyula
Tanulmányfej, bronz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 17 l.

Glatter Gyula festőművész
Bánffy Miklós gróf arcképe (~~rajz~~), festmény.
A Műcsarnok tavaszi kiállitásából
Művészet, 1915

Für den mir durch meinen
freundlichst ertheilten Auftrag ver
die Expedition desselben franko p
Schenker & C°, dort. hierm
beizuschliessen.

Indem ich guten Empfang n

mit vo

pp

Glatter Gyula
festő

M.D.K.

Női arckip.

Arabegyp. V. terem 96 02. 352.

Glatter Gyula
Szvetenay Marietta bárónő arcképe, olaj

O.M.K.T. 1918-19.évi kiáll. Műcs. 7

G l a t t e r Gyula festő:

Lónyai Istvánné arcképe

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
170.

Glatter Gyula, festő

Revue de Hongrie, 1908.

I. ann. 367-373. l.

Tovarni tárlat a Műcsarnokban.

Önálló táblakép - Arckép

Glatter Gyula:
Lonyai Istvánné arcképe

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
170.

Táblakép – Grőber Stéphanie portréja –

Glatter (Emke?)

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I. 236–238. l.

Vál: Tárlat a Műcsarnokban.

Glatter Gyula, festö

Rembrandt leánya. Olf.
Enyelgés. "

Szépm.Muz.- MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. Kat.2.l.
1914.nov.-dec.

MDK

Glatter Gyula, festö.
1886-1927

Öreg parasztasszony. Jel.: Glatter Gyula. Vászon

gr. Almásy-Teleki Éva mův. int. /v. Ernst-Ruz./
IX. Művészeti aukció. 1942. máj. 10.-től kiáll. 18.-án aukció.
Katal. 12.1.

Glatter Gula

Művei aukciós kiékítésen

M. 1930. XI. 30.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület építészeti állagának a tö

M

Glatter Gyula.

* **Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlata.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat vasárnap, december 16-án, délelőtt tiz órakor nyitja meg ünnepélyes keretek között a városligeti Műcsarnokban téli tárlatát. Ez a tárlat az általános részen kivül *Glatter* Gyula, *Kukán* Géza, *Mendlik* Oszkár és neje, *Poll* Hugó és *Szentgyörgyi* István kollekcióját foglalja magába.

Magyarság, 1928. dec. 12.

6

MDK

Glatter Gyula , festö.
/1886-1927/.

Beszélgetö parasztok. Jelezve. Of.

Ernst Muzeum a ukciói. 52. sz. II. réaz.
1935 nov. -Képek. K at. 9.l.

MDK

Glatter Gyula, 19.sz.

Női tanulmányfej

Ernst 11. aukc. 1920. ápr.

1o 1.

MDK

Glatter Gyula

Hegyoldalban

Loo év festészete. Szalmássy Cal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Glatter Gyula

a báró Harkányi Frigyes-féle dijat
nyerte

A Tavaszi kiáll. dijai. Műcsarnok 1908. okt. 15.
4.l.

Glatter Gyula.

a Műcsarnok téli tárlatán szerepel műveivel.

Ujság, 1928. dec. 16.

Matter Ingula.

A Minorsok téli tárlatán szerepel műszemel.

Nyíra, 1928. dec. 16.

Glatter Gyula

Gombaszögi Frida c. olaj-festménye /emlj.
szerepel a „Magyar szinész-portrék" c. távlaton a Víg- és a Nemzeti szinházban

(sebes): Kiállítás az elővsaknál-ban

Esti Hírlap 1970 X. 19

Glatter Gyula.

a Műcsarnok téli kiállításán
arcképei szerepeltek.

Veszprém, 1928. dec. 21.

néhai Glatter Gyula.

A Mücsarnok téli tárlatán mürei szerepelnek.

Budapesti Hirlap, 1927. dec. 16,

Mihai Glatter Gyula.

Portréi szerepelnek az ism. magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Glatter Gyula.

A Mücsarnok téli tárlatán a korán elhunyt művész portréssorozata szerepel.

Est, 1929. dec. 16.

Glatter Sepula.

A lüczanuole téli tárlatáu a leszi
ellunyt minén pertsérorata nesepel.

Lub, 1878. dec. 26.

Glatter Gyula.

festőművész

a fiatalon elhúnyt művész kollekcióját látjuk a Műcsarnok téli tárlatán. Portréi között II. Ottó arcképe szerepel. (emlitve.) akttanulmány és népszendéletek is szerepelnek.

Magyarság, 1928. dec. 16.

Glatter Gyula.

A Műcsarnok téli tárlatán a művész emlékének egy termet szenteltek, ahol művei szerepeltek.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 16.

Glatter Gyula.

portréfestő.

A Műcsarnok téli tárlata keretében emlékkiállítása nyílt meg.

Pesti Napló, 1928. dec. 16.

Glatter Gyula.

portréfestő.

A tragikusan elhunyt festő, mint Kolmer-ösztöndíjas került a szolnoki Műrésztelepre, Zádor Istvánnal egyidőben.

Városkultura, 1935. febr. 15. 47. old.

M.D.K.

Glatter Gyula

"Öregasszony és fiatal leány" c. művével a Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállitásán a négyszázötven koronás Harkányi-dij nyertese lett.

Szinház és Élet, Bp. 1908. május 3. VI. évf. 19. sz. 6. lap

Glatter Gyula után Szüle Péter MDK

Gróf Apponyi Albert arcképe

Mücsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Glatter Gyula M.D.K.

Javasolva a Nemzeti Szalon ügyeinek vezetésére alakitandó szerv tagjául

Bereljes Edit: A magyar muzeumügy a két forradalom időszakában 1918-1919. Bp. 1967. 224.l.

Glatter Gyula.

A tragikusan elhalt fiatal portrait festő negyven képmása szerepel a Műcsarnok téli tárlatán. Köztük: Windischgraetz hercegnő – Pedlow kapitány, – Baracs Marcell, – dr. Hubay Jenő – Kovács Sándor – ruszti Rúszt József, – bóró Dániel Ernő, – Ottó királyfi képmásai. (emlétve.)

Pesti Hirlap. 1928. dec. 16.

Glatter Gyula

arckép festő portréihoz állandóan használt kép-modelleket alkalmazott.

Ferenczy Valér: Ferenczy Károly. Bp. é.n. (1935.) Nyugat k. 191 l., 24 t. 18. l.

MDK

Glatter Gyula festő

Szokolay B: Müvészeti Szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz. 75-77 l.

Glatter Gyula.

— A Téli Tárlat vasárnap nyilik meg. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat vasárnap, e hó 16-án délelőtt tíz órakor nyitja meg ünnepélyes keretek között a városligeti Műcsarnokban téli tárlatát. Ez a tárlat az általános részen kívül *Glatter* Gyula, *Kukán* Géza, *Mendlik* Oszkár és neje, *Poll* Hugó és *Szentgyörgyi* István kollekcióját foglalja magába.

N.U. 928. XII. 12.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 12.

Glatter Gyula · festőművész

A Munkácsy lepellel fogják Glatter Gyula koporsóját letakarni

A kiváló festőművész, *Glatter Gyula* tragikus öngyilkossága mindenütt a legnagyobb megdöbbenést keltette és ma a főváros művésztársadalmának, valamint legelőkelőbb társaságoknak számos tagja kereste fel részvétnyilatkozatával

Glatter Gyula 70 esztendős betegen fekvő édesapját,

Glatter Ármint és sógorát, Gárdos Aladár szobrászművészt.

Glatter Gyula temetésének időpontját mindezideig pontosan megállapitani még nem lehetett, mert az a boncolásttól függ. Az eddigi ervek szerint

a temetés pünkösd hétfőjén délután négy órakor lesz a Műcsarnok aulájából.

A korporsót a *Munkácsi-lepellel fogják letakarni*, Glater Gyula temetésén testületileg vesznek részt a *Nemzeti Szalon, a Fészek, a Képzőművészeti Főiskola és Céhbeliek Társasága.* Ezek a művészeti egyesületek koszorut küldenek a ravatalra s a mai nap folyamán jelölik ki szónokaikat, akik a társaság nevében elbucsuztatják a magyar festőművészet nagy halottját.

Esti Kurir, 1927. jún. 5.

2

Glatter Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1905

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Glatter Gyula.

Glatter Ármin úgy a maga, mint az alulírottak nevében fájdalommal megtört szívvel jelenti, hogy fia

Glatter Gyula

életének 41. évében e hónap 3-án délelőtt 11 órakor váratlanul elhúnyt.

Temetése június hónap 5-én, vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izraelita temetőben.

Glatter Zoltán fia. **Glatter Béla, Glatter Ferenc, Gárdos Aladárné** szül. Glatter Etel, **dr. Székely Gyuláné** szül. Glatter Ilona testvérei. **Gárdos Aladár, dr. Székely Gyula** sógorai. **Székely István, Glatter Tamás** unokaöccsei. **Sipos Béla** és neje szül. Heller Ilona, **Sipos Anna** és az egész rokonság.

Pesti Napló
1927. jún. 5.

PN VII 5

1

Glatter Gyula MDK

A Nemzeti Szalon államositása esetén megala kulandó intéző szerv müvésztagjaként ajánlják.
1919 jun 27.

128.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

Glatter Gyula,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912/. 82.l.

MDK

Glatter Gyula

Állami aranyérem, 1915.

Berzeviczy A: Festészetünk áttekintése...
Budapesti Szle CLXXXV. 1921, 67-83.

MDK

Glatter Gyula

Pécsi fényképész portréja, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.
6 l.

MDK

Glatter Gyula

Állami rajzdijat nyert; alakrajzra, 1922

Magy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1928. okt. 2o. 1.

Glatter Gyula festőművész agyonlőtte magát.

Bucsulevelet sem találtak. — Valószinüleg idegbaja kergette a halálba.

Az öngyilkossági járvány legujabb, megdöbbentő tünete, hogy a kenyérküzdésben kimerült és az élet izgalmaitól megviselt idegzetü emberek önkéntes halált keresö seregébe egyre sürübben szédülnek bele képzett, nagytehetségü emberek, akiknek kifejlett világfelfogásuk, magasabbrendü életfilozófiájuk révén keményebben kellene állaniok a hisztériás áramlat sodrával szemben. Az utóbbi időben egymást követték az ilyen öngyilkosságok és az életuntak halálmenetébe most ismét egy kiváló és ismert ember sodródott. Glatter Gyula, az általánosan ismert jeles festőművész, pénteken délelőtt Budafoki-uti mütermében agyonlőtte magát.

Glatter Gyula festőművész az arisztokraták kedvelt festője volt, állandóan elhalmozták munkával és müvészi hirneve, tehetsége anyagi függetlenséget teremtett számára. Édesapjával, *Glatter Ármin* festőművésszel lakott együtt a Kelenhegyi-ut 12. számu ugynevezett „müvészház"-ban, amelyben csupa képzőművész lakik. *Dömösön villája volt, ahova saját motoros hajóján szokott kirándulni.*

Nemrég volt Párizsban, ahonnan kissé megviselt idegállapotban tért haza,

baráti köre azonban nem is sejtette, hogy a mindig vidám, aranykedélyü festőművész sötét gondolatok társaságában gyötrődik magányos óráin.

Müterme a Budafoki-ut 9—11. számu házban van, ahol minden nap dolgozott. Glatter Gyula pénteken reggel lakásáról a Budafoki-ut 9. számu ház IV-ik emeletén levő mütermébe indult. Derült kedélyállapotban érkezett meg dolgozóhelyére, ahol rögtön munkaköpenyt öltött magára és *munkához látott. Most dolgozott Csáky Károly honvédelmi miniszter életnagyságu képén.*

Tiz óra előtt utasitotta a mitsem sejtő titkárnőjét, hogy menjen a honvédelmi minisztériumba és juttassa el értesitését Csáky Károly honvédelmi miniszternek, a legközelebbi „ülés"-re vonatkozóan. A titkárnő eltávozott és a honvédelmi minisztériumba sietett.

Csakhamar megérkezett a festőművész franciatanára, mert Glatter Gyula naponta mütermében vett francia órákat. A nyelvlecke azonban nem tartott soká, a tanár tizenegy óra előtt távozott.

Nemsokára azután a titkárnő visszaérkezett, kinyitotta az ajtót, majd *beszólt a művészhez, azonban választ nem kapott.* Mikor a müterembe lépett, *rémülten sikoltott fel, mert riadtan látta, hogy a honvédelmi miniszter munkában levő képe előtt*

a földön eszméletlen állapotban fekszik Glatter Gyula. Mellette a földön hevert a pisztolya.

A szoba közepén, az ablakkal szemben két-három méter magas vászon-paraván áll, előtte a festőállványon gróf Csáky Károly képe tábornoki egyenruhában. Az arc és a test derékig kész, a festményen a jobbkézen *a fehér kesztyüt jelző fehér festék körülbelül az utolsó ecsetvonások nyoma . . .*

A kép előtt feküdt a földön véresen az öngyilkos festőművész. Fekete nadrágban, kék munkazubbonyban.

Felgombolt fehér ingét átütötte a pirosló vér.

A földön a még festékes ecset, a kilött pisztoly, *a telefonkagyló nincs a helyén, ebből arra lehet következtetni, hogy*

Glatter Gyula mielőtt sziven lőtte magát, talán beszélt valakivel telefonon.

Titkárnője lehajolt hozzá és amint látta, hogy vérzik, kiáltozni kezdett, mire a „Bálint és Jámbor" müépitészi irodából *Jámbor* épitőművész sietett a müterembe. Azonnal értesitették a mentőket, akik csakhamar megérkeztek.

A mentőorvos fölemelte az életunt festőművész véres testét, azonban ekkor

már halott volt, nem lehetett rajta segiteni.

Értesitették a fökapitányságot, ahonnan rendöri bizottság ment ki az öngyilkosság szinhelyére. *Megállapitották, hogy*

a negyvenegy éves festőművész szivenlőtte magát és azonal meghalt.

A rendöri bizottság intézkedett, hogy a holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállitsák.

Átkutatták a mütermet, azonban *bucsulevelet nem találtak.* Asztalán ott feküdt még a francia leckefüzete és egy *legutóbb irt részvétlevél*, amelyben a most elhalt Ferenczy Zoltán vejének fejezte ki a részvétét.

GLATTER GYULA.

„Végleg elmegyek . . . Nagy dologra készülök . . ."

A Budafoki-ut 9—11. számu házban lakik *Rónay Kázmér* festőművész, aki jóbarátságban volt az öngyilkos Glatter Gyulával. Rónay Kázmér elmondotta a *Pesti Hirlap* munkatársának, hogy *Glatter Gyula Párizsból való hazaérkezése után, mintegy két héttel ezelőtt beszélgetett vele és többek közt azt kérdezte, hogy*

nincs-e szüksége a mütermére, mert ő végleg elmegy.

Gyakran meglátogatták egymást, és legutolsó látogatása után többször hivta Glatter Rónayékat. Rónay nemrég mondotta Glatter Gyulának, hogy meglátogatja a feleségével együtt. Glatter ekkor ezt válaszolta:

— Most ne gyertek fel, mert nagy dologra készülök . . . majd értesitést kaptok . . .

Mindebből nem sejtették, hogy öngyilkosságra készül, bár *ezekből az elejtett szavakból most utólag arra lehet következtetni*, hogy hetek óta forgatta fejében az öngyilkosság gondolatát. Rónay felesége *két-három nappal ezelőtt találkozott Glatter Gyulával, aki beszélgetés közben azt mondotta a festőművész feleségének:*

— Mióta az édesanyám meghalt,

nincs értelme az életnek, sokat járok ki a temetőbe és imádkozom, hogy tovább birjam vonszolni az életet.

Az utóbbi időben — értesülésünk szerint — orvoshoz fordult, ideggyengeségről, álmatlanságról panaszkodott és ugy látszik, hogy az *idegzetén erőt vett sulyos melancholia adta kezébe a pisztolyt.* Az ismert festőművész halála még pénteken délelőtt elterjedt a fővárosban és a társadalom minden rétegében, ahol ismerték, de különösen a képzőművészek körében az öngyilkosság nagy megdöbbenést és részvétet keltett.

Alig távoztak az öngyilkosság szinhelyéről a mentők, amikor Csáky honvédelmi miniszter telefonon kereste Glatter Gyulát. A házfelügyelő mondotta ekkor a telefonba:

— A müvész úr nem sokkal ezelőtt agyonlőtte magát . . .

Glatter Gyula utolsó estéje.

Szentgyörgyi Gyenes Lajos festőművész irja a következő sorokat Glatter Gyula estéjéről:

Egy örökké mosolygó művész, egy igazi ur, egy kedélyes kolléga elment, elhagyott bennünket, művésztársait, kik megbecsültük, szerettük öt. Művészetének elökelő, nemesen csiszolt izlése, szimboluma annak az egyéniségnek, ki sikereiben oly szerény volt és mások sikerein örülni tudott mindig.

Kiváló társalgó volt. Tartózkodó elökelősége ha zárkózottá tette is, szivesen résztvett a „Fészek" nagy mahagoni asztalánál a bohémek *„konferenciáin"*, hol a kacagásban nem volt nálánál hálásabb publikuma az asztalnak.

Ma üres a helye a „Fészekben". Csütörtökön este tán én fogtam meg a kezét barátai közül utoljára, végzetes tette előtt az Andrássy-uton, a „Japán" *Munkácsy*-asztalánál.

Este volt, mi is búcsúzkodtunk már egymástól, mikor az Oktogon felöl, az Andrássy-uton lefelé, a Japán terrassza mellett szinte rohan egy szürke kalapos ur, ki a sarkon visszafordul s beszól: *„Hát ti itthagytok, fiuk? Miért nem szóltatok, én is ide fogok járni ezentúl."*

— Bravó, Gyula, hát gyere be, — inyitálom, s invitálják mások is. — Nem, nem, ma sok a dolgom, de holnap eljövök biztosan . . .

Aztán mosolygó arccal kérdezte tőlem:

— Hát ugy-e, itt nincsenek klikkek? . . . — kérdése mélységes öszinteséggel jött a szivéből s ha most visszagondolok reá, mintha bánatos szemében látott örök mosolygása valamit sejtetett volna már akkor is. Szinte összenéztünk, hogy elszaladt, elmentében még ennyit mondott:

— Ugy-e, fiuk, itt a Japánban minden ugy van, mint régen?

— Ugy van, Gyulám, csak gyere . . . — kezet adtam, kihajolva a terrasz rácsán s mi örültünk, hogy a „kis Glatter" ezután a Japánba jár, a Munkácsy-asztalhoz, hol „klikkek" nincsenek, s hol minden ugy lesz, mint „régen".

Nem jött el, tán most az egyszer nem tartotta meg az igéretét, lehet, hogy nem hitte el hogy a Japánban nincsenek „klikkek“ s ott sem találja meg azt, ami „régen“ volt, elment búcsú nélkül oda, ahol tényleg *minden a régi s ahol klikkek valóban nincsenek.*

Glatter Gyula pályája és művészete.

Glatter Gyula, a legkiválóbb magyar, de nemzetközi vonatkozásban is fémjelzett nevü arcképfestő, 1886-ban született Münchenben, a festőművészet örök városában. Bizonyos, hogy a müncheni születés erős hatással volt édesatyjától. Glatter Ármintól örökölt művészi tehetségének fejlődési irányára. München sohasem volt a festőművészet forradalmi talaja, hanem, a maga akadémikus leszürödöttségében, mindig bizonyos átmenetet képviselt Párizs és Itália között. A müncheni születésü festőművész, ha fantáziáját az arcképfestés izgatja és termékenyiti meg, még ma is Lenbach jegyében indul el pályáján, ha pedig egy fiatal festő, mint Glatter is, ifjukori tanulmányainak befejezése után, Benczur Gyula növendékévé szegödött, akkor ennek a két, egymást teljesen kiegészitő akadémikus hatásnak, végleg determinálnia kellett egész művészi világnézetét és egyéniségét. És valóban: a sok vajudó és egymásnak szegülő festőművészeti irány, a megszámlálhatatlan „izmus“ közepette, Glatter Gyula megmaradt az ő elökelő és hüvös nagy hagyományokon alapuló elszigeteltségében. Attól kezdve, hogy 1908-ban, a Képzőművészeti Társulat Harkányi dijának elnyerésével, beevezett az elismertség révébe, a dijak és kitüntetések egész során át, egy pillanatra sem tántorodott meg, hogy egyik, vagy másik művészi áramlathoz pártoljon át. Tagja volt a *Céhbeliek* művésztársaságának, ami annyit jelentett, hogy ennek a művészcsoportnak keretein belül szerepelt a különböző tárlatokon, de festményei mindig, csak a sajátmaga művészi meggyözödésének bélyegét viselték és semmiben nem sugározták vissza annak a csoportnak törekvéseit, amelyhez tartozott. Ez a nemes és minden izében müncheni alaphangu konzervativizmus, ez a hüvös elszigeteltség csoportok és áramlatok közepette, predesztinálta öt, az elökelő társadalom arcképfestőjének hálás és ugy anyagi, mint művészi szempontból kiváltságos pozicijára. Glatter Gyula a nagy német portretisták hagyományain felnevelödött festöknek ahhoz a világhirü csoportjához tartozik, amelynek élén a magyarok közül *László Fülöp* és *Halmi Artur* járnak és amely az egész mai művészetnek ugyszólván külön, nemzetközi csoportját alkotja, a felsőbb tizezer, a születési és pénzarisztokrácia, a nagyvilági társadalom festöinek elökelő csoportját. Glatter Gyula aránylag fiatal korban érte el ezt a kivételes művészi helyzetet, amely művészi meggyözödésének és tehetségének a legteljesebb érvényesülési teret biztosithatta. Néhány év elött nagy feltünést keltett *Ottó* királyi hercegről készült finom arcképe, amelyet az Ernst-muzeumnak ajándékozott, amint a magyar arisztokrácia tagjairól festett minden egyes arcképe évek óta művészi eseménye volt a tárlatoknak. Az utóbbi években megfestette többek közt *Horthy Miklós* kormányzó, *Bethlen Margit* grófnö és a magyar társadalmi élet többi vezető egyéniségének portréját, amelyeknek mindegyikét a stilus finom eleganciája és az a bizonyos elökelőség jellemzi, amelyet e nagyvilági művészet minden képviselöjének alkotásain megtalálhatunk. Glatter Gyula ismert és elismert művésze volt a párizsi Salon-nak is, amelynek legutóbbi tárlatán is két alkotása szerepel. Tragikus halála a nemzetközi viszonylatokban is nagyrahcsült magyar festőművészetnek érzékeny veszteséget jelenti.

A pedagógiai- és tankönyvkiállitás.

Ujjászületés az ÁBCÉS könyvtől kezdve. — A magyar kultura felépitése.

Nagy eseménye van a magyar kulturának. Gróf *Klebelsberg Kuno* vallás- és közoktatásügyi miniszter védnöksége alatt ma nyilik meg a Magyar Nemzeti Muzeum kupolacsarnokában és disztermében a „Pedagógiai és Tanszerkiállitás“. A kiállitás, melyhez hasonló még külföldön sem volt, beszámolója a magyar tanárság és tanitóság munkájának az eredményéről.

A kiállitás gondosan összeválogatott anyaga dokumentálja a szeretettel, lelkesedéssel és nagy tudással végzett azon munkát, mely a nagy világégés után a „ma iskoláiban“ indult meg, ahol megszünt az élettelen tanitás. Lelkes és tudós tanárok, tanitók és a magyar nemzet reménysége, a tanuló ifjuság számolnak itt be munkájukról Gyermekek, akik dolgoznak, akik az élettelen agyagból golyót formálnak és szobrokat mintáznak, határozottan nagy művészettel. A kiállitott irásfüzetek, a palatáblákon rajzolt primitiv vonalaktól a művészi rajzig, a fából és papirból készült kosár, szék, autó és repülögép, a maguk készitette sok és sokféle hasznos taneszköz, terrárium és inszektárium élő gyikokkal és ciripelő tücskökkel benépesitve, az erdő, mező és rétekről összeszedett növényzet préselt állapotban, a nyersbőr és fa feldolgozása, a kis lányok szebbnél-szebb kézimunkái, mind-mind bizonyitékai annak, hogy az elemi, polgári, tanitó- és óvóképzők, kereskedelmi, iparostanonc, felső mezőgazdasági, az önálló szaktanitós gazdasági népiskola és a középiskola *igazi munkahellyé alakult, ahol a gyermeket és a tanuló ifjuságot munkaszeretetre nevelik.*

A tanmenetek, tanitástervezetek, a tanulók élményei, a költemények művészi illusztrálása dicséretes pedagógiai tudásra vallanak.

A polgári iskolákban folyó munka a gyakorlati életre való előkészités. A *tanitóképzőknél* szembetünő az intenziv munka, mert az uj utasitással a tanitóképzés is oly vágányre terelődik, hogy nevelői erő tekintetében felvehetik a versenyt bármelyik ország tanitóságával. A gazdasági népiskolákban és felső mezőgazdasági iskolákban a háztartási munkák dominálnak.

A *középiskolák* belső élete nagy lendületet és fejlődést mutat. Nagyon komoly munka folyik itt. A középiskolai uj tanterv rendkivül nagy sulyt helyez a világnyelvek tanulására, hogy ezeknek a tudásával érvényre tudjuk juttatni nagy kulturánkat. Nagyon érdekesek a különféle térképek, melyek a tankerületek felosztására, a középiskolák elhelyezésére vonatkoznak. A tanitás és nevelés érdekében minden eszközt felhasznál a középiskola. Igy a tanulmányi versenyeket, önképzőköröket, tanulmányutakat, cserkészetet stb. A középiskolák testnevelésének nagy segitőtársa a *KISOSz*, mely hatalmas munkájával az egész ország ifjuságát megmozgatja.

A kupolaterem utáni nagy csarnokban jobbra, külön emelvényen van a *gyógypedagógiai intézetek kiállitása.* Feltünést keltenek a *siketnéma* növendékek művészi kézimunkái, agyag, fa és női kézimunkái s rajztanmenetei. Sokak csodálkozását fogják kiváltani a *vakok* készitményei és tanszerei. Igen érdekesek a *gyengeelméjüek intézeteinek*, a budapesti állami gyógypedagógiai intézetnek a kiállitása. A Gyógypedagógiai Intézetek Orsz. Szakfelügyelőségének a kiállitásra is benyujtott jelentéséből vettük ki a következő adatokat: Csonka-Magyarországon ez idő szerint 9035 siketnéma, 5783 vak, 10601 szellemi fogyatékos él. Ezek közül intézetben van 984 siketnéma, 478 vak, 252 szellemi fogyatékos. Felette nagy szükség van tehát még ujabb intézetek létesitésére, amelyek nemcsak emberbaráti és kulturális, hanem főképpen *szocialgazdasági* szempontból fontos működést fejtenek ki.

A kiállitott régi és uj tankönyvek a szakok és iskolafajok szerint mutatják a fejlődést. Eddig ismeretlen volt a *„Tankönyvügyi Bizottság“*, melynek ma az a *hivatása*, hogy alaposan rostálja meg a használatban lévő könyvanyagot, *csökkentse a könyvek számát, hogy minél kevesebb költséget okozzon a szülőnek.* A legnagyobb jótétemények egyike az olcsón adott jó könyv. A lelkiismeretes pedagógusnak bő alkalma van, hogy a bevezetendő tankönyveket, azok belső tartalmi értékét és egész szellemét alaposan megvizsgálja. Belevitték a tankönyvekbe az irredentizmust szövegben és képekben is. Igazán imponálók a kiállitás tankönyvsorozatai. Különösen a királyi magyar Egyetemi Nyomdáéi. A kiállitás anyagának nagyszerü és gondos rendezése *Kőrösi Henrik* min. tanácsos érdeme.

Emelni a magyar tömegek művelődési szintjét, erkölcsi és szellemi értékét és ennek a műveltebb nemzetnek olyan vezetőket adni, akiket a nemzet minden téren bizalommal követhet. Ez gróf *Klebelsberg Kuno* miniszter kulturpolitikája és ez a kiállitás is tagadhatatlan bizonyitéka életmentő kulturpolitikájának, mely fényesen igazolja, hogy fel fogunk támadni, mert fel akarunk támadni . . . hiszen erre születtünk e megszentelt földön!

Dr. Lenkey Dezső.

A polgári házasság után, az egyházi esküvő előtt letartóztatták a fiatal asszonyt.

Szegedről telefonálja tudósitónk: Szerdán reggel az egyik szegedi anyakönyvi hivatalban megjelent *K. János* szegedi iparos, aki bejelentette, hogy házasságot akar kötni *Bezdár Juliannával.* A fiatal pár iratai rendben voltak és igy semmi akadálya sem volt annak, hogy az anyakönyvvető K. Jánost és Bezdár Juliannát összeadja.

Az anyakönyvvezetönél lefolyt aktus után a fiatal férj szülei lakására kisérte feleségét, akivel itt megállapodott abban, hogy délután négy órakor ujból találkozik vele, hogy a templomban megtartandó esküvőre menjenek. A templomi esküvő elé azonban váratlanul leküzdhetetlen akadályok tornyosultak. Délután két órakor megjelent Bezdár Juliannánál két detektiv, akik a fiatalasszonyt őrizetbe vették és a rendőrségre kisérték, ahol kihallgatása után letartóztatták.

A feltünést keltő letartóztatás előzményei a következők:

Bezdár Julianna szegény leány volt, aki hetutcai ház két lakóját kérjék föl, igazolják háztulajdonosnőjüket. Bezdár Julianna elfogadta ezt az ajánlatot is és elindultak az Iskola-utcába. Utközben azonban egyszerre csak meggondolta magát és kijelentette az ügyvédnek, hogy eláll az egész kölcsönügylettől, mert szégyelli a lakói előtt, hogy ő, a gazdag háztulajdonosnő, ilyen jelentéktelen összegig megszorult. Az ügyvéd ekkor már tudta, hogy szélhámosnővel van dolga, mielőtt azonban Bezdár Juliannát felelősségre vonhatta volna, ez valósággal futva elmenekült és eltünt a szeme elől.

Az ügyvéd és a bank följelentésére a rendőrség megindította a nyomozást és Bezdár Juliannát a polgári esküvő után, két órával az egyházi esküvő előtt menyasszonyi ruhában előállitotta és letartóztatta. A férj, akit a letartóztatás után a rendőrségre hivattak, csak itt értesült arról, hogy felesége hogyan akarta az ezer pengő hozományt megszerezni.

A völegény szülei a letartóztatás után megjelentek az anyakönyvvezetönél, akitől tanácsot kértek arra vonatkozólag, hogyan lehetne hatályon kivül helyezni a már megtörtént polgári esketést. Az anyakönyvvezető azonban kijelentette, hogy az esküvő megtörtént és ezen már csak válópörrel lehet segiteni.

MOK

Glatter Gyula

Németh J: Szolnok és művészete. Képzm. Műrs. Évk. 1929. 55 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR HÍREK
1961 JUL 15
1021

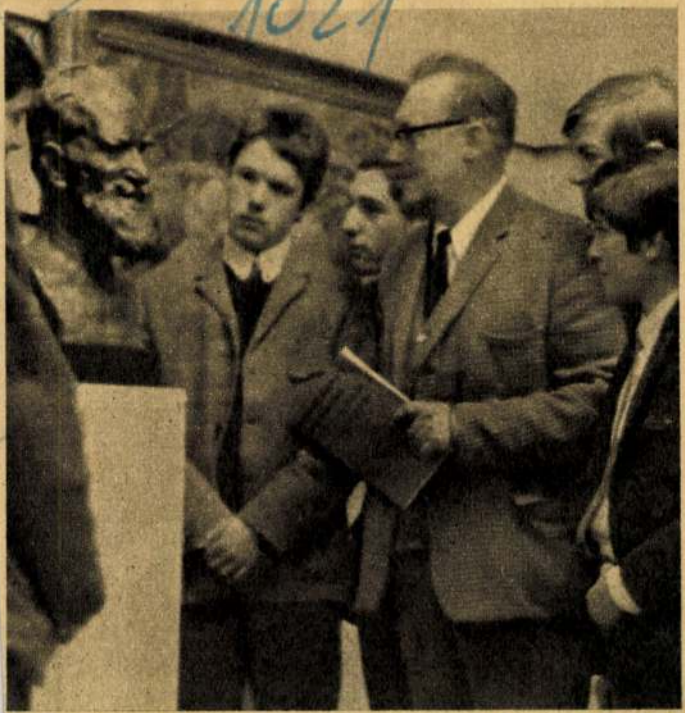

Zoltán Glatter képzőművész tanár Londonban a XX. századi magyar festők művészetéről rendezett kiállításon előadást tartott századunk magyar festészetéről. A kiállítást is, az előadást is nagy érdeklődés kísérte. Képünkön: Zoltán Glatter művésznövendékei körében

5 évi szabadságvesz
melkedett.

ELHUNYT Nick
rofesszor nemcsak a
yos körökben is ism
udapesten is járt,
kai kongresszuson és a Magyar Tudományos Akadémián
A Magyar származású tudós temetésén részt vett a monsi
gyetem tanári kara, a diákság és sokan a belgiumi magyar
olóniából.

•

Tárkony Lajost, az ismert magyar eszperantista költőt
műfordítót választotta tagjává, az elhunyt Baghy Gyula
lyébe, a Nemzetközi Eszperantó Szövetség.

Bélyegsarok

afejet mutat be. Az 1 forintos bélyeg türkiz hátterében
vizsla sárgásbarna színű. Az 1.40 forintos bélyeg foxter-
reket ábrázol kobaltkék háttérrel. A 2 forintos bélyegen
ágos mályvaszínű háttérben a pumi szürke színű, a 3 fo-

Glatter Károly

Kerenleri Reál János hatalmas homok-
ró síremlékét és a kis kápolna
ujjáépítését az ő építőmesteri
tervei-rödésével tévitt 1935-
ben a bajai temetőben.

Miskolczy Ferenc, Baja teprőművénete
a XIX. n. van. kézirat.
MDK-L-II-599/1 11 l.

MDK

Glatter Zoltán, festő, mobrám.

Interieur, of
Arckép, gipsz.

Nemz. Szal. 1947 jul. - I. Zsürimentes kiáll. - Kat.

MDK

Glatter Zoltán

Csendélet

KMTárs. 1938. téli tárl. kat. 16.1.

M.D.K.

Glatter zoltán

A Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon szerepelnek müvei, melyeket kiemel Berend Ilona: "Kiállitások" cimmel közölt beszámolójában a "Szinház Szeme Füle" c. rovatban.

Szinház,Bp.1947. juli-22-28.III.évf.3o.sz.
/A lap tévesen juli.29-aug.-4-et dátumozott/

Gläatter Zoltán

NDK

Csendélet

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Glatter Zoltán I. c'

Ferképzomfoisk`vk

1933-34. 43. l.

(2205-től 2471-ig.)

Glatter Zoltán
festő
II. Fillér u. 2/6.

MKSz 1947

A festést abba-
hagyta és mint
ünkes szúcsz-
működik.
Anyjának közlése
1947. ben

Glatter Zoltán

festő

Glatter Gyula fia

űcs. kiáll, 1936 tól
Pipics 113. l.

Narod, ref.

157,282

Glattfelder Gyula csanádi püspök

a Képzőművészeti Társulat uj elnöke,
nékfoglalójában hangoztatta h. a Műcsarnok
társulati kiállításam minden értékes művészi
iránynak képviselve kell lennie.

A kritikusok a művészbéke mellett.

P. N. 931. XII. 6.